

Kuuden suurimman kaupungin **vammaisten palvelut ja kustannukset** vuonna 2019

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) lasten päivähoitoa, lastensuojelua, aikuissosiaalityötä, toimeentulotukea, työllistämispalveluja, päihde- ja mielenterveyspalveluja, kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluja sekä vanhuspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutos työ alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi lasten päivähoidon, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutos-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimuksiin tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin vammainen palvelut ja kustannukset vuonna 2019

Kuusikko-työryhmä
Vammaisten palvelut
15.6.2020

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja

Teksti: Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmä

ISSN 2342-1983 (painettu)

ISSN 2342-1991 (verkkojulkaisu)

Edita Prima Oy 2020, Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän vammaisten palvelujen asiantuntijaryhmä, koonnut Varpu Mäkelä		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin vammaisten palvelujen ja kustannusten vertailu 2019		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun hyvinvointitoimiala, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut.	6/2020	62 s. + 57 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	2/2020	
ISSN-numero	Kieli	
2342-1983 (painettu) 2342-1991 (verkkojulkaisu)	Suomi	
Tiivistelmä Kuusikko-työryhmän vammaisten palvelujen raportissa kuvataan pääasiassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) sekä vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia. Tietoja on koottu lisäksi sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisista kuljetuspalveluista, mutta ei muista sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista, vaikka niiden myöntäminen vammaisten palvelujen asiakkaille on kuutoskaupungeissa yleistynyt. Raportissa tarkasteltavat keskeiset palvelukokonaisuudet ovat henkilökohtainen apu, avohuollon palvelut (kuljetuspalvelut, asumista tukevat palvelut sekä työ- ja päivätoiminta), ympärivuorokautiset asumispalvelut, kehitysvammaisten perhehoito ja kehitysvammaisten laitoshoido. Vuoden 2019 lukujen lisäksi raportissa kuvataan palvelukokonaisuuksien toteuttamista kunnissa ja esitetään aikasarjoja vuosilta 2015–2019. Kustannustietojen vertailukelpoisuutta on parannettu korottamalla aiempien vuosien kustannukset vuoden 2019 rahan arvoon.		
Vuonna 2019 vammaisten palvelujen asiakasmäärä oli 41 586 henkilöä ja vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset olivat 497,6 miljoonaa euroa. Vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannuksista suurimman osan muodostivat kaikissa kuutoskaupungeissa ympärivuorokautiset asumispalvelut. Asiakkaita taas oli lukumääräisesti eniten kuljetuspalveluissa.		
Vuonna 2019 kehitysvammahuollon palveluja käytti 7 687 asiakasta, mikä oli 3,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Asiakkaiden määrä nousi edellisvuodesta kaikissa kaupungeissa. Kehitysvammahuollon palveluja käytti kuutoskaupunkien väestöstä 0,4 prosenttia. Nettokustannukset kasvoivat edellisvuodesta 5,0 prosenttia ollen yhteensä 274,8 miljoonaa euroa. Laitoshoidon kustannukset laskivat edellisvuodesta 15,6 prosenttia. Laitoshoidon purun jatkuminen heijastui kehitysvammaisten asumispalvelujen kustannuksiin, jotka kasvoivat 8,8 prosenttia edellisvuodesta. Työ- ja päivätoiminnan kustannukset nousivat 3,0 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Vuonna 2019 kehitysvammahuollon kustannukset olivat keskimäärin 143 euroa kuutoskaupungin asukasta kohti ja 26 767 euroa kehitysvammalain mukaisia palveluita käyttänyttä asiakasta kohti. Asumispalvelut 61,9 prosentin osuudellaan muodostavat suurimman osan kehitysvammahuollon palvelujen järjestämisen kustannuksista.		
Vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä vuonna 2019 oli 33 897, mikä oli 1,9 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Asiakasmäärä nousi Turussa ja Espoossa ja laski muissa kunnissa. Kuutoskaupunkien väestöstä 1,9 prosenttia oli oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin tai tukitoimiin. Vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 221,1 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuoteen oli 3,2 prosenttia. Vuonna 2019 vammaispalvelujen kustannukset olivat keskimäärin 140 euroa kuutoskaupungin asukasta kohti ja 6 523 euroa myönteisen päätöksen saanutta vammaispalvelujen asiakasta kohti. Henkilökohtaisen avun kustannukset kasvoivat 5,7 prosenttia ja vaikeavammaisten palveluasumisen kustannukset 1,3 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Henkilökohtaisen avun palvelu muodostaa Kuusikon tasolla 43,7 prosentin osuuden vammaispalvelujen järjestämisen kokonaiskustannuksista.		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailut, kustannukset, vammaiset		
Tiedustelut		Jakelu
Työryhmien jäsenet, liite 7		www.kuusikkokunnat.fi

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	9
2	VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISUUS	13
	2.1 Kehitysvammalain mukaiset palvelut.....	15
	2.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut.....	20
3	HENKILÖKOHTAINEN APU	25
	3.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat.....	25
	3.2 Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain	27
4	KULJETUSPALVELUT.....	29
	4.1 Kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset	29
	4.2 Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain	31
5	TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA.....	34
	5.1 Vaikeavammaisten päivätoiminta.....	34
	5.2 Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta	35
	5.3 Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen kunnittain	36
6	ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT.....	38
	6.1 Kehitysvammaisten tuettu asuminen	38
	6.2 Kehitysvammaisten palveluasuminen.....	39
	6.3 Asumista tukevien palvelujen järjestäminen kunnittain	40
7	VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT.....	42
	7.1 Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaat, suoritteet ja kustannukset.....	42
	7.2 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset.....	43
	7.3 Ympäri vuorokautisten asumispalvelujen järjestäminen kunnittain	44
8	KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO	47
	8.1 Perhehoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset.....	47
	8.2 Perhehoidon järjestäminen kunnittain	47
9	KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO	49
	9.1 Laitoshoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset.....	49
	9.2 Laitoshoidon järjestäminen kunnittain	50
10	OMAISHOIDON TUKI	52
	10.1 Omaishoidon tuen asiakkaat, palkkioluokat ja hoitopalkkiot.....	52
	10.2 Omaishoidon tuen järjestäminen kunnittain.....	54

11	SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET PALVELUT VAMMAISILLE HENKILÖILLE.....	57
12	YHTEENVETO	59
	LÄHTEET	62
	LIITTEET	63
	Liite 1: Vammaisten palvelujen tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2019.....	63
	Liite 2: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2019	72
	Liite 3: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2015–2019.....	95
	Liite 6. Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2015–2019	116
	Liite 7. Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmän yhteystiedot	119

TEKSTIN TAULUKOT

Taulukko 1. Vammaisten palvelujen asiakasmäärä palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	13
Taulukko 2. Vammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	14
Taulukko 3. Vammaisten palvelujen nettokustannukset palvelumuodoittain (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%)	14
Taulukko 4. Kehitysvammahuollon asiakkaat vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä asiakasmäärien muutos (%) kuutoskaupungeissa	16
Taulukko 5. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä käyttöpäivien muutos (%) kuutoskaupungeissa.....	16
Taulukko 6. Kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautuminen (%) kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin laitoshoidon, perhehoidon, asumispalveluiden sekä työ- ja päivätoiminnan osalta vuonna 2019	17
Taulukko 7. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (milj. €) vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) kuutoskaupungeissa.....	18
Taulukko 8. Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2019, deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018 sekä kunnan omien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus (%) kokonaiskustannuksista	18
Taulukko 9. Kehitysvammahuollon palvelujen laskennalliset käyttöpäiväkohtaiset nettokustannukset vuonna 2019.....	19
Taulukko 10. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden määrä vuosina 2015, 2018 ja 2019, osuudet (%) ikäryhmittäin vuonna 2019 sekä asiakasmäärän muutos (%) vuosista 2015 ja 2018....	20
Taulukko 11. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	21
Taulukko 12. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien deflatoidut nettokustannukset ja väestöön suhteutetut kustannukset vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä kokonaiskustannusten muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	21
Taulukko 13. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuosista 2015 ja 2018	22
Taulukko 14. VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset palvelua käyttänyttä asiakasta kohden vuonna 2019	24
Taulukko 15. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ikäryhmittäin ja suhteutettuna väestöön vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018 ja 2015	25
Taulukko 16. Henkilökohtaisen avun nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset vuonna 2019.....	26
Taulukko 17. Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen osuus (%) asiakkaista vuonna 2019	26
Taulukko 18. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2019 käyttäneet asiakkaat sekä muutos (%) vuodesta 2018	30
Taulukko 19. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaiset matkat vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	31
Taulukko 20. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	31
Taulukko 21. Vammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) vuodesta 2018	34
Taulukko 22. Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	35

Taulukko 23. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	35
Taulukko 24. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018, kunnallisen tuotannon kustannukset ja osuus (%) nettokustannuksista sekä kustannukset käyttöpäivää kohden vuonna 2019	36
Taulukko 25. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän ja käyttöpäivien muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	38
Taulukko 26. Kehitysvammaisten palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	39
Taulukko 27. Palveluasumisen kustannukset 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	39
Taulukko 28. Ympäri vuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018	42
Taulukko 29. Tehostetun palveluasumisen asiakkaat, asiakasmäärä suhteutettuna väestöön ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018.....	43
Taulukko 30. Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	43
Taulukko 31. Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen asiakkaat ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018.....	44
Taulukko 32. VpL:n mukaisen tehostetun palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen (%) ikäryhmittäin vuonna 2019	44
Taulukko 33. Perhehoidon asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	47
Taulukko 34. Laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018 ja pitkäaikaisten asiakkaiden muutos 31.12.	49
Taulukko 35. Laitoshoidon nettokustannukset sekä asukas- ja käyttöpäiväkohtaiset kustannukset vuonna 2019 ja kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	50
Taulukko 36. Omaishoidon tuen asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) väestöstä vuonna 2019 sekä asiakasmäärän muutos vuodesta 2018	52
Taulukko 37. Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) sekä maksettujen palkkioiden kokonaiskustannukset vuonna 2019	54
Taulukko 38. Tilastokeskuksen (SVT 2020a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous ...	65
Taulukko 39. Kehitysvammaisten asumispalvelujen (tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen) lyhyt- ja pitkäaikaiset asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018	110

TEKSTIN KUVIOT

Kuvio 1. Vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuus (%) vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2019	15
Kuvio 2. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus (%) kunnan kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2019.	17
Kuvio 3. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten osuus (%) kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2019	19
Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen (%) palveluittain vuonna 2019	22
Kuvio 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannusten jakautuminen (%) palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2009–2019	23
Kuvio 6. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntimäärien osuus (%) eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä vuonna 2019	27
Kuvio 7. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) kaikista kuljetuspalvelu-asiakkaista vuonna 2019	30
Kuvio 8. Omaishoidon tuen asiakasmäärän kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019	53
Kuvio 9 Omaishoidon tuen palkkiokustannusten kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019	53

1 JOHDANTO

Tässä raportissa tarkastellaan vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille järjestettyjä palveluja Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa. Raportissa kuvataan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) perusteella myönnettyjä palveluja sekä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista säädetyn lain (380/1987) nojalla järjestettyjä palveluja. Lakeihin viitataan tekstissä jatkossa kehitysvammalain (KvL) ja vammaispalvelulain (VpL).

Kuutoskaupungit ovat jo pitkään toimineet yhteistyössä tuottaakseen vertailutietoja vammaisten henkilöiden käyttämistä palveluista. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja on vertailtu vuodesta 1998 lähtien ja kehitysvammahuollon palveluja vuodesta 2001 lähtien. Alkuun vertailut toteutettiin Viisikkona. Kuusikko-vertailuja on julkaistu vuodesta 2005 alkaen, jolloin Oulu liittyi kuudentena kaupunkina mukaan yhteistyöhön. Erillisinä julkaisuina ilmestyneet kehitysvammahuollon ja vammaispalvelujen raportit yhdistettiin samoihin kansiin ensimmäistä kertaa vuonna 2016. Vuodesta 2017 alkaen vammaisten palveluja on tarkasteltu Kuusikko-työryhmän raportissa yhtenä kokonaisuutena. Tämä on linjassa sote-tietopakettien (STM) mukaisen raportoinnin luokitusten kanssa.

Vammaisten palvelujen Kuusikko-raportti kokoaa tietoja kunnan järjestämien palvelujen asiakasmääristä, suoritteista ja kustannuksista. Raportissa tarkasteltavat keskeiset palvelut ovat henkilökohtainen apu, kuljetuspalvelut, asumista tukevat palvelut, työ- ja päivätoiminta, ympärivuorokautiset asumispalvelut, kehitysvammaisten perhehoito ja kehitysvammaisten laitoshoido. Lisäksi tarkastellaan erillisluvussa omaishoidon tukea. Tilastollisen tarkastelun lisäksi raportissa kuvataan myös sitä, miten palvelut on kunnissa järjestetty.

Raportin tarkasteluihin sisältyy pääasiassa kehitysvammalain ja vammaispalvelulain nojalla myönnettyjä sosiaalipalveluja. On kuitenkin huomioitava, että vammaisten, kuten muidenkin henkilöiden tarvitsemat sosiaalipalvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain (1301/2014) nojalla osana yleistä palvelujärjestelmää. Lisäksi kehitysvammaiset henkilöt voivat saada palveluja myös muiden ensisijaisen lakien, kuten varhaiskasvatuslain (540/2018) ja terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella. Tässä raportissa ei kuitenkaan pääsääntöisesti käsitellä muiden kuin kehitysvammalain ja vammaispalvelulain perusteella myönnettyjä palveluja. Kehitysvammaisille myönnetään palveluja myös vammaispalvelulain perusteella, joka on ensisijainen laki suhteessa kehitysvammalakiin. Nämä palvelut sisältyvät raportin vammaispalvelujen osuuteen. Sosiaalihuoltolain nojalla vammaisille henkilöille järjestettyjä palveluja kuutoskaupungeissa on kuvattu luvussa 11.

Poikkeuksena edellä mainittuun raportointitapaan ovat seuraavat: Turun osalta tiedoissa on mukana myös sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja. Omaishoidon tuen vapaapäiviin (laki omaishoidon tuesta 937/2005) liittyvä kehitysvammaisten lyhytaikaishoito on mukana Vantaan ja Turun tiedoissa sekä Espoon tiedoissa oman toiminnan ja yhden palveluntuottajan osalta. Helsingissä omaishoidon vapaat ovat mukana oman toiminnan osalta. Kuljetuspalvelujen osalta tarkastellaan myös sosiaalihuoltolain (ShL, 1301/2014) mukaisia kuljetuspalveluja, sillä kyseinen palvelu vaikuttaa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttöön.

Raportin alussa tarkastellaan palvelurakennetta kokonaisuutena kuutoskaupungeissa. Myöhemmät luvut keskittyvät keskeisimpien vammaisten palvelujen yksityiskohtaisempaan tarkasteluun ja kuntien väliseen vertailuun. Raportin liitetaulukoina löytyvät kaikki vuonna 2019 kerätyt tiedot, aikasarjoja

vuosilta 2015–2019 sekä tilastokuvioita. Raportin taulukot ja kuviot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

Ajankohtaisia asioita kuutoskaupunkien vammaisten palveluissa vuonna 2019:

Helsingissä asumisen palvelurakenteen keventämistä jatkettiin edelleen, ja tuetun asumisen osuus asumispalvelujen kokonaisuudesta jatkoi kasvuaan. Sosiaaliohjausta lisättiin erityisesti tuettuun asumiseen. Laitosasumista ei omassa toiminnassa ollut enää 2019 ja ostopalveluissakin oli enää 29 asiakasta vuoden 2019 lopussa.

Palvelujen uudistuminen eteni Helsingissä ja Kallion perhekeskus aloitti toimintansa. Kallion perhekeskuksessa palvellaan nykyisin alle 18-vuotiaita vammaisia -, kehitysvammaisia - ja omaishoidon tuen asiakkaita eteläisen - ja läntisen Helsingin alueella sekä kaikenikäisiä ruotsinkielisiä vammaisia -, kehitysvammaisia - sekä alle 65-vuotiaita omaishoidon tuen asiakkaita koko kaupungin alueella.

Henkilökohtaisten avustajien palkanmaksussa otettiin käyttöön suoratyöohjelma vuoden 2019 aikana.

Työ- ja päivätoiminnoissa lisättiin työvalmentajien määrää ja panostettiin erityisesti työllistymistä edistävän toiminnan kehittämiseen. Päivätoiminnassa painopistealueita oli lisäksi autismikirjon asiakkaiden palvelut sekä multisensorinen päivätoiminta.

Kuljetuspalveluissa liikennöinti kilpailutettiin. Taksilain uudistus vaikutti lisäten jonkin verran kustannuspaineita, mutta Helsingin sopimusrakenne suojasi suurimmilta kustannusnousuilta. Vammaistyön budjetti ylittyi n. 13 miljoonalla eurolla. Suurimmaksi osaksi henkilökohtaisen avun ja ostopalveluiden osalta.

Espoossa vammaispalvelujen asiakasmäärä kasvoi 1,9 prosenttia. Kasvu oli edellisvuosien tapaan suurta omaishoidon tuessa ja henkilökohtaisen avun palvelussa. Vammaissosiaalityön saatavuus parani merkittävästi. Päätöksentekoon meni keskimäärin 39 työpäivää vuonna 2018: vuonna 2019 vastaava keskiarvo oli pienentynyt 33 työpäivään. Vielä alkuvuonna 2019 lakisääteisissä määräajoissa pysymisessä oli suuria haasteita, mutta kesäkuusta alkaen päätöksistä tehtiin määräajassa 98 prosenttia. Saatavuuden parantuminen johtuu sosiaalityön resurssin ja esimiestyön lisäyksestä sekä työn organisoinnin kehittämisestä. Länsi-Uudenmaan kuljetuspalvelujen välityskeskuksen valmistelu jatkui. Päiväaikaisen toiminnan osalta jatkettiin kehittämistyötä, jonka tavoitteena on edistää yksilöllisempien palvelutarkaisujen suunnittelua sekä toimintayksiköissä toteutettavan palvelun porrastusta. Kehitysvammaisten työtoiminnan asiakkaita osallistui Mielenterveys elämäntaitona -koulutukseen. Osallistujat saivat tietoa muun muassa mielen hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Espoossa on jatkettu asiakasyhteistyötä kehittämishankkeissa. Kuljetukset 2019 -hankkeessa on tehty laajaa yhteistyötä kymmenien kehittäjäasiakkaiden kanssa. Kokemusasiantuntijavalmennuksesta valmistui kaksi kokemusasiantuntijaa sekä kaksi kokemusasiantuntijatoiminnan koordinaattoria. Asumispalveluissa pilotoitiin omavalvonnan vertaisarviointia.

Vantaalla jatkettiin uudistuneen organisaatiorakenteen toiminnan vakiinnuttamista ja uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän Apotin käyttöönottoon valmistautumista. Vammaisten asiakasohjausyksikön toimintamallin kehittämistä jatkettiin. Työntekijät työskentelevät ikäkausikohtaisissa tiimeissä. Hake-
muksiin painottuvasta työskentelytavasta on siirrytty painottamaan palvelutarpeen arviointiin perustuvaa toimintatapaa. Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palveluiden kilpailutus toteutui.

Työ- ja päivätoiminnassa on tehostettu vammaisten työllistymistä tukevia palveluja mm. ryhmämuotoista valmennusta kehittämällä. Kehittämistoimet ovat koskeneet koko työ- ja päivätoiminnan palveluvalikkoon ja asiakkaille on luotu mahdollisuuksia kokeilla erilaisia työtehtäviä. Yhä useampi on työllistynyt myös palkkatyöhön. Vuoden 2019 aikana tehtiin selvitys koskien työ- ja päivätoiminnan ostopalveluja. Työ- ja päivätoiminnan ostopalvelut kilpailutettiin ja luotiin laadunvalvonnan prosessi. Asiakasprosesseja on kehitetty yhdessä vammaisten asiakasohjauksen kanssa. Kirjaamisen kehittäminen on jatkunut ja vastuuhjaajamallia on rakennettu, joilla myös valmistauduttiin Apotti asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon.

Asumispalveluissa asumista tuotetaan edelleen kevyemmällä tuella omaan asuntoon mahdollisimman monelle silloin, kun se on palvelutarpeen arvioinnin ja asiakkaan tuen tarpeen perusteella mahdollista. Asiakkaiden palvelutarpeiden monipuolistuminen ja muuttuminen haastavat sekä toiminnan että talouden suunnitelmallisuutta ja ennustettavuutta. Tärkeässä roolissa oikeiden palveluiden järjestämiselle on ollut asumisvalmennus kunnan omassa palvelussa. Vuoden 2019 lopussa asumisvalmennuksen toteutusvastuu siirtyi tuetun asumisen ohjaajilta asumisyksikön ohjaajien vastuulle. Vuonna 2019 asumispalvelujen yhtenä päätavoitteena oli kehittää toimintaa aikaisempaakin asiakaslähtöisemmäksi ja vahvistaa asiakkaan yksilöllistä ohjaamista kunkin omaan kotiin. Kaikki Vantaan kaupungin omat toimintayksiköt ovat koulutettu RAI ID- arvioinnin tekoon ja kaikille omissa asumispalveluissa asuville on tehty ensimmäiset RAI-arvioinnit vuonna 2019. RAI-arvioinnin avulla saadaan mm. lisätietoa kunkin yksilöllisestä tuen tarpeesta. Vaikeavammaisten asumispalvelujen vaihtoehtoista ja toteuttamistavoista laadittiin selvitys ja tämän pohjalta toteutettiin kilpailutus. Palvelusetelin käyttöönoton valmistelu aloitettiin.

Perhehoidon osalta uusi toimintaohje otettiin käyttöön 21.1.2019, jonka myötä myös ikäihmisten perhehoito saatiin Vantaalla käynnistettyä.

Turussa päätettiin keväällä 2019 tammikuussa 2018 alkanut VamE -projekti, jossa oli tavoitteena vammaispalvelujen Efficia-asiakastietojärjestelmän rakenteiden ja prosessien kehittäminen vastaamaan tulevaa lainsäädäntöä ja Kanta-palveluja. Samalla oli tarkoitus toteuttaa vammaispalvelujen liittyminen sosiaalihuollon valtakunnallisiin Kanta-palveluihin ja asiakastietojen arkistointi sähköiseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Tavoitteet saavutettiin vain osittain sote-uudistuksen kaatumisen takia. Vanhuspalveluissa valtakunnallisesti todettujen puutteiden takia yksityisten sosiaalipalvelujen valvonta myös vammaispalvelujen asumispalveluissa suoritettiin nopeutetulla aikataululla kaikissa yksiköissä kesään mennessä. VpL päivätoiminnan kilpailutus toteutettiin keväällä niin, että puitesopimuskausi alkoi 1.8.2019. Keskitetyn asiakasohjauksen suunnittelu vammaispalveluihin aloitettiin syksyllä 2019.

Henkilökohtaisen avun palvelusetelin ja ostopalvelun käyttö sekä kokonaisasiakasmäärän kasvu lisäsivät henkilökohtaisen avun kustannuksia edelleen merkittävästi. Turussa aloitti syksyllä toimintansa uusi palveluasumisen 20 -paikkainen yksikkö paljon hoitoa ja hoivaa tarvitseville asiakkaille, mitä monet uusista asiakkaista tarvitsevat. Palveluasumisen asiakasmäärä on kasvanut huomattavasti. VpL kuljetuspalveluissa kustannustaso ja asiakasmäärä pysyivät lähes ennallaan, ShL kuljetuspalvelussa asiakkaiden määrä on kasvanut edelleen.

Laitoshoidon asiakasmäärä on edelleen laskenut ja pitkäaikainen laitosasuminen saatiin päätökseen syksyllä. Kehitys näkyy myös tehostetun palveluasumisen (autetun asumisen) kasvuna. Asumispalvelujen tarjonta Turun seudulla on edelleen ollut varsin hyvä. Asumispalvelujen kustannusten nousu on huomattavasti suurempi kuin laitoshoidon kustannusten lasku. Suuri osa asumispalvelujen uusista asiakkaista on ohjautunut tavoitteen mukaisesti kevyempiin, ei-ympäri vuorokautisiin asumispalveluihin.

Turku ostaa yli 80% asumispalveluista yksityisiltä palveluntuottajilta, mutta tuetun ja palveluasumisen osalta kaupunki on resursoinut myös omaan palvelutuotantoon mm. lisäämällä ohjaajaresurssia.

Tampereella kilpailutettiin vammaispalvelulain ja sosiaalihoitolain mukaiset kuljetuspalvelut sekä kehitysvammahuollon työ- ja päivätoimintakydyt koko Pirkanmaan tasolla. Vammaispalvelutoimistossa otettiin käyttöön AVPH-sähköinen ajanvarausjärjestelmä, joka lisää työturvallisuutta ja lisäksi kuntalainen on voinut varata ajan itse verkon kautta henkilökohtaisen avun työnantajamallin neuvontaan sekä viittomakielisen sosiaalityön palveluun. Vammaispalvelutoimistossa uudistettiin puhelinpalvelu lokakuussa asiakaspalvelun parantamiseksi. Uudessa järjestelmässä on jonotustoiminto sekä takaisinsoittomahdollisuus ja lisäksi lisättiin puhelinaikoja.

Pirkanmaan omaishoidon, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskuksen perustamisen valmistelu-työ tehtiin syksyllä 2019. Keskus aloitti toimintansa henkilökohtaisen avun työnantajamallin osalta tammikuussa 2020. Vammaispalvelut ovat osana Tampereen kaupungin tuottavuus ja tuloksellisuuspiilotia, joka käynnistyi syksyllä. Pilotin tarkoituksena on kehittää toimintatapoja ja tiedolla johtamista.

Laitoshoidon purku on jatkunut edelleen vuonna 2019. Uusia asumisyksiköitä perustettiin kaksi, johon asiakkaita tuli muista yksiköistä, omasta kodista sekä laitoshoidosta. Kehitysvammaisten päivätoiminnassa aloitti yksi uusi yksikkö. Tampere oli mukana Avain-kansalaisuuteen henkilökohtaisen avun budjetoinnin kokeilussa. Henkilökohtaista budjetointia toteutettiin vaikeavammaisten ja kehitysvammaisten päivätoiminnassa.

Oulussa asumispalveluiden keskeisenä tavoitteena on ollut se, ettei laitospalveluiden eikä tehostetun palveluasumisen suhteellinen osuus kasva väestönkasvun mukaisesti vaan painopiste on kotiin suuntautuvissa, kevyemmissä asumispalveluissa teknologiaan hyödyntäen. Vuoden 2019 aikana Oulun kaupunki lakkautti oman toiminnan kehitysvammaisten yhden tehostetun palveluasumisen ja palveluasumisen yksikön. Asiakkaiden palvelutarpeeseen vastattiin sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajapalveluiden avulla, jota on saatavilla arkisin kahdessa vuorossa sekä viikonloppuisin.

Vammaispalveluiden asiakasmäärä laski 12,2%. Asiakasmäärä väheni pääasiassa kuljetuspalveluissa. Kuljetuspalvelut kilpailutettiin keväällä 2018 ja tämän johdosta asiakkaiden profilitiedot päivitettiin matkojen välitysohjelmaan ja samalla päättyneet asiakkuudet poistettiin asiakastietojärjestelmästä loppuvuoden 2018 aikana.

Vammaisten asumispalvelut ja lyhytaikaishoito kilpailutettiin ensimmäisen kerran Oulussa vuoden 2019 aikana. Hankinta toteutettiin hankintalain 21 §:n mukaisena hankintayhteistyönä Pohjois-Pohjanmaan kuntien ja kuntayhtymien kanssa.

Vammaispalveluiden ensiarviotiimin suunnittelua ja kehittämistä jatkettiin selkeyttämään ja nopeuttamaan uusien asiakkaiden hakemusprosessia.

2 VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISUUS

Vammaisten palvelujen kokonaisasiakasmäärä on viime vuosien aikana pysynyt kuutoskaupungeissa lähes samana, mutta asiakkaiden määrä on vaihdellut eri palvelukokonaisuuksien sisällä (Taulukko 1.). Kokonaisuudessaan vuonna 2019 vammaisten palvelujen asiakkaita oli vuonna 1,0 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018. Vuodesta 2015 asiakasmäärä on vähentynyt 0,1 prosenttia. Vammaisten palvelujen kokonaisuuden asiakasmääriä tulkittaessa on huomioitava, että asiakasmäärä on suuntaa antava, sillä kaikilta kunnilta ei saada asiakas kertaalleen tietoa. Sama asiakas voi käyttää yhtäaikaista useaa palvelua ja näin ollen sama henkilö voi sisältyä kokonaismäärään enemmän kuin kerran. Kerätyt asiakas kertaalleen –tiedot on ilmoitettu liitteessä 2.

Vuonna 2019 kuutoskaupunkien väestöstä 1,9 prosenttia sai palveluja vammaispalvelulain nojalla ja 0,4 prosenttia kehitysvammalain nojalla. Kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärä on lisääntynyt 13,7 prosenttia vuodesta 2015, kun taas vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakasmäärä on samassa ajassa vähentynyt 2,8 prosenttia. Kehitysvammahuollon asiakasmäärän kasvuun on vaikuttanut muuttoliike erityisesti vieraskielisten osuuden lisääntyneenä. Vuoteen 2018 verrattuna vammaispalvelulain nojalla palvelua saaneiden määrän väheneminen näyttää jatkuneen. Vaikka henkilökohtaisen avun asiakasmäärän kasvu jatkui, tämä ei näy kasvuna vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisasiakasmäärässä. Asiakasmäärältään voimakkaimmin kasvavia palveluita vuonna 2019 olivat henkilökohtaisen avun ja kehitysvammaisten tuetun asumisen palvelut. Myös muissa palveluasumisen muodoissa asiakasmäärät jatkoivat kasvuaan. Sen sijaan kehitysvammaisten laitoshoidon asiakasmäärän väheneminen jatkui voimakkaana, mikä on ollut tavoiteltu kehityssuunta.

Taulukko 1. Vammaisten palvelujen asiakasmäärä palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

	2015	2018	2019	Muutos %	
				2015-19	2018-19
Vammaisten palvelujen asiakkaat*	41 627	41 990	41 586	-0,1	-1,0
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>2,4</i>	<i>2,3</i>	<i>2,6</i>		
Vpl-asiakkaat	34 863	34 566	33 897	-2,8	-1,9
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>2,0</i>	<i>1,9</i>	<i>2,1</i>		
Kvh-asiakkaat	6 762	7 422	7 687	13,7	3,6
<i>Osuus väestöstä, %</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>	<i>0,5</i>		
Henkilökohtainen apu	5 878	7 557	8 004	36,2	5,9
Kuljetuspalvelut**	24 443	22 828	22 757	-6,9	-0,3
Työ- ja päivätoiminta	4 199	4 466	4 254	1,3	-4,7
Vaikeavammaisen päivätoiminta	551	495	471	-14,5	-4,8
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta	3 648	3 971	3 783	3,7	-4,7
Asumista tukevat palvelut	4 238	4 443	4 503	6,3	1,4
Asunnon muutostyöt	1 596	1 530	1 593	-0,2	4,1
Asunnon välineet ja laitteet	1 571	1 540	1 517	-3,4	-1,5
Kehitysvammaisten tuettu asuminen	472	716	738	56,4	3,1
Kehitysvammaisten palveluasuminen	599	657	655	9,3	-0,3
Ympäriverokautiset asumispalvelut	3 831	4 008	4 236	10,6	5,7
Vaikeavammaisten tehostettu palveluasuminen	1 054	1 138	1 159	10,0	1,8
Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen	2 777	2 870	3 077	10,8	7,2
Perhehoito	333	305	301	-9,6	-1,3
Laitoshoido	656	408	325	-50,5	-20,3
Josta pitkäaikaiset asiakkaat	357	178	130	-63,6	-27,0
josta lyhytaikaiset asiakkaat	309	233	198	-35,9	-15,0

*sama asiakas voi sisältyä summaan enemmän kuin kerran

** VpL:n mukaista kuljetuspalvelua käyttäneet asiakkaat

Huom! Työ- ja päivätoimintaan ei vuodesta 2019 alkaen sisällytetä tuetun työllistymisen asiakkaita

Taulukossa 2. on esitetty vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannukset ja deflatoidut muutokset suhteessa vuoden ja neljän vuoden takaiseen. Vuonna 2019 vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset kuutoskaupungeissa olivat yhteensä 496,7 miljoonaa euroa. Vuoden takaiseen verrattuna kustannukset nousivat kaikissa kunnissa. Nousua oli Vantaalla (+9,3 %), Espoossa (+6,4 %), Tampereella (+4,4 %), Helsingissä (+3,0 %), Oulussa (+2,7 %) ja Turussa (+1,9 %). Vuodesta 2015 deflatoiduissa kokonaiskustannuksissa kasvua on ollut eniten Tampereella (+28,7 %). Taulukossa 2. on myös esitetty kustannukset suhteutettuna väestöön. Kustannukset kunnan asukasta kohden vaihtelivat Oulun 254 eurosta Tampereen 294 euroon.

Taulukko 2. Vammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä 2015	166 073 696	65 328 833	52 388 880	46 680 132	54 454 155	48 732 903	433 658 598
€/asukas	264	242	244	251	242	245	252
Kustannukset yhteensä 2018	173 079 299	77 198 638	57 136 261	50 761 383	67 137 611	50 749 626	476 062 818
€/asukas	267	272	250	265	285	249	266
Kustannukset yhteensä 2019	178 210 415	82 168 867	62 440 588	51 708 768	70 061 425	52 134 671	496 724 734
€/asukas	273	267	278	268	294	254	274
Muutos 2018–2019, %	3,0	6,4	9,3	1,9	4,4	2,7	4,3
Muutos 2015–2019, %	7,3	25,8	19,2	10,8	28,7	7,0	14,5

Taulukossa 3. esitetään vammaisten palvelujen kustannukset palveluittain kuutoskaupungeissa. Deflatoidut nettokustannukset ovat laskeneet eniten laitoshoidossa: vuodesta 2015 laskua oli 41,7 prosenttia ja vuodesta 2018 määrä laski 15,6 prosenttia. Palvelumuodoittain tarkasteltuna kustannuksista nopeimmin viime vuosina ovat kasvaneet henkilökohtaisen avun, työ- ja päivätoiminnan sekä ympärivuorokautisten asumispalvelujen kustannukset. Kustannusten nousu näissä palveluissa selittyy pitkälti laitoshoidon purulla ja asiakkaiden siirtymisellä korvaaviin palveluihin.

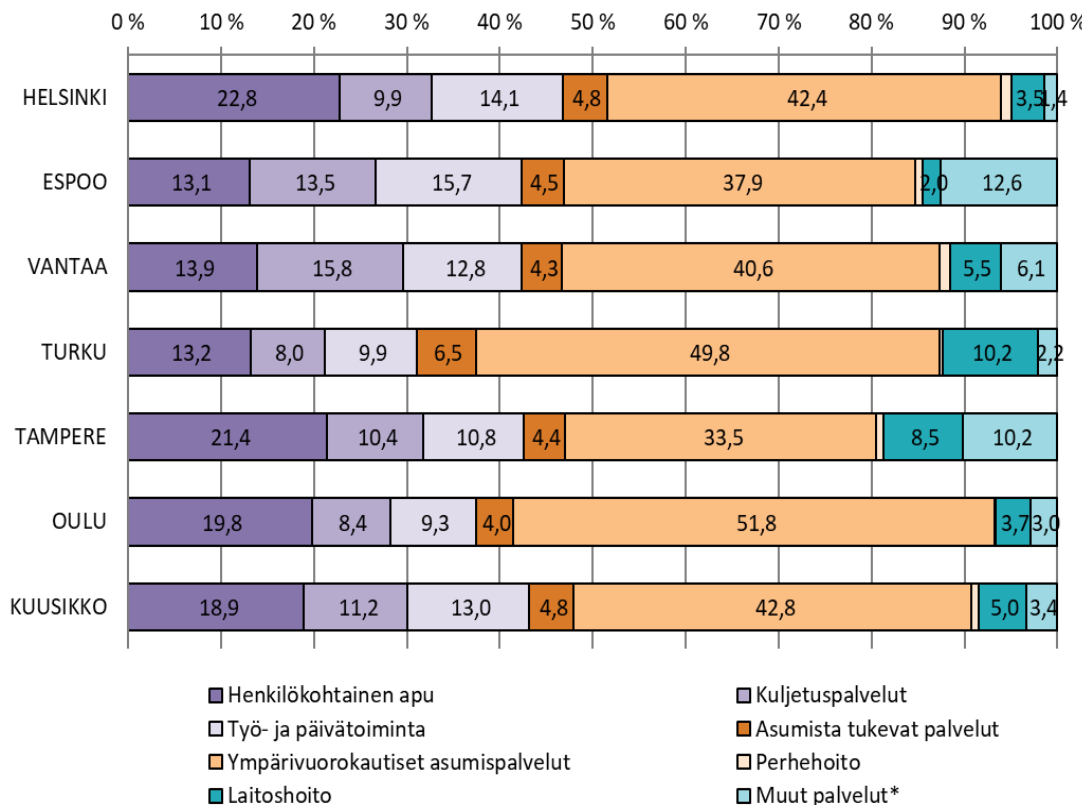
Taulukko 3. Vammaisten palvelujen nettokustannukset palvelumuodoittain (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%)

Palvelut ja tukitoimet	2015	2018	2019	2015-19	2018-19
Henkilökohtainen apu	71,2	87,1	92,1	29,4	5,7
Kuljetuspalvelut	55,4	55,0	54,4	-1,9	-1,2
Asumista tukevat palvelut	20,2	23,2	23,5	16,1	1,3
Työ- ja päivätoiminta	51,1	61,8	63,5	24,2	2,8
Tuettu työllistyminen*	..	..	0,8	-	-
Ympärivuorokautiset asumispalvelut	168,6	193,8	208,3	23,5	7,5
Perhehoito	3,9	4,1	4,1	5,3	0,7
Laitoshoido	41,9	29,0	24,5	-41,7	-15,6
Muut palvelut	21,3	22,1	26,5	24,4	20,0
Kustannukset yhteensä	433,7	476,0	497,6	14,7	4,5

*Ennen vuotta 2019 tuettu työllistyminen sisältyi työ- ja päivätoimintaan. Työ- ja päivätoiminnan luvut eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

Kuvioon 1. on kuvattu vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuudet kokonaiskustannuksista. Vuonna 2019 ympärivuorokautisten asumispalvelujen kustannukset muodostivat suurimman osuuden menoista kaikissa kuutoskaupungeissa: Osuus vaihteli Tampereen 33,5 prosentin ja Ou-

lun 51,8 prosentin välillä. Kuutoskaupunkien tasolla seuraavaksi suurin osuus kustannuksista muodostui henkilökohtaisen avun palvelusta. Kuutoskaupungeissa seuraavaksi suurimpia kustannusosuuksia olivat kuljetuspalvelut ja työ- ja päivätoiminta.

*Kuvaukset, ks. Liite 2. Muihin palveluihin sisältyvät Tampereella ja Oulussa yksittäiseen asuntoon tarjottavan palvelua asumisen kustannukset.

Kuvio 1. Vammaisten palvelujen eri palvelumuotojen kustannusten osuus (%) vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2019

2.1 Kehitysvammalain mukaiset palvelut

Kuutoskaupungeissa kehitysvammahuollon asiakkuuden määrittely perustuu kehitysvammalakiin. Kehitysvammahuollon palveluja voidaan järjestää kehitysvammadiagnoosin saaneiden henkilöiden lisäksi myös muille erityisryhmille, esimerkiksi henkilöille, joilla on autismin kirjon oireyhtymä. Toisaalta joi-takin kehitysvammaisten tarvitsemia palveluja tuotetaan muiden ensisijaisten lakien perusteella. Vam-maispalvelulain lisäksi esimerkiksi sosiaalihuoltolaki on kehitysvammalakiin nähden ensisijainen. Ke-hitysvammaisten käyttämät ensisijaisten lakien mukaan järjestetyt palvelut eivät kuitenkaan pääsään-töisesti ole mukana Kuusikko-työryhmän raportissa, sillä yhtä asiakasryhmää koskevia tietoja on vai-keaa erotella palvelujen käyttöä koskevista kokonaistilastoista. Poikkeukset yleisperiaatteesta on esi-tetty raportin johdantoluvussa.

Kehitysvammaisten osalta raportoidaan sekä kokonaisasiakasmäärä että palveluja käyttäneiden asiak-kaiden määrä. Kokonaisasiakasmäärään sisältyvät sellaiset kehitysvammaiset henkilöt, joilla on ollut vuoden 2019 aikana voimassa oleva erityishuolto-ohjelma. Kaikki erityishuolto-ohjelman omaavat eivät kuitenkaan ole käyttäneet palveluja vuoden 2019 aikana. Raportin laskennallisissa suhteutuksissa käy-tetään palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

Vuonna 2019 kehitysvammahuollon palveluja käyttäneitä asiakkaita kuutoskaupungeissa oli yhteensä 7 806 (Taulukko 4.). Asiakkaiden määrä kasvoi edellisvuodesta 5,2 prosenttia ja lisääntyi 15,4 prosenttia vuosien 2015–2019 välillä. Mahdollisia kasvua saattaa selittää diagnosoinnin kehittyminen viime vuosina sekä se, että asiakkaat ovat entistä pitkäikäisempiä. Kunnan asukaslukuun suhteutettuna eniten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli Oulussa (0,75 %) vähiten Espoossa (0,34 %) (Liite 3.).

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä (STM 2012) linjattiin tavoitteeksi, että vuoden 2020 jälkeen laitosasuminen lakkautettaisiin. Tämä on vaikuttanut eri palvelujen asiakasmääriin viime vuosien aikana, ja etenkin asumispalvelut ovat palveluna laajentuneet. Asumisen palvelurakennemuutos näkyy ennen kaikkea tuetun asumisen merkittävänä kasvuna. Vuoteen 2015 verrattuna tuetun asumisen asiakasmäärä on kasvanut 56,4 prosenttia, kun taas laitoshoidon asiakasmäärä on supistunut vastaavassa ajassa yli puolella. Myös muihin asumispalveluihin on tullut lisää asiakkaita.

Taulukko 4. Kehitysvammahuollon asiakkaat vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä asiakasmäärien muutos (%) kuutoskaupungeissa

	Muutos %				
	2015	2018	2019	2015-19	2018-19
Palveluja käyttäneet asiakkaat	6 762	7 422	7 687	13,7	3,6
Asumispalvelut yhteensä	3 848	4 243	4 470	16,2	5,3
Josta tuettu asuminen	472	716	738	56,4	3,1
Josta palveluasuminen (ohjattu asuminen)	599	657	655	9,3	-0,3
Josta tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	2 777	2 870	3 077	10,8	7,2
Josta pitkäaikaista	1 987	2 205	2 356	18,6	6,8
Joista lyhytaikaista	836	697	771	-7,8	10,6
Työ- ja päivätoiminta	3 648	3 971	3 783	3,7	-4,7
Perhehoito	333	305	301	-9,6	-1,3
Laitoshoido	656	408	325	-50,5	-20,3
Josta pitkäaikaista	357	178	130	-63,6	-27,0
Josta lyhytaikaista	309	233	198	-35,9	-15,0

Huom! Asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään kertaalleen, mutta sama asiakas on voinut saada useita eri palveluja.

Käyttöpäivissä tapahtuneet muutokset mukailevat asiakasmäärissä tapahtuneita muutoksia (Taulukko 5.). Vuoteen 2018 verrattuna käyttöpäivät lisääntyivät kuutosten tasolla asumispalveluissa (+ 5,6 %). Laitoshoidon käyttöpäivien määrä laski 24,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Työ- ja päivätoiminnassa laskua oli 4,5 prosenttia.

Taulukko 5. Kehitysvammahuollon eri palvelumuotojen käyttöpäivät vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä käyttöpäivien muutos (%) kuutoskaupungeissa.

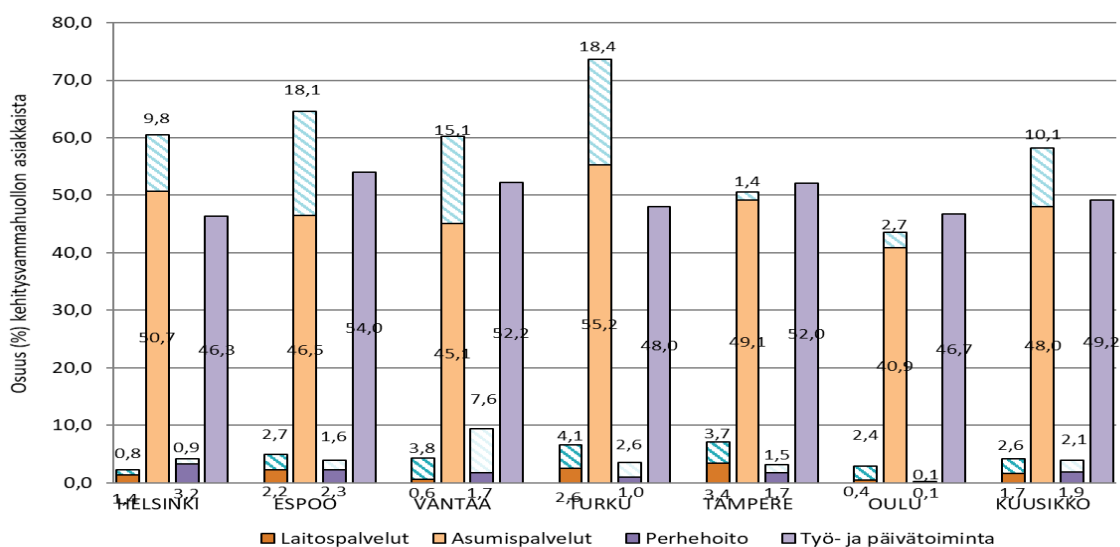
	Muutos %				
	2015	2018	2019	2015-19	2018-19
Asumispalvelut yhteensä	10 38 228	1 185 452	1 252 136	20,6	5,6
Josta tuettu asuminen	158 036	219 714	240 327	52,1	9,4
Josta palveluasuminen (ohjattu asuminen)	184 447	205 848	201 150	9,1	-2,3
Josta tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	695 745	759 890	810 660	16,5	6,7
Josta pitkäaikaista	670 827	736 796	785 253	17,1	6,6
Joista lyhytaikaista	24 918	23 094	25 407	2,0	10,0
Työ- ja päivätoiminta	563 011	559 741	534 812	-5,0	-4,5
Perhehoito	59 658	57 552	54 010	-9,5	-6,2
Laitoshoido	124 395	62 166	46 893	-62,3	-24,6
Josta pitkäaikaista	109 535	48 355	33 803	-69,1	-30,1
Josta lyhytaikaista	14 860	13 811	13 090	-11,9	-5,2

Taulukossa 6 on kuvattu kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautumista palvelun järjestämistavan mukaan. Kunta voi järjestää palvelun itse omana palveluna tai hankkia sen ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta. Taulukossa mukana olevat palvelut ovat laitoshoido, perhehoito, asumispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta. Ostopalveluna tuotettujen käyttöpäivien osuus vaihteli Turun 70,9 prosentin ja Oulun 44,3 prosentin välillä.

Taulukko 6. Kehitysvammahuollon käyttöpäivien jakautuminen (%) kunnallisesti tuotettuihin ja ostettuihin laitoshoidon, perhehoidon, asumispalveluiden sekä työ- ja päivätoiminnan osalta vuonna 2019

Palvelut, (%)	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnan tuottamat	52,4	30,1	41,2	29,1	31,1	55,7	41,9
Ostopalvelut	47,6	69,9	58,8	70,9	68,9	44,3	58,1
Suoritteet, (N)	575 560	265 486	241 010	251 908	286 665	267 222	1 888 884

Yleisimmin kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat ovat asumispalvelujen tai työ- ja päivätoiminnan palvelujen piirissä, kun taas laitoshoidossa tai perhehoidossa olleita on selvästi vähemmän (kuvio 2.). Asumispalveluissa pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista vaihteli Oulun 40,9 prosentin ja Turun 55,2 prosentin välillä vuonna 2019. Asumispalveluja käytti kuutosten tasolla 48,0 prosenttia asiakkaista. Työ- ja päivätoiminnan palveluja käytti kuutoskaupungeissa keskimäärin noin joka toinen kehitysvammahuollon asiakas. Kaupunkitasolla osuus vaihteli Helsingin 46,3 prosentin ja Espoon 54,0 prosentin välillä. Laitosasumisen piirissä oli Kuusikon tasolla 2,6 prosenttia ja perhehoidossa 2,1 prosenttia kaikista asiakkaista. Omaishoitajien lakisääteisten vapaiden aikainen lyhytaikaishoito järjestetään kuutoskaupungeissa eri tavalla, mikä vaikeuttaa lyhytaikaishoidon vertailua kaupunkien välillä. Oulun ja Tampereen osalta omaishoidon vapaiden aikainen lyhytaikaishoito ei ole mukana, kun taas Vantaan ja Turun tiedoissa lyhytaikaishoito sisältyy lukuihin. Espoon tiedoissa tiedot ovat mukana oman toiminnan ja yhden palveluntuottajan osalta. Helsingissä omaishoidon vapaan aikainen hoito on mukana ainoastaan oman toiminnan osalta.

Kuvio 2. Laitoshoidon, asumispalvelujen, perhehoidon sekä työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus (%) kunnan kehitysvammahuollon kokonaisasiakasmäärästä vuonna 2019.

Huom! Lyhytaikaisen palvelun asiakkaiden osuus on erotettu viivakuviolla. Lisäksi on huomioitava, että sama asiakas on voinut käyttää vuoden aikana useampaa palvelua, joten prosenttiosuudet kuvaavat kulloistakin palvelua käyttäneiden määrää kaikista palvelujen käyttäjistä ja kokonaisprosentti menee yli sadan.

Kehitysvammaisten palvelujen kustannukset ovat nousseet viime vuosina kuutoskaupungeissa (Taulukko 7.). Kokonaisnettokustannukset ovat nousseet 5,0 prosenttia vuoden 2018 deflatoiduista kustannuksista ja 14,7 prosenttia vuoden 2015 deflatoiduista kustannuksista. Kulujen nousu suuntautui vahvasti kasvaviin palvelumuotoihin, kuten asumispalveluihin ja työ- ja päivätoimintaan, mikä osaltaan kuvastaa laitoshoidon purun vaikutuksia.

Taulukko 7. Kehitysvammahuollon nettokustannukset (milj. €) vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) kuutoskaupungeissa

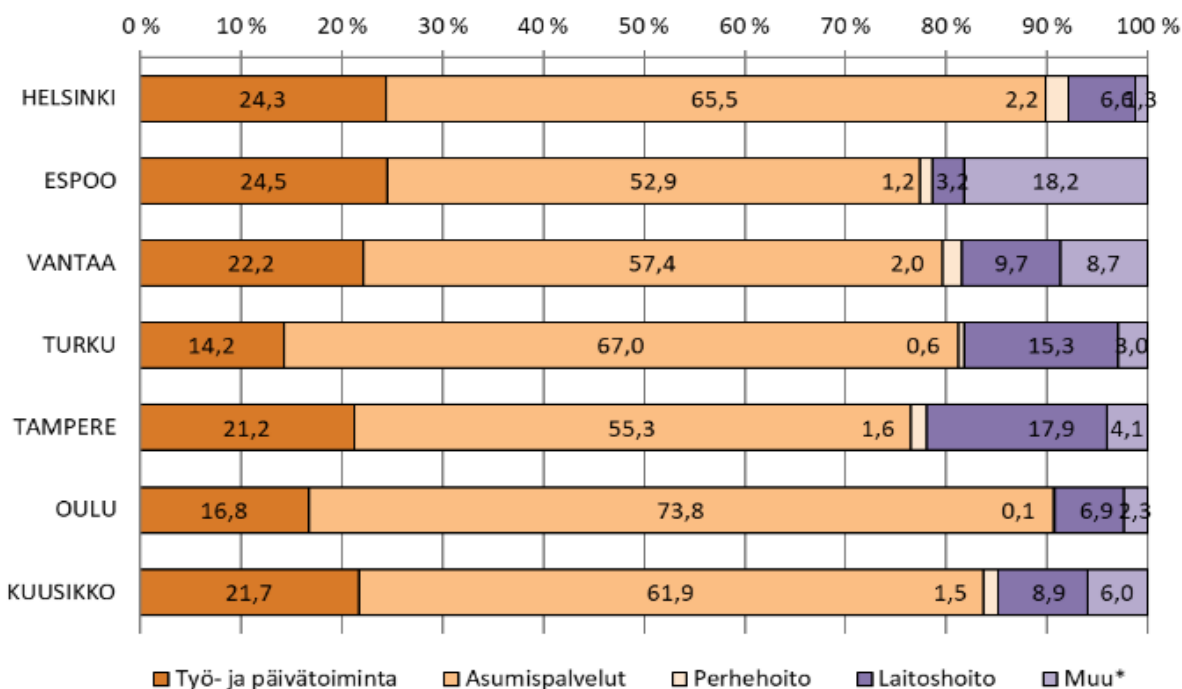
	Miljoonaa euroa			Muutos %	
	2015	2018	2019	2015-19	2018-19
Kokonaiskustannukset	239,6	261,7	274,8	14,7	5,0
Asumispalvelut yhteensä	131,5	156,9	170,7	29,8	8,8
Tuettu asuminen	3,5	4,3	4,6	31,2	7,1
Palveluasuminen (ohjattu asuminen)	13,1	15,2	15,0	14,6	-1,0
Tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)	115,0	137,5	151,2	31,5	10,0
Työ- ja päivätoiminta	47,2	58,0	59,8	26,6	3,0
Perhehoito	3,9	4,1	4,1	5,3	0,7
Laitoshoido	41,9	29,0	24,5	-41,7	-15,6
Muut palvelut	15,0	13,8	16,6	10,4	20,7

Kaupungeittain tarkasteltuna kehitysvammahuollon nettokustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa (Taulukko 8.). Taulukkoon 8. on kuvattu myös oman ja ostetun palvelun kustannusten osuudet kokonaisuudesta. Helsingissä kunnan oman palvelutuotannon kustannusten osuus on kuutoskaupunkien suurin (37,8 %). Turussa omaa tuotantoa on vähiten (15,3 %).

Taulukko 8. Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2019, deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018 sekä kunnan omien palvelujen ja ostopalvelujen kustannusten osuus (%) kokonaiskustannuksista

	Nettokustannukset, milj. €	Muutos 2018–19, %	Kunnan tuottamat palvelut, %	Ostopalvelut, %
Helsinki	93,8	4,1	37,8	62,2
Espoo	50,2	9,1	24,8	75,2
Vantaa	35,1	3,9	23,7	76,3
Turku	34,5	1,7	15,3	84,7
Tampere	33,3	7,3	26,8	73,2
Oulu	27,9	3,9	36,1	63,9
Kuusikko	274,8	5,0	27,4	72,6

Kuviossa 3. kuvataan kehitysvammahuollon palvelujen kustannusrakennetta Kuusikko-kaupungeissa. Reilut 80 prosenttia kustannuksista koostui asumispalvelujen sekä työ- ja päivätoiminnan kuluista. Työ- ja päivätoiminnan osuus kokonaiskustannuksista vaihteli Turun 14,2 prosentin ja Espoon 24,5 prosentin välillä. Laitoshoidon osuus kokonaiskustannuksista vaihteli Espoon 3,2 prosentin ja Tampereen 17,9 prosentin välillä. Espoossa muiden palvelujen keskimääräistä korkeampaa osuutta selittävät erityisesti muihin palveluihin lukeutuvat kehitysvammapsykiatriset palvelut, kotiin tuotava hoitoapu sekä koulu-laisten aamu- ja iltapäivähoito ja loma-ajanhoito.

*Muut palvelut, ks. kuvaukset Liite 2.

Kuvio 3. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten osuus (%) kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2019

Taulukossa 9. on tarkasteltu palvelujen kustannuksia käyttöpäiviin suhteutettuna vuonna 2019. Korkeimmat käyttöpäivää kohden jyvitettyt kustannukset ovat laitoshoidossa. Laitosasumisen supistamisen myötä vain erittäin paljon hoitoa tarvitsevat asiakkaat ovat jääneet laitoshoidon, mikä nostaa kustannuksia ja siten myös käyttöpäiväkohtaista hintaa. Käyttöpäiviin suhteutettuna seuraavaksi kallein palvelu on tehostettu palveluasuminen, jonka päiväkohtaiset kustannukset vaihtelivat Tampereen 159 euron ja Helsingin 212 euron välillä. Pääkaupunkiseudulla työ- ja päivätoiminnan kustannukset ovat muita kaupunkeja korkeammat, kun taas Oulussa kulut ovat keskitasoa selvästi pienemmät. Matalat kustannukset selittyvät mm. sillä, että Oulun avotyötoiminta on laajamittaista ja erittäin edullista, ja etenkin työtoiminnassa on suuret asiakasryhmät. Myös henkilöstöresurssit, toimitilat sekä niiden käyttö on tarkkaan mitoitettu.

Taulukko 9. Kehitysvammahuollon palvelujen laskennalliset käyttöpäiväkohtaiset nettokustannukset vuonna 2019

€/käyttöpäivä	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Laitoshoito	541	254	551	571	564	660	521
Perhehoito	77	74	74	60	83	70	76
Tehostettu palveluasuminen	212	194	177	172	159	162	185
Palveluasuminen	87	126	70	64	57	57	75
Tuettu asuminen	24	33	12	12	10	19	19
Työ- ja päivätoiminta	175	145	123	84	83	42	112

2.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisia palveluja myönnetään vammaisille henkilöille silloin, kun henkilön tarvitsemia palveluja ei voida myöntää muiden ensisijaisten lakien, kuten sosiaalihuoltolain nojalla. Asiaksmäärinä raportoidaan myönteisen päätöksen saaneiden henkilöiden määrä. On syytä huomioida, että päätöksen saaneiden asiakkaiden määrä ei kuvaa palvelujen käyttöä eikä palvelujen käytön laajuutta, sillä kaikki myönteisen päätöksen saaneet eivät käytä palveluja.

Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa oli kaikkiaan 33 897 myönteisen VpL-palvelupäätöksen saanutta henkilöä (Taulukko 10.). Asiaksmäärä oli laskenut 1,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Myös pidemmällä aikavälillä asiakkaiden määrä on vähentynyt: Vuoteen 2015 verrattuna asiakasmäärä laskua on ollut 2,8 prosenttia eli VpL-palvelupäätöksen saaneita kuutoskaupungeissa oli 966 henkilöä vähemmän. Asiaksmäärä kasvoi edellisvuoteen nähden Espoossa (+2,2 %) ja Turussa (+0,4 %) ja väheni Oulussa (-12,2 %), Tampereella (-2,4 %), Helsingissä (-1,7 %) ja Vantaalla (-0,9 %), Oulussa asiakasmäärän lasku selittyy pitkälti tilastojen puhdistamisella.

Suurin osa myönteisen VpL-palvelupäätöksen saaneista on yli 65-vuotiaita asiakkaita. Ikääntyneiden asiakkaiden osuus oli suurin pääkaupunkiseudulla, missä myönteisen päätöksen saaneista noin 63 prosenttia oli täyttänyt 65 vuotta. Turussa taas nuorten osuus oli korkeampi kuin muissa kaupungeissa: Noin 7 prosenttia myönteisen päätöksen saaneista Turussa oli alaikäinen, kun taas esimerkiksi pääkaupunkiseudun kaupungeissa vastaava osuus oli hieman yli 4 prosenttia.

Taulukko 10. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden määrä vuosina 2015, 2018 ja 2019, osuudet (%) ikäryhmittäin vuonna 2019 sekä asiakasmäärän muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä 2015	12 302	4 515	4 904	3 676	6 017	3 449	34 863
Asiakkaat yhteensä 2018	12 128	4 697	4 892	3 593	6 015	3 241	34 566
Asiakkaat yhteensä 2019	11 925	4 800	4 849	3 608	5 871	2 844	33 897
0–18-vuotiaat, %	4,3	4,3	4,6	7,2	5,8	3,9	6,1
19–64-vuotiaat, %	32,0	32,0	33,0	33,6	32,3	41,6	34,4
65 vuotta täyttäneet, %	63,7	63,7	62,3	59,3	61,9	54,5	59,5
Asiakkaat yhteensä, muutos 2018–19, %	-1,7	2,2	-0,9	0,4	-2,4	-12,2	-1,9
Asiakkaat yhteensä, muutos 2015–19, %	-3,1	6,3	-1,1	-1,8	-2,4	-17,5	-2,8

Viime vuosina vammaispalvelujen asiakasmäärän kasvu on painottunut selvästi henkilökohtaisen avun palveluun (Taulukko 11.). Henkilökohtaisen avun asiakkaiden määrä on lisääntynyt 36,2 prosenttia vuodesta 2015. Eniten vähenemistä on ollut vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakasmäärän osalta, jossa vähenemistä vuodesta 2015 on ollut 14,5 prosenttia.

Taulukko 11. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien asiakkaat palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

Palvelut ja tukitoimet	Muutos, %				
	2015	2018	2019	2015–19	2018–19
Kuljetuspalvelut	24 443	22 828	22 757	-6,9	-0,3
Vaikeavammaisten palveluasuminen	1 054	1 138	1 159	10,0	1,8
Vaikeavammaisten päivätoiminta	551	495	471	-14,5	-4,8
Henkilökohtainen apu*	5 878	7 557	8 004	36,2	5,9
Asunnon muutostyöt*	1 596	1 530	1 593	-0,2	4,1
Asunnon välineet ja laitteet*	1 571	1 540	1 517	-3,4	-1,5
Vpl-asiakkaita yht. (N)	34 863	34 566	33 897	-2,8	-1,9

* = Asiakkaita, joilla on päätös

VpL:n mukaisten palvelujen kokonaisnettokustannukset ovat kasvussa. Kuusikon vpL:n mukaisten palvelujen kokonaiskustannukset olivat 221,1 miljoonaa euroa vuonna 2019. Edellisvuodesta deflatoidut kustannukset ovat kasvaneet kaikissa kaupungeissa (Taulukko 12). Tampereen ja Oulun osalta kokonaiskustannuksiin sisältyvät myös ostetulla kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavan palveluasumisen kustannukset. Vammaispalvelulain nojalla järjestettyjen palvelujen kustannukset ovat kuutoskaupungeissa laskeneet vuosien 2015–2019 välisenä aikana 13,9 prosenttia. Menot kasvoivat eniten Vantaalla (+17,1 %). Kun kustannukset suhteutetaan kunnan asukasmäärään, voidaan havaita, että menot olivat kuutoskaupungeista korkeimmat Tampereella (154 €) ja matalimmat Turussa (89 €). Vuoteen 2015 verrattuna kunnan asukasmäärään suhteutetut deflatoidut kustannukset ovat nousseet kaikissa kaupungeissa.

Taulukko 12. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien deflatoidut nettokustannukset ja väestöön suhteutetut kustannukset vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä kokonaiskustannusten muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

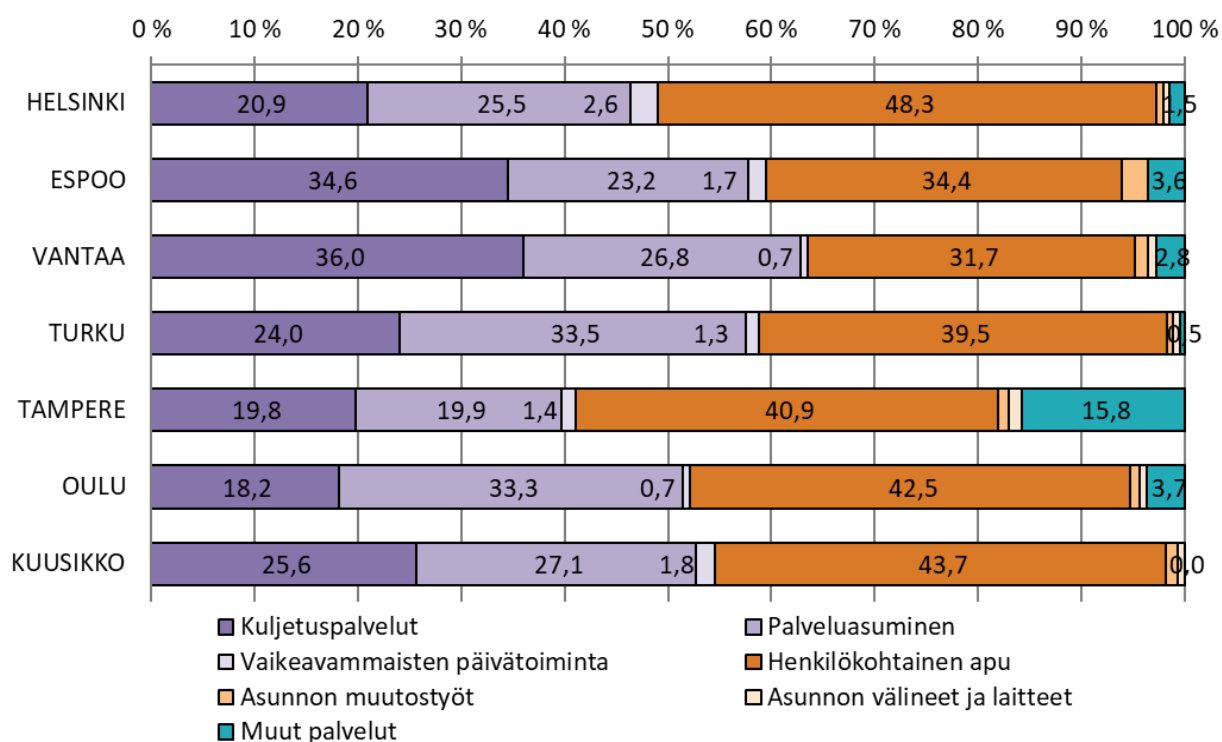
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä 2015	78 841 525	28 313 951	22 824 675	15 006 980	27 134 754	21 946 294	194 068 178
€/asukas	126	105	106	81	121	111	113
Kustannukset yhteensä 2018	82 981 750	31 181 872	23 327 562	16 865 609	36 127 979	23 867 652	214 352 425
€/asukas	128	110	102	88	154	117	120
Kustannukset yhteensä 2019	83 852 738	31 874 818	27 317 687	17 206 946	36 662 574	24 195 051	221 109 814
€/asukas	128	110	117	89	154	118	140
Muutos 2018–2019, %	1,0	2,2	17,1	2,0	1,5	1,4	3,2
Muutos 2015–2019, %	6,4	12,6	19,7	14,7	35,1	10,2	13,9

Vammaispalvelujen kustannukset ovat lisääntyneet viime vuosina etenkin niissä palveluissa, jotka ovat kasvaneet myös asiakasmäärältään nopeimmin (Taulukko 13.). Suhteessa vuoteen 2015 kustannukset ovat lisääntyneet eniten henkilökohtaisen avun palvelussa sekä muiden kustannusten (ks. kuvaukset Liite 2) osalta. Myös vaikeavammaisten palveluasumisen kustannukset ovat jatkaneet kasvuaan. Asunnon muutostöiden kustannukset ovat kasvaneet huomattavasti edellisvuodesta.

Taulukko 13. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset (milj. €) kuutoskaupungeissa vuosina 2015, 2018 ja 2019 sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuosista 2015 ja 2018

Palvelut ja tukitoimet	2015	2018	2019	2015–19	2018–19
Kuljetuspalvelut	55,4	55,0	54,4	-1,9	-1,2
Vaikeavammaisten palveluasuminen	53,7	56,4	57,1	6,5	1,3
Vaikeavammaisten päivätoiminta	3,9	3,8	3,8	-4,7	-0,8
Henkilökohtainen apu	71,2	87,1	92,1	29,4	5,7
Asunnon muutostyöt	2,3	2,0	2,5	5,5	20,1
Asunnon välineet ja laitteet	1,3	1,7	1,4	9,9	-15,8
Muut kustannukset*	6,2	8,3	9,9	58,2	19,0
Kustannukset yht. (€)	194,1	214,4	221,1	13,9	3,2

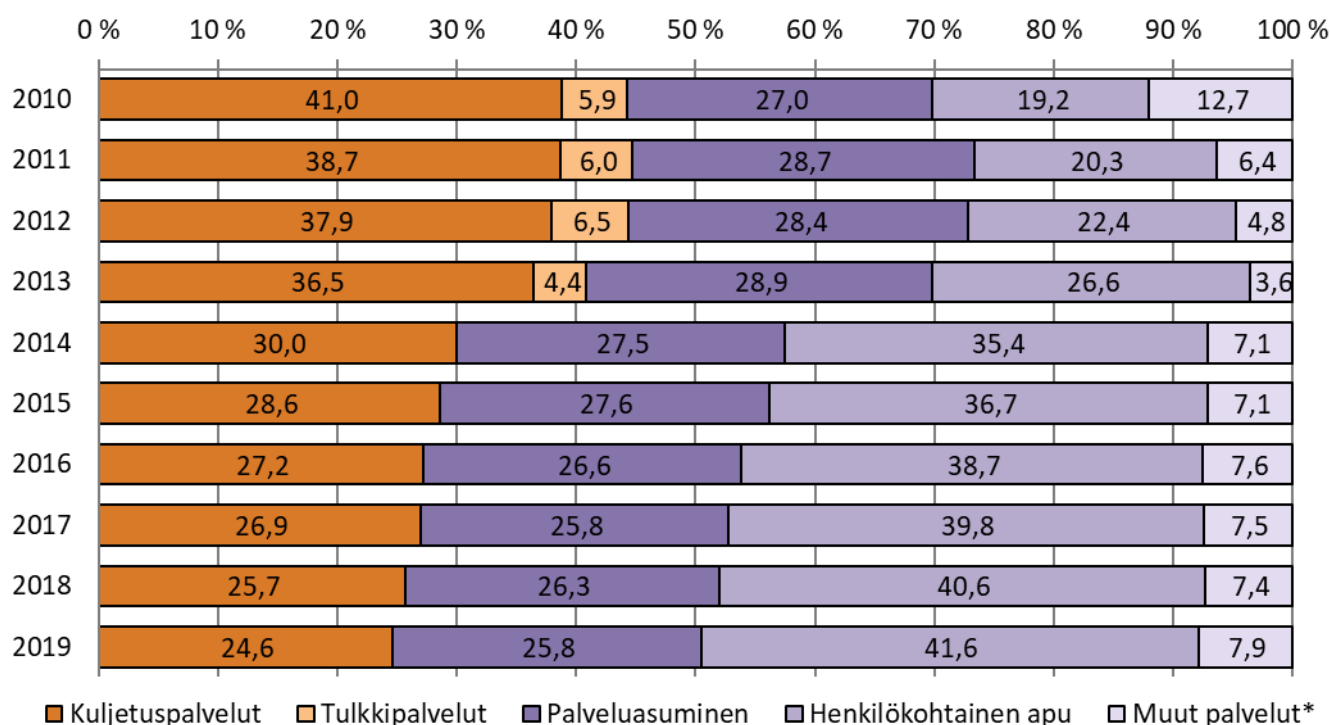
Kuvio 4 havainnollistaa, kuinka valtaosa vammaispalvelujen kustannuksista muodostuu kolmen asiakasmääriltään suurimman palvelumuodon – henkilökohtaisen avun, kuljetuspalvelujen ja vaikeavammaisten palveluasumisen – järjestämisestä. Henkilökohtaisen avun kustannusten osuus on suurin Helsingissä, Oulussa, Tampereella ja Turussa, kun taas Espoossa ja Vantaalla suurimman osuuden kustannuksista muodostavat kuljetuspalvelut.

Kuvio 4. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannusten jakautuminen (%) palveluittain vuonna 2019

Kustannusrakenteen tarkastelu pidemmällä aikavälillä ilmentää kuutoskaupunkien vammaispalvelujen palvelurakenteesta tapahtunutta muutosta (Kuvio 5.). Vuosien 2009–2019 välillä kuljetuspalvelujen suhteellinen osuus kustannuksista on laskenut noin 18 prosenttiyksikköä. Henkilökohtaisen avun osuus

on lisääntynyt vuodesta 2018 15 prosenttiyksikköä ja yli tuplaantunut vuosina 2009-2019. Palveluasumisen osuus kustannuksista ei ole merkittävästi muuttunut kuluneen vuosikymmenen aikana.

* = muodostettu laskennallisesti. Luku sisältää Tampereen ja Oulun osalta myös kustannukset ostetun kotihoidon tuella yksittäiseen asuntoon toteutettavasta palveluasumisesta

Kuvio 5. VpL:n mukaisten palvelujen ja tukitoimien kokonaiskustannusten jakautuminen (%) palveluittain kuutoskaupungeissa vuosina 2009–2019

Taulukossa 14. on esitetty VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset jyvitettyinä palvelua käyttänyttä asiakasta kohden. Oulun osalta kustannukset on suhteutettu myönteisen päätöksen saanutta asiakasta kohti. Palveluasumisen asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Turun 37 890 euron ja Oulun 55 980 euron välillä. Henkilökohtaisen avun osalta asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Turun 7228 euron ja Helsingin 13 999 euron välillä. Helsingin henkilökohtaisen avun muita kuntia selvästi korkeampi asiakaskohtainen kustannus johtuu erityisesti palvelusetelimallin yhä kasvaneesta osuudesta henkilökohtaisessa avun palvelussa – palvelusetelin käyttö on ohittanut suosiossaan työnantajamallin. Lisäksi Helsingissä on joukko asiakkaita, joilla on erityisen suuret henkilökohtaisen avun tuntimäärät, mikä ilmenee korkeina asiakaskohtaisina kustannuksina. Kuljetuspalvelujen osalta asiakaskohtaiset kustannukset vaihtelivat Oulun 1842 eurosta Espoon 3 661 euroon. Espoolaiset 18–64-vuotiaat tekivät selvästi enemmän matkoja kuin muiden kuutoskaupunkien vastaavan ikäiset (9,9 matkaa/kk), mikä selittää osaltaan Espoon kustannustasoa. Espoossa työikäisen väestön osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä on myös suurempi kuin muissa kuutoskaupungeissa (44,8 %). Lisäksi Espoossa työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalvelun asiakkaista on kuutoskaupunkien suurin ja työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista on selvästi suurempi kuin muissa kaupungeissa. (Liite 2.). Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakaskohtaiset kustannukset poikkeavat paljon kuntien välillä – vaihtelua oli Vantaan 4105 eurosta selvästi keskimääräistä korkeampaan Helsingin 13 011 euroon. Helsingissä päivätoimintamatkojen kustannukset ovat muista kaupungeista poiketen mukana päivätoiminnan kustannuksissa.

Taulukko 14. VpL:n mukaisten palvelujen kustannukset palvelua käyttänyttä asiakasta kohden vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu*	Kuusikko
Kuljetuspalvelut	2 320	3 661	2 746	1 483	2 147	1 842	2 389
Vaikeavammaisten palveluasuminen	53 705	52 763	45 226	37 890	44 466	55 980	49 308
Vaikeavammaisten päivätoiminta	13 011	7 866	4 105	6 345	4 309	3 864	7 976
Henkilökohtainen apu	13 999	10 703	11 518	7 228	10 678	10 273	11 504
Kaikki palvelut, €	7 032	6 641	5 634	4 769	6 245	8 507	6 523

*Oulun osalta nettokustannukset on suhteutettu päätösten määrään, kun muilla kunnilla ne on suhteutettu palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrään

3 HENKILÖKOHTAINEN APU

Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa, harrastuksissa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa tai sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Henkilökohtaisen avun toteuttamisesta säädetään (2008/981) seuraavasti: ”Kunta voi järjestää henkilökohtaista apua: 1) korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset (...) 2) antamalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluiden hankkimista varten (...) palvelusetelin, jonka arvo on kohtuullinen; taikka 3) hankkimalla vaikeavammaiselle henkilölle avustajapalveluita julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai järjestämällä palvelun itse taikka sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa.” Henkilökohtainen apu on ollut Suomessa subjektiivinen oikeus vuodesta 2009 alkaen. Palvelua saaneiden asiakkaiden osuus vammaispalvelujen asiakkaista onkin tällä aikavälillä kasvanut kuutoskaupungeissa.

3.1 Henkilökohtaisen avun asiakkaat, kustannukset ja järjestämistavat

Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä jatkoi suurimmissa kaupungeissa edellisvuosien tapaan kasvuaan (Taulukko 15.). Henkilökohtaisen avun asiakkaita oli Kuusikon tasolla 5,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 ja 36,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Asiakkaiden määrä lisääntyi kaikissa kaupungeissa. Edellisvuoteen verrattuna asiakasmäärä kasvoi eniten Espoossa (+9,0 %) ja Tampereella (+8,4 %). Kunnan vastaavan ikäiseen asukasmäärään suhteutettuna 18–64-vuotiaita henkilökohtaisen avun asiakkaita on eniten Tampereella ja vähiten Vantaalla. Kuutoskaupungeissa henkilökohtaisen avun palvelua saaneista asiakkaista noin kolmannes oli yli 65-vuotiaita. Ikääntyneiden osuus palvelun käyttäjistä onkin kasvanut viime vuosina: Vuonna 2015 henkilökohtaisen avun saajista 23,9 prosenttia oli 65 vuotta täyttäneitä (Liite 2).

Taulukko 15. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ikäryhmittäin ja suhteutettuna väestöön vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018 ja 2015

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	2 893	1 014	751	941	1 403	1 002	8 004
0–17 vuotiaat	83	43	17	65	65	47	320
18–64 vuotiaat	1 856	710	454	608	870	659	5 157
/100 000 asukasta	430	391	303	491	562	515	506
65 vuotta täyttäneet	954	261	280	268	468	296	2 527
<i>Muutos yhteensä 2018–19 (%)</i>	<i>4,7</i>	<i>9,0</i>	<i>2,3</i>	<i>2,3</i>	<i>8,4</i>	<i>2,0</i>	<i>5,9</i>
<i>Muutos yhteensä 2015–19 (%)</i>	<i>26,9</i>	<i>39,7</i>	<i>23,3</i>	<i>57,4</i>	<i>74,5</i>	<i>16,4</i>	<i>36,2</i>

Asiakasmäärän tavoin myös henkilökohtaisen avun nettokustannukset kasvoivat kaikissa kuutoskaupungeissa vuonna 2019 verrattuna edellisvuoteen (Taulukko 16.). Vuoteen 2018 nähden kustannukset nousivat eniten Vantaalla (+24,2 %), missä myös asiakasmäärä oli kasvanut nopeimmin. Väestöön suhteutetut luvut osoittavat, että henkilökohtaisen avun järjestäminen maksaa kunnan asukasta kohden vähiten Turussa (35 €) ja eniten Tampereella (63 €) ja Helsingissä (62 €).

Taulukko 16. Henkilökohtaisen avun nettokustannukset ja asukaskohtaiset kustannukset vuonna 2019

	Kustannukset, €	Kustannukset, € / asukas
Helsinki	40 497 811	61,9
Espoo	10 852 385	37,5
Vantaa	8 650 325	37,0
Turku	6 801 118	35,2
Tampere	14 981 106	62,9
Oulu	10 294 038	50,1
Kuusikko	92 076 783	50,8

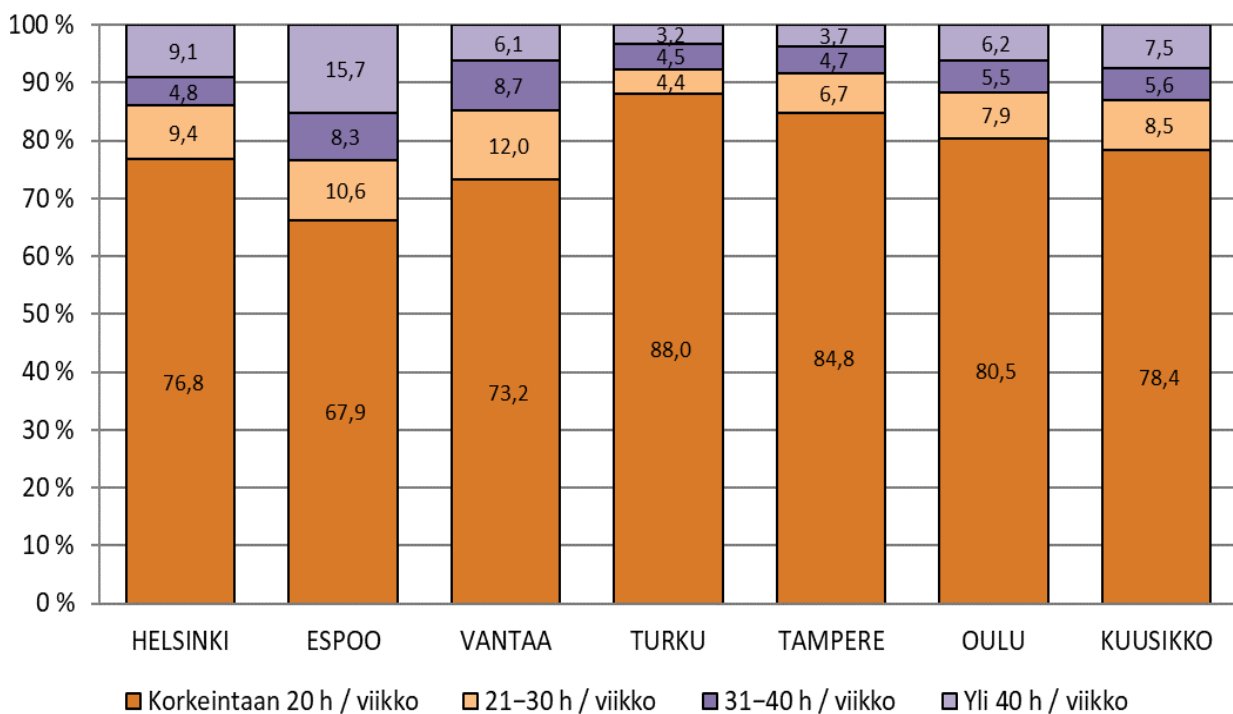
Kunta voi järjestää henkilökohtaisen avun eri tavoin: työnantajamallilla, palvelusetelillä, ostopalveluna tai omana toimintana. Henkilökohtaisen avun järjestämismuodoista käytetyimmät mallit Kuusikossa ovat työnantajamalli sekä palveluseteli (Taulukko 17.). Eri järjestämistavat kuitenkin vaihtelevat paljon kaupungeittain. Vantaan, Turun ja Oulun henkilökohtaisen avun asiakkaista suurin osa toimi itse avustajan työnantajana. Palvelusetelin käyttö on kuitenkin yleistynyt voimakkaasti kuluneen vuosikymmenen aikana¹. Palvelusetelin käyttö henkilökohtaisen avun järjestämisessä on yleistä erityisesti Espoossa ja Helsingissä. Osuuksia tulkittaessa on huomioitava, että samat henkilöt ovat voineet saada eri tavoin järjestettyä henkilökohtaista apua vuoden aikana, joten eri järjestämistapojen suhteellinen jakauma ei summaudu sataan prosenttiin. Osalla asiakkaista voi myös olla samanaikaisesti monia henkilökohtaisen avun järjestämistapoja: henkilö toimii itse työnantajana, mutta hänellä on ostopalvelu tai palveluseteli vakituisen avustajan sairas- tai vuosiloman ajan.

Taulukko 17. Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen osuus (%) asiakkaista vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakas työnantajana	32,4	34,9	65,5	60,3	30,9	62,4	42,6
Palveluseteli	76,0	62,6	8	32,9	27,3	28,5	48,6
Ostopalvelu	0,7	2,8	43,1	8,1	57,7	17,8	18,0
Kunnan oma toiminta	-	-	-	-	-	1,2	0,1

Valtaosa henkilökohtaisen avun asiakkaista saa palvelua vain osa-aikaisesti: Kuusikon tasolla 78,4 prosentissa henkilökohtaisen avun eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä palvelu oli myönnetty alle 20 viikkotunnilla (Kuvio 6.). Vajaa kymmenesosa päätöksistä kuutosten tasolla oli myönnetty 21–30 viikkotunniksi. Yli 40 viikkotunnin avustuspäätöksiä oli suhteessa eniten Espoossa (15,7 %) ja vähiten Turussa (3,2 %).

¹ Vrt. Pasila, A (2011): Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2010. Helsinki: Edita.

Kuvio 6. Henkilökohtaisen avun asiakkaille myönnettyjen avustustuntimäärien osuus (%) eri tuntimääriä sisältävistä päätöksistä vuonna 2019

3.2 Henkilökohtaisen avun järjestäminen kunnittain

Helsingissä henkilökohtaista apua järjestetään pääsääntöisesti työnantajamallilla tai palvelusetelillä. Kokonaisasiakasmäärä kasvoi 4,7 prosenttia edellisvuodesta 2893 henkilöön, joista 70,6 prosentilla oli palvelun järjestämistapana palveluseteli. Ostopalvelumallista luovuttiin lähes kokonaan vuoden 2019 aikana, kun asiakkaat ja palveluntuottajat siirtyivät palvelusetelimalliin. Helsingissä henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvo on 22 €/h. Henkilökohtaisen avun työnantajamallia vahvistettiin palkkaamalla toinen sosiaaliohjaaja työnantajien ohjaus- ja neuvontatehtäviin.

Espoossa henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi yhdeksän prosenttia. Kolmen aikaisemman vuoden kasvu oli noin 7-8 prosenttia vuosittain. Etenkin palvelusetelin käyttö lisääntyi. Palveluseteli on Espoossa edelleen suosituin järjestämistapa ja työnantajana toimivien määrä vähenee. Työnantajien opas päivitettiin vastaamaan Suoratyö-palvelun käyttöönotosta aiheutuneita muutoksia. Vuonna 2020 on tarkoitus pilotoida sitä, että työnantajat syöttävät itse tehdyt tunnit Suoratyön palkanmaksupalveluun. Ostopalvelun käyttäjien osuus väheni edelleen. Palvelusetelin arvo säilyi ennallaan 21 €/h. Valtaosalla asiakkaista avun määrä oli alle 20 h / viikossa (67,9 %), mutta osuus pieneni aiemmasta, kun taas yli 40 h/ viikossa henkilökohtaista apua saavien määrä kasvatti osuuttaan ja oli nyt 15,7 %. Yli 40 h/viikko henkilökohtaista apua saaneiden asiakkaiden määrä on kasvanut vuodesta 2014 lähtien tasaisesti 55 asiakkaasta 159 asiakkaaseen.

Vantaalla henkilökohtaisen avun pääasiallinen järjestämistapa on työnantajamalli. Työnantajamallin lisäksi Vantaa käyttää ostopalveluita, jolla hankitaan henkilökohtaisen avun palvelut asiakkaille, jotka eivät pysty toimimaan avustajansa työnantajana. Henkilökohtaisen avun ostopalvelut kilpailutettiin vuonna 2018, ja valmisteltiin palvelusetelin käyttöönotto henkilökohtaisen avun uudeksi järjestämistavaksi. Palveluseteli otettiin käyttöön keväällä 2019. Palkanmaksussa on sähköinen Suoratyö -alusta. Asiakkaiden tuntilistojen itsesyöttö on otettu käyttöön. Vantaalla jatkettiin edelleen henkilökohtaisen

avun saajien tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden ja palvelutarpeen arvioinnin kehittämistä. Palvelujen yhteensovittamisen osalta huomiota on kiinnitetty erityisesti omaishoidon tuen, perheille suunnattujen tukitoimien ja palvelujen sekä henkilökohtaisen avun palvelujen yhteensovittamiseen tiivistämällä yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Turussa henkilökohtaisen avun asiakasmäärä ja kustannukset kasvoivat edelleen merkittävästi, yli 10 prosenttia. Asiakaskohtaiset tuntimäärät ja palvelusetelien käyttö ovat myös kasvaneet. 65 – vuotta täyttäneiden osuus asiakkaista on jo yli neljännes. Henkilökohtaisen avun pääasiallisena järjestämistapana on edelleen ollut työnantajamalli. Palkanmaksu hoidetaan kaupungin toimesta SuoraTyö –ohjelman kautta. Osa asiakkaista ja avustajista tallentaa työtunnit suoraan ohjelmaan, jolloin he myös pystyvät seuraamaan palkanmaksua ohjelman kautta. Ohjelman käyttö on helpottanut ja osin nopeuttanut palkanmaksua. Turussa asiakkaille voidaan myöntää Tuettu työsuhde –palvelua, jota tuottaa Lihastautiyhdistyksen ylläpitämä Lounais-Suomen Avustajakeskus. Tuettu työsuhde –palvelussa asiakasta autetaan mm. työntekijän rekrytoinnissa ja työsopimuksen laatimisessa. Tuntipalkka oli kaikille avustajille (riippumatta siitä kuuluuko Heta-liittoon) sama 10,76 €/h alkaen 1.3.2019.

Tampereella henkilökohtaista apua järjestettiin työnantajamallilla, palvelusetelillä ja ostopalveluna. Ostopalvelu oli suurin järjestämistapa. Palvelusetelin asiakasmäärä nousi edellisvuodesta 20 prosenttia ja ostopalvelun 7 prosenttia. Työnantajamallin asiakasmäärä pysyi lähes ennallaan. Sama henkilökohtaista apua toteuttava palveluntuottaja tuottaa ostopalveluna myös lyhytaikaista avustajapalvelua, jolla mahdollistetaan vammaisen lapsen lyhytaikainen hoito kotona sekä vaikeavammaisten pienimuotoinen apu kodin ulkopuolella. Vammaispalveluissa oli käytettävissä toimintaterapeutti henkilökohtaisen avun palvelun tarpeen ja tuntimäärien arviointia varten.

Oulussa henkilökohtaisen avun asiakasmäärä kasvoi 2 prosentilla ja kustannukset laskivat 0,5 prosentilla. Oulussa henkilökohtainen apu on myönnetty ensisijaisesti työnantajamallilla. Oulun kaupunki toimii henkilökohtaisen avustajan palkan sijaismaksajana valtaosalla näistä asiakkaista. Ostopalveluiden käyttö pieneni Oulussa 3,8 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, kun taas palvelusetelin käyttö lisääntyi 26 prosentilla.

Oulussa jatkettiin henkilökohtaisen avun pilotointia noin 100 kanssa asiakkaan siten, että heille myönnettiin henkilökohtainen apu vuositason euromääräisenä. Asiakkaan vuositason euromäärä laskettiin asiakkaalle kuukausittaisen palvelutuntien perusteella. Pilotissa asiakkaan henkilökohtaisen avun tuntimäärää ei ole ollut sidottu kuukausittaiseen tuntimäärään, vaan asiakkailla on ollut mahdollisuus käyttää tunteja joustavammin oman tarpeen mukaisesti. Asiakkaat pystyvät seuraamaan PSOP-järjestelmästä henkilökohtaisen avun tuntimäärän toteutumista.

4 KULJETUSPALVELUT

Kuljetuspalveluja järjestetään vaikeavammaisille henkilöille subjektiivisena oikeutena vammaispuolustain (VpL) perusteella. Lain (1987/759, §4–6) mukaan kuljetuspalveluihin kuuluvat kuljetukset, jotka ovat tarpeellisia vaikeavammaisen henkilön jokapäiväiseen elämän kannalta, kuten työssäkäynti, opiskelu, asioiminen, yhteiskunnallinen osallistuminen, virkistyminen tai muu vastaava. Liikkumista tukevia palveluja järjestetään vammaisille henkilöille myös sosiaalihuoltolain (ShL 1301/2015) perusteella. Vertailun vuoksi myös ShL:n perusteella myönnetyn liikkumista tukevan palvelun käyttöä tarkastellaan tässä luvussa. ShL:n mukainen kuljetuspalvelu on harkinnanvarainen palvelu, eli päätös palvelun myöntämisestä perustuu aina tapauskohtaiseen harkintaan. Palvelun saaminen on riippuvainen hakijan toimintakyvystä, ja harkintaa tehdään myös suuntaa antavien tulorajojen –Vantaalla ja Helsingissä lisäksi varallisuusrajojen pohjalta.

Kaikissa kuutoskaupungeissa toimii nykyisin keskitetty kuljetuspalvelujen tilausjärjestelmä. Näin on pyritty tehostamaan kuljetuspalvelujärjestelmän toimivuutta. Lisäksi Helsingissä, Tampereella ja Oulussa toimii keskitetty matkojenyhdistämispalvelu, jonka tehtävänä on yhdistää samaan suuntaan ja samaan aikaan matkustavien kuljetus.

4.1 Kuljetuspalvelujen asiakkaat ja kustannukset

Kuljetuspalveluasiakkailta tarkoitetaan vuoden aikana kuljetuspalveluja käyttäneiden määrää. Päätösten määrästä puhuttaessa tarkoitetaan myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden asiakkaiden määrää. Myönteisen palvelupäätöksen saaneista palvelua käyttää kaupungista riippuen noin 65–84 prosenttia. Oulun osalta kuitenkin raportoidaan ainoastaan myönteisen päätöksen saaneiden määrä, ei palvelun käyttäjämäärää.

VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneitä asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 22 757 ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen asiakkaita oli 6 954 vuonna 2019 (Taulukko 18.). VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä väheni Kuusikon tasolla 0,3 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. ShL-kuljetuspalvelun käyttäjämäärä sen sijaan lisääntyi edellisvuodesta 6,9 prosenttia. Turussa, Helsingissä ja Vantaalla VpL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttö lisääntyi. ShL-kuljetuspalvelun käytön kehityksessä oli vaihtelua kaupunkien kesken.

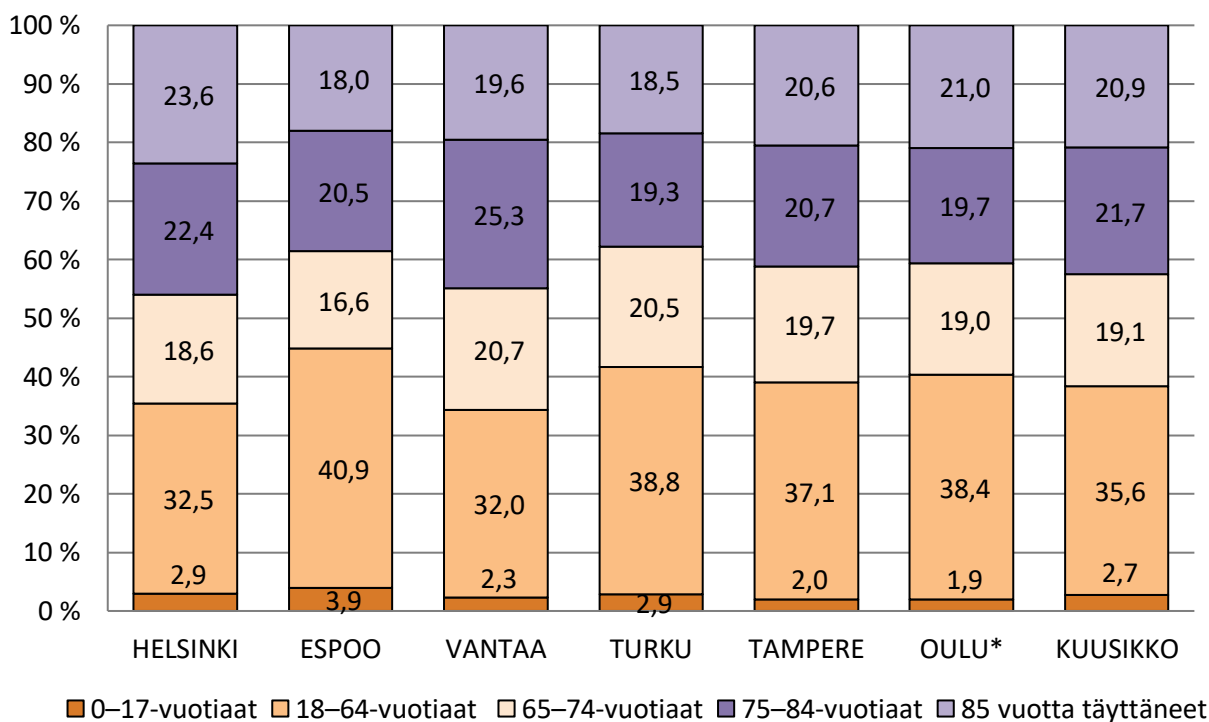
Viime vuosina ShL-asiakkaiden määrä on vähentynyt voimakkaasti Helsingissä ja Vantaalla (Liite 3.). Vantaalla sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja on kehitetty ennakoivampaan suuntaan. Ensisijaisena tukimuotona on asiakkaiden neuvonta ja ohjaus sekä julkisten liikennevälineiden käytön ohjattu harjoittelu, tai esimerkiksi Menokaveri –toiminta, jossa on mahdollista saada tukihenkilön tukea ja opastusta julkisen liikenteen käyttöön. Helsingissä ShL-asiakkaiden määrän vähenemisen takana on useita syitä. HSL-alueen lähijunaliikenne, valtaosa HSL:n busseista ja raitiovaunuista on nykyisin matalalattiaisia, mikä vähentää kuljetuspalvelun tarvetta. Oletettavasti palveluun sisältyvien matkojen määrä (alkuvuonna 4/kk, syksystä alkaen 6/kk) ei ole ollut houkutteleva hakuprosessin hankaluuteen nähden; käytössä ovat tuloraja, varallisuusraja ja fysioterapeutit, jotka arvioivat tarvittaessa kuljetuspalvelun todellista tarvetta.

Taulukko 18. VpL:n ja ShL:n mukaisia kuljetuspalveluja vuonna 2019 käyttäneet asiakkaat sekä muutos (%) vuodesta 2018

	VpL-asiak- kaat	Muutos 18–19, %	ShL-asiak- kaat	Muutos 18–19, %
Helsinki	7 554	4,5	1 522	0,6
Espoo	3 065	-3,6	1 422	21,6
Vantaa	3 583	0,7	441	28,6
Turku	2 788	10,5	994	6,9
Tampere	3 381	-4,0	962	-5,4
Oulu*	2 386	-15,1	1 613	5,0
Kuusikko	22 757	-0,3	6 954	6,9

*Oulu: päätösten määrä, kun muilla kunnilla palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä

VpL:n nojalla myönnettyä kuljetuspalvelua käyttävät yleisimmin ikääntyneet asiakkaat (Kuvio 7.) Reilut 60 prosenttia palvelua käyttäneistä asiakkaista kuutoskaupungeissa oli yli 65-vuotiaita. Espoossa on Kuusikon keskiarvoa enemmän nuoria ja työikäisiä kuljetuspalvelujen käyttäjiä.

*Oulussa päätösten määrä, kun muilla kunnilla palvelua käyttäneiden määrä

Kuvio 7. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) kaikista kuljetuspalvelu-asiakkaista vuonna 2019

Kuljetuspalvelumatkat ovat kehittyneet samansuuntaisesti kuin palvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä (Taulukko 19.) Yhdensuuntaisten kuljetuspalvelumatkojen määrä kuutoskaupungeissa kasvoi edellisvuodesta VpL:n mukaisen palvelun osalta (+ 0,4 %) ja väheni ShL:n mukaisen palvelun osalta (- 0,2 %). VpL-matkat samoin kuin ShL-matkat vähenivät vuotta aiempaan verrattuna Tampereella, Helsingissä ja Turussa. ShL-matkat lisääntyivät muissa kaupungeissa, nopeimmin Vantaalla ja Espoossa. Espoossa 2016 alkaen tehtyjen matkojen määrä oli vähentynyt, mutta kääntyi nyt kasvuun. Osittain kasvua selittää matkojen omavastuun pieneneminen ns. seutulipun poistuttua. Helsingissä tehtyjen matkojen kokonaismäärää nosti syksyllä 2019 tehty matkojen määrän lisäys (oikeus kuuteen matkaan kuukaudessa aiemman neljän sijaan).

Taulukko 19. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen yhdensuuntaiset matkat vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	VpL-matkat	Muutos 18–19, %	ShL-matkat	Muutos 18–19, %
Helsinki	492 638	-2,2	37 347	-2,1
Espoo	331 302	2,7	55 640	25,4
Vantaa	331 091	4,8	16 932	26,5
Turku	206 287	0,9	41 353	1,0
Tampere	274 199	-3,0	21 537	-47,5
Oulu	129 081	0,1	33 101	16,6
Kuusikko	1 764 598	0,4	205 910	-0,2

Kuutoskaupunkien tasolla kuljetuspalvelukustannukset laskivat vuoden 2018 deflatoiduista kustannuksista (Taulukko 20.). Yksittäisistä kaupungeista VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset kasvoivat Vantaalla (+8,5 %) ja Espoossa (+ 2,7 %). ShL-kustannukset kasvoivat Espoossa (+25,5 %), Turussa (+10,7 %), Vantaalla (9,3 %) ja Oulussa (+2,1 %). Asukaskohtaiset ShL-kuljetuspalvelun nettokustannukset vaihtelivat kuutoskaupungeissa yhdestä eurosta neljään euroon.

Taulukko 20. VpL:n ja ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen nettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Kustannukset VpL, €	Muutos 18–19, %	Kustannukset € / asukas	Kustannukset ShL, €	Muutos 18–19, %	Kustannukset € / asukas
Helsinki	17 522 511	-4,2	27	2 129 146	-3,9	3
Espoo	11 221 421	2,5	39	715 200	25,5	2
Vantaa	9 839 208	8,5	42	381 978	9,3	2
Turku	4 133 516	-4,4	21	462 390	10,7	2
Tampere	7 260 613	-5,6	30	199 878	-59,9	1
Oulu	4 394 652	-6,8	21	782 660	2,1	4
Kuusikko	54 371 921	-1,2	30	4 671 251	-3,0	3

4.2 Kuljetuspalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä Sosiaalihuoltolain mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä nousi neljästä kuuteen yhdensuuntaiseen matkaan kuukaudessa syksyllä 2019. Taksilain uudistus 1.7. 2019 nosti myös kustannuksia jonkin verran. Irrotettujen määrä (324 asiakasta) pysyi samana verrattuna edellisvuoteen. Matkapalvelun käytöstä irrottamisen edellytyksenä on, että asiakkaan tai muiden kyydissä olevien henki-

löiden turvallisuus vaarantuu, ellei asiakasta irroteta. Matkapalvelun käytöstä irrotettujen osalta matkapalvelu ei tosiasiallisesti pysty toteuttamaan asiakkaan kuljetuspalvelumatkoja. Muista Kuusikkokunnista poiketen Helsingissä päivätoiminnan matkat kohdentuvat päivätoiminnan kustannuksiin eivätkä siten ole mukana kuljetuspalvelukustannuksissa, mikä vaikuttaa kokonaisuuteen kustannusten osalta.

Espoossa vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua käyttäneiden asiakkaiden määrä jatkoi vähenemistään aiempien vuosien mukaisesti. Kuitenkin yhdensuuntaisten matkojen määrä kääntyi kasvuun (1,2 %) verrattuna edellisvuosiin, jolloin matkamäärät vähenivät tasaisesti. Myös matkojen keskipituus kasvoi 1,9 %. Tästä johtuen kustannuksetkin kääntyivät kasvuun. Matkojen keskipituuden kasvun arvioidaan johtuvan ainakin osittain matkojen omavastuuosuuksien alentamisesta (ns. seutulipun poistuminen). Länsi-Uudenmaan Kulkukeskuksen valmistelu jatkui. Jatkossa Espoon kaupunki järjestää palvelut koko Länsi-Uudellemaalle, mutta kunnat päättävät itsenäisesti toimintaohjeistaan, joita kuitenkin yhdenmukaistettiin vuoden aikana. Tavoitteena on kehittää nykyaikainen ja asiakaslähtöinen kuljetusten toimintamalli, jossa hyödynnetään uutta teknologiaa sekä palvelun järjestämistapoja. Palvelun kehittämiseen osallistuvat työntekijät, asiakkaat sekä vanhus- ja vammaisneuvostot. Länsi-Uudenmaan Kulkukeskuksen toiminta alkaa vaiheittain vuoden 2020 aikana.

Vantaalla kuljetuspalvelua on myönnetty vammaispalvelulain mukaan ja sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja on kehitetty ennakoivampaan suuntaan. Ensisijaisena tukimuotona on asiakkaiden neuvonta ja ohjaus sekä julkisten liikennevälineiden käytön ohjattu harjoittelu. Vantaalla on jatkettu liikkumista tukevien palvelujen kehittämisprojektia, Menokaveri-toimintaa. Tavoitteena on tukea asiakkaita, joilla on vaikeuksia lähteä kotoa asioimaan tai virkistysmatkoille itsenäisesti ja jotka tarvitsevat tukea julkisten liikennevälineiden käyttämisessä. Asiakkaat liikkuvat vapaaehtoisen Menokaveri-tukihenkilön kanssa joko jalan tai julkisia liikennevälineitä käyttäen. Menokaverit ovat kaupungin perehdyttämiä tukihenkilöitä. Menokaverin ja asiakkaan välille solmitaan toimeksiantosopimus ja Menokaverille maksetaan kuukausittain pieni palkkio tukihenkilönä toimimisesta. Kuljetuspalvelu kilpailutettiin yhteistyössä Keravan kanssa.

Turussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäneiden asiakkaiden ja ajettujen matkojen määrä sekä kustannukset pysyivät lähes edellisvuoden tasolla. Ikääntymisestä aiheutuvan toimintakyvyn alenemisen perusteella ikäihmiset ohjataan pääsääntöisesti ShL -kuljetuspalvelun piiriin, jossa asiakasmäärä on kasvanut huomattavasti. Tähän on vaikuttanut etenkin se, että lähes kaikille rintamaveteraaneille on myönnetty kuljetuspalvelua mm. ohjeellisista tuloarajoista riippumatta. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä. Matalalattialinja-autot liikennöivät Turun ja lähikuntien (Föli -joukkoliikenne) alueella ja lisäksi Turussa liikennöi arkipäivisin kolme palvelulinjastoa. Turussa ei ole käytössä matkojen yhdistelyä. Mikäli samassa taksissa ja samaan suuntaan matkustaa enemmän kuin yksi kuljetuspalvelukorttia käyttävä asiakas, otetaan vain yhden asiakkaan kortilta matka. Kaikki kuljetuspalvelukortin omaavat maksavat kuitenkin omavastuun.

Tampereella asiakas pääsääntöisesti tilaa matkansa etukäteen Kuljetustenohjauskeskuksesta, josta yhdistellään samaan suuntaan samaan aikaan menevien asiakkaiden matkoja. Noin joka neljäs matka saatiin yhdisteltyä. Asiakkaan matkoja voidaan asiakkaan suostumuksella yhdistää myös kaupungin alueella liikennöiviin palvelubusseihin. Tällöin asiakas maksaa matkasta bussimatkan hinnan, mutta kuljetuspalvelumatkat eivät vähene. Osalle asiakkaista on vammaan tai sairauteen liittyvistä erityistarpeista johtuen myönnetty oikeus tutun taksin käyttämiseen tai ns. yksinkulkuoikeus, jolloin matkoja ei yhdistellä. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut kilpailutettiin. Kilpailutuksen myötä edellisen vuoden liikennepalvelulain muutoksen tuomia ongelmia saatiin korjattua ja kalustoa saatiin lisättyä. Kuljetuspalvelupäätöksen saaneiden asiakkaiden sekä palveluita käyttäneiden asiakkaiden määrät laskivat

hieman edellisvuoteen nähden. Kuljetuspalvelupäätöksiä ei ole lakkautettu systemaattisesti, vaikka asiakas ei olisi käyttänyt palvelua.

Oulussa vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden asiakasmäärä väheni 15,1%. Kuljetuspalvelut kilpailutettiin keväällä 2018 ja tämän johdosta asiakkaiden profiilitiedot päivitettiin matkojen välitysohjelmaan ja samalla päättyneet asiakkuudet poistettiin asiakastietojärjestelmästä loppuvuoden 2018 ja alkuvuoden 2019 aikana. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannukset laskevat 6,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen asiakasmäärä kasvoi 5 % ja kustannukset nousivat 2,1% edelliseen vuoteen verrattuna. Ensisijaisesti asiakkaita ohjataan käyttämään julkista joukkoliikennettä ja siihen kuuluvia palvelulinjoja. Palveluliikenne Onni on osa kaikille avointa joukkoliikennettä ja siinä on erityisesti otettu huomioon ikääntyneiden ja toimintaesteisten henkilöiden tarpeet. Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palveluiden kustannuksissa on mukana myös Onni palveluliikenteen kustannukset.

Oulussa on käytössä matkojen keskitetty tilaamisjärjestelmä, jota hoitaa virka-aikana kaupungin matkapalvelukeskus ja virka-ajan ulkopuolella ulkopuolinen toimija. Kuljetuspalveluiden matkojen tilaaminen tapahtuu matkapalvelukeskuksen kautta.

5 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

Tässä luvussa tarkastellaan vammaispalvelulain mukaista vaikeavammaisten päivätoimintaa sekä kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa. Tuettu työllistyminen ei vuodesta 2019 alkaen sisälly työ- ja päivätoiminnan lukuihin.

Taulukossa 21. on kuvattu työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset kuutoskaupungeissa. Vuonna 2019 asiakkaita oli Kuusikon tasolla kaikkiaan 4 254 ja kustannukset olivat 63,5 miljoonaa euroa. Asiakasmäärä laski 4,7 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan. Nopeinta asiakasmäärän lasku oli Helsingissä (-10,0 %) ja Tampereella (-8,5 %). Muista poiketen asiakasmäärä huomattavasti lisääntyi Turussa (+8,8 %). Kustannukset kasvoivat kuutoskaupunkien tasolla 2,8 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Nopeimmin kustannukset kasvoivat Oulussa (+7,8 %). Muista kaupungeista poiketen Tampereella työ- ja päivätoiminnan kustannukset laskivat hieman (-0,9 %) vuotta aiemmasta. Helsingin vammaispalvelujen työ- ja päivätoiminnan suoritteissa ja asiakasmäärissä olevien puutteiden vuoksi taulukot 21,22,23 ja 24 eivät anna Helsingin osalta vertailukelpoista tietoa.

Taulukko 21. Vammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä deflatoitujen kustannusten muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Kustannukset yhteensä, €	Muutos 2018–19, %
Helsinki	1 209	-10,0	25 000 716	1,9
Espoo	603	1,0	13 047 587	5,7
Vantaa	587	-3,8	7 976 095	0,7
Turku	482	8,8	5 117 160	4,2
Tampere	699	-8,5	7 541 375	-0,9
Oulu	674	-4,8	4 847 012	7,8
Kuusikko	4 254	-4,7	63 529 945	2,8

Huom! Vuoden 2019 luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin, sillä työ- ja päivätoimintaan ei vuodesta 2019 alkaen sisällytetä tuetun työllistymisen asiakkaita ja kustannuksia.

5.1 Vaikeavammaisten päivätoiminta

Vuonna 2019 vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaiden ja kustannusten määrä väheni hieman edellisvuodesta kuutoskaupungeissa (Taulukko 22.) Asiakkaita oli yhteensä 471 ja kokonaiskustannukset olivat 3,7 miljoonaa euroa. Muista kaupungeista poiketen asiakasmäärä lisääntyi viime vuoteen nähden huomattavasti Turussa (+25,9 %). Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakasmäärät ovat verrattain pieniä, mistä johtuen lukumääräisesti pienetkin muutokset asiakasmäärissä näyttäytyvät prosentuaalisesti suurina. Kustannukset laskivat kuutoskaupunkien tasolla vajaan prosentin verrattuna vuotta aiempaan. Huomattavinta kustannusten väheneminen oli Espoossa (-10,3 %) ja Oulussa (-10,0 %). Kaikkiaan suunta tämän palvelukokonaisuuden kohdalla näyttäytyy edelleen laskevana.

Taulukko 22. Vaikeavammaisten päivätoiminnan asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Kustannukset yhteensä, milj. €	Muutos 2018–19, %
Helsinki	166	-10,3	2 159 875	1,7
Espoo	68	-12,8	534 897	-10,3
Vantaa	45	-15,1	184 745	4,4
Turku	34	25,9	215 745	5,8
Tampere	115	3,6	495 532	-1,0
Oulu	43	4,9	166 133	-10,0
Kuusikko	471	-4,8	3 756 927	-0,8

5.2 Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaan sisältyvät päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta sekä tuettu työtoiminta. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaan osallistui kuutoskaupungeissa vuoden 2019 aikana yhteensä 3 783 asiakasta, mikä tarkoitti 4,7 prosentin laskua asiakasmäärässä verrattuna edellisvuoteen (Taulukko 23). Vuoden takaiseen verrattuna asiakasmäärän väheneminen oli voimakasta Tampereella (-10,6 %) ja Helsingissä (-10,0 %). Huomattavaa asiakkaiden määrän lisääntymistä tapahtui Turussa, jossa kasvua oli 7,7 prosenttia vuoteen 2018 nähden. Käyttöpäivät laskivat kuutosten tasolla 4,5 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan.

Kaikissa kunnissa on ikääntyneitä kehitysvammaisia, jotka eivät enää osallistu työ- ja päivätoimintaan, vaan heille järjestetään toimintaa asumisyksiköissä tai kerhoissa. Turussa työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä on suhteellisen pieni verrattuna esimerkiksi Tampereen tai Oulun asiakasmäärään. Osasyynä Turun alhaiseen asiakasmäärään voi olla se, että kehitysvammaisten nuorten opinto- ja työllistymismahdollisuudet pyritään selvittämään mahdollisimman laajasti ennen kuin vaihtoehdoksi muodostuu eläkkeen hakeminen. Ammattiopinnot suoritaneet kehitysvammaiset ohjataan ensisijaisesti työllistymispalvelujen nuorten ohjaamoon, mikäli nuorella on mahdollisuuksia työllistyä avoimille markkinoille. Harva 60 vuotta täyttänyt asumispalvelujen piirissä oleva turkulainen on enää mukana työ- ja päivätoiminnassa, vaan he osallistuvat esimerkiksi kerhotoimintaan ja kolmannen sektorin järjestämään vapaa-ajantoimintaan.

Taulukko 23. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2018–19, %
Helsinki	1 043	-10,0	130 753	-19,3
Espoo	535	3,1	86 196	2,5
Vantaa	542	-2,7	63 427	9,1
Turku	448	7,7	58 427	0,9
Tampere	584	-10,6	85 119	-0,7
Oulu	631	-5,4	110 890	-0,9
Kuusikko	3 783	-4,7	534 812	-4,5

Huom! Vuoden 2019 luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin, sillä työ- ja päivätoimintaan ei vuodesta 2019 alkaen sisällytetä tuetun työllistymisen asiakkaita ja kustannuksia.

Taulukkoon 24. on koottu kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kustannustiedot. Merkittävä osuus työ- ja päivätoiminnan menoista muodostuu erityishuoltona järjestettävistä asiakaskuljetuksista. Vuonna 2019 kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset kuutoskaupungeissa kasvoivat 3,0 prosenttia edellisvuodesta. Kuusikon tasolla kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kunnallisen tuotannon kustannusten osuus kokonaiskustannuksista oli 44,2 prosenttia. Tästä keskiarvosta poikkeaa huomattavasti Oulu, jossa työ- ja päivätoiminnan kustannuksista 88,0 prosenttia koostuu kunnallisen palvelun kustannuksista. Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäiväkohtainen hinta vaihteli Oulun 42 euron ja Helsingin 175 euron välillä. Hintaan vaikuttavat muun muassa henkilöstömäärä ja tilakustannukset. Espoon ja Helsingin käyttöpäivän korkeaa hintaa selittää osin ostopalvelujen korkeampi osuus verrattuna muihin kuntiin.

Taulukko 24. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018, kunnallisen tuotannon kustannukset ja osuus (%) nettokustannuksista sekä kustannukset käyttöpäivää kohden vuonna 2019

	Nettokustannukset, €	Muutos 2018–19, %	Kunnallisen tuotannon kustannukset, €	Kunnallisen tuotannon kustannukset, %	€/käyttöpäivä	Muutos 2018–19, %
Helsinki	22 840 841	2,0	8 175 937	35,8	175	26,4
Espoo	12 512 690	6,5	5 008 203	40,0	145	3,9
Vantaa	7 791 350	0,6	3 944 538	50,6	123	-7,8
Turku	4 901 415	4,1	2 425 168	49,5	115	41,2
Tampere	7 045 843	-0,9	2 894 147	41,1	83	-0,3
Oulu	4 680 880	8,6	4 117 533	88,0	42	9,5
Kuusikko	59 773 018	3,0	26 424 323	44,2	115	11,1

*Ennen vuotta 2019 tuettu työllistyminen sisältyi työ- ja päivätoimintaan. Työ- ja päivätoiminnan luvut eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

5.3 Työ- ja päivätoiminnan järjestäminen kunnittain

Helsingissä työ- ja päivätoiminnan yksiköt ovat profiloituneet osallisuutta tukeviin ja työelämään suuntaaviin palveluihin. Toimintaa on kehitetty vastaamaan monipuolisesti hyvinkin haastavien asiakkaiden tarpeisiin. Tämän lisäksi on kehitetty tapoja ohjata asiakkaita tavoitteiden ja toimintakyvyn mukaisesti, kevyempiin palveluihin. Tukea opiskelun hakuun sekä ohjautumiseen tuettuun työhön on tehostettu.

Espoossa päivä- ja työtoimintaa järjestetään kahdessa kaupungin toimintakeskuksessa sekä ostopalveluyksiköissä. Ostopalvelujen osuus palvelutuotannosta jatkoi kasvuaan ollen 62,4 prosenttia palvelutuotannosta. Päivätoiminnan kehittämishanke jatkui, tavoitteena palvelujen yksilöllistäminen ja toiminnan porrastaminen.

Vantaalla järjestetään omana toimintana päivä- ja työtoimintaa sekä työllistymistä tukevaa toimintaa. Toiminta perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin ja yksilölliseen palvelusuunnitelmaan. Sama asiakas voi liikkua eri toimipisteiden välillä niin, että hän käy jossakin yksikössä esim. kaksi päivää ja toisessa yksikössä kolme päivää. Vantaalla järjestetään päivä- ja työtoimintaa myös osa-aikaisesti sekä aamu- että iltapäiväpainotteisesti erilaisina täsmä- ja pajatoimintoina asiakastarpeen ja -tilanteen mukaan. Asiakkaiden työ- ja päivätoiminnan koordinointi ja palveluiden järjestäminen on siirtynyt laatu-koordinaattorille. Palveluiden järjestämisessä on otettu huomioon myös ns. kevyet palvelut. Osalle asiakkaista onkin löytynyt toimintaa kunnan tai järjestöjen avoimista palveluista. Asiakasmäärä on kasvanut sekä omassa toiminnassa että ostopalveluissa. Vanhusten erityisasumisen yksiköille tuotetaan tukipalveluita työllistäen vammaispalveluiden ja työllisyyspalveluiden kautta ohjautuneita asiakkaita

työtoimintaan sekä palkkatyösuhteeseen. Tukipalveluina tuotetaan mm. pesulapalveluita kaupungin vanhustenkeskuksissa. Vammaisten henkilöiden työllistymiseksi on kehitetty erilaisia toimintamalleja esim. ryhmämuotoista työtoimintaa ja mahdollistamalla erilaiset työkokeilut päivätoimintapäivän aikana.

Turussa laitoshoidon purku näkyy työ- ja päivätoiminnan kustannuskehityksessä. Erityisjärjestelyin ja ostopalveluna on pystytty järjestämään päivätoimintaa asiakkaille, joilla on yhä haasteellisempia palvelutarpeita. Ostopalveluna hankitun työ- ja päivätoiminnan osuus on kasvanut muutaman vuoden ajan.

Tampereella kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa järjestetään sekä kaupungin omana, että ostopalveluna. Tarvetta työ- ja päivätoimintapaikoille tulevina vuosina on arvioitu olevan n. 30 asiakaspaikkaa vuodessa. Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestetään ostopalveluna. Tampereella käytiin läpi yli 65-vuotiaita päivätoiminnan asiakkaita, ja keskustelujen kautta moni siirtyi eläkkeelle. Ikääntyneillä oli käyntipäiviä usein 1–2 viikossa, kun taas uusilla nuorilla päivätoimintakävijöillä päivätoimintapäiviä on usein 4–5 viikossa.

Oulussa työ- ja päivätoimintaa järjestettiin pääosin kaupungin omana toimintana. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärä väheni edellisvuodesta 5,4 prosenttia. Työ- ja päivätoiminnan asiakasmäärässä ovat mukana avotyötoiminnassa olevat asiakkaat, joita oli vuonna 2019 129 asiakasta sekä tuetussa työllistämässä 33 asiakasta. Palvelun käyttöpäivähinta oli kuutoskaupunkien alhaisin (42€).

Kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuslain ja laitoshoidon purkamisen myötä myös päivätoiminnassa vierihoidattajien tarve on kasvanut. Osalla asiakkaista on ollut jopa kahden vierihoidattajan tarve ja lisäksi vartijapalvelut on turvannut päivätoiminnan toteutumisen.

Kesällä 2019 kehitysvammaisten koululaisten loma-ajanhoito siirtyi sivistys- ja kulttuuripalveluista hyvinvointipalveluiden järjestämisen vastuulle. Loma-ajanhoito järjestettiin pääsääntöisesti Oulun kaupungin päivätoiminnan tiloissa. Osa loma-ajanhoidon asiakkaista on myös tarvinnut vierihoidattajia.

6 ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Asumista tukeviin palveluihin lukeutuvat kehitysvammaisten tuettu asuminen ja palveluasuminen, yksittäiseen asuntoon vammaispalvelulain nojalla myönnetty palveluasuminen, asunnon muutostyöt sekä asunnon välineet ja laitteet. Tässä luvussa kuvataan tarkemmin kehitysvammaisten tuettua asumista sekä kehitysvammaisten palveluasumista kuutoskaupungeissa. Kehitysvammaisten asumispalveluja koskevat tiedot kokonaisuudessaan löytyvät raportin liitteestä 2.

6.1 Kehitysvammaisten tuettu asuminen

Tuettu asuminen on omatoimista suoriutumista ja itsenäistä asumista tukevaa palvelua. Asumista tuetaan sosiaaliohjauksella ja muilla sosiaalipalveluilla. Tuen määrä vaihtelee yksilöllisesti – se voi olla päivittäistä tai harvemmin tapahtuvaa tukea. Asiakkaat voivat lisäksi asua joko asumisyksiköiden yhteydessä omissa asunnoissaan tai muualla kunnan alueella omissa asunnoissaan. Tämän vuoksi käyttöpäiväkohtaiset kustannukset eivät ole vertailukelpoisia kuntien kesken. Tuettu asuminen palvelumuotona kehitysvammaisten asumisen järjestämiseksi on yleistynyt vahvasti kuutoskaupungeissa viime vuosina (ks. Liite 3.). Vuonna 2019 tuetun asumisen asiakkaiden määrä yhä lisääntyi 3,1 prosentilla edellisvuoteen nähden (Taulukko 25.). Espoossa prosentuaalinen kasvu oli nopeinta – asiakasmäärä kohosi 27,8 prosenttia vuoden takaisesta. Todellisuudessa kasvua on ollut vieläkin enemmän, sillä Espoo järjestää kaikkien uusien tuetun asumisen asiakkaiden palvelut sosiaalihuoltolain mukaisena tuettuna asumisena, eivätkä nämä asiakkaat näy taulukon luvuissa². Merkittävää vähenemistä oli Oulussa, jossa tuetun asumisen asiakasmäärä lasi 33,3 prosenttia vuoden takaisesta.

Tuetun asumisen käyttöpäivien määrä on kuutoskaupunkien tasolla kasvanut samaa vauhtia asiakasmäärän kanssa, 9,4 prosenttia vuodesta 2018. Käyttöpäivät lisääntyivät voimakkaimmin Espoossa (+35,2 %) ja Turussa (+30,5 %). Oulussa käyttöpäivien määrä laski 41,2 prosenttia. Osa tuetun asumisen asiakkaista on aiemmin ollut palveluasumisen asiakkaita. Kustannukset alenivat edellisvuodesta eniten Oulussa (-48,4 %) ja Vantaalla (-22,5 %) ja kasvoivat Turussa (+36,9 %) ja Helsingissä (+26,4 %). Kuutoskaupunkien tasolla kustannukset nousivat 7,1 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan. Käyttöpäivää kohden jyvitettyt kustannukset ovat matalimmat Tampereella (10 €) Turussa ja Vantaalla (12 €) ja korkeimmat Espoossa (32 €).

Taulukko 25. Tuetun asumisen asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän ja käyttöpäivien muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2018–19, %	Nettokustan- nukset, €	Muutos 2018–19, %	€/ käyttöpäivä
Helsinki	261	5,2	91 494	13,3	2 218 727	26,4	24
Espoo	92	27,8	29 336	35,2	939 933	12,1	32
Vantaa	115	-9,4	35 792	-2,1	436 987	-22,5	12
Turku	63	16,7	20 061	30,5	245 331	36,9	12
Tampere	167	7,7	53 181	11,9	531 220	-2,6	10
Oulu	40	-33,3	10 463	-41,2	197 732	-48,4	19
Kuusikko	738	3,1	240 327	9,4	4 569 929	7,1	19

6.2 Kehitysvammaisten palveluasuminen

Kehitysvammaisten palveluasumista (ohjattu asuminen) järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä jonkin verran tukea ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan. Tuki on päivittäistä, mutta ei kuitenkaan sisällä yövalvontaa. Espoossa lyhytaikaisella palveluasumisella tarkoitetaan tässä asumisvalmennusta, joka toteutetaan yksikössä, jossa ei ole yövalvontaa. Taulukkoon 26. on kuvattu palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät. Palveluasumisen pitkäaikaisten asiakkaiden määrä laski kuutoskaupunkien tasolla 0,2 prosenttia vuodesta 2018. Palveluasumisen pitkäaikaisasiakkaat muodostavat kuutoskaupungeissa 98,8 prosenttia koko palveluasumisen asukaskunnasta. Kaupungeittain tarkasteltuna palveluasumisen pitkäaikaisten asiakkaiden määrä väheni Espoossa ja Vantaalla, pysyi samalla tasolla Helsingissä ja kasvoi muissa kaupungeissa. Käyttöpäivät lisääntyivät Turussa 6,4 prosenttia ja Tampereella 2,7 prosenttia. Huomattavimmin käyttöpäivät vähenivät edellisestä vuodesta Oulussa, jossa laskua oli 16,3 prosenttia. Osin syy on tilastointien muutoksissa, jolloin asiakkaita on tilastoitu enemmän tuettuun asumiseen kuin palveluasumiseen.

Taulukko 26. Kehitysvammaisten palveluasumisen asiakkaat ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Pitkä-aikaiset asiakkaat (N)	Pitkä-aikaiset asiakkaat (%)	Pitkäaikaiset asiakkaat muutos 2018–19, %	Käyttöpäivät yhteensä	Käyttöpäivien muutos 2018–19, %	Lyhytaikaiset käyttöpäivät (%)
Helsinki	184	183	99,5	0,0	59 993	-3,0	0,1
Espoo	49	45	91,8	-11,8	15 843	-2,3	1,4
Vantaa	76	76	100,0	-5,0	24 270	-3,8	0,0
Turku	127	127	100,0	0,8	45 090	6,4	0,0
Tampere	91	88	96,7	2,3	30 105	2,7	0,6
Oulu	128	128	100,0	4,9	25 849	-16,3	0,0
Kuusikko	655	647	98,8	-0,2	201 150	-2,3	0,2

Vuonna 2019 palveluasumisen nettokustannukset olivat kuutoskaupunkien tasolla 15,0 miljoonaa euroa, mikä on prosentin vähemmän kuin vuonna 2018 (Taulukko 27.). Kustannukset lisääntyivät eniten Tampereella (+17,1 %) ja vähenivät Vantaalla (-16,9 %) ja Oulussa (-14,6 %). Palveluasumisen käyttöpäiväkustannukset kuutoskaupungeissa olivat matalimmat Tampereella ja Oulussa (57 €).

Taulukko 27. Palveluasumisen kustannukset 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Nettokustannukset, €	Muutos 2018–19, %	€/käyttöpäivä	Muutos 2018–19, %
Helsinki	5 239 027	-2,7	87	0,2
Espoo*	1 990 147	14,3	126	17,1
Vantaa	1 693 541	-16,9	70	-13,6
Turku	2 878 669	3,3	64	-3,0
Tampere	1 721 798	17,1	57	14,0
Oulu	1 484 661	-14,6	57	2,0
Kuusikko	15 007 843	-1,0	75	1,3

6.3 Asumista tukevien palvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä oman tuetun asumisen lisäämiseen on panostettu, ja palvelurakenteita on muokattu vastaamaan asukkaiden tarpeisiin, tukikäyntejä voidaan lisätä tai vähentää asukkaan yksilöllisen tarpeen mukaan. Satunnaisia yö-käyntejä tuetussa asumisessa tekevät vammaisten asumispalvelujen päivystävät yöhoitajat, jotka liikkuvat kohteiden välissä autolla. Tuetun asumisen asiakkaiden määrä kasvoi vuoden aikana, mutta tuetun asumisen osuus muusta asumisesta ei kasvanut johtuen laitospalveluista autettuun asumiseen siirtyneiden määrän kasvusta. Uusia tukiasuntoja saatiin kaupungin asuntokannasta ja hankkeesta kolmannen sektorin toimijan kanssa. Oman toiminnan asukkaat saavat tarvittavan tuen asumiseensa asumispalvelujen tuetun asumisen työntekijöiltä, ryhmäkodeista tai sosiaaliohjaajilta. Helsingissä on tarjolla kaksi asumisvalmennusasuntoa, joissa kartoitetaan asiakkaiden vahvuuksia ja tuen tarvetta ja tehdään suunnitelma tulevasta parhaiten soveltuvasta asumismuodosta. Helsingissä on tehty myös pitkäaikaisia sijoituksia kehitysvammaisille sekä autismin kirjon asiakkaille sosiaalihuoltolain perusteella, muuta nämä asiakkaat eivät sisälly raportin tietoihin.

Espoossa asumisen ohjelmaan 2016-2025 on kirjattu tavoite tuetun asumisen osuuden kasvattamisesta. Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista kasvoi ja oli 14 prosenttia. Kehitysvammaiset ohjatun ja tuetun asumisen asiakkaat eivät täysin tilastoidu kuten aiemmin kehitysvammahuoltoon. Espoo järjestää tuetun asumisen palvelut sosiaalihuoltolain mukaisena tuettuna asumisen kaikille asiakkailleen, myös kehitysvammaisille henkilöille. Tuetun asumisen palvelu järjestetään pääsääntöisesti omana toimintana, jonka kustannuksista ei voida irrottaa sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkaiden palvelua. Tuen toteuttamisvaihtoehdot ovat hyvin yksilöllisiä; myös oman toiminnan ja ostopalvelun yhdistelmiä. Asumisen tuen tarpeen arvioinnissa on mahdollista hyödyntää toimintaterapeutin arviota sekä asumisvalmennusjaksoja tuetun asumisen yksiköissä (kaksi asuntoa).

Vantaalla asumista on pyritty edelleen tuottamaan kunnan omana tuotantona kevyemmällä tuella. Lähtökohtana on aina kun mahdollista, että kehitysvammainen henkilö asuu omassa asunnossa. Vantaa on onnistunut strategisten tavoitteidensa mukaisesti kasvattamaan tuetussa- ja ohjatussa asumisessa asuvien henkilöiden osuutta asumispalvelujen kokonaisuuteen nähden. Ohjautuminen tukiasumiseen tapahtuu pääsääntöisesti asumisharjoittelun kautta. Asumisharjoittelu on toteutettu kahdessa asumisharjoitteluasunnossa pääasiassa kahden työntekijän koordinoimana kunkin asukkaan yksilöllisen suunnitelman mukaan. Palveluasumisessa asukkaan toimintakykyä pyritään vahvistamaan niin, että hän pystyy siirtymään vähemmän tuetun asumisen piiriin ja/tai muuttamaan omaan kotiin tukitoimien turvin. Tuetussa asumisessa omaa tuotantoa on enemmän ostopalveluihin verrattuna.

Turussa omaa ohjattua ja tuettua asumista on kehitetty muun muassa organisaatiomuutoksella ja ohjaajaresurssilla. Toimintaan kohdistettu lisäresurssi näkyy vuonna 2019 tuetun ja ohjatun asumisen kasvuna. Noin puolet tuetusta asumispalvelusta hankitaan ostopalveluna. Kevyemmän asumispalvelun vaihtoehdon mahdollistaa muun muassa yhteistyö ympärivuorokautisen asumisyksikön kanssa, johon omassa asunnossaan asuva asiakas voi yöllä soittaa kriisitilanteissa.

Tampereella on panostettu tuetun asumisen palveluun, jota järjestetään omassa tuotannossa ja ostopalveluna.

Oulussa ohjatun asumisen asiakasmäärä nousi 4,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja tuetun asumisen asiakasmäärä laski 33 prosenttia. Oulussa on lisätty omaan tuotantoon ohjaajapalvelua ja tavoitteena on edelleen lisätä ohjaajapalveluiden osuutta kotona asumista tukevana palveluna. Oman toiminnan yksi tehostetun palveluasumisen ja palveluasumisen yksikkö on muutettu vuoden 2019 aikana

kehitysvammaisten ohjaajapalveluiden palveluksi. Asiakkaille on räätälöity ohjaajapalvelu palvelutarpeen arvioinnin pohjalta. Ohjaajapalvelua on saatavilla kahdessa vuorossa arkisin ja viikonloppuisin. Ohjaajapalveluiden asiakkaita vuonna 2019 oli 216 ja vuonna 2018 102.

7 VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT

Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut koostuvat kehitysvammalain nojalla järjestetystä tehostetusta palveluasumisesta sekä vammaispalvelulain perusteella järjestetystä vaikeavammaisten palveluasumisesta. Palveluasuminen järjestetään palveluasunnossa ja se on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat toisen henkilön apua päivittäisessä elämässä ympäri vuorokauden.

Taulukossa 28. on esitetty vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset. Vuonna 2019 ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 4236 ja määrä kasvoi edellisvuodesta 6,3 prosenttia. Kuusikon tasolla asiakkaista 19,0 prosenttia oli lyhytaikaisia asiakkaita. Kaupunkien välillä on kuitenkin eroja lyhytaikaisten asukkaiden osuuksissa: Espoossa lyhytaikaisia oli 29,0 prosenttia kaikista asiakkaista, kun Tampereella vastaava osuus oli 4,0 prosenttia. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 208,3 miljoonaa euroa ja nousua vuotta aiempaan nähden oli 7,5 prosenttia. Kustannukset nousivat kaikissa muissa kaupungeissa paitsi Turussa, missä kustannukset hieman laskivat vuoteen 2018 verrattuna. Kunnan väestömäärään suhteutetut kustannukset havainnollistavat, että kustannukset ympärivuorokautisista asumispalveluista olivat matalimmat Tampereella (98 €) ja korkeimmat Turussa (133 €). Helsinki, Espoo ja Oulu järjestävät vammaisille henkilöille ympärivuorokautista asumispalvelua myös sosiaalihuoltolain perusteella, eivätkä nämä tiedot sisälly tässä esitettyihin tietoihin.

Taulukko 28. Ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat ja kustannukset vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat	Muutos 2018–19, %	Asiakkaista lyhytaikaisia	Lyhytaikais- ten asiakkai- den osuus, %	Kustannukset yhteensä, €	Muutos 2018–19, %	€/asu- kas
Helsinki	1 315	4,0	224	17,0	75 403 331	10,4	115
Espoo	638	9,1	185	29,0	31 414 765	8,8	108
Vantaa	596	11,0	157	26,3	25 355 319	9,3	108
Turku	650	7,1	183	28,2	25 736 173	-0,1	133
Tam- pere	473	-0,8	19	4,0	23 417 758	4,7	98
Oulu	564	9,5	36	6,4	26 991 284	6,4	131
Kuu- sikko	4 236	6,3	804	19,0	208 318 630	7,5	115

7.1 Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakkaiden määrä on kasvanut kuutoskaupungeissa jo pidempään: Vuoteen 2015 verrattuna asiakasmäärä on lisääntynyt 9,0 prosenttia (Liite 4.) Vuonna 2019 tehostetun palveluasumisen asiakkaiden määrä kuutosten tasolla kasvoi 7,2 prosenttia vuotta aiempaan nähden (Taulukko 29.). Neljäsosa Kuusikon kaikista tehostetun palveluasumisen asukkaista oli lyhytaikaisia asiakkaita. Kaupunkien kesken osuudet vaihtelevat; Vantaalla lyhytaikaisten asiakkaiden osuus oli 36,2 prosenttia, kun Tampereella vastaava osuus oli 4,2 prosenttia. Kun kokonaisasiakasmäärä suhteutetaan kunnan väestöön, voidaan todeta, että tehostetun palveluasumisen asiakkaita oli eniten Turussa (258 asiakasta / 100 000 asukasta) ja vähiten Tampereella (130 asiakasta / 100 000

asukasta). Käyttöpäivien määrä kuutoskaupungeissa kasvoi vuoden takaiseen verrattuna 6,7 prosenttia. Käyttöpäivien määrä kasvoi kaikissa kaupungeissa.

Taulukko 29. Tehostetun palveluasumisen asiakkaat, asiakasmäärä suhteutettuna väestöön ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	917	499	434	498	309	420	3 077
Joista lyhytaikaisia asiakkaita	219	174	157	172	13	36	771
Joista lyhytaikaisia asiakkaita (%)	23,9	34,9	36,2	34,5	4,2	8,6	25,1
Asiakkaat yhteensä / 100 000 asukasta	140	172	186	258	130	204	170
Asiakkaat yhteensä, muutos 2018–19 (%)	9,8	11,6	4,8	3,5	0,7	8,8	7,2
Käyttöpäivät yhteensä	255 454	119 650	101 793	115 819	101 408	116 536	810 660
Joista lyhytaik. as. käyttöpäiviä	7 648	7 847	3 725	4 904	381	902	25 407
Joista lyhytaik. as. käyttöpäiviä (%)	3,0	6,6	3,7	4,2	0,4	0,8	3,1
Käyttöpäivät yhteensä, muutos 2018–19 (%)	8,2	9,1	4,1	0,9	8,7	7,6	6,7

Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset olivat vuonna 2019 kuutoskaupungeissa 151,2 miljoonaa euroa, mikä on 10,0 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 (Taulukko 30.). Tehostetun palveluasumisen keskimääräiset kustannukset palvelun käyttöpäivää kohden vaihtelivat Tampereen 159 euron ja Helsingin 212 euron välillä. Käyttöpäiviin suhteutetut kustannukset laskivat edellisvuodesta Oulussa ja Turussa ja nousivat muissa kunnissa.

Taulukko 30. Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Nettokustannukset, milj. €	Muutos 2018–19, %	€/käyttöpäivä	Muutos 2018–19, %
Helsinki	54,0	15,1	212	6,4
Espoo	24,1	11,2	201	1,9
Vantaa	18,0	6,0	177	1,9
Turku	20,0	0,3	172	-0,7
Tampere	16,1	15,1	159	5,9
Oulu	18,9	5,5	162	-2,0
Kuusikko	151,2	10,0	186	3,1

7.2 Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat ja kustannukset

Vammaispalvelusetuksen (1987/759) mukaan vaikeavammaisten palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaan jokapäiväiselle suoriutumiselle. Kuutoskaupungeissa on erilaisia tapoja toteuttaa vaikeavammaisten palveluasumista. Perustietona käytetään niiden asiakkaiden määrää, joille palveluasuminen järjestetään asumisyksiköissä. Lisätietoina kootaan kuntien mahdollisuuksien mukaan tieto palveluasumisen asiakkaista, joille on myönnetty palveluasuminen kotiin saatavana palveluna. Kotiin palvelua saavien osalta kootaan tieto niistä henkilöistä, jotka saavat kotihoidon palveluja sekä niistä asiakkaista, jotka saavat henkilökohtaisen avun tuen.

Vuonna 2019 vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa kasvoi 3,9 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. (Taulukko 31.). Kustannukset kasvoivat edellisvuodesta kaikissa

muissa kaupungeissa paitsi Tampereella, jossa kustannukset laskivat 10,8 prosenttia. Lyhytaikaisen palveluasumisen asiakkaita on määrällisesti vähän. Lyhytaikaisten asiakkaiden osuus oli korkein Espoossa (7,9 %). Espoon lyhytaikaisilla asiakkailla tarkoitetaan omassa palveluasumisessa järjestettävään asuinvalmennukseen osallistuneita asiakkaita.

Taulukko 31. Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen asiakkaat ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos (%) sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat	Muutos 18-19, %	Lyhytaikaiset asiakkaat, (N)	Lyhytaikaiset asiakkaat, (%)	Kustannukset, €	Muutos 18-19, %
Helsinki	398	-7,4	5	1,3	21 374 564	2,4
Espoo	139	0,7	11	7,9	7 334 121	3,9
Vantaa	162	11,7	0	0,0	7 326 670	21,0
Turku	152	20,6	11	7,2	5 759 268	1,1
Tampere	164	-3,5	6	3,7	7 292 407	-10,8
Oulu	144	11,6	0	0,0	8 061 096	11,0
Kuusikko	1 159	1,8	33	2,8	57 148 126	3,7

Taulukossa 32. on esitetty vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaiden jakautuminen ikäryhmittäin. Vuonna 2019 kolmannes vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaista Kuusikossa oli yli 65-vuotiaita. Ikääntyneiden asiakkaiden osuus kaikista palvelua saaneista onkin kasvanut viimeisen seitsemän vuoden aikana³ jo kymmenen prosenttiyksikköä.

Taulukko 32. VpL:n mukaisen tehostetun palveluasumisen asiakasmäärän jakautuminen (%) ikäryhmittäin vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	398	139	162	152	164	144	1 159
0–17-vuotiaat (%)	1,3	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,3
18–64-vuotiaat (%)	72,6	76,3	80,2	59,9	63,4	66,0	69,7
65 vuotta täyttäneet (%)	26,1	23,7	19,8	40,1	36,0	34,0	30,0

7.3 Ympäri vuorokautisten asumispalvelujen järjestäminen kunnittain

Helsingissä kehitysvammaisten autetun asumisen asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta, erityisesti omassa toiminnassa. Samalla ohjatun asumisen asiakasmäärä pysyi lähes samana ja tuetun asumisen asiakasmäärät kasvoivat. Autetun asumisen kustannukset lisäksi hivenen kasvoivat, mikä johtuu asiakkaiden suurista palvelutarpeista. Siirtymiä tapahtui laitoshoidosta autettuun asumiseen ja toisaalta ohjatusta asumisesta tuettuun. Vammaispalvelulain mukaista asumispalvelua saaneiden asiakasmäärä laski 6,4 prosenttia.

Espoossa kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen (autetun asumisen) tarve on kasvanut voimakkaasti viime vuosina ja kasvun ennustetaan jatkuvan edelleen laitoshoidon purun edetessä. Vuoden aikana käynnistyi neljä uutta tehostetun palveluasumisen ostopalveluyksikköä. Tehostetun palveluasumi-

³ Vrt. Vartiainen, A. (2013). Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012. Helsinki: Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 5/2013.

misen ostopalveluvuorokausien määrä kasvoi 10 prosenttia edellisvuodesta. Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen kustannusten kasvu (+10,4 %) oli maltillista ottaen huomioon asiakasmäärän kasvun (+11,6 %).

Vantaalla asumisen järjestelyissä on edelleen pyritty tukemaan asiakkaan omatoimisuutta ja itsemääräämisoikeutta sekä ohjaamaan heitä mahdollisimman itsenäiseen asumismuotoon. Tehostetun ja vaativan tehostetun palveluasumisen kustannukset kasvoivat, mikä johtuu osittain asiakkaiden suurista palvelutarpeista ja osittain palveluiden monimuotoistumisesta ja tuen tarpeen vaikeasta ennustettavuudesta. Siirtymiä tapahtui laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen ja toisaalta etenkin vaativan tehostetun palveluasumisen paikkoja, jotka vastaavat asiakkaiden moninaisiin palvelutarpeisiin, oli haastavaa löytää. Lyhytaikais- ja omaishoidon päivien tarve ympärivuorokautisissa asumispalveluissa on kasvanut ja edelleen kasvamassa.

Turussa asumispalvelujen kustannusten nousu kohdistuu pääosin tehostettuun palveluasumiseen eli autettuun asumiseen. Osa laitoshoidosta asumispalveluihin muuttaneista asiakkaista vaatii erityisen paljon resursseja. Asumispalvelujen kasvu on toteutunut ostopalveluja lisäämällä. Myös lyhytaikaishoidon tarve on kasvanut. Turussa on oma lyhytaikaishoitoa tarjoava asumisyksikkö, jonka asiakasmäärä on kasvanut usean vuoden ajan. Lakisääteisten omaishoidon vapaiden lisäksi kehitysvammaisille henkilöille on voitu tarjota lyhytaikaishoitoa yksilöllisen harkinnan perusteella. Palvelutaloihin sijoittuu myös aikaisemmin pitkäaikaissairaanhoidossa hoidettuja asiakkaita, joiden avustamisen ja hoidon tarve on erittäin runsasta. Asiakasmäärä ja kustannukset ovatkin nyt lähteneet huomattavaan kasvuun. Vammaispalveluilla on yksi oma palveluasumisen yksikkö, jossa asuu kehitysvammaisten asukkaiden lisäksi tällä hetkellä seitsemän vaikeavammaista henkilöä. Muilta osin palveluasumista ostetaan kilpailutetuilta palveluntuottajilta. Palveluasumisen asiakkaista 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä on kasvanut selvästi ollen jo 40 % asiakkaista.

Tampereella avattiin vuonna 2019 yksi kehitysvammaisten asumisyksikkö omaan tuotantoon sekä yksi ostopalveluun. Uusiin asumispalvelupaikkoihin siirryttiin muista yksiköistä, lapsuudenkodeista ja laitoshoidosta. Vaikeavammaisten palveluasumiseen avattiin yksi ryhmämuotoisen asumisen yksikkö. Vaikeavammaisten palveluasuminen toteutetaan Tampereella kokonaan ostopalveluna ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Palveluasumisen hinnoittelu asumisyksiköissä perustuu 1-5 palveluluokkaan, joiden kriteereinä on asiakkaan tarvitsema avustamisen tuntimäärä vuorokaudessa. Palveluasumisen laadukas toteuttaminen perustuu asiakkaan ja palveluntuottajan väliseen ja yhdessä laatimaan palvelusitoumukseen, joka päivitetään säännöllisesti. Palveluasumista voi edeltää arvioivan ja valmentavan asumisen jakso, jonka aikana selvitetään asiakkaan toimintakyky liittyen päivittäiseen toimintaan sekä elämänhallintaan. Arvio tehdään moniammatillisesti ja kokeilujakson päätyttyä palveluntuottaja laatii yhteenvedon asiakkaan palvelutarpeista ja tekee ehdotuksen tarkoituksenmukaisesta asumispalvelusta.

Oulussa kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen asiakasmäärä kasvoi 8,8 prosenttia. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kasvoi 11,6 prosenttia ja kustannukset 11 prosenttia.

Vammaisten asumispalvelut ja lyhytaikaishoito kilpailutettiin ensimmäisen kerran Oulussa vuoden 2019 aikana. Hankinta toteutettiin hankintalain 21 §:n mukaisena hankintayhteistyönä Pohjois-Pohjanmaan kuntien ja kuntayhtymien kanssa

Erityishuoltolain muutos asiakkaiden itsemääräämisoikeuden vahventamiseksi on nostanut kehitysvammaisten palveluiden kustannuksia. Lisäksi laitoshoidon purkamisen johdosta nykyiset kilpailutuksen mukaiset palveluluokat eivät ole vastanneet kaikkien asiakkaiden palvelutarpeisiin ja tämän vuoksi

asiakaskohtaisia sopimuksia on jouduttu tekemään aiempaa enemmän. Lisäksi kehitysvammaisten itsemääräämisoikeuslain myötä pitkäaikaisessa asumisessa ja lyhytaikaishoidossa vierihoidajien tarve on kasvanut.

8 KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO

Perhehoito on perheenomaista hoitoa, joka järjestetään osa- tai ympärivuorokautisena huolenpitona perhehoitajan yksityiskodissa tai asiakkaan kotona. Tavoitteena on tarjota asiakkaalle mahdollisuus koordinomaiseen hoitoon ja läheisiin, pysyviin ihmissuhteisiin sekä edistää hoidettavan perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. (Perhehoitolaki 2015/263.)

8.1 Perhehoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Perhehoito muodostaa kehitysvammaisten palvelujen pienimmän yksittäisen kustannusryhmän. Myös asiakasmäärät ovat pieniä: Vuonna 2019 perhehoidon asiakkaana oli 4,7 prosenttia kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista ja osuus on laskenut hieman viime vuosien aikana (Liite 3). Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa oli yhteensä 301 perhehoidon asiakasta, joista noin puolet oli lyhytaikaisia asiakkaita (Taulukko 33.). Verrattuna vuoteen 2018 perhehoidon asiakasmäärä laski Oulussa (-50,0 %) ja Espoossa (-18,8 %) ja nousi Tampereella (+20,0 %). Kuutosten tasolla hieman yli puolet kaikista perhehoidon asiakkaista oli lyhytaikaisia, mutta kaupungeittain tarkasteltuna osuus vaihteli Helsingin 21,5 prosentin ja Vantaan 81,4 prosentin välillä. Oulussa perhehoidon kustannukset vähenivät huomattavasti (-47,4 %) vuotta aiemmasta. Palvelun käyttöpäivää kohden suhteutetut kustannukset olivat matalimmat Turussa (60 €) ja korkeimmat Tampereella (83 €).

Taulukko 33. Perhehoidon asiakkaat, käyttöpäivät ja nettokustannukset vuonna 2019, asiakasmäärän muutos sekä kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Lyhytaikaiset asiakkaat, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2018–19, %	Nettokustan- nukset, €	Muutos 2018–19, %	€/ käyttöpäivä
Helsinki	93	-5,1	21,5	26 336	-5,9	2 035 157	-6,6	77
Espoo	39	-18,8	41,0	8 025	-8,0	597 855	13,2	74
Vantaa	97	4,3	81,4	9 532	3,0	701 654	14,9	74
Turku	33	10,0	72,7	3 285	-13,0	196 688	11,1	60
Tampere	36	20,0	47,2	6 269	-3,9	520 126	5,9	83
Oulu	3	-50,0	66,7	563	-56,7	39 500	-47,4	70
Kuusikko	301	-1,3	52,5	54 010	-6,2	4 090 979	0,7	76

8.2 Perhehoidon järjestäminen kunnittain

Helsingissä sekä lyhyt- että pitkäaikaista perhehoitoa järjestetään toimeksiantosopimuksin ja ostopalveluin. Uusia perhehoitajia ei ole saatu rekrytoitua ja toimeksiantosopimukseen perustuvan perhehoidon määrä laskee.

Espoossa perhehoidon palveluja ostetaan Rinnekoti-Säätiöltä ja Etevan kuntayhtymältä. Tilapäistä perhehoitoa järjestetään lisäksi toimeksiantosopimuksin. Espoon lyhytaikaisen ympärivuorokautisen hoidon toimintaohjeen mukaan perhehoito on lapsille (alle 16-vuotiaille) ensisijainen lyhytaikaisen hoidon järjestämismuoto. Tavoitteen saavuttaminen on osoittautunut erittäin haastavaksi, mistä johtuen Espoo on pyrkinyt tekemään yhteistyötä alueen muiden kuntien kanssa.

Vantaalla kaupungin vanhus- ja vammaispalveluiden perhehoito sijoittuu Erityisasumisen tulosityksiköön. Perhehoitoa toteutetaan Vantaalla sekä toimeksiantosopimuksin että ostopalveluna. Perhehoidon

tarpeen arviointi ja päätöksenteko sijoittuvat asiakkaan palveluiden kokonaisuudesta vastaavaan vammaisten asiakasohjausyksikköön. Vuonna 2019 Vantaalla otettiin käyttöön uusi perhehoidon toiminta-ohje, jonka myötä perhehoidon toteutus mahdollistui vammaisten henkilöiden lisäksi ikäihmisille. Vuonna 2019 pitkäkestoisessa perhehoidossa oli yhteensä 18 asiakasta. Lyhytaikaisessa perhehoidossa oli yhteensä 79 asiakasta. Ikäihmisten perhehoidossa aloitti kahdeksan asiakasta. Vuonna 2019 toteutettiin perhehoitajien koulutuksia sekä ennakkovalmennuksia. Marraskuussa järjestettiin vammaisten palveluntuottajaseminaari, johon kutsuttiin myös perhehoitajia. Lisäksi joulukuussa järjestettiin perhehoitajille pikkujoulutapahtuma, jossa teemana oli perhehoitajan jaksamisen tukeminen.

Turku on mukana Varsinais-Suomen perhehoitoyksikön toiminnassa 16 muun yhteistyökunnan kanssa. Perhehoitoyksikön tavoitteena on ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoidon toteuttaminen ja toimintakäytäntöjen kehittäminen maakunnallisesti. Yksikön toiminta vakinaistettiin vuoden 2016 alusta. Keskitetty toimintayksikkö ei ole pystynyt rekrytoimaan tarpeeksi perhehoitajia ja etenkin lyhytaikaisen perhehoidon kysyntä on tarjontaa suurempi.

Tampereella kehitysvammaisten perhehoito järjestetään Pirkanmaan kuntien yhteistoimintana osana Pirkanmaan omaishoidon, perhehoidon ja henkilökohtaisen avun keskusta. Uusia perhehoitajia koulutetaan säännöllisesti. Yksikkö koordinoi myös ikäihmisten tai aikuissosiaalityön kautta tulevien asiakkaiden perhehoitoa. Kehitysvammaisten perhehoitoa voidaan järjestää perhehoitajan tai asiakkaan kotona osa- tai ympärivuorokautisesti.

Oulussa perhehoidossa oli 3 asiakasta, joista yksi asiakas on pitkäaikaisessa perhehoidossa. Perhehoidon osuus pitkäaikaisen asumispalvelun sekä lyhytaikaishoidon toteuttamistapana ei ole lisääntynyt odotetusti. Perhehoitoa pyrittiin markkinoimaan ja samaan perhehoitajakoulutuksiin uusia valmennettavia.

9 KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO

Vuonna 2010 Valtioneuvoston periaatepäätöksessä kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta (STM 2012) linjattiin, että laitosasuminen tulee asteittain lakkauttaa ja tilalle kehittää muita vammaisen henkilön asumisen tueksi tarvittavia yksilöllisiä palveluja. Kuutoskaupungeissa laitoshoidon purku on näkynyt laitoshoidon supistamisena ja asumispalvelujen paikkojen lisäämisinä. Rakennemuutoksen seurauksena laitoshoidon asiakkaiden määrä ja kustannukset ovat laskeneet selvästi. Kaupungeissa on selvitetty laitoshoidossa olevien asiakkaiden tilannetta ja laadittu suunnitelmia uusista asumisratkaisuksista. Tavoitteena on vähentää laitoshoidossa olevien asiakkaiden määrää muodostamalla uusia asumisratkaisuja paljon hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville asiakkaille. Tavoitteena on myös, ettei laitoshoido ole pitkäaikainen asumisen ratkaisu kehitysvammaiselle henkilölle. Lyhytaikaisen laitoshoidon sijaan asiakkaille on pyritty tarjoamaan muita lyhytaikaishoidon paikkoja, mutta tarve lyhytaikaiselle laitoshoidolle tulee säilymään vielä vuosia.

9.1 Laitoshoidon asiakkaat, suoritteet ja kustannukset

Taulukossa 34. on kuvattu laitoshoidon asiakkaita ja käyttöpäiviä sekä muutosta verrattuna vuotta aiempaan. Kehitysvammaisten laitoshoidon palveluja kuutoskaupungeissa käytti vuoden 2019 aikana yhteensä 325 asiakasta. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olleiden määrä 31.12. väheni kuutoskaupungeissa 20,4 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. Yleisesti ottaen viime vuosien suuntauksena on nähtävissä laitoshoidon asiakasmäärän nopea väheneminen: Vuonna 2015 laitoshoidon asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 762, eli viidessä vuodessa asiakkaiden määrä on puolittunut (Liite 3). Pitkäaikaisten asiakkaiden osuus asiakkaista vaihteli Vantaan 13,3 prosentin ja Helsingin 62,0 prosentin välillä.

Taulukko 34. Laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana ja käyttöpäivät vuonna 2019 sekä muutos (%) vuodesta 2018 ja pitkäaikaisten asiakkaiden muutos 31.12.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä	50	49	45	62	80	39	325
Joista pitkäaikaisia asiakkaita	31	22	6	27	38	6	130
Joista pitkäaikaisia asiakkaita (%)	62,0	44,9	13,3	43,5	47,5	15,4	40,0
<i>Pitkäaikaiset asiak.31.12., muutos 2018–19 (%)</i>	-3,8	-59,1	0,0	-21,4	-6,7	-33,3	-20,4
Käyttöpäivät yhteensä	11 530	6 436	6 196	9 226	10 584	2 921	46 893
Joista lyhytaikaisten as. käyttöpäiviä	2 146	1 691	4 038	2 357	1 150	1 708	13 090
Joista lyhytaikaisten as. käyttöpäiviä (%)	18,6	26,3	65,2	25,5	10,9	58,5	27,9

Laitoshoidon nettokustannukset vuonna 2019 olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 24,5 miljoonaa euroa (Taulukko 35). Kustannukset alenivat 15,6 prosenttia suhteessa vuotta aiempaan. Kustannukset laskevat edellisvuodesta eniten Helsingissä (-40,8 %) ja Espoossa (-39,5 %). Laskennallinen vuosikustannus laitosasiakasta kohden vaihteli Espoon 92 846 euron ja Oulun 240 861 euron välillä. Todellisuudessa laitoshoidon päivähinta vaihtelee huomattavasti asiakkaan hoidontarpeesta riippuen, mikä ei tule esille keskimääräistä käyttöpäivähintaa tarkasteltaessa. Myös sisällöltään saman tasoisen laitoshoidon kustannusten vertailu on vaikeaa.

Taulukko 35. Laitoshoidon nettokustannukset sekä asukas- ja käyttöpäiväkohtaiset kustannukset vuonna 2019 ja kustannusten deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

	Nettokustannukset, €	Muutos 2018–19, %	€/asukas	€/ käyttöpäivä	€/ 365 käyttöpäivää
Helsinki	6 236 323	-40,8	10	541	197 420
Espoo	1 637 137	-39,5	6	254	92 846
Vantaa	3 412 242	19,9	15	551	201 012
Turku	5 271 575	4,3	27	571	208 555
Tampere	5 969 067	-1,4	25	564	205 849
Oulu	1 927 551	9,6	9	660	240 861
Kuusikko	24 453 895	-15,6	13	521	190 341

Huom! Kustannukset / 365 käyttöpäivää viittaavat laskennallisiin asiakaskohtaisiin vuosikustannuksiin, jotka muodostuvat, kun käyttöpäivän pyöristämätön hinta kerrotaan 365:lla.

9.2 Laitoshoidon järjestäminen kunnittain

Helsingissä laitoshoidon päättyi oman toiminnan osalta vuonna 2019. Ostopalveluja käyttäneitä asiakkaita oli Helsingissä 27 joulukuussa 2019.

Espoossa laitoshoidon purkua toteutettiin vuoden 2019 aikana, ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa olleiden kokonaismäärä väheni, mutta vain kolmella asiakkaalla 22:een. Purku tehtiin kesken tilastointivuotta, joten se ei tule esiin koko vuoden tarkastelussa. Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmäärä vuoden lopussa oli yhdeksän henkilöä. Viimeisten, erittäin haastavasti käyttäytyvien asiakkaiden palvelujen järjestämiseksi on käynnistetty yhteinen hanke yksityisen palveluntuottajan kanssa ja muuttojen odotetaan toteutuvan 2020 aikana.

Vantaalla oli vuoden lopussa 6 pitkäaikaista laitospaikkaa. Kaikkien kohdalla on tehty suunnitelmaa mahdollisuudesta siirtyä asumisyksikköön, joka tarjoaa riittävää tukea. Laitoshoidon purkamisen suunnitelmia on tehty yhteistyössä asiakkaiden, heidän omaisten ja palveluntuottajien kanssa. Asiakkaat, jotka vielä ovat laitoshoidossa, tarvitsevat erittäin vahvaa tukea toiminnassaan tai ovat terveydenhoidollisuutensa vuoksi erityisen vahvan tuen tarpeessa.

Turussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 20 henkilöä vuoden 2019 lopussa, joista suurin osa vaatii hyvin runsaasti hoitoa ja pitkäaikaista kuntoutusta. Pitkäaikaisen laitospaikkamäärän viimeisetkin asiakkaat saatiin syyskuussa 2019 asumispalvelujen piiriin.

Tampereella oli laitoshoidossa vuoden lopussa 28 henkilöä. Laitoshoidon purku jatkui vuonna 2019. Laitoksesta asiakkaita muutti uusiin asumisyksiköihin sekä joitain muihin asumisratkaisuihin. Laitoksessa olevat asiakkaat ovat entistä vaikeahoitoisempia ja heidän hoitonsa vaatii ylempien maksuluokkien käyttöä. Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakasmäärä laski 19,2 prosenttia. Laitoshoidosta avoimuuteen siirtyneet asiakkaat ovat entistä vaikeahoitoisempia, jolloin he voivat tarvita lyhytaikaisia jaksoja avoimuuden asumisen tueksi.

Oulussa pitkäaikaisen laitoshoidon käyttöpäivät vähenivät edellisvuoteen verrattuna, kun taas lyhytaikaisessa laitoshoidossa käyttöpäivät kasvoivat, vaikka asiakasmäärä laski. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 6 asiakasta vuonna 2019. Laitoshoidossa olevat asiakkaat ovat aikaisempaa hoidollisempia terveydellisin perustein tai tarvitsevat erityisen vahvan ja yksiköllisen tuen arkeensa. Laitoshoidon nettokustannukset nousivat 9,6 prosenttia.

Laitoshoidon kustannuksia nostaa myös se, että pitkäaikaisen laitoshoidon purkaminen näkyy erityis-
huoltopiirin Tahkokankaan lisääntyneinä tutkimus- ja lyhytaikaishoitjaksoina asumispalveluissa asu-
vien asiakkaiden osalta.

10 OMAISHOIDON TUKI

Omaishoito on kotona tapahtuvaa hoitoa ja huolenpitoa, jota omainen tai muu läheinen henkilö antaa vanhukselle, vammaiselle tai sairaalle henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut. Omaishoidon tuki koostuu omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, hoidettavalle ja hoitajalle annettavista palveluista, sekä muista omaishoitoa tukevista palveluista. Tässä luvussa esitetään omaishoidon tuen asiakasmäärä, omaishoidon tuen palkkioluokat ja maksettujen hoitopalkkioiden määrä. Lisäksi kunnat kuvaavat miten omaishoidon palvelut järjestetään ja miten hoitoisuusarvio tehdään. Omaishoitajalle kertyy oikeutta lakisääteiseen vapaaseen 2–3 vuorokautta kuukaudessa. Lakisääteisiä vapaita voi käyttää usealla eri tavalla, ja kunnissa on erilaisia tapoja järjestää vapaita. Tässä luvussa on myös kuvattu vapaiden järjestäminen kunnittain.

10.1 Omaishoidon tuen asiakkaat, palkkioluokat ja hoitopalkkiot

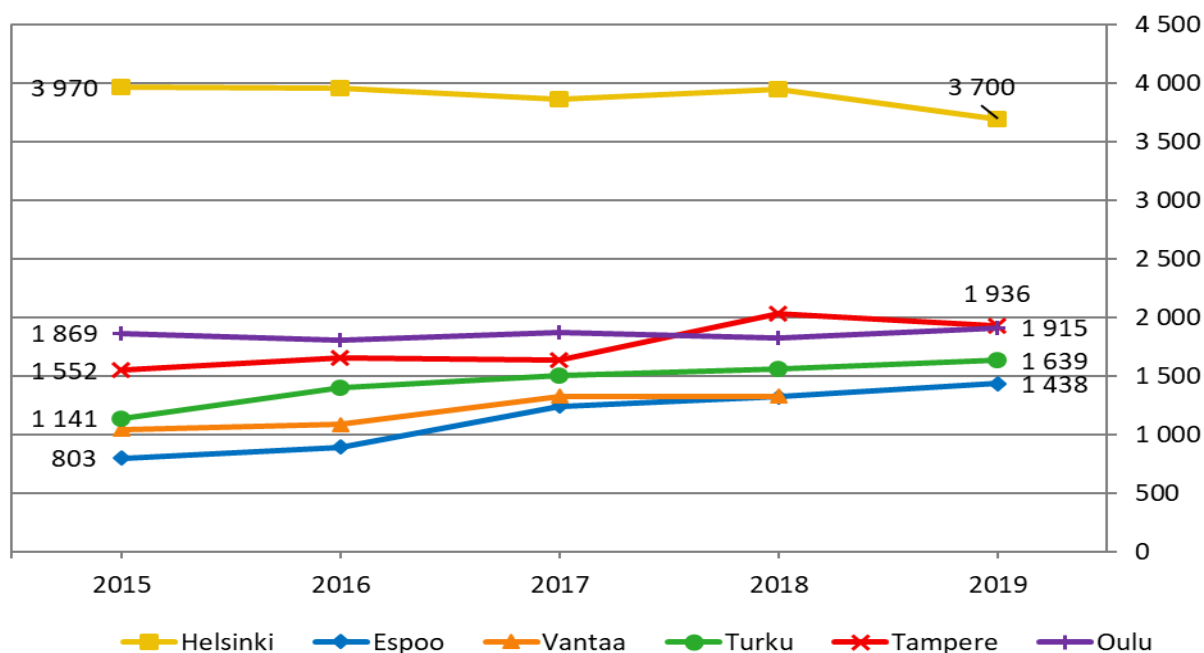
Kuntien omaishoidon asiakkaiden määrä on kuvattu taulukossa 36. Asiakasmäärät sisältävät kaikki omaishoidon asiakkaat myöntämisperusteesta riippumatta. Vuonna 2019 omaishoidon tuen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa oli 10 628. Kaupunkien väestöstä alaikäisiä omaishoidon tuen saajia oli yhteensä 2 777, mikä oli 0,8 prosenttia kaupunkien alle 18-vuotiaasta väestöstä eli alaikäisiä ei ole eroteltu tilastossa. Vantaan osalta kaikki alle 65-vuotiaat on raportoitu 18–64-vuotiaiden ikäryhmässä. 18–64-vuotiaita omaishoidon tuen saajia oli 1 988 eli noin 0,2 prosenttia kuutoskaupunkien työikäisestä väestöstä.

Taulukko 36. Omaishoidon tuen asiakkaat ikäryhmittäin, osuus (%) väestöstä vuonna 2019 sekä asiakasmäärän muutos vuodesta 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa*	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä	3 700	1 438	..	1 639	1 936	1 915	10 628
0-17 -vuotiaat	1 143	381	..	243	529	481	2 777
Osuus väestöstä (%)	1,0	0,6	..	0,8	1,4	1,1	1,0
18-64 -vuotiaat	708	258	..	311	341	370	1 988
Osuus väestöstä (%)	0,2	0,1	..	0,3	0,2	0,3	0,2
65 vuotta täyttäneet	1 849	799	..	1 085	1 066	1 064	5 863
Osuus väestöstä (%)	1,6	1,9	..	2,7	2,3	3,2	2,1
<i>Muutos 2018–2019 (%)</i>							
Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä	-6,4	8,4	..	4,8	-5,0	4,9	-11,7
0-17 -vuotiaat	5,0	6,4	..	12,0	37,8	30,0	14,8
18-64 -vuotiaat	-9,8	14,7	..	6,5	-12,1	0,5	-26,1
65 vuotta täyttäneet	-11,1	7,5	..	2,8	-15,7	-2,2	-15,4

* Vantaan vuoden 2019 tiedot eivät ole vertailussa tietojärjestelmä uudistuksesta johtuen.

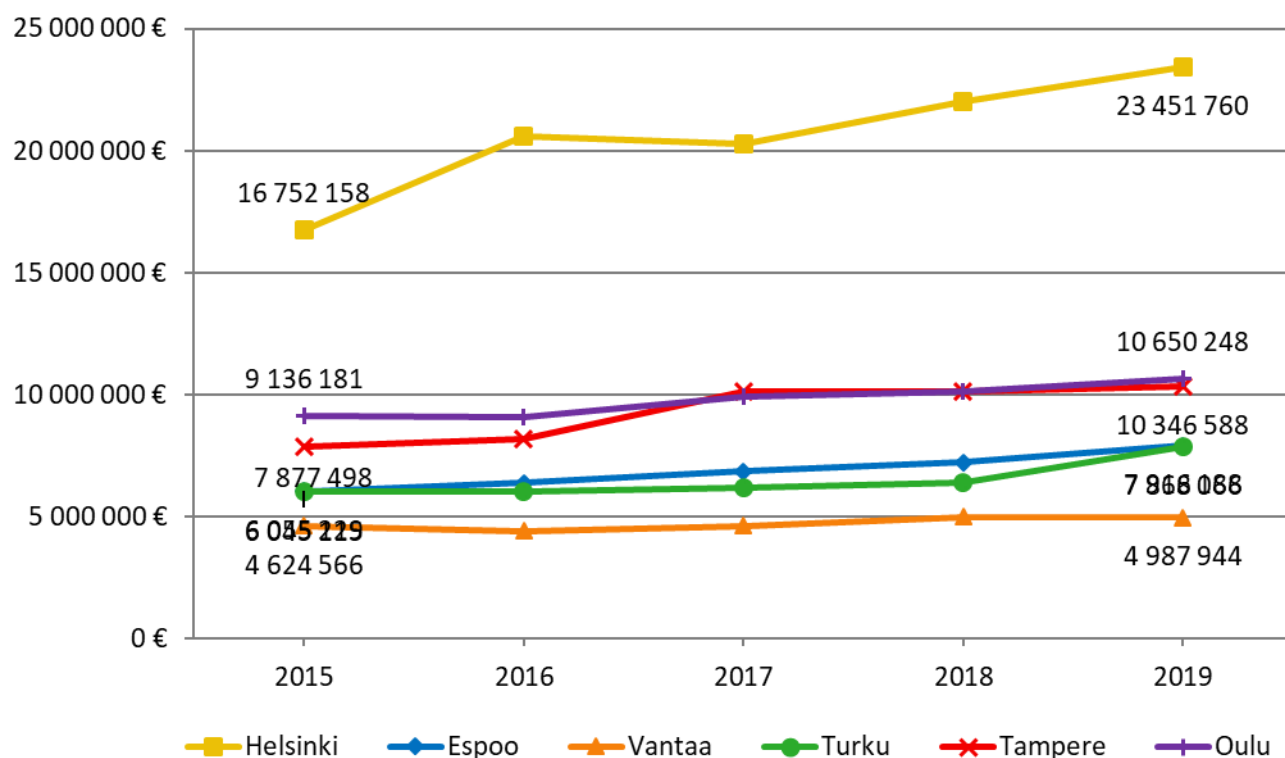
Kuviossa 8. tarkastellaan omaishoidon tuen asiakasmäärän kehitystä kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019. Omaishoidon tuen asiakasmäärä on Helsingissä huomattavasti korkeampi verrattuna muihin kaupunkeihin, mutta samalla tasolla asukaslukuun suhteutettuna. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 asiakasmäärä Helsingissä kuitenkin laski muista kaupungeista poiketen vuotta 2015 matalammalle tasolle ollen 3700. Vuodesta 2018 omaishoidon tuen asiakkaiden määrä väheni myös asiakasmäärältään toiseksi suurimman kuutoskaupungin Tampereen osalta ollen 1963 vuonna 2019.

* Vantaan vuoden 2019 tiedot eivät ole vertailussa tietojärjestelmä uudistuksesta johtuen.

Kuvio 8. Omaishoidon tuen asiakasmäärän kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019

Kuviossa 9. tarkastellaan omaishoidon tuen kustannusten kehitystä kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019. Omaishoidon tuen kustannukset vaihtelivat Helsingin 23,5 miljoonan euron ja Vantaan 5,0 miljoonan euron välillä. Kustannukset ovat vuodesta 2015 kasvaneet kaikissa kuutoskaupungeissa. Eniten kustannukset ovat kasvaneet Helsingissä.

Kuvio 9 Omaishoidon tuen palkkiokustannusten kehitys kuutoskaupungeissa vuosina 2015-2019

Kunnat maksavat omaishoitajille kuukausittain hoitopalkkiota, jonka suuruus riippuu hoidon vaativuudesta. Ikääntyneiden hoitoisuusarvioinnissa käytetään kaikissa kunnissa RAI-mittaria, mutta alle 65-vuotiaiden ja lasten kohdalla arvioinnin sisältö tuen tarpeesta vaihtelee. Kunnilla on kolmesta neljään eri omaishoidon tuen palkkioluokkaa. Palkkioluokkien suuruus ja maksettujen palkkioiden kokonaissumma vuonna 2019 on kuvattu taulukossa 37.

Taulukko 37. Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) sekä maksettujen palkkioiden kokonaiskustannukset vuonna 2019

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Omaishoidon tuen palkkioluokat €/kk							
Palkkioluokka 1	440	439,80	400	400	400	400	
Palkkioluokka 2	799	0	800	758	600	0	
Palkkioluokka 3	1 731	799,78	1 388	1 206	900	919	
Palkkioluokka 4	0	-	-	0	1 400	1 602	
Maksetut hoitopalkkiot yhteensä (€)	23 451 760	7 916 188	4 987 944	7 256 650	10 346 588	10 650 248	57 352 728

10.2 Omaishoidon tuen järjestäminen kunnittain

Helsingissä alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki järjestetään Perhe- ja sosiaalipalvelujen vammaistyössä. Yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuki järjestetään Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen osaston alaisissa alueellisissa toimistoissa. Yhteistyötä tehdään kiinteästi yhteisessä ohjausryhmässä

Perheiden tarve omaishoidon tukeen arvioidaan lautakunnan määrittelemien kriteerien mukaisesti perheiden kanssa yhteistyössä. Erillistä arviointimittaristoa ei ole käytössä. Lapsiperheiden kohdalla käytetään omaishoidon kuormittavuutta kuvaavaa viitteellistä muistilistaa niistä tekijöistä joita tulisi ottaa huomioon määriteltäessä hoitoisuusluokkaa ja hoitajan antaman hoidon määrää ja verrataan lapsen toimintakykyä ja hoitoisuutta suhteessa saman ikäisiin lapsiin.

Omaishoidon tuen vapaat voidaan järjestää niin, että hoidettava on lyhytaikaishoidossa kaupungin omassa tai ostopalveluyksikössä, kotiin annettavana lomitukseksi tai sijaisomaishoitajan avulla. Alle 65-vuotiaille voidaan lisäksi myöntää omaishoidon lakisääteisenä vapaana tuntilomituksen korvausta. Lakisääteistä lomitusta yli 65-vuotiaille voidaan järjestää lisäksi päivätoimintana tai hoidettavalle järjestettävänä osavuorokautisena päivä- tai yö-hoitona ympärivuorokautisessa laitos- tai palveluasumisyksikössä.

Espoossa vammaispalvelut järjestää omaishoidon tukea alle 50-vuotiaille henkilöille. Vanhusten palvelut vastaa yli 50-vuotiaiden palveluista. Omaishoidon tuen toimintaohje päivitettiin jälleen vuonna 2019, jolloin myös palkkion alentamisperusteita laajennettiin vammaispalvelujen asiakkaille.

Arviointi asiakkaan hoitoisuudesta ja omaishoidon tuen kriteerien täyttymisestä perustuu hakemuksen yhteydessä esitettyyn lääkärinlausuntoon, muihin asiantuntijalausuntoihin ja asiakasperheen kanssa käytyyn keskusteluun palvelutarpeen arvioimiseksi. Hoitoisuusarviota tehtäessä ei käytetä strukturoituja menetelmiä tai välineitä. Arvioinnissa kuitenkin hyödynnetään hoitoisuutta kuvaavia mittaustuloksia, jos asiakas on liittänyt niitä hakemukseensa tai ne ovat muutoin saatavissa ja hyödynnettävissä. Vanhusten palvelut käyttää palvelutarpeen arvioinnissa RAI Screeneriä.

Omaishoidon tuen vapaat toteutetaan pääasiassa palvelusetelillä (100 € / vapaavuorokausi), sijaishoitona toimeksiantosopimuksella tai lyhytaikaishoitona omassa tai ostopalveluyksikössä. Päivätoimintaa on mahdollinen omaishoidon tuen vapaiden järjestämistapa vanhusten palvelujen asiakkailta.

Vantaalla asiakkuuksien hoito toteutuu asiakasohjauksessa: ikääntyneiden asiakasohjauksessa 65 vuotta täyttäneiden ja muistisairaiden omaishoitoperheiden osalta ja vammaisten asiakasohjauksessa alle 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osalta.

Aikuisilla ja ikääntyneillä hoitoisuuden arviointi tehdään RAI Oulu Screener -välineellä. Alle 16 vuotiaiden lasten hoitoisuusarvioinnissa on käytössä erillinen omassa toiminnassa kehitetty arviointimittari.

Vantaalla omaishoidon tuen vapaiden järjestämistavat ovat Vapaapäivä kotiin -palveluseteli, sijaishoito toimeksiantosopimuksella, päivätoiminta, perhehoito sekä lyhytaikaishoito.

Turussa alle 18-vuotiaiden omaishoidon tuki kuuluu vammaispalveluihin ja yli 18-vuotiaiden omaishoidon tuki on osa vanhuspalveluja. Kummallekin kohderyhmälle on olemassa erilliset myöntämiskriteerit. Yli 18-vuotiaiden omaishoidon tuessa on käytössä RAI ja RAVA -toimintakykymittarit.

Hoitoisuusarvio tehdään kotikäynnillä, jossa tarkastellaan hoidettavan toimintakyvyn lisäksi kodin olosuhteita ja omaishoitajan kykyä toimia hoitajana. Päätöksenteon tueksi tarvitaan ajantasainen lääkärinlausunto hoidettavasta. Päätös tehdään asiantuntijaryhmässä.

Turussa kehitysvammaisten henkilöiden osalta lyhytaikaishoito toteutuu pääsääntöisesti vammaispalvelujen lyhytaikaishoitoyksikössä. Erityisestä tarpeesta ja kokonaisharkinnan perusteella on ollut mahdollista järjestää lapsille ja nuorille lyhytaikaishoitoa lakisääteisiä vapaita enemmän. Lyhytaikaishoito voidaan toteuttaa myös perhehoidossa tai toimeksiantosopimuksella omaishoitajan sijaisen kanssa. Muutama henkilö on vaikeahoitoisuuden vuoksi saanut lyhytaikaishoitoa laitoksessa. Käytössä on myös muutama yksityisen palveluntuottajan lyhytaikaishoitopaikka. Yli 18-vuotiaiden osalta tilapäishoito koskee lähinnä omaishoitajan lakisääteisiä vapaita. Ikääntyneiden tilapäishoito tapahtuu lähinnä kauden vanhaikodissa tai toimeksiantosopimuksella.

Tampereella kaikki omaishoidontukeen liittyvät asiat hoidetaan keskitetysti omaishoidon tuen toimistossa, jossa on nykyään kuusi asiakasohjaajaa. Jokaisella asiakasohjaajalla on oma alueensa kaupungista. Jokainen asiakasohjaaja hoitaa oman alueensa kaikki omaishoidontuen asiakkaat vauvasta vaa-riin. Talouden seurannan vuoksi omaishoidontuki on kuitenkin jaettu lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin eli alle 21-vuotiaisiin ja yli 21-vuotiaisiin vielä vuonna 2019, vuoden 2020 alusta ikäraja vaihtuu 18 vuoteen.

Hoitoisuusarvio tehdään kotikäynnillä tehdyn arvion perusteella eli mitä apua hoidettava tarvitsee ja mitä apua hoitaja antaa. Lisäksi käytetään lääkärinlausuntoa tai muita potilasasiakaskirjoja avuksi arviota tehdessä. Päätös omaishoidontuen myöntämisestä, korotuksista tai irtisanomisesta tehdään aina moniammatillisessa työryhmässä.

Tampereella omaishoitajien lakisääteisten vapaiden ajalle hoidettavan hoidon järjestämiseksi ovat käytössä lyhytaikaishoito palvelutalossa, perhehoidossa tai leireillä, palveluseteli, jolla voi ostaa hoitoa vapaan ajaksi kotiin tai viedä asiakkaan päivätoimintaan tai vaihtoehtoisesti perhe voi myös itse hankkia sijaishoitajan, jonka kanssa kunta tekee toimeksiantosopimuksen. Rajatulle asiakasryhmälle on kokeiltu vapaiden vaihtoa henkilökohtaiseksi budjetiksi, mutta tästä vapaan muodosta luovuttiin vuoden 2019 lopussa.

Oulussa omaishoidon tuki myönnetään erityisryhmien palveluohjauksesta kaikille alle 65-vuotiaille asiakkaille sekä myös niille yli 65-vuotiaille asiakkaille, joilla on vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen myönnettynä omaan kotiin ja henkilökohtainen apu. Muiden yli-65 -vuotiaiden omaishoidon tuki myönnetään ikäihmisten palveluohjauksesta.

Oulussa on hyvinvointilautakunnan hyväksymät vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden omaishoidon tuen ohjeet ja kriteerit. Omaishoidon tuki arvioidaan asiakkaan täyttämän hakemuksen ja siihen liitetyn lääkärinlausunnon sekä mahdollisten asiantuntijoiden lausuntojen sekä asiakkaan ja hänen omaisten/läheisten kanssa yhteistyössä laaditun hoito- ja palvelusuunnitelman perusteella suhteessa lakiin ja lautakunnan hyväksymiin omaishoidon tuen ohjeisiin ja kriteereihin. Oulussa ei ole yleisesti käytössä strukturoituja menetelmiä tai välineitä asiakkaan hoitoisuusarvion tekemiseen. Ikäihmisten omaishoidon tuen hoitoisuusarviointin tekemisessä on jonkin verran hyödynnetty RAI-arviota.

Omaishoidon tuen vapaiden järjestämistavat ovat; taloudellinen tuki hoitajan sijaisen palkkakustannuksiin, hoidon järjestäminen yksityisessä palvelukodissa tai tilapäishoidon yksikössä (ympäri vuorokautinen), hoidon järjestäminen kaupungin omassa asumispalveluyksikössä tai tilapäishoidon yksikössä (ympäri vuorokautinen), lyhytaikaisena laitoshoidona kaupungin omissa laitoksissa tai ostopalvelulaitoksissa, ympärivuorokautinen perhehoito, osavuorokautinen perhehoito asiakkaan kotona sekä palveluseteli, jolla asiakas voi ostaa kotiin annettavaa palvelua tai päivätoimintaa/ tuntitoimintaa kodin ulkopuolella.

Omaishoidon tuen asiakasmäärän kasvaessa myös omaishoidon palkkioiden menot ovat kasvaneet samassa suhteessa. Lisäksi kustannuksia nostaa lyhytaikaishoidon järjestäminen omana toimintana, koska palveluntarjoajia ei ole markkinoilla. Lyhytaikaishoidon tarve etenkin lapsiperheissä kohdentuu viikonloppuihin, mikä nostaa järjestämisen kustannuksia.

11 SOSIAALIHUOLTOLAIN MUKAISET PALVELUT VAMMAISILLE HENKILÖILLE

Vuoden 2019 raportissa kuvataan ensimmäistä kertaa kuutoskaupunkien vammaisten palvelujen organisaatioiden sosiaalihuoltolain nojalla järjestämiä palveluja. Vuonna 2015 voimaan tulleeseen sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) sisältyvät sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yleis- ja erityislainsäädännön mukaiset sosiaalihuollon tehtävät ja palvelut. Vammaisten henkilöiden palvelujen kokonaisuuteen kuuluu usein monenlaisia eri palveluja ja tukitoimia, joita voi olla tuottamassa ja järjestämässä useampi taho. Vammaisten, kuten muidenkin henkilöiden tarvitsemat sosiaali-palvelut järjestetään ensisijaisesti osana yleistä palvelujärjestelmää sosiaalihuoltolain mukaisesti. Vasta siinä vaiheessa, kun sosiaalihuollon palvelut eivät ole riittäviä tai sopivia tulee arvioitavaksi vammaispalveluiden tarve ja niiden järjestäminen. Kuutoskaupunkien sosiaalihuoltolain nojalla järjestämät palvelut eroavat toisistaan ja ovat muotoutuneet kaupunkien palvelutarpeiden mukaan.

Helsingissä sosiaali- ja terveystoimialalla vammaispalvelujen asiakkaat, joilla ei ole kehitysvammalain mukaista erityishuolto-ohjelmaa, tai vammaispalvelulain mukaiset kriteerit vaikeavammaisuudesta eivät täyty, ovat voineet saada palveluja sosiaalihuoltolain perusteella. Pääosin nämä asiakkaat ovat olleet autismin kirjon henkilöitä, joilla voi olla muitakin neuropsykiatrisia oireita.

Helsingissä sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina myönnetään vammaisten lyhytaikaishoitoa. Asiakkaita oli yhteensä vuoden aikana 16 jotka saivat lyhytaikaishoitoa yhteensä 267 vuorokautta. Näistä omassa toiminnassa oli 3 asiakasta (107 vrk) ja ostopalveluissa 13 (160) asiakasta. Nämä asiakkaat ovat pääosin autismikirjon lapsia tai nuoria, joista useimmat asuvat lapsuuden kodissaan.

Muuna pitkäaikaisena asumisena vammaisille järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisena palveluja yhteensä 35:lle asiakkaalle (näistä 2:lle asiakkaalle omana toimintana, ja 33:lle asiakkaalle ostopalveluna. Yhteensä 11 128 vrk/vuodessa (487 vrk omana toimintana ja 10 641 vrk ostopalveluna).

Työtoimintana ja tuettuna työnä sosiaalihuoltolain mukaan myönnetään päivätoimintaa yhteensä 104:lle asiakkaalle (omana toimintana 5:lle asiakkaalle ja ostopalveluna 100:lle asiakkaalle) yhteensä 6158 vrk/vuodessa (omana toimintana 567/vrk/v ja ostopalveluna 5591 vrk/v). Työhön kuntoutus- ja työllistämispalvelua myönnettiin sosiaalihuoltolain perusteella yhteensä 139 :lle asiakkaalle yhteensä 17 347 vrk/vuodessa, pääosin omana toimintana.

Sosiaalihuoltolain mukaista asumisen tukea annettiin pääosin omana toimintana (asiakkaita yhteensä 121/vuorokausia 40 710) joko Paulakodissa tai tukikäynteinä joko ryhmäkodin sosiaaliohjaajien tai tukiasumisen ohjaajien tuella.

Vammaistyön sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin käytettiin vuonna 2019 yhteensä 1,8 50 miljoonaa euroa (sisältäen tuetun asumisen, palveluasumisen, päivätoiminnan ja työllistymistä tukevan toiminnan).

Espoossa vammaispalvelut järjestää sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna vammaisille henkilöille tuettua asumista (19 asiakkaalle vuonna 2019), tehostettua palveluasumista (16 asiakkaalle), lyhytaikaista hoitoa (SHL muu tukitoimi, 6 asiakkaalle), lapsiperheiden kotipalvelua (52 asiakkaalle), sosiaalista kuntoutusta (etenkin neuropsykiatrinen kuntoutus, 47 asiakkaalle) sekä tukihenkilötoimintaa (etenkin ammatillinen tukihenkilö, 200 asiakkaalle). Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin käytettiin vuonna 2019 yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

Vantaalla sosiaalihuoltolain mukaista palvelua myönnetään vammaisasiakkaille työtoimintana, työllistämistä tukevana palveluna, tuettuna työtoimintana sekä työvalmennuksena (SHL 27§). Työ- ja päivätoiminnan asiakkaan ateriamaksut laskutetaan asiakasmaksuna sosiaalihuoltolain mukaan (SHL 56§). Sosiaalihuoltolain mukaan myönnetään myös vammaisasiakkaiden tukihenkilötoiminta ja ammatillinen tukihenkilö sekä kehitysvammaisten asiakkaiden tukihenkilötoiminta (SHL 11§). Lisäksi myönnetään vammaisten lapsiasiakkaiden koulun aamu- ja iltapäivätoiminta ja loma-ajantoiminta (SHL 11§). Lyhytaikaista ja tilapäistä asumista voidaan järjestää myös sosiaalihuoltolain mukaisesti (SHL 21§). Liikkumista tukevissa palveluissa on sosiaalihuoltolain mukaista saattajapalvelua ja kuljetuspalvelua (SHL 23§).

Tampereella kaupungin vammaispalveluissa ei tehdä sosiaalihuoltolain mukaisista palveluista päätöksiä. Vammaisia asiakkaita on sosiaalihuoltolain mukaisissa asumispalveluissa ja muissa palveluissa, joihin heitä ohjataan aikuissosiaalityön tai muiden tahojen kautta. Tilastoja ei ole saatavilla erikseen vammaisista henkilöistä näissä palveluissa.

Turussa vammaispalvelujen kautta on jo useamman vuoden ajan myönnetty kuljetuspalvelua sosiaalihuoltolain perusteella liikkumisen tueksi. Vammaispalveluihin on myös kuulunut työhönvalmennus ja tuettu työtoiminta sosiaalihuoltolain 27 e §:n nojalla, tuettu asuminen, tilapäishoito, ohjauspalvelu sekä viime vuosina marginaalisesti nepsyvalmennusta.

Sosiaalihuoltolain mukainen tuettu asuminen on lisääntynyt jonkin verran viime vuosina. Vuoden 2019 tilastoista ei näy erikseen sosiaalihuoltolain perusteella myönnetty tuettu asuminen, vaan nämä asiakkaat ovat mukana kehitysvammapalvelujen tuetun asumispalvelun luvussa. Sosiaalihuoltolain perusteella on myönnetty palvelua niille asiakkaille, jotka eivät täytä vammaispalvelulain tai kehitysvammalain mukaisia kriteerejä, mutta heidän toimintakykynsä ja avun tarpeensa on sen verran runsasta, että siihen ei ole mahdollista vastata aikuissosiaalityön tai muiden peruspalveluiden keinoin. Vammaispalvelujen sisäisessä työnjaossa sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävät ohjaus- ja asumispalvelu, tuettu työtoiminta ja tilapäishoito kuuluvat kehitysvammapalvelujen piiriin. Kehitysvammapalvelujen tuettu asuminen ja ohjauspalvelu ovat palvelumuotoina usein soveltuvia tällekin kohderyhmälle.

Oulussa erityisryhmien palveluohjauksesta myönnetään vammaisille henkilöille sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita. Vuonna 2019 sosiaalihuoltolain mukaan asumispalveluita oli myönnetty 35 vammaiselle asiakkaalle. Lisäksi vammaisille henkilöille myönnetään kotipalvelua ja lapsiperheiden kotipalvelua vammaispalveluiden kautta. Asumispalveluiden rakennemuutoksen myötä sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajapalveluiden määrä on kasvanut Oulussa huomattavasti. Vammaisille ja kehitysvammaisille asiakkaille myönnetään sosiaalihuoltolain tai erityishuoltolain mukaan sosiaalisena kuntoutuksena ohjaajapalveluita. Vuonna 2019 sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaita oli 219 ja edellisenä vuonna 102. Syksyllä 2019 Oulussa aloitettiin myöntämään uutena palveluna sosiaalihuoltolain mukaista avustajapalvelua palvelusetelillä. Avustajapalvelua sai 15 asiakasta loppuvuoden aikana. Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin käytettiin vuonna 2019 siltä osin, kun kustannukset saadaan eriteltyä yhteensä 1,3 M€.

12 YHTEENVETO

Vuonna 2019 vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset kuutoskaupungeissa olivat 497,6 miljoonaa euroa. Vammaisten palvelujen yhteenlaskettu asiakasmäärä oli 41 705 henkilöä. Vammaisten palvelujen kokonaisuuden kustannuksista suurimman osan muodostivat ympärivuorokautiset asumispalvelut niin kuutoskaupunkien tasolla kuin yksittäisten kuntienkin tasolla. Asiakkaita taas oli lukumääräisesti eniten kuljetuspalveluissa.

Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa kehitysvammahuollon palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 7 687. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 265 henkilöllä (+3,6 %). Verrattuna vuoteen 2015 asiakasmäärä kasvoi 1 044 henkilöllä (+15,4 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset olivat 274,8 miljoonaa euroa. Deflatoidut eli vuoden 2019 rahan arvoon korotetut kustannukset kasvoivat edellisvuodesta 13,1 miljoonaa euroa (+5,0 %). Vuoteen 2015 nähden nettokustannukset kasvoivat 35,2 miljoonaa euroa (+14,7 %).

Kehitysvammahuollon laitoshoidon asiakkaita vuonna 2019 oli kuutoskaupungeissa 325, mikä on 83 henkilöä (-20,3 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Laitoshoidon käyttöpäiviä oli 46 893, mikä on 15273 päivää (-24,6 %) vähemmän kuin edellisvuonna. Kustannukset laitoshoidosta kuutoskaupungeissa olivat 24,5 miljoonaa euroa, mikä on 15,6 prosenttia vähemmän vuoden takaiseen verrattuna. Vuoteen 2015 nähden laitoshoidon kustannukset kuutoskaupungeissa ovat vähentyneet 41,7 prosenttia. Vuonna 2019 kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 4 470, mikä on 5,3 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Verrattuna vuoteen 2015 asiakkaiden määrä asumispalveluissa on lisääntynyt 16,2 prosenttia. Kaikkiaan asumispalvelujen käyttöpäiviä oli 1 252 136, mikä on 5,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 ja 20,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Asumispalvelujen kustannukset vuonna 2019 olivat 170,7 miljoonaa euroa, mikä on 8,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 ja 29,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Laitoshoidon väheneminen näkyy asumispalvelujen käytön ja kustannusten kasvuna. Perhehoidon asiakkaita kuutoskaupungeissa oli 301, joka on 4 asiakasta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Perhehoidon käyttöpäiviä kuutoskaupungeissa oli 46 893 ja palvelun kustannukset olivat 4,1 miljoonaa euroa. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaita oli 3 783 ja laskua vuotta aiemmasta on 4,7 prosenttia. Käyttöpäivät laskivat 4,5 prosenttia edellisvuoteen nähden. Työ- ja päivätoiminnan kustannukset kuutoskaupungeissa olivat 59,8 miljoonaa euroa, ja ne kasvoivat 3,0 prosenttia vuodesta 2018.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisasiakasmäärä kuutoskaupungeissa vuonna 2019 oli 34 566, joka on 96 asiakasta enemmän kuin vuotta aiemmin. Vammaispalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 221,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna kustannukset kasvoivat kuutoskaupungeissa 3,2 prosenttia vuodesta 2018.

VpL:n mukaisten kuljetuspalveluiden käyttäjiä kuutoskaupungeissa vuonna 2019 oli 22 757, mikä on 6,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018. Kuljetuspalvelujen kokonaisnettokustannukset olivat 54,4 miljoonaa euroa, mikä on 1,2 prosenttia edellisvuotta vähemmän. ShL:n mukaisten kuljetuspalvelujen käyttäjämäärä lisääntyi edellisvuodesta 6,9 prosenttia, mutta kustannukset vähenivät 3,0 prosenttia. Henkilökohtaisen avun kustannukset muodostivat suurimman yksittäisen kustannuserän kuutoskaupunkien vammaispalvelujen palvelurakenteessa, mikä on seurausta asiakasmäärän jatkuvasta kasvusta. Asiakasmäärä kasvoi kuutoskaupungeissa 5,9 prosenttia, eli uusia henkilökohtaisen avun asiakkaita tuli 472. Henkilökohtaisen avun kokonaisasiakasmäärä oli 8004. Henkilökohtaisen avun deflatoidut kustannukset kasvoivat Kuusikossa 5,7 prosenttia vuotta aiempaan nähden ollen 92 miljoonaa euroa. Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakasmäärä kuutoskaupungeissa lisääntyi 3,7 prosenttia vuotta

aiemmasta. Vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna vaikeavammaisten palveluasumisen kustannukset kasvoivat 3,7 prosenttia edellisvuodesta. Kuutoskaupungit käyttivät palveluasumiseen vuonna 2019 kaikkiaan 57,1 miljoonaa euroa.

Väestön ikääntyminen näkyy myös kuutoskaupunkien vammaispalveluissa palvelujen käytön lisääntymisenä ja ikääntyneiden korkeana osuutena palveluja käyttäneiden joukossa. Vuonna 2019 kaikista vammaispalvelujen asiakkaista reilut 59,5 prosenttia oli yli 65-vuotiaita. Kuntakohtaista vaihtelua on, mitä osin selittää kaupunkien väliset erot väestön ikärakenteessa. 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmän osuus oli pienin Oulussa (54,5 %) ja suurin Helsingissä ja Espoossa (63,7 %). Vuonna 2019 30 prosenttia kuutoskaupunkien vammaispalvelulain nojalla palveluasumista saaneista henkilöistä oli yli 65-vuotiaita, kun vuonna 2013 vastaava osuus oli hieman alle 20 prosenttia. Kuljetuspalvelujen käytössä ei ole nähtävissä samanlaista kehitystä – 65 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus palvelun käyttäjistä on jopa hieman supistunut viime vuosien aikana.

Helsingissä kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2019 oli 2 536. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 58 henkilöllä (+2,3 %). Vuoteen 2015 verrattuna muutos oli 233 henkilöä (+9,2 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 6,5 prosenttia ja olivat 93,8 miljoonaa euroa vuonna 2019. Vuodesta 2015 deflatoidut kustannukset ovat nousseet 10,7 prosenttia. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita vuonna 2019 oli Helsingissä 11 925. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta 340 henkilöllä (1,7 %) ja on vähentynyt vuodesta 2015 yhteensä 647 henkilöllä (-3,1 %). Vammaispalvelujen nettokustannukset Helsingissä olivat 83,8 miljoonaa euroa ja vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna kasvua edellisvuoteen oli 3,4 prosenttia. Vuodesta 2015 deflatoidut kustannukset ovat nousseet 9,5 prosenttia.

Espoossa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 991. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 42 henkilöllä (+4,2 %) ja vuodesta 2015 määrä kasvoi 129 henkilöllä (+12,5 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuonna 2019 olivat Espoossa 50,2 miljoonaa euroa, mikä on vuoden 2019 rahan arvossa 11,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kehitysvammahuollon kustannukset ovat viiden vuoden aikana kasvaneet Espoossa kuutoskaupungeista nopeimmin: Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 39,6 prosenttia vuodesta 2015. Vuonna 2019 myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita oli 4 800. Asiakkaiden määrä lisääntyi edellisvuodesta 105 henkilöllä (+2,2 %) ja verrattuna vuoteen 2015 määrä laski 149 henkilöllä (-3,1 %). Espoon vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset olivat 31,9 miljoonaa euroa, ja ne nousivat edellisvuodesta 4,6 prosenttia. Deflatoidut kustannukset ovat kasvaneet 15,9 prosenttia vuodesta 2015.

Vantaalla kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2019 oli 1038. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 19 henkilöllä (+1,8 %). Vuoteen 2015 nähden määrä on kasvanut 186 henkilöllä (16,9 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna nousivat Vantaalla edellisvuodesta 6,3 prosenttia ollen 35,1 miljoonaa euroa vuonna 2019. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 22,3 prosenttia vuodesta 2015. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Vantaalla oli 4 849. Asiakasmäärä laski edellisvuodesta 44 henkilöllä (-0,9 %) ja supistui vuodesta 2015 yhteensä 53 henkilöllä (-1,1 %). Vantaan vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset vuonna 2019 olivat 27,3 miljoonaa euroa, ja ne kasvoivat edellisvuodesta 19,8 prosenttia. Vuoteen 2015 nähden vammaispalvelujen deflatoidut kustannukset ovat nousseet Vantaalla 23,2 prosenttia vuodesta 2015.

Turussa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita vuonna 2019 oli 1071. Asiakasmäärä lisääntyi vuoden takaisesta 21 henkilöllä (+ 2,0 %). Vuoteen 2015 nähden asiakasmäärä on kasvanut 42 henkilöllä (+ 4,0 %). Kehitysvammahuollon nettokustannukset nousivat edellisvuodesta 4,1 prosenttia

ollen 34,5 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 12,1 prosenttia vuodesta 2015. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Turussa vuonna 2019 oli 3 608. Asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta 14 henkilöllä (+0,4 %). Vuodesta 2015 määrä on vähentynyt 65 henkilöllä (-1,8 %). Turussa vammaispalvelujen deflatoidut nettokustannukset vuonna 2019 olivat 17,2 miljoonaa euroa, mikä on 4,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoteen 2015 verrattuna deflatoidut kustannukset ovat nousseet 18,0 prosenttia. Vammaispalvelujen myönteisen päätöksen saanut asiakasta kohden jyvitetty kustannukset olivat Turussa kuutoskaupunkien alhaisimmat.

Vuonna 2019 Tampereella kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 1 235. Vuotta aiempaan verrattuna asiakasmäärä kasvoi 14 henkilöllä (+1,1 %). Suhteessa vuoteen 2015 asiakasmäärä on lisääntynyt 93 henkilöllä (+7,4 %). Kehitysvammaisten palvelujen deflatoidut nettokustannukset kasvoivat Tampereella edellisvuodesta 9,7 prosenttia ollen 33,2 miljoonaa euroa. Deflatoidut kustannukset ovat nousseet 25,3 prosenttia vuodesta 2015. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita Tampereella vuonna 2019 oli 5 871. Asiakasmäärä väheni edellisvuodesta 141 henkilöllä (-2,4 %), ja vuodesta 2015 määrä aleni saman verran (-2,4 %). Tampereen vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 36,6 miljoonaa euroa, mikä on 3,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018, kun kustannukset on korotettu vuoden 2019 rahan arvoon. Kustannukset kasvoivat kuutoskaupungeista nopeimmin: Vuodesta 2015 deflatoidut kustannukset ovat nousseet 39,1 prosenttia. Kun vammaispalvelujen asiakkaat suhteutetaan väestöön, asuu Tampereella kuutoskaupungeista suhteessa eniten vammaispalveluihin oikeutettuja henkilöitä (2,47 % väestöstä).

Oulussa kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 1 350. Määrä nousi vuoden takaiseen verrattuna 110 henkilöllä (+8,9 %) ja vuoteen 2015 verrattuna 204 asiakkaalla (+17,8 %). Oulussa asuu kaupungin väestöön suhteutettuna kuutoskaupungeista eniten kehitysvammaisia henkilöitä (0,75 % väestöstä), mistä johtuen Oulussa kehitysvammaisten asiakasmäärä ja kokonaiskustannukset ovat suhteessa korkeat verrattuna muihin kuutoskaupunkeihin. Vuonna 2019 kehitysvammahuollon nettokustannukset olivat 27,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 rahan arvoon korotettuna kehitysvammahuollon kustannukset nousivat 6,3 prosenttia vuodesta 2018 ja 7,3 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Kehitysvammahuollon asiakaskohtaiset kustannukset olivat Oulussa kuutoskaupunkien alhaisimmat. Myönteisen päätöksen saaneita vammaispalvelujen asiakkaita oli 2 844. Asiakasmäärä supistui 340 asiakkaalla (-12,2 %) edellisvuodesta, ja on vähentynyt 512 asiakkaalla (-17,5 %) vuodesta 2015. Oulun vammaispalvelujen nettokustannukset olivat 24,2 miljoonaa euroa, deflatoitua kasvua edellisvuoteen nähden oli 3,7 prosenttia ja vuoteen 2015 verrattuna 13,5 prosenttia.

LÄHTEET

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 759/1987. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870759>

Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulaiksi sekä laeiksi sosiaalihuoltolain ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta. 159/2019 vp. Osoitteessa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_159+2019.pdf

Laki arvonlisäveron muuttamisesta, 1457/2001. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2001/20011457>

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta, 519/1977. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1977/19770519>

Laki omaishoidon tuesta, 937/2005. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050937>

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain muuttamisesta. 981/2008. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080981>

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 380/1987. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870380>

Sosiaalihuoltolaki, 1301/2015. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151301>

Pasila, Aura (2011). Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2010. Helsinki: Edita.

Perhehoitolaki, 263/2015. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150263>

STM (2012). Valtioneuvoston periaatepäätos kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:15.

SVT (2019a). Julkisten menojen hintaindeksi (viitattu: 13.2.2019). Osoitteessa: <http://www.stat.fi/til/jmhi/>

SVT (2019b). Väestörakenne. (viitattu: 29.3.2019). Osoitteessa: <http://www.stat.fi/til/vaerak/index.html>

Varhaiskasvatuslaki, 540/2019. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190540>

Vartiainen, A. (2013). Kuuden suurimman kaupungin vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet 2012. Helsinki: Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 5/2013.

LIITTEET

Liite 1: Vammaisten palvelujen tiedonkeruun määritelmät vuodelle 2019

Tiedonkeruun yleiset periaatteet ja määritelmät

Raportissa kuvataan kuntien vammaisten palvelujen toiminnan kokonaisuutta. Raportissa tarkastellaan pääasiassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) eli kehitysvammalain ja vammaispalvelulain (380/1987) mukaisia palveluja ja tukitoimia ja niiden kustannuksia. Tietoja kootaan lisäksi sosiaalihoitolain (1301/2015) mukaisista liikkumista tukevista palveluista (kuljetuspalveluista) sekä kehitysvammaisten perhehoidosta (Perhehoitolaki 263/2015.). Laki omaishoidon tuesta 937/2005, vaikuttaa palvelujen käyttöön erityisesti lyhytaikaishoidon osalta, sillä lyhytaikaishoitoa käytetään omaishoitajien vapaiden mahdollistamiseksi. Raportissa esitellään myös omaishoidon tukea kunnissa, mutta tässä yhteydessä raportoidut asiakasmäärät ja kustannukset eivät sisälly raportoituihin vammaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin.

Raportissa esitetyissä tarkasteluissa ei ole voitu ottaa huomioon eri palvelujen käyttäjinä olleiden asiakkaiden avun tarvetta ja hoidettavuutta sekä tästä aiheutuvaa vaihtelua.

1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT

Vammaisten palvelujen väestötiedot ja asiakasmäärät kootaan seuraavissa ikäryhmissä: 0–17 -vuotiaat (joista erikseen 0–6 -vuotiaat), 18–64 -vuotiaat (joista erikseen 18–24 -vuotiaat ja 25–64 -vuotiaat), ja 65 vuotta täyttäneet (joista erikseen 65–74 -vuotiaat ja 75–84 -vuotiaat ja 85 vuotta täyttäneet). Väestötiedot saadaan Tilastokeskukselta (SVT 2019). Asiakasmäärät on kehitysvammahuollon ikäryhmien osalta raportoitu aiemmin hieman eri tavalla, mistä johtuen ikäryhmäkohtaiset tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisvuosien kanssa.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat

Vammaispalvelulain (VpL) mukaisten palvelujen asiakkaiksi lasketaan henkilöt, joilla on ollut vuonna 2019 voimassa oleva myönteinen tai kielteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Vuonna 2019 voimassa olevan myönteisen päätöksen omaavat asiakkaat ilmoitetaan erikseen. Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään asiakkaita, joilla on myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palvelusta tai taloudellisesta tukitoimesta. Yksittäiset asiakkaat ovat mukana kokonaisasiakasmäärissä vain kertaalleen.

Asiakasmäärät ilmoitetaan seuraavissa luokissa:

- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat eli asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL-palveluista vuonna 2019 sekä lisäksi asiakkaat, joille vuonna 2019 on annettu kielteinen päätös
- Vammaispalvelulain mukaiset asiakkaat, joilla on ollut voimassa oleva myönteinen päätös VpL-palveluista tai taloudellisesta tuesta vuonna 2019.

Kehitysvammahuollon asiakkaat

Kehitysvammahuollon asiakasmäärään sisältyvät sellaiset kehitysvammaiset henkilöt, joilla on ollut vuoden aikana voimassa oleva erityishuolto-ohjelma (eho) tai jotka ovat muuten käyttäneet vuoden aikana kehitysvammahuollon palveluja.

Kehitysvammahuollon palveluja käyttäneet asiakkaat

Kuutosvertailuissa kehitysvammahuollon mukaisia palveluja vuoden 2019 aikana käyttäneiden asiakkaiden määrää käytetään laskennallisissa suhteutuksissa. Kunnan tuottamia ja ostopalveluja saaneet asiakkaat ovat mukana kaikissa saamiensa palvelujen asiakaslukumäärissä, mutta eri palveluja saaneet asiakkaat ovat kokonaisasiakasmäärässä mukana vain kertaalleen.

2 VAMMAISTEN PALVELUJEN KUSTANNUKSET

Vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset muodostuvat vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja kehitysvammahuollon yhteenlasketuista kustannuksista.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin otetaan mukaan vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannukset. Kustannuksiin ei lasketa mukaan vammaispalvelujen sosiaalityön kustannuksia eikä ylemmän hallinnon vyörytyskustannuksia. Kuusikkokuntien vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kustannusten vertailussa käytetään nettokustannuksia, koska kunnilla on erilaisia käytäntöjä asiakasmaksujen perinnässä.

Kustannustiedot kerätään seuraavasti:

- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kokonaisbruttokustannukset
- Vammaispalvelulain mukaisista kuljetuspalveluista perityt asiakasmaksut

Nettokustannukset muodostuvat laskennallisesti kerätyistä kustannustiedoista:

Palvelujen nettokustannukset, kokonaisbruttokustannusten ja asiakasmaksutulojen erotus

Kehitysvammahuollon kokonaiskustannuksiin lasketaan pääsääntöisesti kehitysvammalain mukaisten palvelujen kustannukset. Kustannuksiin ei oteta mukaan kehitysvammaisten käyttämien tavanomaisen sosiaali- ja terveystyöpalvelujen kustannuksia eli esimerkiksi vastaanottotoiminnan, perheneuvolan tai sosiaalityön kustannuksia. Mukaan ei myöskään oteta ylemmän hallinnon vyörytyskustannuksia.

Kustannustiedot kerätään ja esitetään kustakin tarkasteltavasta toiminnosta kolmessa osassa: bruttokustannukset, asiakasmaksutulot sekä näiden erotuksena muodostuvat nettokustannukset. Toimintojen bruttokustannukset sisältävät välittömät palvelujen tuottamisesta koituneet kustannukset, mutta ne eivät sisällä jaksotettujen irtaimen omaisuuden kustannuserien osalta tehtyjä vuosittaisia poistoja ja korkoja.

Ostopalveluina kuntayhtymiltä tai yksityisiltä palveluntuottajilta hankittavista palveluista kootaan ensisijaisesti nettokustannukset. Yksityisten palveluntuottajien kustannukset kootaan siten, että niistä on poistettu viiden prosentin laskennallinen arvonnlisäveron palautus (ks. laki arvonnlisäveron muuttamisesta 1457/2001). Ostopalveluissa palveluntuottajan hallinnon vyörytyskustannukset sisältyvät kustannuksiin.

Osa palveluista hankitaan palveluseteleillä. Palvelusetelien menot sisältyvät ostopalveluihin. Niissä palveluissa, joissa palvelusetelien osuus on huomattava, raportoidaan palvelusetelillä palveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä ja/tai kustannukset.

Kustannusten vertailut tehdään nettokustannuksista. Kun kustannuksia verrataan aikaisempiin vuosiin, käytetään vertailussa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon korotettuja kustannuksia. Kustannusten muuntamisessa viimeisimmän vertailuvuoden arvoon käytetään Tilastokeskuksen (SVT 2020a) tuottamaa julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle, 2000=100. Deflatoinneissa käytetyt kertoimet löytyvät taulukosta 38. Raportin liitteessä 4. on esitetty aikaisempien vuosien kustannukset muunnettuna vuoden 2019 rahan arvoon.

Taulukko 38. Tilastokeskuksen (SVT 2020a) julkisten menojen hintaindeksi sosiaalitoimelle, kuntatalous

Vuosi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Pisteluku	100	103,3	105,6	109	112,9	116,9	120,4	124,3	130,4	133,6	137,4	141,9	146,2	148,8	149,6	150,5	150,3	148,9	151,4	154,9
Kerroin	1,549	1,49952	1,46686	1,4211	1,37201	1,32506	1,28654	1,24618	1,18788	1,15943	1,12737	1,09161	1,05951	1,04099	1,03543	1,02924	1,03061	1,0403	1,02312	1

*= Ennakollinen tieto 13.2.2020

3 HENKILÖKOHTAINEN APU

Henkilökohtaisen avun asiakkaita ovat henkilöt, joilla on ollut vuonna 2019 voimassa oleva päätös henkilökohtaisesta avusta. Asiakkaat raportoidaan ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Raportoidaan eri järjestämistapoja sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä (asiakas voi käyttää vuoden aikana useampaa järjestämistapaa). Järjestämistavat ovat:

- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli
- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli
- Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu
- Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)
- Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä, voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan

Raportoidaan päätösten lukumäärä henkilökohtaisesta avusta tuntimäärän mukaan (h / viikko). Asiakkaalla voi olla päätöksiä eri tuntiluokissa. Tuntiluokat ovat:

- Korkeintaan 20 h / viikko
- 21–30 h / viikko
- 31–40 h / viikko
- Yli 40 h / viikko

Lisäksi raportoidaan seuraavat tiedot:

- Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä päätöstä henkilökohtaisesta avusta kuluvan vuoden aikana)
- Henkilökohtaisen avun nettokustannukset

4. KULJETUSPALVELUT

Kuljetuspalveluihin sisältyvät vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut (subjektiivinen oikeus). Tieto kerätään asiakkaista, joilla on voimassa oleva myönteinen päätös VpL-kuljetuspalveluista, 65 vuotta täyttäneiden määrä ilmoitetaan erikseen. Myös kielteisen päätöksen saaneiden määrä raportoidaan. Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä sekä yhdensuuntaisten VpL-matkojen ja kuljetuspalveluja työ- ja opiskelumatkoihin käyttäneiden asiakkaiden määrät ja matkat raportoidaan ikäryhmittäin. Ikäryhmät ovat:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Laskennallisissa suhteutuksissa käytetään kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrää.

Sosiaalihuoltolain (ShL) mukaisten liikkumista tukevien palvelujen asiakkaat ja kustannukset eivät sisälly vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaisiin ja kustannuksiin. Tiedot kootaan, koska sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut vaikuttavat vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen tarpeeseen ja käyttöön. Tiedot kootaan seuraavasti:

- Asiakkaat, joilla on vuoden 2019 aikana voimassa oleva päätös ShL-kuljetuspalveluista
- Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet (Palvelupäätöstä hakeneella henkilöllä ei ole ollut voimassaolevaa myönteistä kuljetuspalvelupäätöstä kuluvaan vuoteen)
- ShL-kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin
- Yhdensuuntaiset ShL-matkat ikäryhmittäin, eivät sisällä matkakorteilla tehtyjä matkoja

Ikäryhmät ovat:

- Alle 65-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet
 - 65–74-vuotiaat
 - 75–84-vuotiaat
 - 85 vuotta täyttäneet

Kuljetuspalvelukeskusten toiminta- ja kustannustiedot esitetään erikseen sen lisäksi, että niiden kustannukset sisältyvät vammaispalvelulain ja/tai sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannuksiin. Kuljetuspalvelukeskus on Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Toiminnasta kootaan seuraavat tiedot:

- Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen yhdensuuntaisten matkojen määrä
- Asiakkaat, joilla on päätös oikeudesta matkustaa yksin
- Kuljetuspalvelukeskuksen palveluista vapautuksen eli irrotuksen saaneet yhteensä

5 TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA

Työ- ja päivätoiminnan kokonaisuuteen lasketaan tuettu työllistyminen, tuettu työtoiminta, työtoiminta sekä päivätoiminta. Asiakas osallistuu työhön, työtoimintaan tai päivätoimintaan 1-5 päivänä viikossa koko tai osapäiväisesti oman yksiköllisen tarpeensa mukaisella tavalla.

Työ- ja päivätoimintaa tarkastellaan sekä yhtenä kokonaisuutena että siihen lukeutuvien toimintojen tasolla. Vaikeavammaisten päivätoiminta, kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintakeskusten toiminta sekä tuettu työtoiminta ja tuettu työllistyminen kootaan omiksi kokonaisuuksikseen.

Tiedot kerätään suoritepäivistä ja asiakkaista vuoden aikana. Raportointia muutettiin vuodesta 2019 alkaen siten, että tuetun työllistymisen osalta kerätään vain asiakkaat ja kustannukset, ja nämä tiedot eivät sisälly työ- ja päivätoiminnan kokonaisasiakasmäärään ja kustannuksiin. Tuetun työllistymisen luvut sisältyvät kuitenkin vammaisten palvelujen kokonaiskustannuksiin ja -asiakasmääriin. Kunnallisesti tuotetut ja ostetut palvelut erotellaan toisistaan. Kustannuksia ei eritellä kaikille palvelun muodoille, vaan ne ilmoitetaan ainoastaan kokonaisuudessaan sekä kunnallisten ja ostopalveluiden osalta. Kustannustiedot sisältävät henkilöstön, tilojen sekä kuljetusten kustannukset. Kuljetuskustannukset eritellään omille riveilleen.

Tuettu työllistyminen

Työsuhte sovitaan työsopimuksessa. Työsuhte syntyy, kun työnantaja ja työntekijä sopivat työn tekemisestä. Työ tehdään työnantajan johdon ja valvonnan alaisena ja työstä maksetaan palkkaa. Työsuhteelle on määriteltävä vähimmäisehdot, jotka perustuvat lakeihin ja työehtosopimuksiin. Lisäksi molemmilla osapuolilla niin työnantajalla kuin työntekijälläkin on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä työsuhteen aikana, että sen päättyessä. Työhön perehdytyksen ja tuen antaa kehitysvammahuollon työntekijä, joka tarpeen mukaan tukee myös työnantajaa tuetun työllistymisen prosessissa.

Tuettu työtoiminta

Tuettu työtoiminta on kehitysvammaisille henkilöille tavallisella työpaikalla järjestettyä henkilökohtaisen tuen sisältävää huoltosuhteista työtoimintaa. Tuettuun työtoimintaan osallistuvilla henkilöillä voidaan maksaa työosuusrahaa.

Työtoiminta

Työtoiminta on kehitysvammaisille ja vammaisille asiakkaille tarkoitettua työn luonteista, ryhmämuotoista toimintaa, jota toteutetaan kehitysvammahuollon ohjaajan intensiivisellä tuella joko toimintakeskuksissa tai tavallisilla työpaikoilla. Työtoiminnan tarkoituksena on edistää toimintaan osallistuneiden henkilöiden yhteiskunnallista osallisuutta. Asiakkaille voidaan maksaa työtoimintaan osallistumisesta työosuusrahaa.

Päivätoiminta

Päivätoiminta on asiakkaan toimintakyvyn ja iän mukaan suunniteltua kuntoutuksellista ja elämyksellistä toimintaa toimintakeskuksissa. Päivätoiminnassa asiakas saa tiiviin avun ja ohjauksen toimintakeskuksen ohjaajilta. Lähtökohtaisesti päivätoimintaa toteutetaan ryhmämuotoisena palveluna huomioiden asiakkaan yksilölliset tarpeet palvelun suunnittelussa toteutuksessa. Yli 65 – vuotiaille asiakkaille päivätoimintaa toteutetaan lähtökohtaisesti senioritoimintana huomioiden ikääntymisestä johtuvat tarpeet ja toimintakyvyn muuttuminen.

6 ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Tiedot kerätään erikseen eri asiakasryhmistä: kehitysvammaisten osalta ilmoitetaan palveluasumisen (ohjatun asumisen) ja tuetun asumisen tiedot ja vammaisten osalta yksittäiseen asuntoon myönnetty VpL-palveluasuminen. Asumista tukeviin palveluihin sisältyvät myös asunnon muutostyöt ja asunnon välineet ja laitteet.

Kehitysvammaisten asumista tukevien palvelujen toimintatietoina kerätään käyttöpäivät eli asumispäivät. Asumista tukevissa palveluissa lyhytaikaisia lomien tai sairausjaksojen kaltaisia poissaoloja ei oteta huomioon käyttöpäiviä laskettaessa. Kustannustiedoissa jakoa lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen ei tehdä. Kustannustiedoista raportoidaan bruttokustannukset, asiakasmaksut sekä näiden erotus eli nettokustannukset.

6.1 Palveluasuminen (ohjattu asuminen)

Palveluasumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Palveluasumisella tarkoitetaan yksilö- tai ryhmämuotoisesti järjestettävää asumista ja siihen liittyviä palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Palveluasuminen sisältää päivittäisen tuen, mutta ei yövalvontaa. Asiakas maksaa itse terveydenhuoltokustannukset ja jokapäiväiseen elämään kuuluvat kustannukset. Asumispäivät jaetaan palveluasumisessa lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen, joiden asiakasmäärät ilmoitetaan erikseen.

6.2 Tuettu asuminen

Tuettua asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä. Tuetulla asumisella tarkoitetaan asumisen tukemista sosiaaliohjauksella ja muilla sosiaalipalveluilla. Tuettuun asumiseen sisältyy vain kehitysvammaisille myönnetty yksilöllisen tarpeen mukainen tuki. Tuki voi olla jopa päivittäistä, mutta myös selvästi harvemmin eli esimerkiksi vain kerran viikossa annettavaa. Asumismuoto on tarkoitettu omatoimista suoriutumista tukevaksi. Palvelusta tehdään aina päätös.

Yleensä tuetun asumisen asiakkaan tarvitseman tuen tuottaa palveluasumisen tai tehostetun palveluasumisen yksikön henkilökunta, ohjauspalvelut tai muu kehitysvammahuollon henkilökunta. Se voidaan myös hankkia ostopalveluna. Kotipalveluna tai muuna peruspalveluna toteutetun tuen kustannuksia ei eritellä kuutoskaupungeissa, minkä vuoksi ne eivät ole mukana tässä vertailussa.

Tuetussa asumisessa ei ole olemassa lyhytaikaista asumismuotoa. Tuetussa asumisessa käyttöpäivinä ilmoitetaan kaikki päivät vuokrasuhteen päättymiseen asti.

6.3 Asunnon muutostyöt

Asunnon muutostöiden asiakkaita ovat henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asunnon muutostöitä vuonna 2019 tai joille aikaisemmin myönnettyihin asunnon muutostöihin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2019. Tiedot kerätään ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet

Kustannuksista kerätään asunnon muutostöiden nettokustannukset, jotka sisältävät sekä uusien päätösten kustannukset, että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt.

Jos asunnon muutostöiden asiakkaisiin ja kustannuksiin sisältyy asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaita ja kustannuksia, ne ilmoitetaan erikseen.

6.4 Asunnon välineet ja laitteet

Tähän asiakasryhmään sisältyvät ne henkilöt, joille on vammaispalvelulain mukaisesti myönnetty asuntoon liittyviä välineitä tai laitteita vuonna 2019 tai joille aikaisemmin myönnettyihin välineisiin tai laitteisiin on kohdistunut huoltokustannuksia vuonna 2019. Kustannukset sisältävät asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset; sekä uusien päätösten kustannukset, että aiempiin päätöksiin liittyvät huoltotyöt.

7 MUUT PALVELUT

Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Muut vammaispalvelulain mukaiset kustannukset koostuvat niistä vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tuen nettokustannuksista, joita ei muuten eritellä tiedonkeruupohjassa. Tällaisia määrärahasidonnaisia kustannuksia ovat muun muassa sopeutumisvalmennuksen, liikkumisvälineiden (esimerkiksi autojen), kodinkoneiden ja laitteiden sekä erityisravinnon ja -vaatteiden kustannukset.

Kukin kunta kirjaa tiedonkeruupohjaan, mitä muihin palveluihin sisältyy.

Kehitysvammahuollon muut palvelut

Kehitysvammahuollon muut palvelut sisältää kuntien kehitysvammaisten sellaisten palvelujen kustannuksia, joita ei muuten eritellä tiedonkeruupohjassa. Kustannukset eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Kukin kunta kirjaa tiedonkeruupohjaan, mitä muihin palveluihin sisältyy. Muiden palvelujen kokonaisasiakasmäärää ei voida ilmoittaa vertailukelpoisesti. Muiden palvelujen kustannuksiin kootaan ilmoitettujen palvelujen bruttokustannukset yhteensä sekä muista palveluista saadut asiakasmaksut. Nettokustannukset muodostuvat bruttokustannusten ja asiakasmaksujen erotuksena. Lisäksi ilmoitetaan erikseen kunnallisesti tuotettujen ja ostopalveluna hankittujen muiden palvelujen nettokustannukset.

Kunnan yleishallintoa eli esimerkiksi palkanlaskentaa, taloushallintoa eli hallinnon vyörytyksinä toiminnon kustannuksiin lisättäviä eriä ei lasketa muiden palvelujen kustannuksiin mukaan.

8 VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT

Vammaisten asumispalvelut muodostuvat asumisyksiköihin sijoittuvasta vaikeavammaisten palveluasumisesta ja kehitysvammaisten tehostetusta palveluasumisesta (autettu asuminen).

Asiakkaat, joiden palveluasuminen kestää yli kolme kuukautta, ovat pitkäaikaisia asiakkaita. Lyhytaikaisten asiakkaiden asuminen kestää alle kolme kuukautta. Lukuun sisältyy arviointijakson/asumisvalmennuksen asiakkaat, intervalliasiakkaat ja kodin ulkopuolelle tilapäisesti sijoitetut asiakkaat. Lukuun eivät sisälly ShL:n mukaiset asiakkaat. Lyhytaikaiset asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään.

8.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen

Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita ovat vammaispalvelulain mukaan järjestettävän palveluasumisen asiakkaat asumisyksiköissä. Luku sisältää kaupungin omassa, ostopalveluna tai palvelusetelillä hankitussa palveluasunnossa vuoden 2019 aikana olleet asiakkaat. Asumisyksikköjen asiakkaat ilmoitetaan ikäryhmittäin:

- 0–17-vuotiaat
- 18–64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet

Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksikköjen kustannuksista raportoidaan nettokustannukset. Luku sisältää kustannukset kaupungin omasta, ostopalveluna ja palvelusetelillä hankitusta palveluasumisesta asumispalveluyksiköissä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät palveluasumisen kustannuksiin.

8.2 Tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen)

Kehitysvammaisten tehostettua palveluasumista järjestetään henkilöille, joilla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista. Palveluasumisella tarkoitetaan palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Palveluihin sisältyvät asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, aterial-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Asiakas maksaa itse terveydenhuoltokustannukset ja jokapäiväiseen elämään kuuluvat kustannukset. Tiedot kerätään kehitysvammalain nojalla myönnetystä palvelusta.

Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen toimintatietoina kerätään käyttöpäivät eli asumispäivät. Asumispäivät jaetaan lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen. Asumisharjoittelu sisältyy lyhytaikaisen tehostetun palveluasumisen suoritteisiin. Pitkäaikaisissa asumispalveluissa lyhytaikaisia lomien tai sairausjaksojen kaltaisia poissaoloja ei oteta huomioon käyttöpäiviä laskettaessa. Kustannustiedoissa jaako lyhyt- ja pitkäaikaiseen asumiseen ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät tehostetun palveluasumisen kustannuksiin. Kustannustiedoista raportoidaan bruttokustannukset, asiakasmaksut sekä näiden erotus eli nettokustannukset.

9 KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO

Perhehoitoa voidaan antaa osa- tai ympärivuorokautisena huolenpitona perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Tavoitteena on mahdollistaa kodinomainen hoito ja läheiset ihmissuhteet sekä edistää hoidettavan perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. (Perhehoitolaki 263/2015.)

Perhehoitoa järjestetään sekä ostopalveluna että toimeksiantosopimuksin, jonka kustannukset muodostuvat pääosin perhehoitajille maksettavista palkkioista ja kulukorvauksista. Perhehoito jakautuu lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen eli yli kolme kuukautta kestävään hoitoon. Lisäksi erotellaan kunnallisesti tuotetun ja ostopalveluna hankitun perhehoidon asiakkaat. Vastaavalla luokittelulla kerätään perhehoidon käyttöpäivät. Kustannustiedoissa erotellaan kunnallisesti tuotetut ja ostopalvelujen kustannukset, mutta jakoa pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen hoitoon ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen perhehoitoon, kustannukset sisältyvät perhehoidon kustannuksiin.

10 KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO

Laitoshoito jakautuu lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen eli yli kolme kuukautta kestävään hoitoon. Toimintatietoihin kerätään laitoshoidon asiakkaat, joista erotellaan lyhyt- ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat vuoden aikana. Lisäksi erotellaan kunnallisesti tuotetun ja ostopalveluna hankitun laitoshoidon asiakkaat. Vastaavalla luokittelulla kerätään laitoshoidon käyttöpäivät.

Kustannustiedoissa jakoa pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen hoitoon ei tehdä. Mikäli kunta maksaa kuljetuskustannukset lyhytaikaiseen hoitoon, kustannukset sisältyvät laitoshoidon kustannuksiin.

11 OMAISHOIDON TUKI

Omaishoito on kotona tapahtuvaa hoitoa ja huolenpitoa, jota omainen tai muu läheinen henkilö antaa vanhukselle, vammaiselle tai sairaalle, jonka toimintakyky on alentunut. Omaishoidon tuki koostuu omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, hoidettavalle ja hoitajalle annettavista palveluista, sekä muista omaishoitoa tukevista palveluista. Raporttia varten on kerätty kunnilta tiedot omaishoidon tuen koko asiakasmäärästä, hoitopalkkioiden maksuluokista sekä maksettujen palkkioiden kokonaissummasta. Lisäksi kunnat kuvaavat miten omaishoidon palvelut ja omaishoitajien lakisääteiset vapaat kunnassa järjestetään sekä millä välineillä tai menetelmillä omaishoidettavan hoitoisuusarvio tehdään. Omaishoidon tuen yhteydessä raportoidut asiakasmäärät ja hoitopalkkiot eivät sisälly tässä raportissa esitettyihin vammaisten palvelujen kokonaisasiakasmääriin tai -kustannuksiin.

MUUTA TIEDONKERUUSTA

Edellä määriteltyjen tiedonkeruun alakohtien lisäksi liitteessä 2 on väestötietoja (SVT 2019b) sekä useita erilaisia suhteutuksia ja muita laskennallisesti muodostuvia tietorivejä. Näitä rivejä ei kuitenkaan ole numeroitu tai määritelty erikseen, koska väestötietoja lukuun ottamatta uudet rivit muodostuvat tässä käsiteltyjen tietojen pohjalta ja liittyvät edellä olevaan alakohtaan.

Liite 2: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustiedot vuodelta 2019

Raportin taulukot voi tarvittaessa pyytää saavutettavassa muodossa sähköpostilla: kuusikko@hel.fi

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Väestötiedot							
Koko väestö 31.12.	653 835	289 731	233 775	192 962	238 140	205 489	1 813 932
0–17 vuotiaat	109 750	65 005	48 145	29 179	37 973	44 133	334 185
0-6 -vuotiaat	45 281	24 609	18 710	11 702	15 111	15 709	131 122
7-17 -vuotiaat	64 469	40 396	29 435	17 477	22 862	28 424	203 063
18–64-vuotiaat	431 467	181 800	149 637	123 742	154 723	128 070	1 169 439
18-24 -vuotiaat	54 453	24 044	20 225	23 808	28 480	22 850	173 860
25-64 -vuotiaat	377 014	157 756	129 412	99 934	126 243	105 220	995 579
65 vuotta täyttäneet	112 618	42 926	35 993	40 041	45 444	33 286	310 308
65–74-vuotiaat	64 429	25 740	21 791	22 176	25 348	19 805	179 289
75–84-vuotiaat	34 294	12 854	10 961	12 317	14 085	9 735	94 246
85 vuotta täyttäneet	13 895	4 332	3 241	5 548	6 011	3 746	36 773
Koko väestö ikäryhmittäin yhteensä 31.12., %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17 vuotiaat	16,8	16,8	20,6	15,1	15,9	21,5	18,4
0-6 -vuotiaat	6,9	6,9	8,0	6,1	6,3	7,6	7,2
7-17 -vuotiaat	9,9	9,9	12,6	9,1	9,6	13,8	11,2
18–64-vuotiaat	66,0	66,0	64,0	64,1	65,0	62,3	64,5
18-24 -vuotiaat	8,3	8,3	8,7	12,3	12,0	11,1	9,6
25-64 -vuotiaat	57,7	57,7	55,4	51,8	53,0	51,2	54,9
65 vuotta täyttäneet	17,2	17,2	15,4	20,8	19,1	16,2	17,1
65–74-vuotiaat	9,9	9,9	9,3	11,5	10,6	9,6	9,9
75–84-vuotiaat	5,2	5,2	4,7	6,4	5,9	4,7	5,2
85 vuotta täyttäneet	2,1	2,1	1,4	2,9	2,5	1,8	2,0
1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT							
Asiakkaat yhteensä (henkilötunnus kertaalleen)	12 711	5 106	0	4 661	6 218	4 194	32 890
0–17 vuotiaat	815	753	0	565	454	473	3060
0-6 -vuotiaat	178	164	0	97	117	95	651
7-17 -vuotiaat	637	589	0	468	337	378	2 409
18–64-vuotiaat	4 248	1 887	0	1 875	2 125	2 041	12 176
18-24 -vuotiaat	444	297	0	291	277	394	1 703
25-64 -vuotiaat	3 804	1 590	0	1 584	1 848	1 647	10 473
65 vuotta täyttäneet	7 648	2 466	0	2221	3 639	1 680	17 654
65–74-vuotiaat	2 174	731	0	737	1 067	615	5 324
75–84-vuotiaat	2 587	850	0	678	1 187	509	5 811
85 vuotta täyttäneet	2 887	885	0	806	1 385	556	6 519

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat							
Asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-17-vuotiaat	6,4	6,4	0,0	12,1	7,3	11,3	9,3
0-6 -vuotiaat	1,4	1,4	0,0	2,1	1,9	2,3	2,0
7-17 -vuotiaat	5,0	5,0	0,0	10,0	5,4	9,0	7,3
18-64-vuotiaat	33,4	33,4	0,0	40,2	34,2	48,7	37,0
18-24 -vuotiaat	3,5	3,5	0,0	6,2	4,5	9,4	5,2
25-64 -vuotiaat	29,9	29,9	0,0	34,0	29,7	39,3	31,8
65 vuotta täyttäneet	60,2	60,2	0,0	47,7	58,5	40,1	53,7
65-74-vuotiaat	17,1	17,1	0,0	15,8	17,2	14,7	16,2
75-84-vuotiaat	20,4	20,4	0,0	14,5	19,1	12,1	17,7
85 vuotta täyttäneet	22,7	22,7	0,0	17,3	22,3	13,3	19,8
Asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,9	1,9	0,0	2,4	2,6	2,0	1,8
0-17-vuotiaat	0,7	0,7	0,0	1,9	1,2	1,1	0,9
0-6 -vuotiaat	0,4	0,4	0,0	0,8	0,8	0,6	0,5
7-17 -vuotiaat	1,0	1,0	0,0	2,7	1,5	1,3	1,2
18-64-vuotiaat	1,0	1,0	0,0	1,5	1,4	1,6	1,0
18-24 -vuotiaat	0,8	0,8	0,0	1,2	1,0	1,7	1,0
25-64 -vuotiaat	1,0	1,0	0,0	1,6	1,5	1,6	1,1
65 vuotta täyttäneet	6,8	6,8	0,0	5,5	8,0	5,0	5,7
65-74-vuotiaat	3,4	3,4	0,0	3,3	4,2	3,1	3,0
75-84-vuotiaat	7,5	7,5	0,0	5,5	8,4	5,2	6,2
85 vuotta täyttäneet	20,8	20,8	0,0	14,5	23,0	14,8	17,7
1.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat							
Vpl-asiakkaat yhteensä (kts. määritelmät)	12 826	5 005	4 849	3 838	6 171	3 504	36 193
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen Vpl:n mukainen päätös, yhteensä	11 925	4 800	4 849	3 608	5 871	2 844	33 897
0-17-vuotiaat	517	614	225	258	339	112	2 065
0-6 -vuotiaat	120	156	55	48	102	13	494
7-17 -vuotiaat	397	458	170	210	237	99	1 571
18-64-vuotiaat	3 816	1 944	1 601	1 211	1 899	1 182	11 653
18-24 -vuotiaat	336	327	171	135	213	146	1 328
25-64 -vuotiaat	3 480	1 617	1 430	1 076	1 686	1 036	10 325
65 vuotta täyttäneet	7 592	2 242	3 023	2 139	3 633	1 550	20 179
65-74-vuotiaat	2 139	709	3 023	681	1 062	512	8 126
75-84-vuotiaat	2 568	772	..	655	1 185	487	5 667
85 vuotta täyttäneet	2 885	761	..	803	1 386	551	6 386

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1.1 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaat							
Myönteisen päätöksen omaavat asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0-17-vuotiaat	4,3	4,3	4,6	7,2	5,8	3,9	6,1
0-6 -vuotiaat	1,0	1,0	1,1	1,3	1,7	0,5	1,5
7-17 -vuotiaat	3,3	3,3	3,5	5,8	4,0	3,5	4,6
18-64-vuotiaat	32,0	32,0	33,0	33,6	32,3	41,6	34,4
18-24 -vuotiaat	2,8	2,8	3,5	3,7	3,6	5,1	3,9
25-64 -vuotiaat	29,2	29,2	29,5	29,8	28,7	36,4	30,5
65 vuotta täyttäneet	63,7	63,7	62,3	59,3	61,9	54,5	59,5
65-74-vuotiaat	17,9	17,9	62,3	18,9	18,1	18,0	24,0
75-84-vuotiaat	21,5	21,5	0,0	18,2	20,2	17,1	16,7
85 vuotta täyttäneet	24,2	24,2	0,0	22,3	23,6	19,4	18,8
Myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,82	1,82	2,07	1,87	2,47	1,38	1,87
0-17-vuotiaat	0,47	0,47	0,47	0,88	0,89	0,25	0,62
0-6 -vuotiaat	0,27	0,27	0,29	0,41	0,68	0,08	0,38
7-17 -vuotiaat	0,62	0,62	0,58	1,20	1,04	0,35	0,77
18-64-vuotiaat	0,88	0,88	1,07	0,98	1,23	0,92	1,00
18-24 -vuotiaat	0,62	0,62	0,85	0,57	0,75	0,64	0,76
25-64 -vuotiaat	0,92	0,92	1,10	1,08	1,34	0,98	1,04
65 vuotta täyttäneet	6,74	6,74	8,40	5,34	7,99	4,66	6,50
65-74-vuotiaat	3,32	3,32	13,87	3,07	4,19	2,59	4,53
75-84-vuotiaat	7,49	7,49	0,00	5,32	8,41	5,00	6,01
85 vuotta täyttäneet	20,76	20,76	0,00	14,47	23,06	14,71	17,37
1.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat							
Kehitysvammahuollon asiakkaat yhteensä	2 536	991	1 038	1 071	1 235	1 547	8 418
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2 252	991	1 038	1 053	1 122	1 350	7 806
0-17-vuotiaat	566	281	340	307	291	361	2146
0-6 -vuotiaat	94	14	39	49	44	82	322
7-17 -vuotiaat	472	267	301	258	247	279	1 824
18-64-vuotiaat	1 456	671	661	664	757	859	5 068
18-24 -vuotiaat	333	215	210	156	201	248	1 363
25-64 -vuotiaat	1 123	456	451	508	556	611	3 705
65 vuotta täyttäneet	230	39	37	82	74	130	592
65-74-vuotiaat	162	37	37	56	58	103	453
75-84-vuotiaat	61	2	..	23	13	22	121
85 vuotta täyttäneet	7	0	..	3	3	5	18

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
1 VAMMAISTEN PALVELUJEN ASIAKKAAT							
1.2 Kehitysvammahuollon asiakkaat							
Palveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	25,1	28,4	32,8	20,4	25,9	26,7	26,4
0-6 -vuotiaat	4,2	1,4	3,8	1,7	3,9	6,1	3,8
7-17 -vuotiaat	21,0	26,9	29,0	18,7	22,0	20,7	22,6
18–64-vuotiaat	64,7	67,7	63,7	70,8	67,5	63,6	65,9
18-24 -vuotiaat	14,8	21,7	20,2	16,3	17,9	18,4	17,7
25-64 -vuotiaat	49,9	46,0	43,4	54,5	49,6	45,3	48,2
65 vuotta täyttäneet	10,2	3,9	3,6	8,8	6,6	9,6	7,7
65–74-vuotiaat	7,2	3,7	3,6	6,0	5,2	7,6	5,9
75–84-vuotiaat	2,7	0,2	0,0	2,5	1,2	1,6	1,6
85 vuotta täyttäneet	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,4	0,2
Palveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	0,34	0,34	0,00	0,48	0,47	0,66	0,42
0–17-vuotiaat	0,52	0,43	0,00	0,65	0,77	0,82	0,61
0-6 -vuotiaat	0,21	0,06	0,00	0,14	0,29	0,52	0,22
7-17 -vuotiaat	0,73	0,66	0,00	1,00	1,08	0,98	0,86
18–64-vuotiaat	0,34	0,37	0,00	0,53	0,49	0,67	0,43
18-24 -vuotiaat	0,61	0,89	0,00	0,64	0,71	1,09	0,78
25-64 -vuotiaat	0,30	0,29	0,00	0,51	0,44	0,58	0,37
65 vuotta täyttäneet	0,20	0,09	0,00	0,20	0,16	0,39	0,19
65–74-vuotiaat	0,25	0,14	0,00	0,25	0,23	0,52	0,25
75–84-vuotiaat	0,18	0,02	0,00	0,19	0,09	0,23	0,13
85 vuotta täyttäneet	0,05	0,00	0,00	0,05	0,05	0,13	0,05
2 VAMMAISTEN PALVELUJEN KOKONAISKUSTANNUKSET							
Vammaisten palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	181 077 317	83 574 462	63 127 909	52 162 442	71 512 898	53 432 610	504 887 638
joista vpl-palvelujen osuus, %	46,4	38,3	43,3	33,0	51,3	45,3	43,9
joista kvh-palvelujen osuus, %	53,6	61,7	56,7	67,0	48,7	54,7	56,1
Vammaisten palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	3 405 643	1 488 877	687 321	467 274	1 586 371	1 324 203	8 959 689
joista vpl-palvelujen osuus, %	6,0	7,9	0,0	3,6	0,0	0,9	3,9
joista kvh-palvelujen osuus, %	94,0	92,1	100,0	96,4	100,0	99,1	96,1
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	1,9	1,8	1,1	0,9	2,2	2,5	1,8
Vammaisten palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	178 210 415	82 168 867	62 440 588	51 708 768	70 061 425	52 134 671	496 724 734
joista vpl-palvelujen osuus, %	47,1	38,8	43,7	33,3	52,3	46,4	44,5
joista kvh-palvelujen osuus, %	52,9	61,2	56,3	66,7	47,7	53,6	45,4
Nettokustannukset € / asiakas	14 020,2	16 092,6	0,0	12 875,7	11 267,5	12 430,8	15 404,7
Nettokustannukset € / väestö	272,6	283,6	0,0	268,0	294,2	253,7	273,8

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2.1.Vpl-palvelujen kokonaiskustannukset							
VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien bruttokustannukset yhteensä, €	84 058 431	31 993 111	27 317 687	17 223 883	36 662 574	24 206 892	221 462 578
Perityt asiakasmaksut yhteensä, €	205 693	118 293	64 486	16 937	-	11 840	352 763
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	0,2	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2
VpL-palvelujen ja taloudellisten tukitoimien nettokustannukset yhteensä, €	83 852 738	31 874 818	27 317 687	17 206 946	36 662 574	24 195 051	221 109 815
Nettokustannukset € / Vpl-asiakas	7 032	6 641	5 634	4 769	6 245	8 507	6 523
Nettokustannukset € / väestö	128,2	110,0	0,0	89,2	154,0	117,7	121,9
Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	22 165 162,0	7 376 626,0	6 910 461,0	5 421 791,4	0,0	543 840,9	0,0
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	26,4	23,1	25,3	31,5	0,0	2,2	0,0
Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	44 165 065,0	18 829 712,0	9 251 279,0	7 466 453,0	36 662 573,8	23 651 210,5	0,0
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	336,0	59,1	33,9	43,4	100,0	97,8	0,0
2.2. Kehitysvammahuollon kokonaiskustannukset							
Kehitysvammahuollon bruttokustannukset yhteensä, €	97 018 886	51 581 351	35 810 222	34 938 559	34 850 324	29 225 718	283 425 060
Perityt asiakasmaksut yhteensä, €	3 199 950	1 370 584	687 321	450 337	1 586 371	1 312 363	8 606 926
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	3,3	50 294 049,0	1,9	1,3	4,6	4,5	3,0
Kehitysvammahuollon kokonaisnettokustannukset, €	94 357 677	50 294 049	35 122 901	34 213 704	33 398 851	27 939 620	241 113 098
Nettokustannukset € / kehitysvammahuollon palvelua käyttänyt asiakas	37 207	50 751	33 837	0	29 767	20 696	28 643
Nettokustannukset € / väestö	144,3	173,6	0,0	0,0	140,2	136,0	132,9
Oman toiminnan kokonaisnettokustannukset, €	35 673 938	12 467 448	8 336 451	5 241 089	8 963 134	10 090 773	80 772 833
Oman toiminnan osuus nettokustannuksista, %	37,8	24,8	23,7	15,3	26,8	36,1	27,4
Ostopalvelujen kokonaisnettokustannukset, €	58 683 739	37 826 600	26 786 450	28 972 615	24 435 718	17 848 847	194 553 968
Ostopalvelujen osuus nettokustannuksista, %	62,2	75,2	76,3	84,7	73,2	63,9	72,6
3 HENKILÖKOHTAINEN APU							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös henkilökohtaisesta avusta	2 893	1 014	751	941	1 403	1 002	8 004
0–17-vuotiaat	83	43	17	65	65	47	320
18–64-vuotiaat	1 856	710	454	608	870	659	5 157
65 vuotta täyttäneet	954	261	280	268	468	296	2527
65-74-vuotiaat	581	174	171	175	258	189	1 548
75-84-vuotiaat	293	61	83	61	135	74	707
85 vuotta täyttäneet	80	26	26	32	75	33	272
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	24,3	21,1	15,5	26,1	23,9	35,2	23,6
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,44	0,35	0,00	0,49	0,59	0,49	0,44
Henkilökohtaisen avun asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	2,9	4,2	2,3	6,9	4,6	4,7	4,0
18–64-vuotiaat	64,2	70,0	60,5	64,6	62,0	65,8	64,4
65 vuotta täyttäneet	33,0	25,7	37,3	28,5	33,4	29,5	31,6
65-74-vuotiaat	20,1	17,2	22,8	18,6	18,4	18,9	19,3
75-84-vuotiaat	10,1	6,0	11,1	6,5	9,6	7,4	8,8
85 vuotta täyttäneet	2,8	2,6	3,5	3,4	5,3	3,3	3,4

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
3 HENKILÖKOHTAINEN APU							
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana työnantajamalli	937	354	492	567	434	625	3 409
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana palveluseteli	2 200	635	74	310	383	286	3 888
Asiakkaat, joilla yhtenä järjestämistapana ostopalvelu	21	28	324	76	810	178	1 437
Kunnan omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	-	0	0	0	-	12	12
Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen asiakkuudet yhteensä (voi sisältää saman asiakkaan useampaan kertaan)	3 158	1 017	890	953	1 627	1 101	8 746
Henkilökohtainen apu järjestämistavoittain yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Palvelussa asiakas työnantajana	29,7	34,8	55,3	59,5	26,7	56,8	39,0
Palveluseteli, jolla asiakas hankkii palvelun	69,7	62,4	8,3	32,5	23,5	26,0	44,5
Palvelut hankitaan ostopalveluna	0,7	2,8	36,4	8,0	49,8	16,2	16,4
Palvelut omana toimintana (avustaja kunnan työntekijä)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,1
Eri tuntimääriä sisältävät päätökset henkilökohtaisesta avusta yhteensä	3 128	1 038	751	941	1 629	1 208	8 695
Korkeintaan 20 h / viikko	2 401	688	550	828	1 382	972	6 821
21–30 h / viikko	293	107	90	41	109	95	735
31–40 h / viikko	149	84	65	42	77	66	483
Yli 40 h / viikko	285	159	46	30	61	75	656
Henkilökohtaisen avun päätökset tuntimäärittäin yhteensä, %	100,0	102,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Korkeintaan 20 h / viikko	76,8	67,9	73,2	88,0	84,8	80,5	78,4
21–30 h / viikko	9,4	10,6	12,0	4,4	6,7	7,9	8,5
31–40 h / viikko	4,8	8,3	8,7	4,5	4,7	5,5	5,6
Yli 40 h / viikko	9,1	15,7	6,1	3,2	3,7	6,2	7,5
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet	156	51	12	20	54	111	404
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus henkilökohtaisen avun asiakkaista, joilla päätös henkilökohtaisesta avusta, %	5,1	4,8	1,6	2,1	3,7	10,0	4,8
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, €	40 497 811	10 852 385	8 650 325	6 801 118	14 981 106	10 294 038	92 076 783
Omien palvelujen kustannukset, €	17 651 217	5 064 278	6 413 222	5 078 203	-	144 662	34 351 582
Ostopalvelujen kustannukset, €	22 846 594	435 837	2 237 103	1 722 915	14 981 106	10 149 376	52 372 930
Josta palvelusetelien kustannukset, €	22 116 455	5 352 720	272 983	1 352 077	3 277 872	1 826 336	34 198 444
Omien palvelujen osuus, %	44	47	74	75	0	1	240
Ostopalvelujen osuus, %	56	4	26	25	100	99	310
Josta palvelusetelien osuus, %	97	1 228	12	78	22	18	1 456
Henkilökohtaisen avun nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	48,3	34,0	31,7	39,5	40,9	42,5	41,6
Nettokustannukset € / henkilökohtaisen avun asiakas	13 999	10 703	11 518	7 228	10 678	10 273	11 504

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
VpL-asiakkaat							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös VpL:n mukaisista kuljetuspalveluista, yhteensä	10 881	3 840	4 390	3 322	4 821	2 386	29 640
65 vuotta täyttäneet asiakkaat	7 324	2 232	3 406	2 086	3 136	1 403	19 587
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	91,2	80,0	90,5	92,1	82,1	83,9	87,4
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	1,66	1,33	1,88	1,72	2,02	1,16	1,63
Kuljetuspalvelujen myönteisen päätöksen omaavien 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä, %	6,50	5,20	9,46	5,21	6,90	4,21	6,31
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet	855	286	158	122	309	269	1 999
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneiden osuus asiakkaista, joilla päätös kuljetuspalveluista, %	7,3	6,9	3,5	3,5	6,0	10,1	6,3
Kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat yhteensä	7 554	3 065	3 583	2 788	3 381	2 386	22 757
0–17-vuotiaat	222	120	84	80	67	46	619
18–64-vuotiaat	2 455	1 253	1 147	1 082	1 253	917	8 107
65 vuotta täyttäneet	4 877	1 692	2 352	1 626	2 061	1 423	14 031
65–74-vuotiaat	1 405	510	743	572	667	454	4 351
75–84-vuotiaat	1 690	629	908	539	699	469	4 934
85 vuotta täyttäneet	1 782	553	701	515	695	500	4 746
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus myönteisen kuljetuspalvelu-päätöksen omaavista asiakkaista, %	69,4	79,8	81,6	83,9	70,1	100,0	76,8
65 vuotta täyttäneiden kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus vastaavanikäisistä myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen omaavista, %	66,6	75,8	69,1	77,9	65,7	101,4	71,6
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	63,3	63,9	73,9	77,3	57,6	83,9	67,1
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	1,2	1,1	1,5	1,4	1,4	1,2	1,3
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	2,9	3,9	2,3	2,9	2,0	1,9	2,7
18–64-vuotiaat	32,5	40,9	32,0	38,8	37,1	38,4	35,6
65 vuotta täyttäneet	64,6	55,2	65,6	58,3	61,0	59,6	61,7
65–74-vuotiaat	18,6	16,6	20,7	20,5	19,7	19,0	19,1
75–84-vuotiaat	22,4	20,5	25,3	19,3	20,7	19,7	21,7
85 vuotta täyttäneet	23,6	18,0	19,6	18,5	20,6	21,0	20,9

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut							
Kuljetuspalveluja käyttäneiden osuus väestöstä ikäryhmittäin yhteensä, %	1,16	1,06	0,00	1,44	1,42	1,16	1,25
0–17-vuotiaat	0,20	0,18	0,00	0,27	0,18	0,10	0,19
18–64-vuotiaat	0,57	0,69	0,00	0,87	0,81	0,72	0,69
65 vuotta täyttäneet	4,33	3,94	0,00	4,06	4,54	4,28	4,52
65–74-vuotiaat	2,18	1,98	0,00	2,58	2,63	2,29	2,43
75–84-vuotiaat	4,93	4,89	0,00	4,38	4,96	4,82	5,24
85 vuotta täyttäneet	12,82	12,77	0,00	9,28	11,56	13,35	12,91
VpL-matkat							
Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	492 638	331 302	331 091	206 287	274 199	129 081	1 764 598
0–17-vuotiaiden matkat	15 941	12 953	7 712	6 250	3 750	2 453	49 059
18–64-vuotiaiden matkat	230 529	194 622	149 068	97 335	144 049	49 309	864 912
65 vuotta täyttäneiden matkat	246 168	123 727	174 311	102 624	126 400	77 319	850 549
65–74-vuotiaiden matkat	83 920	44 264	64 761	43 972	51 660	24 913	313 490
75–84-vuotiaiden matkat	88 878	46 449	68 669	34 154	45 281	25 170	308 601
85 vuotta täyttäneiden matkat	73 370	33 014	40 881	24 498	29 459	27 236	228 458
Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuudet yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	3,2	3,9	2,3	3,0	1,4	1,9	2,8
18–64-vuotiaat	46,8	58,7	45,0	47,2	52,5	38,2	49,0
65 vuotta täyttäneet	50,0	37,3	52,6	49,7	46,1	59,9	48,2
65–74-vuotiaat	17,0	13,4	19,6	21,3	18,8	19,3	17,8
75–84-vuotiaat	18,0	14,0	20,7	16,6	16,5	19,5	17,5
85 vuotta täyttäneet	14,9	10,0	12,3	11,9	10,7	21,1	12,9
Matkat / asiakas / kk (matkoja käyttäneet asiakkaat)	5,4	9,0	7,7	6,2	6,8	4,5	6,5
0–17-vuotiaat	0,0	9,0	7,7	6,5	4,7	4,4	6,6
18–64-vuotiaat	7,8	12,9	10,8	7,5	9,6	4,5	8,9
65 vuotta täyttäneet	4,2	6,1	6,2	5,3	5,1	4,5	5,1
65–74-vuotiaat	5,0	7,2	7,3	6,4	6,5	4,6	6,0
75–84-vuotiaat	4,4	6,2	6,3	5,3	5,4	4,5	5,2
85 vuotta täyttäneet	3,4	5,0	4,9	4,0	3,5	4,5	4,0
VpL-matkat työhön ja opintoihin							
Kuljetuspalveluja käyttäneistä työ- ja opiskelumatkoja käyttäneet asiakkaat	520	339	176	110	226	119	1 490
Työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden osuus kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista, %	6,9	11,1	4,9	3,9	6,7	5,0	6,5
Työ- ja opiskelumatkojen määrä yhteensä	76 147	70 566	36 764	15 339	35 469	12 473	246 758
Työ- ja opiskelumatkojen osuus yhdensuuntaisista matkoista, %	15,5	21,3	11,1	7,4	12,9	9,7	14,0

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.1.Vammaispuvelulain mukaiset kuljetuspauvelut							
VpL-kustannukset							
Kuljetuspauvelujen bruttokustannukset, €	17 728 204	11 339 714	9 839 208	4 150 453	7 260 613	4 406 492	54 724 684
Kuljetuspauveluista perityt asiakasmaksut, €	205 693	118 293	64 486	16 937	-	11 840	352 763
Asiakasmaksujen osuus bruttokustannuksista, %	1,2	1,0	0,0	0,4	0,0	0,3	0,6
Kuljetuspauvelujen nettokustannukset, €	17 522 511	11 221 421	9 839 208	4 133 516	7 260 613	4 394 652	54 371 921
Omien pauvelujen kustannukset, €	0	0	0	0	-	27 198	27 198
Ostopauvelujen kustannukset, €	0	10 905 211	0	0	7 260 613	4 367 455	22 533 278
Kuljetuspauvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	20,9	35,2	36,0	24,0	19,8	18,2	24,6
Kuljetuspauvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	1 610	2 922	2 241	1 244	1 506	1 842	1 834
Kuljetuspauvelujen nettokustannukset € / kuljetuspauveluja käyttänyt asiakas	2 320	3 661	2 746	1 483	2 147	1 842	2 389
Matkan laskennallinen nettokustannus, €	35,6	33,9	29,7	20,0	26,5	34,0	30,8
4.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspauvelut							
ShL-asiakkaat							
päätös ShL:n mukaisista kuljetuspauveluista	2 830	2 037	583	1 142	578	1 613	8 783
Kuljetuspauvelujen myönteisen päätöksen omaavien asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,4	0,7	0,0	0,6	0,2	0,8	0,6
Kokonaan kielteisen päätöksen saaneet asiakkaat	158	34	0	278	178	93	741
kuljetuspauveluista, %	5,3	1,6	0,0	19,6	23,5	5,5	7,8
Kuljetuspauveluja käyttäneet asiakkaat	1 522	1 422	441	994	962	1 613	6 954
alle 65-vuotiaat	59	102	70	104	21	366	722
65 vuotta täyttäneet	1463	1320	371	890	941	1247	6232
65–74-vuotiaat	273	246	109	168	59	203	1 058
75–84-vuotiaat	436	458	149	190	258	422	1 913
85 vuotta täyttäneet	754	616	113	532	624	622	3 261
omaavista asiakkaista, %	53,8	69,8	75,6	87,0	166,4	100,0	79,2
ShL-kuljetuspauveluja käyttäneiden osuus väestöstä, %	0,2	0,5	0,0	0,5	0,4	0,8	0,4
ShL-matkat							
Yhdensuuntaisten matkojen määrä yhteensä	37 347	55 640	16 932	41 353	21 537	33 101	205 910
alle 65-vuotiaiden matkat	1 314	5 235	3 101	6 061	523	10 862	27 096
65 vuotta täyttäneiden matkat	36 033	50 405	13 831	35 292	21 014	22 239	178 814
65–74-vuotiaiden matkat	8 089	10 738	4 724	8 413	1 988	3 769	37 721
75–84-vuotiaiden matkat	11 828	19 007	5 064	9 720	7 406	7 384	60 409
85 vuotta täyttäneiden matkat	16 116	20 660	4 043	17 159	11 620	11 086	80 684

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4. KULJETUSPALVELUT							
4.2 Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut							
65 vuotta täyttäneiden matkojen osuus matkojen kokonaismäärästä, %	96,5	90,6	81,7	85,3	97,6	67,2	86,8
Matkat myönteisen päätöksen omaavaa kohti keskimäärin / kk	1,1	2,3	2,4	3,0	3,1	1,7	2,0
Matkat matkoja käyttänyttä kohti keskimäärin / kk	2,0	3,3	3,2	3,5	1,9	1,7	2,5
ShL-kustannukset							
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset, €	2 129 146	715 200	381 978	462 390	199 878	782 660	4 671 251
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / myönteisten päätösten määrä	752,3	351,1	655,2	404,9	345,8	485,2	531,9
Kuljetuspalvelujen nettokustannukset € / kuljetuspalveluja käyttänyt asiakas	1 398,9	503,0	866,2	465,2	207,8	485,2	671,7
Keskimääräinen matkan nettokustannus, €	57,0	12,9	22,6	11,2	9,3	23,6	22,7
4.3 Kuljetuspalvelukeskukset							
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat							
Kuljetuspalvelukeskuksen kautta tehtyjen VpL- ja ShL-matkojen määrä	529 985	0	0	-	303 521	162 182	995 688
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehtyjen matkojen osuus kaikista VpL- ja ShL-matkoista, %	994,6	0,0	0,0	0,0	102,6	100,0	50,7
Kuljetuspalvelukeskusten kustannukset							
Kuljetuspalvelukeskusten matkojen välityksen ja yhdistelyn nettokustannukset, €	2 042 000	210 000	-	-	833 356	656 911	3 742 267
Kuljetuspalvelukeskusten kustannusten osuus VpL- ja ShL-kuljetuspalveluiden kustannuksista, %	10,4	1,8	0,0	0,0	11,2	12,7	6,3
Kuljetuspalvelukeskusten nettokustannukset € / välitetty matka	3,9	0,0	0,0	0,0	2,7	4,1	3,8
Poikkeukset kuljetuspalvelukeskusten käytössä							
VpL-asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vakiotaksin käytöstä ja/tai jotka on vapautettu eli irrotettu keskitetystä tilausjärjestelmästä	324	447	134	295	593	54	1 847
Vakiotaksia käyttävien ja/tai vapautettujen eli irrotettujen asiakkaiden osuus VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä	4,3	14,6	3,7	10,6	17,5	2,3	8,1
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaita yhteensä (kehitysvammaisten palvelut, asiakas kertaalleen)	433	139	191	189	258	163	1 373
Omien palvelujen asiakkaita	313	101	146	72	57	119	808
Ostopalveluna tuotettujen palvelujen asiakkaita	125	40	45	120	207	45	582
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Palveluasumisen ja tuetun asumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaita, %	19,2	14,0	18,4	20,2	23,0	12,1	17,9

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Palveluasumisen asiakkaita yhteensä	184	49	76	127	91	128	655
joista pitkäaikaisia asiakkaita	183	45	76	127	88	128	647
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	1	5	0	0	3	0	9
Oman palveluasumisen asiakkaita yhteensä	101	29	38	32	11	98	309
joista pitkäaikaisia asiakkaita	100	25	38	32	11	98	304
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	1	5	0	0	0	0	6
Ostopalvelujen palveluasumisen asiakkaita yhteensä	84	20	38	97	80	30	349
joista pitkäaikaisia asiakkaita	84	20	38	97	77	30	346
joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	-	0	0	0	3	0	3
Tuetun asumisen asiakkaita yhteensä	261	92	115	63	167	40	738
joista omien palvelujen asiakkaita	222	73	108	40	46	21	510
joista stopalveluna tuotettujen palvelujen asiakkaita	42	20	7	24	127	19	239
Asumista tukevien palvelujen käyttövuorokausia yhteensä	151 487	45 179	60 062	65 151	83 285	36 312	441 476
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	77	214	0	0	174	0	465
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	349,9	325,0	314,5	344,7	322,8	222,8	321,5
Palveluasumisen (ohjatun asumisen) käyttövuorokausia yhteensä	59 993	15 843	24 270	45 090	30 105	25 849	201 150
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	77	214	0	0	174	0	465
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	326	323	319	355	331	202	307
Oman palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	31 204	8 906	12 166	10 762	3 331	19 485	85 854
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	77	214	0	0	0	0	291
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	309	307	320	336	303	199	278
Ostopalvelujen palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	28 789	6 937	12 104	34 328	26 774	6 364	115 296
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	-	0	0	0	174	0	174
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	343	347	319	354	335	212	330
Tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	91 494	29 336	35 792	20 061	53 181	10 463	240 327
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	351	319	311	318	318	262	1 879
Oman tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	77 273	22 692	33 784	12 553	14 728	4 651	165 681
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	348	311	313	314	320	221	325
Ostopalvelujen tuetun asumisen käyttövuorokausia yhteensä	14 221	6 644	2 008	7 508	38 453	5 812	74 646
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	339	332	287	313	303	306	312

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Asumista tukevien palvelujen käyttövuorokausien jakautuminen asumismuotoihin, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Palveluasuminen (ohjattu asuminen)	39,6	35,1	40,4	69,2	36,1	71,2	45,6
Tuettu asuminen	60,4	64,9	59,6	30,8	63,9	28,8	54,4
Asumista tukevien palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	7 932 294	2 940 629	2 169 933	3 124 000	2 429 766	2 008 715	20 605 337
Asumista tukevista palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	474 540	10 549	39 405	107 100	176 749	326 322	1 134 665
Asumista tukevien palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	7 457 754	2 930 080	2 130 528	3 016 900	2 253 017	1 682 393	19 470 672
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	7,9	5,8	5,7	8,7	6,7	6,0	8,5
Nettokustannukset väestöä kohti, €	11	10	9	16	9	8	11
Nettokustannukset asumista tukevien palvelujen asiakasta kohti, €	17 223	21 080	11 155	15 962	8 733	10 321	14 181
Nettokustannukset asumista tukevien palvelujen käyttövuorokautta kohti, €	49	65	35	46	27	46	44
Palveluasumisen kokonaisbruttokustannukset, €	5 578 887	1 995 092	1 732 946	2 985 769	1 839 610	1 810 983	15 943 287
Palveluasumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	339 860	4 945	39 405	107 100	117 812	326 322	935 444
Palveluasumisen kokonaisnettokustannukset, €	5 239 027	1 990 147	1 693 541	2 878 669	1 721 798	1 484 661	15 007 843
Nettokustannukset väestöä kohti, €	8	7	7	15	7	7	8
Nettokustannukset palveluasumisen asiakasta kohti, €	28 473	40 615	22 283	22 667	18 921	11 599	22 913
Nettokustannukset palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	87	126	70	64	57	57	75
Oman palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 973 736	417 760	710 337	527 846	169 981	1 695 511	6 495 171
Omasta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	321 624	989	39 405	107 100	117 812	326 322	913 252
Oman palveluasumisen nettokustannukset, €	2 652 112	416 771	670 932	420 746	52 169	1 369 189	5 581 919
Nettokustannukset väestöä kohti, €	4	1	3	2	0	7	3
Nettokustannukset oman palveluasumisen asiakasta kohti, €	26 259	14 371	17 656	13 148	4 743	13 971	18 064
Nettokustannukset oman palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	85	47	55	39	16	70	65
Ostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 605 151	1 577 332	1 022 609	2 457 923	1 669 629	115 473	9 448 116
Ostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	18 236	3 956	0	0	0	0	22 192
Ostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	2 586 915	1 573 376	1 022 609	2 457 923	1 669 629	115 473	9 425 924

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.1 Palveluasuminen ja tuettu asuminen (sisältää sekä kehitysvammaisten palveluasumisen ja tuetun asumisen että vpl-palveluasumisen yksittäiseen asuntoon)							
Nettokustannukset väestöä kohti, €	8	7	7	15	7	7	8
Nettokustannukset palveluasumisen asiakasta kohti, €	28 473	40 615	22 283	22 667	18 921	11 599	22 913
Nettokustannukset palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	87	126	70	64	57	57	75
Oman palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 973 736	417 760	710 337	527 846	169 981	1 695 511	6 495 171
Omasta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	321 624	989	39 405	107 100	117 812	326 322	913 252
Oman palveluasumisen nettokustannukset, €	2 652 112	416 771	670 932	420 746	52 169	1 369 189	5 581 919
Nettokustannukset oman palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	85	47	55	39	16	70	65
Ostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	2 605 151	1 577 332	1 022 609	2 457 923	1 669 629	115 473	9 448 116
Ostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	18 236	3 956	0	0	0	0	22 192
Ostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	2 586 915	1 573 376	1 022 609	2 457 923	1 669 629	115 473	9 425 924
Nettokustannukset ostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	90	227	84	72	62	18	82
Tuetun asumisen kokonaisbruttokustannukset, €	2 353 407	945 537	436 987	245 331	590 156	197 732	4 769 150
Tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	134 680	5 604	0	0	58 937	0	199 221
Tuetun asumisen kokonaisnettokustannukset, €	2 218 727	939 933	436 987	245 331	531 220	197 732	4 569 929
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3	3	2	1	2	1	3
Nettokustannukset tuetun asumisen asiakasta kohti, €	8 501	10 217	3 800	3 894	3 181	4 943	6 192
Nettokustannukset tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	24	32	12	12	10	19	19
Oman tuetun asumisen bruttokustannukset, €	574 358	597 385	383 817	156 000	146 869	123 150	1 981 579
Omasta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	127 773	0	0	0	58 937	0	186 710
Oman tuetun asumisen nettokustannukset, €	446 585	597 385	383 817	156 000	87 932	123 150	1 794 869
Nettokustannukset väestöä kohti, €	1	2	2	1	0	1	1
Nettokustannukset oman tuetun asumisen asiakasta kohti, €	2 012	8 183	3 554	3 900	1 912	5 864	3 519
Nettokustannukset oman tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	6	26	11	12	6	26	11
Ostetun tuetun asumisen bruttokustannukset, €	1 779 049	348 152	53 170	89 331	443 287	74 582	2 787 571
Ostetusta tuetusta asumisesta perityt asiakasmaksut, €	6 907	5 604	0	0	0	0	12 511
Ostetun tuetun asumisen nettokustannukset, €	1 772 142	342 548	53 170	89 331	443 287	74 582	2 775 060
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3	1	0	0	2	0	2
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen asiakasta kohti, €	42 194	17 127	7 596	3 722	3 490	3 925	11 611
Nettokustannukset ostetun tuetun asumisen käyttövuorokautta kohti, €	125	52	26	12	12	13	37
Asumista tukevien palvelujen nettokustannusten jakautuminen asumismuotoihin, %	100,0	100,0	100,0	103,6	100,0	100,0	100,6
Palveluasuminen	70,2	67,9	79,5	95,4	76,4	88,2	77,1
Tuettu asuminen	29,8	32,1	20,5	8,1	23,6	11,8	23,5
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös vammaispalvelulain mukaisesta palveluasumisesta yksittäiseen asuntoon	218	99	0	85	127	122	651

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
5. ASUMISTA TUKEVAT PALVELUT							
5.2 Asunnon muutostyöt							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon muutostöistä tai huoltotöitä	467	200	366	114	259	187	1593
0–17-vuotiaat	32	15	22	14	16	16	115
18–64-vuotiaat	185	85	240	50	85	88	733
65 vuotta täyttäneet	250	100	104	50	158	83	745
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,9	4,2	7,5	3,2	4,4	6,6	4,7
Asunnon muutostöiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Asunnon muutostöiden asiakkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	6,9	7,5	6,0	12,3	6,2	8,6	7,2
18–64-vuotiaat	39,6	42,5	65,6	43,9	32,8	47,1	46,0
65 vuotta täyttäneet	53,5	50,0	28,4	43,9	61,0	44,4	46,8
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, €	597 085	798 090	336 664	101 743	391 600	226 174	2 451 356
Omien palvelujen kustannukset, €	597 085	358	0	0	-	0	597 443
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	797 732	0	0	391 600	226 174	1 415 506
Asunnon muutostöiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,7	2,5	1,2	0,6	1,1	0,9	1,1
5.3 Asunnon välineet ja laitteet							
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen päätös asunnon välineistä ja laitteista tai huoltotöitä	572	35	114	125	436	235	1 517
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	4,8	0,7	2,4	3,5	7,4	8,3	4,5
Asunnon välineiden ja laitteiden asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, €	457 952	1 086	227 884	112 113	465 965	166 894	1 431 895
Omien palvelujen kustannukset, €	457 952	0	0	31 659	-	0	
Ostopalvelujen kustannukset, €	0	1 086	0	80 454	465 965	166 894	
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	0,5	0,0	0,8	0,7	1,3	0,7	0,6
6. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
6.1 Vaikeavammaisten päivätoiminta							
Päivätoiminnan asiakkaat yhteensä	166	68	45	34	115	43	471
Oman päivätoiminnan asiakkaat	30	0	18	0	-	0	48
Ostopalvelujen päivätoiminnan asiakkaat	138	68	27	34	115	0	382
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	1,4	1,4	0,9	0,9	2,0	1,5	1,4
Päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä, %	0,03	0,02	0,02	0,02	0,05	0,02	0,03
Päivätoiminnan nettokustannukset	2 159 875	534 897	184 745	215 745	495 532	166 133	3 756 927
Oman toiminnan nettokustannukset	452 910	0	84 467	0	-	102 642	640 019
Ostopalvelujen nettokustannukset	1 706 965	534 897	100 278	215 745	495 532	63 491	3 116 908
Päivätoiminnan nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	2,6	1,7	0,7	1,3	1,4	0,7	1,7
Nettokustannukset € / päivätoiminnan asiakas	13 011	7 866	4 105	6 345	4 309	3 864	7 976

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
6. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
6.2 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta							
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaita yhteensä	1 043	535	542	448	584	631	3 783
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus väestöstä %	0,16	0,2	0,00	0,23	0,25	0,31	0,21
Työ- ja päivätoiminnan asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	46,3	54,0	52,2	48,0	52,0	46,7	49,2
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaita yhteensä	1 012	505	465	378	504	604	3 468
Omien päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	481	217	278	215	219	502	1 912
Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	565	315	187	158	286	102	1 613
Tuetun työtoiminnan asiakkaita yhteensä	155	52	77	70	80	129	563
Oman tuetun työtoiminnan asiakkaat	141	44	77	67	0	129	458
Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan asiakkaat	14	8	0	3	80	0	105
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista yhteensä, %	97,0	94,4	85,8	84,4	86,3	95,7	91,7
Tuetun työtoiminnan asiakkaiden osuus työ- ja päivätoiminnan asiakkaista yhteensä, %	14,9	9,7	14,2	15,6	13,7	20,4	1 679,1
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät yhteensä	130 753	86 196	63 427	58 427	85 119	110 890	534 812
Oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	65 679	36 538	34 964	33 349	32 891	97 797	301 218
Ostopalvelujen työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	65 074	49 658	28 463	25 078	52 228	13 093	234 627
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	125	161	117	130	146	176	252
Päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäivät yhteensä	125 870	81 556	56 387	52 037	74 507	81 865	472 222
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	124	161	121	138	148	0	136
Omien päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	61 834	32 070	27 924	26 027	32 891	68 772	249 518
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	129	148	100	121	150	137	131
Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	64 036	49 486	28 463	26 010	41 616	13 093	222 704
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	113	157	0	165	146	128	138

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
6. VAMMAISTEN TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA							
6.2 Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta							
Oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	65 679	36 538	34 964	33 349	32 891	97 797	301 218
Ostopalvelujen työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivät	65 074	49 658	28 463	25 078	52 228	13 093	234 627
Työ- ja päivätoiminnan käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	125	161	117	130	146	176	252
Päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäivät yhteensä	125 870	81 556	56 387	52 037	74 507	81 865	472 222
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	124	161	121	138	148	0	136
Omien päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	61 834	32 070	27 924	26 027	32 891	68 772	249 518
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	129	148	100	121	150	137	131
Ostopalvelujen päivä- ja työtoimintakeskusten käyttöpäiviä yhteensä	64 036	49 486	28 463	26 010	41 616	13 093	222 704
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	113	157	0	165	146	128	138
Tuetun työtoiminnan käyttöpäivät yhteensä	4 883	4 640	7 040	7 322	10 612	29 025	63 522
Oman tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	3 845	4 468	7 040	7 322	0	29 025	51 700
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	27	102	91	109	0	225	113
Ostopalvelujen tuetun työtoiminnan käyttöpäiviä yhteensä	1 038	172	0	101	10 612	0	11 923
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	74	22	0	34	133	0	114
Työ- ja päivätoiminnan kokonaisbruttokustannukset, €	23 302 039	12 770 858	8 001 876	4 970 013	7 282 525	4 817 572	61 144 882
Työ- ja päivätoiminnasta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	461 198	258 168	210 526	82 198	236 682	136 692	1 385 464
Työ- ja päivätoiminnan kokonaisnettokustannukset, €	22 840 841	12 512 690	7 791 350	4 887 815	7 045 843	4 680 880	59 759 418
Työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset yhteensä, €	3 254 391	2 111 649	1 081 341	396 783	1 155 562	688 614	8 688 340
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	14,2	16,9	13,9	8,1	16,4	14,7	14,5
Nettokustannukset väestöä kohti, €	35	43	0	25	30	23	33
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan asiakasta kohti, €	21 899	23 388	14 375	10 910	12 065	7 418	15 797
Nettokustannukset työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	175	145	123	84	83	42	0
Oman työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	8 515 326	5 008 203	4 054 933	2 493 766	3 130 829	4 254 225	27 457 282
Omaasta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	339 389	141 203	110 395	82 198	236 682	136 692	1 046 559
Oman työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	8 175 937	4 867 000	3 944 538	2 411 568	2 894 147	4 117 533	26 410 723
Omaan työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	1 420 322	1 078 941	610 714	396 783	539 677	684 344	4 730 781
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	17,4	22,2	15,5	16,5	18,6	16,6	17,9
Nettokustannukset väestöä kohti, €	13	17	0	12	12	20	15
Nettokustannukset oman työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	124	133	113	72	88	42	88
Ostetun työ- ja päivätoiminnan bruttokustannukset, €	14 786 713	7 762 655	3 946 943	2 476 247	4 151 696	563 347	33 687 601
Ostetusta työ- ja päivätoiminnan perityt asiakasmaksut, €	121 809	116 965	100 131	0	0	0	338 905
Ostetun työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, €	14 664 904	7 645 690	3 846 812	2 476 247	4 151 696	563 347	33 348 696
Ostettuun työ- ja päivätoimintaan liittyvät nettokuljetuskustannukset, €	1 834 069	1 032 708	470 627	0	615 885	4 270	3 957 559
Kuljetuskustannusten osuus nettokustannuksista, %	12,5	13,5	12,2	0,0	14,8	0,8	11,9
Nettokustannukset väestöä kohti, €	22	26,4	0	13	17	3	18
Nettokustannukset ostettua työ- ja päivätoiminnan käyttöpäivää kohti, €	225	154	135	99	79	43	142
6.3 Kehitysvammaisten tuettu työllistyminen							
Tuetun työllistymisen asiakkaita yhteensä	155	33	85	9	37	33	352
Oman tuetun työllistymisen asiakkaat	140	33	85	9	21	0	288
Ostopalvelujen tuetun työllistymisen asiakkaat	15	0	0	0	16	33	64
Tuetun työllistymisen nettokustannukset yhteensä, €	538 741	83 282	0	13 600	134 899	26 264	796 786
Oman tuetun työllistymisen kustannukset, €	538 741	83 282	0	13 600	38 669	26 264	700 556
Ostopalvelujen tuetun työllistymisen kustannukset, €	0	0	0	0	96 230	0	96 230

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
7. MUUT PALVELUT							
7.1 Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut							
Muiden VpL-palvelujen nettokustannukset yhteensä, €	1 242 940	1132818	752 191	83 443	5 775 351	886 065	
Josta omien palvelujen kustannukset, €	321 113	104204	0	0	-	0	
Josta ostopalvelujen kustannukset, €	921 827	1028614	0	0	5 775 351	886 065	
Muiden palvelujen nettokustannusten osuus VpL-nettokustannuksista, %	1,5	3,6	2,8	0,5	15,8	3,7	0,0
VpL-palvelut ja -tukitoimet, jotka muodostavat muiden VpL-palvelujen nettokustannukset kohdassa 4.5.1							
7.2 Kehitysvammahuollon muut palvelut							
Muiden palvelujen kokonaisbruttokustannukset, €	1 220 094	9 307 215	3 058 478	1 031 239	1 350 550	652 844	16 620 419
Muista palveluista perityt asiakasmaksut yhteensä, €	0	14 326	0	0	0	0	14 326
Muiden palvelujen kokonaisnettokustannukset, €	1 220 094	9 292 889	3 058 478	1 031 239	1 350 550	652 844	16 606 093
Josta omien palvelujen kustannukset, €	1 001 184	3 916 010	0	191 007	534 692	178 500	5 821 393
Josta ostopalvelujen kustannukset, €	218 910	5 376 878	0	552 114	815 858	474 344	7 438 104
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	1,3	18,5	8,1	3,0	4,0	2,3	7,3
Nettokustannukset väestöä kohti, €	2	32,1	13	5	6	3	9
Nettokustannukset kehitysvammahuollon asiakasta kohti, €	542	9 377	2 947	979	1 204	484	2 127
8. VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT (vaikeavammaisten palveluasumisen ja tehostettu palveluasuminen)							
8.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen							
Vaikeavammaisten palveluasumisen asukkaat asumisyksiköissä yhteensä	398	139	162	152	164	144	1159
0–17-vuotiaat	5	0	0	0	1	0	6
18–64-vuotiaat	289	106	130	91	104	95	815
65 vuotta täyttäneet	104	33	32	61	59	49	338
Palveluasumisen asukkaat ikäryhmittäin yhteensä, %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0–17-vuotiaat	1,3	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,5
18–64-vuotiaat	72,6	76,3	80,2	59,9	63,4	66,0	70,3
65 vuotta täyttäneet	26,1	23,7	19,8	40,1	36,0	34,0	29,2
Palveluasumisen asukkaiden osuus kaikista VpL-asiakkaista, %	3,3	2,9	3,3	4,2	2,8	5,1	3,4
Palveluasumisen asukkaiden osuus väestöstä, %	0,06	0,05	0,07	0,08	0,07	0,07	0,06
Asumisyksiköiden pitkäaikaiset asukkaat	393	130	162	152	158	144	1 139
Asumisyksiköiden lyhytaikaiset asukkaat	5	11	0	11	6	0	33
Palveluasumisen lyhytaikaisten asukkaiden osuus kaikista asukkaista, %	1,3	7,9	0,0	7,2	3,7	0,0	2,8
Oman vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita yhteensä	50	36	10	8	-	4	108
Pitkäaikaisia asiakkaita	48	29	10	8	-	4	99
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	2	7	0	0	-	0	9
Ostopalvelujen vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaita yhteensä	349	104	152	153	164	133	1 055
Pitkäaikaisia asiakkaita	346	101	0	144	158	133	882
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	3	4	0	9	6	0	22

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
8. VAMMAISTEN YMPÄRIVUOROKAUTISET ASUMISPALVELUT (vaikeavammaisten palveluasumisen ja tehostettu palveluasuminen)							
8.1 Vaikeavammaisten palveluasuminen							
Palveluseteliasiakkaiden osuus ostopalveluasiakkaista	13	0	0	0	0	7	20
Pitkäaikaisia asiakkaita	12	0	0	0	0	7	19
Lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	1	0	0	0	0	0	1
Vaikeavammaisten palveluasumisen asumisyksiköiden nettokustannukset, €	21 374 564	7 334 121	7 326 670	5 759 268	7 292 407	8 061 096	57 148 126
josta omien palvelujen kustannukset, €	2 684 885	2 207 786	412 772	311 929	-	269 339	5 886 711
josta ostopalvelujen kustannukset, €	18 689 679	5 126 335	6 913 898	5 447 339	7 292 407	7 791 757	51 261 415
josta palvelusetelillä hankittujen palvelujen kustannukset, €	974 505	0	0	0	0	296 181	1 270 686
Josta omien palvelujen osuus, %	14,0	33,3	8,4	5,7	0,0	3,3	27,5
Josta ostopalvelujen osuus, %	97,3	77,4	140,7	98,8	96,0	96,7	239,8
Josta palvelusetelien osuus, %	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	5,9
nettokustannuksista, %	25,5	23,2	26,8	0,0	19,9	33,3	25,9
Nettokustannukset € / palveluasumisen asumisyksikön asukas	53 705	52 763	45 226	37 890	44 466	55 980	49 308
8.2 Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen							
Tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	917	499	434	498	309	420	3 077
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	723	343	277	333	296	384	2 356
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	219	174	157	172	13	36	771
Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2	0,5
Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	44,6	53,4	44,6	47,3	30,0	33,0	136,6
Oman tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	462	114	53	175	99	124	1 027
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	331	29	31	32	97	88	608
Tehostetun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	149	89	22	144	2	36	442
Ostopalvelujen tehostetun palveluasumisen asiakkaita yhteensä	478	411	381	339	210	296	2 115
Tehostetun palveluasumisen pitkäaikaisia asiakkaita	400	317	246	305	199	296	1 763
Tehosteun palveluasumisen lyhytaikaisia (tilapäisiä) asiakkaita	78	101	135	38	11	0	363
Tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	255 454	119 650	101 793	115 819	101 408	116 536	810 660
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	7 648	7 847	3 725	4 904	381	902	25 407
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	279	240	235	233	328	277	263
Oman tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	116 865	11 582	12 185	13 270	32 441	26 404	212 747
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	5 712	4 000	..	2 581	45	902	13 240
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	253	102	230	76	328	213	207
Ostopalvelujen tehostetun palveluasumisen käyttövuorokausia yhteensä	138 589	108 068	89 608	102 549	68 967	90 132	597 913
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	1 936	3 847	3 725	2 323	336	0	12 167
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	290	263	235	303	328	305	283

VUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
8.2 Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen							
Tehostetun palveluasumisen kokonaisbruttokustannukset, €	55 492 390	24 080 644	18 294 442	20 156 032	17 197 883	19 767 454	154 988 845
Tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	1 463 623	840 528	265 793	179 127	1 072 532	837 265	4 658 869
Tehostetun palveluasumisen kokonaisnettokustannukset, €	54 028 767	23 240 116	18 028 649	19 976 905	16 125 351	18 930 189	150 329 976
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	57	46	48	58	48	68	66
Nettokustannukset väestöä kohti, €	83	80	77	104	68	92	83
Nettokustannukset tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	58 919	46 573	41 541	40 114	52 186	45 072	48 856
Nettokustannukset tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	212	194	177	172	159	162	185
Oman tehostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	23 226 954	2 743 643	1 288 218	2 030 607	5 927 426	4 931 267	40 148 115
Omasta tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	1 216 838	161 126	139 865	179 127	1 072 532	694 630	3 464 118
Oman tehostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	22 010 116	2 582 517	1 148 353	1 851 480	4 854 893	4 236 637	36 683 997
Nettokustannukset väestöä kohti, €	34	9	5	10	20	21	20
Nettokustannukset oman tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	47 641	22 654	21 667	10 580	49 039	34 166	35 720
Nettokustannukset oman tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	188	223	94	140	150	160	172
Ostetun tehostetun palveluasumisen bruttokustannukset, €	32 265 436	21 337 001	17 006 224	18 125 425	11 270 457	14 836 187	114 840 730
Ostetusta tehostetusta palveluasumisesta perityt asiakasmaksut, €	246 785	679 402	125 928	0	0	142 635	1 194 750
Ostetun tehostetun palveluasumisen nettokustannukset, €	32 018 651	20 657 599	16 880 296	18 125 425	11 270 457	14 693 551	113 645 980
Nettokustannukset väestöä kohti, €	49	71	72	94	47	72	63
Nettokustannukset ostetun tehostetun palveluasumisen asiakasta kohti, €	66 985	50 262	44 305	53 467	53 669	49 640	53 733
Nettokustannukset ostetun tehostetun palveluasumisen käyttövuorokautta kohti, €	231	191	188	177	163	163	190
9. KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO							
Perhehoidon asiakkaita yhteensä	93	39	97	33	36	3	301
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	73	24	18	9	19	1	144
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	20	16	79	24	17	2	158
Perhehoidon asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,01	0,01	0,04	0,02	0,02	0,00	0,02
Perhehoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	4,1	3,9	9,3	3,1	3,2	0,2	3,9
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	3,2	2,4	1,7	0,9	1,7	0,1	1,8
Perhehoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus perhehoidon asiakkaista, %	78,5	61,5	18,6	27,3	52,8	33,3	47,8
Oman perhehoidon asiakkaita yhteensä	47	14	87	33	35	3	219
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	28	0	9	9	18	1	65
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	19	14	78	24	17	2	154

UUDEEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
9. KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITO							
Ostopalveluperhehoidon asiakkaita yhteensä	53	25	10	0	1	0	89
Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaita	52	24	9	0	1	0	86
Lyhytaikaisen (tilapäisen) perhehoidon asiakkaita	1	2	1	0	0	0	4
Perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	26 336	8 025	9 532	3 285	6 269	563	54 010
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	550	263	3 233	674	308	198	5 226
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	283	206	98	100	174	188	179
Oman perhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	9 730	243	6 228	3 285	5 904	563	25 953
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	501	243	3 214	674	308	198	5 138
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	207	17	72	100	169	188	119
Ostopalveluperhehoidon käyttövuorokausia yhteensä	16 606	7 782	3 304	0	365	0	28 057
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttövuorokausia	49	20	19	0	0	0	88
Käyttövuorokausia asiakasta kohti yhteensä	313	311	330	0	365	0	315
Perhehoidon kokonaisbruttokustannukset, €	2 668 097	730 510	834 979	278 600	620 534	48 492	5 181 212
Perhehoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	632 940	132 655	133 325	81 912	100 408	8 993	1 090 233
Perhehoidon kokonaisnettokustannukset, €	2 035 157	597 855	701 654	196 688	520 126	39 500	4 090 979
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	2,2	1,2	1,9	0,6	1,6	0,1	1,8
Nettokustannukset väestöä kohti, €	3,1	2,1	3,0	1,0	2,2	0,2	2,3
Nettokustannukset perhehoidon asiakasta kohti, €	21 883	15329,6	7 234	5 960	14 448	13 167	13 591
Nettokustannukset perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	77,3	74,5	73,6	59,9	83,0	70,2	75,7
Oman perhehoidon bruttokustannukset, €	971 896	4 485	498 243	278 600	601 040	48 492	2 402 756
Omasta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	243 448	2	57 990	81 912	100 408	8 993	492 753
Oman perhehoidon nettokustannukset, €	728 448	4 483	440 253	196 688	500 632	39 500	1 910 004
Nettokustannukset väestöä kohti, €	1,1	0,0	1,9	1,0	2,1	0,2	1,1
Nettokustannukset oman perhehoidon asiakasta kohti, €	15 499	320,2	5 060	5 960	14 304	13 167	8 721
Nettokustannukset oman perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	75	18	71	60	85	70	74
Ostetun perhehoidon bruttokustannukset, €	1 696 201	726 025	336 736	0	19 493	0	2 778 455
Ostetusta perhehoidosta perityt asiakasmaksut, €	389 492	132 653	75 335	0	0	0	597 480
Ostetun perhehoidon nettokustannukset, €	1 306 709	593 372	261 401	0	19 493	0	2 180 975
Nettokustannukset väestöä kohti, €	2,0	2,0	1,1	0,0	0,1	0,0	1,2
Nettokustannukset ostetun perhehoidon asiakasta kohti, €	24 655	23 735	26 140	0	19 493	0	24 505
Nettokustannukset ostetun perhehoidon käyttövuorokautta kohti, €	79	76	79	0	53	0	78

UUDEEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
10. KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO							
Laitoshoidon asiakkaita yhteensä	50	49	45	62	80	39	325
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	31	22	6	27	38	6	130
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	19	27	39	38	42	33	198
Laitoshoidon asiakkaiden osuus väestöstä yhteensä, %	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	0,02	0,02
Laitoshoidon asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	2,2	4,9	4,3	5,9	7,1	2,9	4,2
Laitoshoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus kehitysvammahuollon asiakkaista, %	1,4	2,2	0,6	2,6	3,4	0,4	1,7
Laitoshoidon pitkäaikaisten asiakkaiden osuus laitoshoidon asiakkaista, %	62,0	44,9	13,3	43,5	47,5	15,4	40,0
Oman laitoshoidon asiakkaita yhteensä	3	0	-	-	-	0	3
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	3	0	-	-	-	0	3
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	-	0	-	-	-	0	0
Ostopalvelulaitoshoidon asiakkaita yhteensä	47	49	45	62	80	39	322
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaita	28	22	6	27	38	6	127
Lyhytaikaisen (tilapäisen) laitoshoidon asiakkaita	19	27	39	38	42	33	198
Laitoshoidon käyttöpäiviä yhteensä	11 530	6 436	6 196	9 226	10 584	2 921	46 893
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	2 146	1 691	4 038	2 357	1 150	1 708	13 090
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	231	131	138	149	132	75	144
Oman laitoshoidon käyttöpäiviä yhteensä	595	-	-	-	-	0	595
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	-	-	-	-	-	0	0
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	198	-	0	0	0	0	198
Ostopalvelulaitoshoidon käyttöpäiviä	10 935	6 436	6 196	9 226	10 584	2 921	46 298
Joista lyhytaikaisia (tilapäisiä) käyttöpäiviä	2 146	1 691	4 038	2 357	1 150	1 708	13 090
Käyttöpäiviä asiakasta kohti yhteensä	233	131	138	149	132	75	144
Laitoshoidon kokonaisbruttokustannukset, €	6 403 972	1 751 495	3 450 514	5 271 575	5 969 067	1 930 642	24 777 265
Laitoshoidosta perityt asiakasmaksut yhteensä, €	167 649	114 358	38 272	0	0	3 091	323 370
Laitoshoidon kokonaisnettokustannukset, €	6 236 323	1 637 137	3 412 242	5 271 575	5 969 067	1 927 551	24 453 895
Nettokustannusten osuus KvH:n kokonaisnettokustannuksista, %	7	3	9	15	18	7	11
Nettokustannukset väestöä kohti, €	10	6	15	27	25	9	13
Nettokustannukset laitoshoidon asiakasta kohti, €	124 726	33 411	75 828	85 025	74 613	49 424	75 243
Nettokustannukset laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	541	254	551	571	564	660	521
Oman laitoshoidon bruttokustannukset, €	121 923	-	-	-	-	-	121 923
Omasta laitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	1 108	-	-	-	-	-	1 108
Oman laitoshoidon nettokustannukset, €	120 815	-	-	-	-	-	120 815

UUODEN 2019 TIEDOT	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
10. KEHITYSVAMMAISTEN LAITOSHOITO							
Nettokustannukset väestöä kohti, €	0	0	0	0	0	0	0
Nettokustannukset oman laitoshoidon asiakasta kohti, €	40 272	0	0	0	0	0	40 272
Nettokustannukset oman laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	203	0	0	0	0	0	203
Ostopalvelulaitoshoidon kokonaisbruttokustannukset,€	6 282 049	1 751 495	3 450 514	5 271 575	5 969 067	1 930 642	24 655 342
Ostopalvelulaitoshoidosta perityt asiakasmaksut, €	166 541	114 358	38 272	0	0	3 091	322 262
Ostopalvelulaitoshoidon nettokustannukset, €	6 115 508	1 637 137	3 412 242	5 271 575	5 969 067	1 927 551	24 333 080
Nettokustannukset väestöä kohti, €	9	6	0	27	25	9	15
Nettokustannukset ostetun laitoshoidon asiakasta kohti, €	130 117	33 411	75 828	85 025	74 613	49 424	75 569
Nettokustannukset ostetun laitoshoidon käyttövuorokautta kohti, €	559	254	551	571	564	660	526
11. OMAISHOIDON TUKI							
Omaishoidon asiakkaita yhteensä Täydennä 2015 ja 2016 tiedot	3 700	1 438	0	1 639	1 936	1 915	10 628
0–17-vuotiaat	1 143	381	..	243	529	481	2 777
18–64-vuotiaat	708	258	..	311	341	370	1 988
65 vuotta täyttäneet	1 849	799	..	1 085	1 066	1 064	5 863
Omaishoidon tuen palkkioluokat (€/kk) vuonna 2018							
Palkkioluokka 1	440	439,80	400	400	400	400	
Palkkioluokka 2	799	0	800	758	600	0	
Palkkioluokka 3	1 731	799,78	1 388	1 206	900	919	
Palkkioluokka 4	0	1732,38	0	0	1 400	1 602	
Maksettujen hoitopalkkioiden kokonaiskustannukset yhteensä, €	23 451 760	7 916 188	4 987 944	7 868 066	10 346 588	10 650 248	57 352 728

Liite 3: Vammaisten palvelujen toiminta- ja kustannustietojen aikasarjat 2015–2019

			HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Väestö yhteensä 31.12.	2015	628 208	1,2	269 802	1,6	214 605	1,8	185 908	-11,8	225 118	22,5	198 525	-11,0	1 722 166	0,4	
	2016	635 181	1,1	274 583	1,8	219 341	2,2	187 604	0,9	228 274	1,4	200 526	1,0	1 745 509	1,4	
	2017	643 272	1,3	279 044	1,6	223 027	1,7	189 669	1,1	231 853	1,6	201 810	0,6	1 768 675	1,3	
	2018	648 042	0,7	283 632	1,6	228 166	2,3	191 331	0,9	235 239	1,5	203 567	0,9	1 789 977	1,2	
	2019	653 835	0,9	289 731	2,2	233 775	2,5	192 962	0,9	238 140	1,2	205 489	0,9	1 813 932	1,3	
Muutos 2015-2019, %		4,1		7,4		8,9		3,8		5,8		3,5		5,3		
1. Vammaisten palvelujen kokonaiskustannukset																
Vammaisten palvelujen nettokustannukset	2015	161 356 302	0,5	63 473 140	3,1	50 900 752	0,9	45 354 163	4,2	52 907 361	3,5	47 348 624	0,6	421 340 342	1,7	
	2016	164 669 566	2,1	69 010 753	8,7	51 831 620	1,8	46 862 410	3,3	55 056 820	4,1	47 890 910	1,1	435 322 079	3,3	
	2017	160 350 564	-2,6	71 261 554	3,3	48 777 210	-5,9	47 028 452	0,4	60 408 176	9,7	49 037 633	2,4	436 863 589	0,4	
	2018	169 168 534	5,5	75 454 317	5,9	55 845 255	14,5	49 614 418	5,5	65 620 622	8,6	49 602 927	1,2	465 306 072	6,5	
	2019	178 210 415	5,3	82 168 867	8,9	62 440 588	11,8	51 708 768	4,2	70 061 425	6,8	52 134 671	5,1	496 724 734	6,8	
Muutos 2015-2019, %		10,4		29,5		22,7		14,0		32,4		10,1		17,9		
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	26,0	..	14,7	..	14,4	..	13,0	..	9,5	..	21,7	..	19,5	..	
	2016	25,6	-1,6	15,0	2,1	0,0	-100,0	12,7	-1,6	9,1	-4,0	21,4	-1,3	19,1	-1,9	
	2017	24,2	-5,2	17,3	14,8	15,6	0,0	12,6	-1,0	10,8	18,0	21,3	-0,3	19,2	0,6	
	2018	22,7	-6,2	24,8	43,8	15,4	-1,5	11,9	-5,5	11,0	1,5	21,1	-1,0	19,7	2,4	
	2019	31,9	40,5	23,6	-5,1	21,4	38,8	0,0	-100,0	12,5	14,4	19,9	-5,6	24,4	24,1	
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	24,7	..	40,9	..	41,1	..	54,2	..	68,8	..	62,4	..	43,0	..	
	2016	25,0	1,3	44,4	8,6	44,4	7,9	54,3	0,3	66,8	-2,9	63,7	2,1	44,3	3,0	
	2017	38,8	55,3	66,4	49,7	51,1	15,1	65,8	21,1	65,7	-1,6	75,7	18,8	56,8	28,2	
	2018	40,9	5,3	68,6	3,3	54,0	5,6	65,7	-0,2	66,9	1,7	76,0	0,4	58,3	2,6	
	2019	56,8	38,8	67,3	-1,9	55,0	1,9	69,9	6,4	85,4	27,8	77,7	2,3	67,0	15,0	
Vammaisten palvelujen kustannukset euroa / väestö	2015	257	-0,7	235	1,5	237	-0,9	244	18,2	235	-15,5	239	13,0	245	1,3	
	2016	259	0,9	251	6,8	236	-0,4	250	2,4	241	2,6	239	0,1	249	1,9	
	2017	249	-3,8	255	1,6	219	-7,4	248	-0,7	261	8,0	243	1,7	247	-1,0	
	2018	261	4,7	266	4,2	245	11,9	259	4,6	279	7,1	244	0,3	260	5,2	
	2019	273	4,4	284	6,6	267	9,1	268	3,3	294	5,5	254	4,1	274	5,3	
Muutos 2015-2019, %		6,1		20,6		12,6		9,8		25,2		6,4		11,9		
2. Vammaispalvelulain (VpL) mukaisten palvelujen asiakkaat ja kustannukset																
Asiakkaat, joilla on ollut voimassa myönteinen VpL:n mukainen päätös	2015	12 302	-3,7	4 515	3,4	4 904	-2,0	3 676	-3,2	6 017	-3,3	3 449	-7,6	34 863	-2,9	
	2016	12 012	-2,4	4 691	3,9	4 728	-3,6	3 613	-1,7	5 997	-0,3	3 393	-1,6	34 344	-1,2	
	2017	12 119	0,9	4 626	-1,4	4 695	-0,7	3 599	-0,4	6 057	1,0	3 374	-0,6	34 470	0,1	
	2018	12 128	0,1	4 697	1,5	4 892	4,2	3 593	-0,2	6 015	-0,7	3 241	-3,9	34 566	0,3	
	2019	11 925	-1,7	4 800	2,2	4 849	-0,9	3 608	0,4	5 871	-2,4	2 844	-12,2	33 897	-1,9	
Muutos 2015-2019, %		-3,1		6,3		-1,1		-1,8		-2,4		-17,5		-2,8		
VpL:n mukaisia palveluja tai tukitoimia saaneiden %-osuus väestöstä	2015	1,96	-4,9	1,67	1,8	2,29	-3,8	1,98	9,7	2,67	-21,0	1,74	3,8	2,02	-3,3	
	2016	1,89	-3,4	1,71	2,1	2,16	-5,7	1,93	-2,6	2,63	-1,7	1,69	-2,6	1,97	-2,6	
	2017	1,88	-0,4	1,66	-3,0	2,11	-2,3	1,90	-1,5	2,61	-0,6	1,67	-1,2	1,95	-1,2	
	2018	1,87	-0,7	1,66	-0,1	2,14	1,8	1,88	-1,0	2,56	-2,1	1,59	-4,8	1,93	-0,9	
	2019	1,82	-2,5	1,66	0,0	2,07	-3,3	1,87	-0,4	2,47	-3,6	1,38	-13,1	1,87	-3,2	
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2015	76 601 998	-0,3	27 509 681	5,0	22 176 331	-0,8	14 580 700	7,9	26 363 980	5,8	21 322 900	-2,9	188 555 590	1,5	
	2016	78 345 902	2,3	27 935 379	1,5	21 323 082	-3,8	15 122 235	3,7	28 178 177	6,9	21 606 972	1,3	192 511 748	2,1	
	2017	77 207 343	-1,5	28 400 972	1,7	20 860 035	-2,2	15 548 800	2,8	32 095 690	13,9	22 556 146	4,4	196 668 987	2,2	
	2018	81 106 759	5,1	30 477 311	7,3	22 800 471	9,3	16 484 527	6,0	35 311 659	10,0	23 328 357	3,4	209 509 084	6,5	
	2019	83 852 738	3,4	31 874 818	4,6	27 317 687	19,8	17 206 946	4,4	36 662 574	3,8	24 195 051	3,7	221 109 814	5,5	
Muutos 2015-2019, %		9,5		15,9		23,2		18,0		39,1		13,5		17,3		
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	4,6	..	0,0	..	
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3	-27,2	0,0	0,0	
	2017	3,2	0,0	7,3	0,0	3,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	3,4	2,3	0,0	0,0	
	2018	4,5	39,8	24,2	231,7	2,1	-31,6	1,9	3,7	0,0	0,0	2,4	-29,3	0,0	4,0	
	2019	26,4	486,4	23,1	-4,3	25,3	1 126,1	0,0	-100,0	0,0	0,0	2,2	-6,5	0,0	35,4	
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	58,8	..	66,1	..	0,0	..	
	2016	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,2	2,3	68,4	3,4	0,0	0,0	
	2017	24,6	0,0	56,5	2 231,6	21,4	0,0	35,2	0,0	59,5	-1,1	96,6	41,3	0,0	0,0	
	2018	23,8	-3,3	63,8	13,0	25,3	18,0	33,9	-3,6	62,1	4,3	97,6	1,0	0,0	3,7	
	2019	336,0	1 312,7	59,1	-7,4	33,9	34,1	43,4	27,9	100,0	61,0	97,8	0,2	0,0	38,1	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / asiakas	2015	6 227	3,5	6 093	1,5	4 522	1,3	3 966	11,5	4 382	9,4	6 182	5,0	5 408	4,5	
	2016	6 522	4,7	5 955	-2,3	4 510	-0,3	4 186	5,5	4 699	7,2	6 368	3,0	5 591	3,4	
	2017	6 371	-2,3	6 139	3,1	4 443	-1,5	4 320	3,2	5 299	12,8	6 685	5,0	5 706	2,1	
	2018	6 688	5,0	6 489	5,7	4 661	4,9	4 588	6,2	5 871	10,8	7 198	7,7	6 061	6,2	
	2019	7 032	5,1	6 641	2,3	5 634	20,9	4 769	3,9	6 245	6,4	8 507	18,2	6 523	7,6	
Muutos 2015-2019, %		12,9		9,0		24,6		20,2		42,5		37,6		20,6		
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset €/väestö	2015	122	-1,5	102	3,4	103	-2,6	78	22,3	117	-13,6	107	9,0	109	1,1	
	2016	123	1,2	102	-0,2	97	-5,9	81	2,8	123	5,4	108	0,3	110	0,7	
	2017	120	-2,7	102	0,0	94	-3,8	82	1,7	138	12,1	112	3,7	111	0,8	
	2018	125	4,3	107	5,6	100	6,8	86	5,1	150	8,4	115	2,5	117	5,3	
	2019	128	2,5	110	2,4	117	16,9	89	3,5	154	2,6	118	2,7	122	4,1	
Muutos 2015-2019, %		5,2		7,9		13,1		13,7		31,5		9,6		11,3		
3. Kehitysvammahuollon asiakkaat ja kustannukset																
Kehitysvammahuollon asiakkaat yhteensä	2015	2 292	0,9	881	-0,3	888	2,4	1 030	2,9	1 150	3,2	1 347	3,9	7 588	2,1	
	2016	2 366	3,2	907	3,0	887	-0,1	1 118	8,5	1 175	2,2	1 386	2,9	7 839	3,3	
	2017	2 427	2,6	934	3,0	973	9,7	1 020	-8,8	1 190	1,3	1 463	5,6	8 007	2,1	
	2018	2 480	2,2	951	1,8	1 020	4,8	1 050	2,9	1 222	2,7	1 516	3,6	8 239	2,9	
	2019	2 536	2,3	991	4,2	1 038	1,8	1 071	2,0	1 235	1,1	1 547	2,0	8 418	2,2	
Muutos 2015-2019, %		10,6		12,5		16,9		4,0		7,4		14,8		10,9		
KvL:n mukaisia palveluja käyttäneet asiakkaat	2015															

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
Kehitysvammahuollon nettokustannukset	2015	84 754 304	1,3	35 963 459	1,8	28 724 421	2,3	30 773 463	2,6	26 543 382	1,3	26 025 724	3,7	232 784 752	1,9
	2016	86 323 664	1,9	41 075 373	14,2	30 508 538	6,2	31 740 175	3,1	26 878 643	1,3	26 283 938	1,0	242 810 331	4,3
	2017	83 143 221	-3,7	42 860 582	4,3	27 917 175	-8,5	31 479 652	-0,8	28 312 486	5,3	26 481 486	0,8	240 194 602	-1,1
	2018	88 061 775	5,9	44 977 006	4,9	33 044 784	18,4	33 129 891	5,2	30 308 963	7,1	26 260 422	-0,8	255 782 841	6,5
	2019	93 818 936	6,5	50 210 767	11,6	35 122 901	6,3	34 488 222	4,1	33 263 953	9,7	27 913 355	6,3	274 818 134	7,4
Muutos 2015–2019, %		10,7		39,6		22,3		12,1		25,3		7,3		18,1	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	51,3	..	26,5	..	25,9	..	19,3	..	19,3	..	36,9	..	41,2	..
	2016	50,6	-1,4	25,8	-2,8	0,0	-100,0	19,0	-1,4	19,6	1,9	37,2	0,7	40,9	-0,8
	2017	45,4	-10,3	24,4	-5,3	25,5	0,0	18,2	-4,5	23,6	20,3	37,8	1,6	39,4	-3,7
	2018	40,9	-9,9	26,0	6,7	25,0	-1,9	17,1	-6,0	24,3	2,7	38,9	2,9	37,6	-4,6
	2019	37,8	-7,5	24,8	-4,8	23,7	-5,0	15,3	-10,5	26,8	10,6	36,1	-7,1	27,4	-27,1
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	48,7	..	73,5	..	74,1	..	80,8	..	80,7	..	63,1	..	77,1	..
	2016	49,4	1,5	74,3	1,2	76,7	3,4	81,1	0,5	80,3	-0,5	62,8	-0,4	79,5	3,2
	2017	54,6	10,5	75,0	0,9	74,5	-2,8	82,1	1,2	76,4	-4,9	62,2	-1,0	82,3	3,4
	2018	59,1	8,2	74,0	-1,4	75,0	0,7	82,4	0,4	75,7	-0,8	61,1	-1,8	83,7	1,7
	2019	62,2	5,2	75,2	1,7	76,3	1,6	84,7	2,8	73,2	-3,4	63,9	4,5	72,6	-13,3
Kehitysvammahuollon nettokustannukset euroa / asiakas	2015	42 208	-3,1	40 821	2,1	33 169	-7,5	35 908	5,7	26 438	-18,2	22 710	-2,7	34 425	-4,2
	2016	42 253	0,1	45 287	10,9	34 395	3,7	35 824	-0,2	26 665	0,9	22 388	-1,4	35 164	2,1
	2017	40 420	-4,3	45 889	1,3	28 692	-16,6	34 032	-5,0	27 515	3,2	20 786	-7,2	33 397	-5,0
	2018	40 638	0,5	47 294	3,1	32 397	12,9	35 095	3,1	27 554	0,1	21 178	1,9	34 463	3,2
	2019	41 660	2,5	50 667	7,1	33 837	4,4	36 925	5,2	29 647	7,6	20 677	-2,4	35 751	3,7
Muutos 2015–2019, %		-1,3		24,1		2,0		2,8		12,1		-9,0		3,9	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset €/väestö	2015	135	0,0	133	0,2	134	0,5	166	16,4	118	-17,3	131	16,5	135	1,5
	2016	136	0,7	150	12,2	139	3,9	169	2,2	118	-0,1	131	0,0	139	2,9
	2017	129	-4,9	154	2,7	125	-10,0	166	-1,9	122	3,7	131	0,1	136	-2,4
	2018	136	5,1	159	3,2	145	15,7	173	4,3	129	5,5	129	-1,7	143	5,2
	2019	143	5,6	173	9,3	150	3,7	179	3,2	140	8,4	136	5,3	152	6,0
Muutos 2015-2019, %		6,4		30,0		12,2		8,0		18,5		3,6		12,1	
4. Henkilökohtainen apu															
VpL:n mukaisen henkilökohtaisen avun asiakkaat	2015	2 280	6,5	726	9,5	609	3,9	598	27,8	804	10,4	861	8,7	5 878	9,3
	2016	2 467	8,2	803	10,6	638	4,8	685	14,5	918	14,2	866	0,6	6 377	8,5
	2017	2 621	6,2	856	6,6	675	5,8	770	12,4	1 087	18,4	930	7,4	6 999	8,8
	2018	2 762	5,4	930	8,6	734	8,7	855	11,0	1 294	19,0	982	5,6	7 557	8,9
	2019	2 893	4,7	1 014	9,0	751	2,3	941	10,1	1 403	8,4	1 002	2,0	8 004	5,9
Muutos 2015-2019, %		26,9		39,7		23,3		57,4		74,5		16,4		36,2	
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus väestöstä	2015	0,36	5,2	0,27	7,8	0,28	2,1	0,32	44,9	0,36	-9,8	0,43	22,1	0,34	8,8
	2016	0,39	7,0	0,29	8,7	0,29	2,5	0,37	13,5	0,40	12,6	0,43	-0,4	0,37	7,0
	2017	0,41	4,9	0,31	4,9	0,30	4,1	0,41	11,2	0,47	16,6	0,46	6,7	0,39	7,4
	2018	0,43	4,6	0,33	6,9	0,32	6,3	0,45	10,1	0,55	17,3	0,48	4,7	0,42	7,6
	2019	0,44	3,8	0,35	6,7	0,32	-0,1	0,49	9,1	0,59	7,1	0,49	1,1	0,44	4,5
Henkilökohtaisen avun asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2015	18,5	10,6	16,1	5,9	12,4	6,1	16,3	32,0	13,4	14,2	25,0	17,6	16,9	12,5
	2016	20,5	10,8	17,1	6,5	13,5	8,7	19,0	16,5	15,3	14,6	25,5	2,2	18,5	9,8
	2017	21,6	5,3	18,5	8,1	14,4	6,5	21,4	12,8	17,9	17,2	27,6	8,0	20,1	8,7
	2018	22,8	5,3	19,8	7,0	15,0	4,4	23,8	11,2	21,5	19,9	30,3	9,9	21,9	8,6
	2019	24,3	6,5	21,1	6,7	15,5	3,2	26,1	9,6	23,9	11,1	35,2	16,3	23,6	8,0
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset	2015	32 881 358	4,9	8 250 715	4,4	6 227 315	0,3	4 432 599	22,4	8 542 216	14,3	8 820 540	-4,7	69 154 743	5,1
	2016	35 751 688	8,7	9 061 251	9,8	6 085 676	-2,3	4 883 224	10,2	9 491 577	11,1	9 200 472	4,3	74 473 888	7,7
	2017	36 569 911	2,3	9 474 640	4,6	6 322 851	3,9	5 371 889	10,0	11 057 171	16,5	9 452 731	2,7	78 249 193	5,1
	2018	38 316 994	4,8	10 610 397	12,0	6 807 952	7,7	6 028 180	12,2	13 261 832	19,9	10 107 189	6,9	85 132 543	8,8
	2019	40 497 811	5,7	10 852 385	2,3	8 650 325	27,1	6 801 118	12,8	14 981 106	13,0	10 294 038	1,8	92 076 783	8,2
Muutos 2015-2019, %		23,2		31,5		38,9		53,4		75,4		16,7		33,1	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	1,4	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	1,2	1,4	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	-10,2	1,3	-10,2
	2018	0,0	0,0	47,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	5,5	48,5	3 629,5
	2019	43,6	0,0	46,7	-1,0	74,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	2,4	240,5	395,8
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	100,0	..	98,6	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	98,6	0,0	198,6	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	98,7	0,1	198,7	0,1
	2018	0,0	0,0	13,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	98,6	-0,1	211,6	6,5
	2019	56,4	0,0	4,0	-69,0	25,9	0,0	25,3	0,0	100,0	0,0	98,6	0,0	310,2	46,6
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset €/väestö	2015	52,3	3,7	30,6	2,8	29,0	-1,5	23,8	38,7	37,9	-6,7	44,4	7,1	40,2	4,7
	2016	56,3	7,5	33,0	7,9	27,7	-4,4	26,0	9,2	41,6	9,6	45,9	3,3	42,7	6,3
	2017	56,8	1,0	34,0	2,9	28,4	2,2	28,3	8,8	47,7	14,7	46,8	2,1	44,2	3,7
	2018	59,1	4,0	37,4	10,2	29,8	5,2	31,5	11,2	56,4	18,2	49,7	6,0	47,6	7,5
	2019	61,9	4,8	37,5	0,1	37,0	24,0	35,2	11,9	62,9	11,6	50,1	0,9	50,8	6,7
Muutos 2015-2019, %		18,3		22,5		27,5		47,8		65,8		12,8		26,4	
Kustannukset euroa / henkilökohtaisen avun asiakas	2015	14 422	-1,5	11 365	-4,6	10 225	-3,5	7 412	-4,2	10 625	3,5	10 245	-12,3	11 765	-3,8
	2016	14 492	0,5	11 284	-0,7	9 539	-6,7	7 129	-3,8	10 339	-2,7	10 624	3,7	11 679	-0,7
	2017	13 953	-3,7	11 069	-1,9	9 367	-1,8	6 976	-2,1	10 172	-1,6	10 164	-4,3	11 277	-3,4
	2018	13 873	-0,6	11 409	3,1	9 275	-1,0	7 051	1,1	10 249	0,8	10 292	1,3	11 265	-0,1
	2019	13 999	0,9	10 703	-6,2	11 518	24,2	7 228	2,5	10 678	4,2	10 273	-0,2	11 504	2,1
Muutos 2015-2019, %		-2,9		-5,8		12,6		-2,5		0,5		0,3		-	

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos		Muutos	
5. Kuljetuspalvelut															
Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut															
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaista	2015	69,2	4,5	70,4	-1,4	72,0	3,3	71,7	-4,0	58,8	-1,6	88,2	-0,9	70,1	0,9
	2016	68,7	-0,8	68,2	-3,0	74,3	3,2	71,6	-0,2	58,0	-1,5	86,6	-1,8	69,6	-0,7
	2017	65,4	-4,8	69,0	1,1	76,4	2,8	69,8	-2,4	59,3	2,3	82,3	-5,0	68,4	-1,7
	2018	59,6	-8,8	67,7	-1,8	72,7	-4,8	70,2	0,5	58,6	-1,3	86,8	5,4	66,0	-3,5
	2019	63,3	6,2	63,9	-5,7	73,9	1,6	77,3	10,1	57,6	-1,7	83,9	-3,3	67,1	1,7
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden %-osuus väestöstä	2015	1,36	-0,6	1,18	0,4	1,65	-0,6	1,42	5,4	1,57	-22,3	1,53	2,9	1,42	-2,4
	2016	1,30	-4,2	1,17	-1,0	1,60	-2,7	1,38	-2,8	1,52	-3,1	1,47	-4,3	1,37	-3,3
	2017	1,23	-5,1	1,14	-1,9	1,61	0,4	1,32	-3,9	1,55	1,7	1,38	-6,1	1,33	-2,9
	2018	1,12	-9,4	1,12	-1,9	1,56	-3,0	1,32	-0,5	1,50	-3,4	1,38	0,4	1,28	-4,4
	2019	1,16	3,5	1,06	-5,7	1,53	-1,7	1,44	9,6	1,42	-5,2	1,16	-15,9	1,25	-1,6
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden määrä	2015	530	4,3	279	4,9	141	-4,1	87	-19,4	203	-6,9	141	39,6	1 381	2,4
	2016	550	3,8	310	11,1	162	14,9	79	-9,2	212	4,4	140	-0,7	1 453	5,2
	2017	523	-4,9	315	1,6	199	22,8	101	27,8	207	-2,4	139	-0,7	1 484	2,1
	2018	530	1,3	335	6,3	165	-17,1	154	52,5	226	9,2	119	-14,4	1 529	3,0
	2019	520	-1,9	339	1,2	176	6,7	110	-28,6	226	0,0	119	0,0	1 490	-2,6
Muutos 2015-2019, %		-1,9		21,5		24,8		26,4		11,3		-15,6		7,9	
VpL-kuljetuspalveluja käyttäneistä asiakkaista työ- ja opiskelumatkoja käyttäneiden %-osuus	2015	6,2	3,7	8,8	2,8	4,0	-5,2	3,3	-13,3	5,7	-2,2	4,6	52,4	5,6	4,5
	2016	6,7	7,1	9,7	10,3	4,6	15,5	3,1	-7,4	6,1	6,3	4,8	2,8	6,1	7,3
	2017	6,6	-1,0	9,9	2,0	5,5	20,3	4,0	31,6	5,8	-5,5	5,0	5,1	6,3	3,8
	2018	7,3	11,0	10,5	6,7	4,6	-16,4	6,1	51,9	6,4	11,3	4,2	-15,4	6,7	6,4
	2019	6,9	-6,1	11,1	5,0	4,9	5,9	3,9	-35,4	6,7	4,2	5,0	17,9	6,5	-2,2
Yhdensuuntaiset VpL-matkat	2015	574 498	-4,5	324 143	3,5	323 358	1,3	225 629	1,8	274 501	-1,9	166 562	4,0	1 888 691	-0,4
	2016	535 174	-6,8	325 374	0,4	318 380	-1,5	203 764	-9,7	265 556	-3,3	145 100	-12,9	1 793 348	-5,0
	2017	521 903	-2,5	323 982	-0,4	313 353	-1,6	202 076	-0,8	283 482	6,8	135 567	-6,6	1 780 363	-0,7
	2018	503 469	-3,5	322 519	-0,5	315 832	0,8	204 354	1,1	282 650	-0,3	128 991	-4,9	1 757 815	-1,3
	2019	492 638	-2,2	326 302	1,2	331 091	4,8	206 287	0,9	274 199	-3,0	129 081	0,1	1 759 598	0,1
Muutos 2015-2019, %		-14,2		0,7		2,4		-8,6		-0,1		-22,5		-6,8	
VpL-matkat / matkoja käyttänyt asiakas / kk	2015	5,6	-5,1	8,5	1,5	7,6	0,1	7,1	9,5	6,5	3,1	4,6	13,6	6,4	1,7
	2016	5,4	-3,9	8,5	-0,4	7,6	-1,0	6,6	-7,9	6,4	-1,5	4,1	-9,8	6,2	-3,2
	2017	5,5	1,5	8,5	-0,1	7,3	-3,6	6,7	2,1	6,6	3,3	4,1	-1,1	6,3	0,9
	2018	5,8	5,7	8,4	-0,2	7,4	1,6	6,8	0,8	6,7	1,7	3,8	-6,0	6,4	2,0
	2019	5,4	-6,3	8,9	5,0	7,7	4,1	6,2	-8,7	6,8	1,1	4,5	17,9	6,4	0,4
Myönnettöjen VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset	2015	18 238 636	-11,4	10 143 170	4,4	9 400 749	-1,4	4 312 969	4,7	6 801 520	-2,7	4 961 455	2,8	53 858 499	-3,4
	2016	17 288 758	-5,2	10 114 685	-0,3	8 947 349	-4,8	4 320 217	0,2	6 786 564	-0,2	4 919 751	-0,8	52 377 324	-2,8
	2017	17 242 483	-0,3	10 431 107	3,1	8 639 042	-3,4	4 188 650	-3,0	7 654 667	12,8	4 819 840	-2,0	52 975 790	1,1
	2018	17 871 399	3,6	10 704 986	2,6	8 862 209	2,6	4 227 902	0,9	7 517 567	-1,8	4 610 291	-4,3	53 794 354	1,5
	2019	17 522 511	-2,0	11 221 421	4,8	9 839 208	11,0	4 133 516	-2,2	7 260 613	-3,4	4 394 652	-4,7	54 371 921	1,1
Muutos 2015-2019, %		-3,9		10,6		4,7		-4,2		6,7		-11,4		1,0	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	17,1	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,9	-30,3	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,2	-48,1	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	-94,3	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	#ARVO!	0,0	0,6	77,5	0,1	67,4
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,8	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-11,3	0,0	2,1	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	4,5	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	0,0	4,9	0,0	0,0
VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset €/väestö	2015	29,0	-12,4	37,6	0,0	43,8	0,0	23,2	0,0	30,2	-20,5	25,0	15,5	31,3	0,0
	2016	27,2	-6,2	36,8	-2,0	40,8	-6,9	23,0	-0,7	29,7	-1,6	24,5	-1,8	30,0	-4,1
	2017	26,8	-1,5	37,4	1,5	38,7	-5,0	22,1	-4,1	33,0	11,1	23,9	-2,7	30,0	-0,2
	2018	27,6	2,9	37,7	1,0	38,8	0,3	22,1	0,1	32,0	-3,2	22,6	-5,2	30,1	0,3
	2019	26,8	-2,8	38,7	2,6	42,1	8,4	21,4	-3,1	30,5	-4,6	21,4	-5,6	30,0	-0,3
Muutos 2015-2019, %		-7,7		3,0		-3,9		-7,7		0,9		-14,4		-4,2	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (palvelua käyttänyt)	2015	2 142	-12,0	3 193	2,4	2 662	-2,6	1 636	12,6	1 921	2,3	1 630	12,3	2 203	-1,4
	2016	2 096	-2,2	3 160	-1,0	2 547	-4,3	1 671	2,1	1 951	1,6	1 673	2,6	2 185	-0,8
	2017	2 176	3,8	3 270	3,5	2 409	-5,4	1 667	-0,2	2 130	9,2	1 735	3,7	2 246	2,6
	2018	2 471	13,6	3 365	2,9	2 491	3,4	1 676	0,6	2 134	0,2	1 640	-5,5	2 357	4,9
	2019	2 320		3 661		2 746		1 483		2 147		1 842		2 389	
Muutos 2015-2019, %		8,3		14,7		3,2		-9,4		11,8		13,0		8,4	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2015	23,8	-11,1	36,9	-0,6	42,4	-0,6	29,6	-3,0	25,8	-8,0	23,3	5,9	28,6	-4,8
	2016	22,1	-7,3	36,2	-1,8	42,0	-1,0	28,6	-3,4	24,1	-6,6	22,8	-2,1	27,2	-4,7
	2017	22,3	1,2	36,7	1,4	41,4	-1,3	26,9	-5,7	23,8	-1,0	21,4	-6,2	26,9	-1,0
	2018	22,0	-1,3	35,1	-4,4	38,9	-6,1	25,6	-4,8	21,3	-10,7	19,8	-7,5	25,7	-4,7
	2019	20,9	-5,2	35,2	0,2	36,0	-7,3	24,0	-6,3	19,8	-7,0	18,2	-8,1	24,6	-4,2
VpL-matkan laskennallinen hinta (netto)	2015	31,7	-5,9	31,3	0,9	29,1	-2,7	19,1	2,8	24,8	-0,8	29,8	-1,2	28,5	6,3
	2016	32,3	1,8	31,1	-0,7	28,1	-3,3	21,2	10,9	25,6	3,1	33,9	13,8	29,2	2,4
	2017	33,0	2,3	32,2	3,6	27,6	-1,9	20,7	-2,2	27,0	5,7	35,6	4,9	29,8	1,9
	2018	35,5	7,4	33,2	3,1	28,1	1,8	20,7	-0,2	26,6	-1,5	35,7	0,5	30,6	2,8
	2019	35,6	0,2	34,4	3,6	29,7	5,9	20,0	-3,1	26,5	-0,4	34,0	-4,7	30,9	1,0
Muutos 2015-2019, %		12,0		9,9		2,2		4,8		6,9		14,3		8,4	
Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut															
Asiakkaat, joilla on vuoden aikana voimassa päätös SHL:n mukaisesta kuljetuspalvelusta	2015	4 289	-17,6	1 360	2,7	1 168	-12,1	709	9,1	707	14,4	1 044	5,9	9 277	-8,3
	2016	4 117	-4,0	1 338	-1,6	723	-38,1	713	0,6	738	4,4	1 2			

		HELSINKI		Muutos, %		ESPOO		Muutos, %		VANTAA		Muutos, %		TURKU		Muutos, %		TAMPERE		Muutos, %		OULU		Muutos, %		KUUSIKKO		Muutos, %	
Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut																													
ShL-kuljetuspalvelujen kustannukset €/väestö	2015	5,5	-24,4	2,1	6,5	2,2	-22,0	1,7	13,1	1,6	-26,5	2,7	25,0	3,3	0,0														
	2016	3,3	-39,5	2,0	-7,3	2,3	4,3	1,7	0,8	1,8	13,4	2,9	4,6	2,6	-23,0														
	2017	3,3	-1,4	1,9	-5,7	1,7	-26,0	2,0	17,0	2,2	22,8	3,4	20,7	2,6	1,6														
	2018	3,3	1,7	2,0	6,6	1,5	-10,7	2,1	8,3	2,1	-7,0	3,7	6,7	2,6	1,5														
	2019	3,3	-2,5	2,4	19,7	1,0	-30,1	2,4	12,3	0,8	-59,5	3,8	3,5	2,5	-5,7														
Muutos 2015-2019, %		-40,8		11,4		-51,8		43,5		-47,5		39,4		-25,1															
ShL-matkan laskennallinen hinta (netto)	2015	76,5	63,2	13,8	2,6	14,7	-2,7	10,9	-4,1	15,6	-14,1	24,0	-4,0	29,6	0,0														
	2016	54,9	-28,2	12,8	-7,3	19,9	35,4	9,6	-12,4	11,4	-26,6	19,6	-18,6	21,8	-26,4														
	2017	64,9	18,1	12,7	-1,2	23,4	17,5	10,6	10,7	11,7	2,3	25,1	28,1	23,3	7,0														
	2018	56,8	-12,5	12,7	0,4	25,5	9,3	10,0	-5,9	11,9	1,6	26,4	5,3	22,9	-2,0														
	2019	57,0	0,5	12,4	-2,5	14,4	-43,4	11,2	12,1	9,3	-21,9	23,6	-10,4	21,9	-4,2														
Muutos 2015-2019, %		-25,5		-10,3		-1,5		2,3		-40,4		-1,6		-26,1															
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä																													
Kuljetuspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrä yhteensä	2015	10 970	-6,3	4 176	1,9	4 233	-1,4	3 243	-5,1	4 113	-4,3	4 087	-5,2	30 822	0,0														
	2016	10 437	-4,9	4 207	0,7	4 086	-3,5	3 196	-1,4	4 321	5,1	4 202	2,8	30 449	-1,2														
	2017	9 775	-6,3	4 248	1,0	3 991	-2,3	3 274	2,4	4 691	8,6	4 073	-3,1	30 052	-1,3														
	2018	8 745	-10,5	4 350	2,4	3 901	-2,3	3 452	5,4	4 540	-3,2	4 348	6,8	29 336	-2,4														
	2019	9 076	3,8	4 487	3,1	4 024	3,2	3 782	9,6	4 343	-4,3	3 999	-8,0	29 711	1,3														
Muutos 2015-2019, %		-17,3		7,4		-4,9		16,6		5,6		-2,2		-3,6															
Vpl-asiakkaiden %-osuus	2015	77,6	7,4	76,1	0,1	83,4	2,7	81,3	-2,1	86,1	-0,6	74,5	-3,5	79,3	0,0														
	2016	79,0	1,8	76,1	0,0	86,0	3,0	80,9	-0,5	80,5	-6,5	70,0	-6,0	78,7	-0,8														
	2017	81,1	2,6	75,1	-1,3	89,9	4,5	76,8	-5,1	76,6	-4,8	68,2	-2,5	78,5	-0,3														
	2018	82,7	2,0	73,1	-2,6	91,2	1,5	73,1	-4,8	77,6	1,3	64,7	-5,2	77,8	-0,8														
	2019	83,2	0,6	68,3	-6,6	89,0	-2,4	73,7	0,9	77,8	0,3	59,7	-7,7	76,6	-1,6														
Muutos 2015-2019, %		7,3		-10,2		6,7		-9,3		-9,6		-19,9		-3,4															
ShL-asiakkaiden %-osuus	2015	22,4	-19,3	23,9	-0,3	16,6	-11,6	18,7	10,1	13,9	3,7	25,5	11,6	20,7	0,0														
	2016	21,0	-6,4	23,9	0,0	14,0	-15,3	19,1	2,1	19,5	40,3	30,0	17,6	21,3	2,9														
	2017	18,9	-9,8	24,9	4,2	10,1	-27,6	23,2	21,8	23,4	20,0	31,8	5,9	21,5	1,1														
	2018	17,3	-8,6	26,9	7,9	8,8	-13,4	26,9	15,9	22,4	-4,3	35,3	11,1	22,2	3,1														
	2019	16,8	-3,1	31,7	17,9	11,0	24,6	26,3	-2,4	22,2	-1,1	40,3	14,2	23,4	5,5														
Muutos 2015-2019, %		-25,1		32,5		-33,8		40,6		59,3		57,9		13,1															
Kuljetuspalvelumatkojen määrä yhteensä	2015	619 722	-11,2	365 832	3,7	355 133	-0,8	254 030	2,1	297 632	-1,4	189 133	5,3	2 081 482	-2,7														
	2016	573 709	-7,4	367 799	0,5	343 384	-3,3	236 754	-6,8	301 805	1,4	174 400	-7,8	1 997 851	-4,0														
	2017	554 468	-3,4	365 101	-0,7	329 353	-4,1	237 320	0,2	327 666	8,6	163 339	-6,3	1 977 247	-1,0														
	2018	541 624	-2,3	366 886	0,5	329 216	0,0	245 283	3,4	323 675	-1,2	157 389	-3,6	1 964 073	-0,7														
	2019	529 985	-2,1	381 942	4,1	348 023	5,7	247 640	1,0	295 736	-8,6	162 182	3,0	1 965 508	0,1														
Muutos 2015-2019, %		-14,5		4,4		-2,0		-2,5		-0,6		-14,2		-5,6															
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä	2015	21 697 054	-13,6	11 787 601	9,7	9 866 947	-2,5	4 623 431	4,3	7 161 576	-3,1	5 504 001	3,6	60 640 611	0,0														
	2016	19 404 738	-10,6	11 547 462	-2,0	9 444 242	-4,3	4 636 112	0,3	7 200 559	0,5	5 492 765	-0,2	57 725 878	-4,8														
	2017	19 354 978	-0,3	11 380 242	-1,4	9 012 684	-4,6	4 562 393	-1,6	8 171 131	13,5	5 515 834	0,4	57 997 262	0,5														
	2018	20 036 769	3,5	11 380 507	0,0	9 203 711	2,1	4 636 221	1,6	8 005 000	-2,0	5 359 480	-2,8	58 621 688	1,1														
	2019	19 651 657	-1,9	11 594 389	1,9	10 083 798	9,6	4 595 906	-0,9	7 460 490	-6,8	5 177 312	-3,4	58 563 552	-0,1														
Muutos 2015-2019, %		-9,4		-1,6		2,2		-0,6		4,2		-5,9		-3,4															
Kuljetuspalvelukeskusten toiminta																													
Kuljetuspalvelukeskusten kautta tehdyt matkat	2015	537 656	-10,4	-	0,0	0	0,0	-	0,0	299 522	-1,0	173 733	2,5	1 010 911	-5,7														
	2016	533 990	-0,7	-	0,0	0	0,0	-	0,0	298 186	-0,4	172 800	-0,5	1 004 976	-0,6														
	2017	525 005	-1,7	-	0,0	0	0,0	-	0,0	321 105	7,7	163 339	-5,5	1 009 449	0,4														
	2018	514 863	-1,9	-	0,0	0	0,0	-	0,0	321 447	0,1	157 389	-3,6	993 699	-1,6														
	2019	529 985	2,9	0	0,0	0	0,0	-	0,0	303 521	-5,6	162 182	3,0	995 688	0,2														
Muutos 2015-2019, %		-1,4		0,0		0,0		0,0		1,3		-6,6		-1,5															
6. Asumista tukevat palvelut																													
Palveluasuminen																													
Palveluasumisen asiakkaat	2015	193	7,8	71	-1,4	64	6,7	109	4,8	74	-3,9	88	-33,8	599	-4,2														
	2016	200	3,6	71	0,0	57	-10,9	108	-0,9	78	5,4	118	34,1	632	5,5														
	2017	196	-2,0	70	-1,4	61	7,0	105	-2,8	93	19,2	136	15,3	661	4,6														
	2018	184	-6,1	58	-17,1	80	31,1	126	20,0	87	-6,5	122	-10,3	657	-0,6														
	2019	184	0,0	49	-15,5	76	-5,0	127	0,8	91	4,6	128	4,9	655	-0,3														
Muutos 2015-2019, %		-4,7		-31,0		18,8		16,5		23,0		45,5		9,3															
Palveluasumisen käyttöpäivät	2015	58 774	2,5	20 281	-1,1	21 653	11,8	34 935	4,7	24 555	2,0	24 249	-3,0	184 447	2,6														
	2016	60 559	3,0	19 600	-3,4	18 452	-14,8	32 586	-6,7	25 132	2,3	34 115	40,7	190 444	3,3														
	2017	60 434	-0,2	19 961	1,8	16 599	-10,0	32 914	1,0	25 255	0,5	44 937	31,7	200 100	5,1														
	2018	61 839	2,3	16 222	-18,7	25 228	52,0	42 365	28,7	29 307	16,0	30 887	-31,3	205 848	2,9														
	2019	59 993	-3,0	15 843	-2,3	24 270	-3,8	45 090	6,4	30 105	2,7	25 849	-16,3	201 150	-2,3														
Muutos 2015-2019, %		2,1		-21,9		12,1		29,1		22,6		6,6		9,1															
Joista lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2015	642	6,6	537	-1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1179	3,0														
	2016	471	-26,6	511	-4,8	0	0,0	0	0,0	4	0,0	0	0,0	986	-16,4														
	2017	370	-21,4	500	-2,2	0	0,0	0	0,0	0	-100,0	0	0,0	870	-11,8														
	2018	144	-61,1	291	-41,8	0	0,0	0	0,0	7	0,0	0	0,0	442	-49,2														
	2019	77	-46,5	214	-26,5	0	0,0	0	0,0	174	2 385,7	0	0,0	465	5,2														
Muutos 2015-2019, %		-88,0		-60,1		0,0		0,0		0,0		0,0		-60,6															
Palveluasumisen (ohjatun asumisen) käyttöpäivät asiakasta kohti	2015	305	-5,0	286	0,3	338	4,8	321	-0,1	332	6,2	276	46,6	308	7,1														
	2016	303	-0,6	276	-3,4	324	-4,3	302	-5,9	322	-2,9	289	4,9	301	-2,1														
	2017	308	1,8	285	3,3	272	-15,9	313	3,9	372	-15,7	330	14,3	303	0,5														
	2018	336	9,0	280	-1,9	315	15,9	336	7,3	337	24,0	253	-23,4	313	3,5														
	2019	326	-3,0	323	15,6	319	1,3	355	5,6	331	-1,8	202	-20,2	307	-2,0														
Muutos 2015-2019, %		7,1		13,2		-5,6		10,8		-0,3		-26,7		-0,3															
Palveluasumisen nettokustannukset	2015	5 304 847	5,6	1 381 058	-10,7	1 140 224	-12,4	2 254 920	16,0																				

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
6. Asumista tukevat palvelut															
Tuetun asumisen asiakkaat	2015	136	2,3	23	21,1	87	8,8	30	-3,2	122	14,0	74	94,7	472	15,7
	2016	170	25,0	29	26,1	81	-6,9	36	20,0	129	5,7	101	36,5	546	15,7
	2017	215	26,5	45	55,2	125	54,3	40	11,1	139	7,8	58	-42,6	622	13,9
	2018	248	15,3	72	60,0	127	1,6	54	35,0	155	11,5	60	3,4	716	15,1
	2019	261	5,2	92	27,8	115	-9,4	63	16,7	167	7,7	40	-33,3	738	3,1
Muutos 2015-2019, %		91,9		300,0		32,2		110,0		36,9		-45,9		56,4	
Tuetun asumisen käyttöpäivät	2015	48 220	0,0	7 007	24,6	28 773	21,1	10 950	4,9	42 495	14,9	20 591	41,4	158 036	13,2
	2016	55 991	16,1	7 935	13,2	25 185	-12,5	10 514	-4,0	42 645	0,4	22 104	32,1	169 614	7,3
	2017	72 239	29,0	10 555	33,0	36 269	44,0	12 654	20,4	42 693	0,1	16 872	-38,3	191 282	12,8
	2018	80 759	11,8	21 692	105,5	36 570	0,8	15 368	21,4	47 518	11,3	17 807	5,5	219 714	14,9
	2019	91 494	13,3	29 336	35,2	35 792	-2,1	20 061	30,5	53 181	11,9	10 463	-41,2	240 327	9,4
Muutos 2015-2019, %		89,7		318,7		24,4		83,2		25,1		-49,2		52,1	
Tuetun asumisen käyttöpäivät asiakasta kohden	2015	355	-2,2	305	2,9	331	11,4	365	8,4	348	0,8	278	-27,4	335	-2,1
	2016	329	-7,1	274	-10,2	311	-6,0	292	-20,0	331	-5,1	271	-2,7	311	-7,2
	2017	336	2,0	235	-14,3	290	-6,7	316	8,3	307	-7,1	291	7,4	308	-1,0
	2018	326	-3,1	301	28,4	288	-0,8	285	-10,0	307	-6,2	297	2,0	307	-0,2
	2019	351	7,6	319	5,8	311	8,1	318	11,9	318	3,9	262	-11,9	326	6,1
Muutos 2015-2019, %		-1,1		4,7		-5,9		-12,8		-8,6		-6,0		-2,7	
Tuetun asumisen nettokustannukset	2015	1 494 327	-24,2	149 854	44,4	755 520	28,0	139 046	8,1	595 076	-22,5	251 189	-24,7	3 385 012	-13,1
	2016	1 930 620	29,2	218 999	46,1	641 855	-15,0	113 936	-18,1	586 020	-1,5	224 965	-10,4	3 716 395	9,8
	2017	2 111 287	9,4	517 673	136,4	792 691	23,5	147 139	29,1	526 373	-10,2	397 724	76,8	4 492 888	20,9
	2018	1 715 471	-18,7	819 868	58,4	551 211	-30,5	175 104	19,0	533 313	1,3	374 535	-5,8	4 169 502	-7,2
	2019	2 218 727	29,3	939 933	14,6	436 987	-20,7	245 331	40,1	531 220	-0,4	197 732	-47,2	4 569 929	9,6
Muutos 2015-2019, %		48,5		522,2		-42,2		76,4		-10,7		-21,3		35,0	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	37,2	..	36,9	..	52,2	..	54,9	..	..	..	61,4	..	36,5	..
	2016	44,2	18,8	29,2	-20,9	0,0	-100,0	67,5	22,9	..	..	60,0	-2,4	39,3	7,8
	2017	37,3	-15,6	22,0	-24,7	58,1	0,0	51,4	-23,9	12,1	0,0	75,3	25,5	40,1	1,8
	2018	16,6	-55,5	56,3	156,3	78,3	34,7	65,2	27,0	12,1	-0,1	75,0	-0,4	39,3	-2,0
	2019	20,1	21,5	63,6	12,9	87,8	12,2	0,0	-100,0	16,6	36,7	62,3	-17,0	39,3	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	62,8	..	63,1	..	47,8	..	45,1	..	100,0	..	38,6	..	63,5	..
	2016	55,8	-11,1	70,8	12,2	48,0	0,5	32,5	-27,9	100,0	0,0	40,0	3,8	60,7	-4,5
	2017	62,7	12,4	78,0	10,2	41,9	-12,8	48,6	-49,5	87,9	-12,1	24,7	-38,2	59,9	-1,2
	2018	83,4	33,0	43,7	-44,0	21,7	-48,2	34,8	-28,5	87,9	0,0	25,0	1,1	60,7	1,3
	2019	64,5	-22,7	10,1	-77,0	12,2	-43,9	36,4	4,7	83,4	-5,1	37,7	50,9	60,7	0,0
Tuetun asumisen nettokustannukset €/käyttöpäivä	2015	31	-24,2	21	15,9	26	5,7	13	3,0	14	-32,5	12	-46,8	21	-23,2
	2016	34	11,3	28	29,1	25	-2,9	11	-14,7	14	-1,9	8	-32,6	22	2,3
	2017	29	-15,2	49	77,7	22	-14,2	12	7,3	12	-10,3	24	186,5	23	7,2
	2018	21	-27,3	38	-22,9	15	-31,0	11	-2,0	11	-9,0	21	-10,8	19	-19,2
	2019	24	14,2	32	-15,2	12	-19,0	12	7,3	10	-11,0	19	-10,1	19	0,2
Muutos 2015-2019, %		-21,7		49,8		-53,5		-3,7		-28,7		54,9		-11,2	
Asunnon muutostyöt															
Asunnon muutostöiden asiakkaat	2015	448	-9,5	210	-50,9	314	20,3	89	32,8	298	-17,9	237	-2,9	1 596	-14,1
	2016	443	-1,1	218	3,8	337	7,3	79	-11,2	271	-9,1	238	0,4	1 586	-0,6
	2017	473	6,8	205	-6,0	335	-0,6	84	6,3	305	12,5	203	-14,7	1 605	1,2
	2018	470	-0,6	219	6,8	327	-2,4	96	14,3	239	-21,6	179	-11,8	1 530	-4,7
	2019	467	-0,6	200	-8,7	366	11,9	114	18,8	259	8,4	187	4,5	1 593	4,1
Muutos 2015-2019, %		4,2		-4,8		16,6		28,1		-13,1		-21,1		-0,2	
Asunnon muutostöistä saaneiden %-osuus väestöstä	2015	0,07	-10,6	0,08	-51,7	0,15	18,2	0,05	50,6	0,13	-33,0	0,12	9,1	0,09	-14,5
	2016	0,07	-2,2	0,08	2,0	0,15	5,0	0,04	-12,0	0,12	-10,3	0,12	-0,6	0,09	-2,0
	2017	0,07	5,4	0,07	-7,5	0,15	-2,2	0,04	5,2	0,13	10,8	0,10	-15,2	0,09	-0,1
	2018	0,07	-1,4	0,08	5,1	0,14	-4,6	0,05	13,3	0,10	-22,8	0,09	-12,6	0,09	-5,8
	2019	0,07	-1,5	0,07	-10,6	0,16	9,2	0,06	17,7	0,11	7,0	0,09	3,5	0,09	2,7
Asunnon muutostöiden asiakkaiden %-osuus kaikista VpL:n asiakkaiden	2015	3,6	-6,0	4,7	-52,6	6,4	22,8	2,4	37,2	5,0	-15,1	6,9	5,1	4,6	-11,6
	2016	3,7	1,3	4,6	-0,1	7,1	11,3	2,2	-9,7	4,5	-8,8	7,0	2,1	4,6	1,1
	2017	3,9	5,8	4,4	-4,6	7,1	0,1	2,3	6,7	5,0	11,4	6,0	-14,2	4,7	1,1
	2018	3,9	-0,7	4,7	5,2	6,7	-6,3	2,7	14,5	4,0	-21,1	5,5	-8,2	4,4	-4,9
	2019	3,9		4,2		7,5		3,2		4,4		6,6		4,7	
Asunnon muutostöiden nettokustannukset	2015	664 542	-4,7	303 160	-16,0	399 642	-20,0	82 033	17,7	541 116	17,0	266 610	29,9	2 257 102	-1,6
	2016	621 458	-6,5	307 666	1,5	318 172	-20,4	82 255	0,3	445 390	-17,7	304 630	14,3	2 079 571	-7,9
	2017	670 193	7,8	302 868	-1,6	326 532	2,6	75 530	-8,2	515 794	15,8	236 904	-22,2	2 127 821	2,3
	2018	569 159	-15,1	350 586	15,8	322 486	-1,2	98 452	30,3	431 179	-16,4	223 366	-7,7	1 995 228	-6,2
	2019	597 085	4,9	798 090	127,6	336 664	4,4	101 743	3,3	391 600	-9,2	226 174	1,3	2 451 356	22,9
Muutos 2015-2019, %		-10,2		163,3		-15,8		24,0		-27,6		-15,2		8,6	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	..	..	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24,4	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	57,7	0,0
Asunnon muutostöiden kustannusten %-osuus vammaispalvelujen kokonaiskustannuksista	2015	0,9	-4,4	1,1	-21,6	1,8	-19,3	0,6	9,1	2,1	10,6	1,3	33,8	1,2	-3,4
	2016	0,8	-8,6	1,1	0,6	1,5	-17,2	0,5	-3,3	1,6	-23,0	1,4	12,8	1,1	-9,7
	2017	0,9	9,4	1,1	-1,6	1,6	4,9	0,5	-10,7	1,6	1,7	1,1	-25,5	1,1	0,4
	2018	0,7	-												

			HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta (Päivä- ja työtoimintakeskukset, tuettu työtoiminta)																
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet (päivät)	2015	165 535	-1,4	71 814	0,9	62 513	15,2	56 610	-3,5	83 478	5,9	123 061	2,2	563 011	2,2	
	2016	165 314	-0,1	75 032	4,5	54 577	-12,7	57 513	1,6	87 910	5,3	113 251	-8,0	553 597	-1,7	
	2017	166 114	0,5	79 241	5,6	58 683	7,5	58 709	2,1	86 543	-1,6	106 088	-6,3	555 378	0,3	
	2018	162 104	-2,4	84 057	6,1	58 120	-1,0	57 886	-1,4	85 677	-1,0	111 897	5,5	559 741	0,8	
	2019	130 753	-19,3	86 196	2,5	63 427	9,1	58 427	0,9	85 119	-0,7	110 890	-0,9	534 812	-4,5	
Muutos 2015-2019, %		-21,0		20,0		1,5		3,2		2,0		-9,9		-5,0		
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet asiakasta kohti	2015	142	2,8	169	2,6	134	4,8	144	-0,6	148	0,1	194	-0,9	154	1,5	
	2016	142	0,1	166	-1,5	108	-19,4	144	0,3	148	0,0	169	-12,8	146	-5,1	
	2017	140	-1,6	166	-0,1	110	1,9	148	2,9	138	-6,4	150	-11,1	142	-3,3	
	2018	140	-0,2	162	-2,5	104	-5,2	139	-6,1	131	-5,2	168	11,6	141	-0,5	
	2019	125	-10,4	161	-0,5	117	12,2	130	-6,3	146	11,1	176	4,8	141	0,3	
Muutos 2015-2019, %		-11,8		-4,7		-12,8		-9,2		-1,5		-9,3		-8,4		
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	2015	18 680 974	4,7	8 429 440	5,9	6 311 045	14,4	3 684 914	4,4	5 232 740	4,9	3 526 177	-2,1	45 865 290	5,6	
	2016	19 066 188	2,1	8 734 324	3,6	6 079 984	-3,7	3 967 563	7,7	6 497 135	24,2	3 661 629	3,8	48 006 823	4,7	
	2017	20 181 245	5,8	10 300 513	17,9	6 392 357	5,1	3 905 008	-1,6	6 901 513	6,2	3 781 608	3,3	51 462 244	7,2	
	2018	21 895 961	8,5	11 478 908	11,4	7 570 869	18,4	4 602 860	17,9	6 951 031	0,7	4 214 702	11,5	56 714 330	10,2	
	2019	22 840 841	4,3	12 512 690	9,0	7 791 350	2,9	4 887 815	6,2	7 045 843	1,4	4 680 880	11,1	59 759 418	5,4	
Muutos 2015-2019, %		22,3		48,4		23,5		32,6		34,6		32,7		30,3		
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	47,9	..	44,6	..	53,5	..	60,1	..	43,3	..	84,2	..	51,3	..	
	2016	47,5	-1,0	43,3	-2,9	0,0	-100,0	58,8	-2,1	41,6	..	86,7	3,0	50,3	-2,0	
	2017	40,0	-15,7	39,2	-9,3	51,1	0,0	52,5	-10,8	-	..	86,8	0,1	45,7	-9,1	
	2018	37,5	-6,4	39,6	1,0	50,2	-1,7	54,8	4,3	-	..	87,8	1,1	45,1	-1,3	
	2019	35,8	-4,5	38,9	-1,9	50,6	0,8	412,4	653,2	41,1	0,0	88,0	0,2	44,2	-2,0	
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	52,1	..	55,4	..	46,5	..	39,9	..	56,7	..	15,8	..	48,7	..	
	2016	52,5	0,9	56,7	2,4	49,1	5,5	41,2	3,1	58,4	3,0	13,3	-16,0	49,7	2,1	
	2017	60,0	14,2	60,8	7,1	48,9	-0,3	47,5	15,4	59,4	1,7	13,2	-0,8	54,3	9,2	
	2018	62,5	4,2	60,4	-0,6	49,8	1,8	45,2	-4,7	59,6	0,4	12,2	-7,2	54,9	1,1	
	2019	59,9	-4,1	37,3	-38,2	49,4	-0,8	50,7	12,0	58,9	-1,2	12,0	-1,7	55,8	1,7	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2015	22,0	3,4	23,4	4,1	22,0	11,8	12,0	1,7	19,7	3,6	13,5	-5,6	19,7	3,6	
	2016	22,1	0,2	21,3	-9,3	19,9	-9,3	12,5	4,4	24,2	22,6	13,9	2,8	19,8	0,3	
	2017	24,3	9,9	24,0	13,0	22,9	14,9	12,4	-0,8	24,4	0,8	14,3	2,5	21,4	8,4	
	2018	24,9	2,4	25,5	6,2	22,9	0,1	13,9	12,0	22,9	-5,9	16,0	12,4	22,2	3,5	
	2019	24,3	-2,1	24,9	-2,4	22,2	-3,2	14,2	2,0	21,2	-7,6	16,8	4,5	21,7	-1,9	
Nettokustannukset asiakasta kohti	2015	16 049	9,1	19 834	7,7	13 543	4,1	9 353	7,6	9 278	-0,8	5 553	-5,0	12 573	4,9	
	2016	16 422	2,3	19 367	-2,4	12 040	-11,1	9 944	6,3	10 938	17,9	5 465	-1,6	12 700	1,0	
	2017	17 031	3,7	21 594	11,5	11 993	-0,4	9 861	-0,8	11 042	1,0	5 356	-2,0	13 121	3,3	
	2018	18 892	10,9	22 117	2,4	13 592	13,3	11 065	12,2	10 645	-3,6	6 319	18,0	14 282	8,8	
	2019	21 899	15,9	23 388	5,7	14 375	5,8	10 910	-1,4	12 065	13,3	7 418	17,4	15 797	10,6	
Muutos 2015-2019, %		36,5		17,9		6,1		16,7		30,0		33,6		25,6		
Nettokustannukset €/suorite	2015	113	6,2	117	4,9	101	-0,7	65	8,2	63	-0,9	29	-4,2	81	3,4	
	2016	115	2,2	116	-0,8	111	10,3	69	6,0	74	17,9	32	12,8	87	6,4	
	2017	121	5,3	130	11,7	109	-2,2	67	-3,6	80	7,9	36	10,2	93	6,9	
	2018	135	11,2	137	5,1	130	19,6	80	19,5	81	1,7	38	5,7	101	9,3	
	2019	175		145		123		84		83		42		112		
Muutos 2015-2019, %		54,8		23,7		21,7		28,5		32,1		47,3		37,2		
Päivä- ja työtoimintakeskukset																
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	2015	1 007	-8,4	403	-1,9	380	7,6	337	-2,0	455	2,9	511	2,8	3 093	-1,7	
	2016	1 057	5,0	414	2,7	410	7,9	346	2,7	478	5,1	572	11,9	3 277	5,9	
	2017	1 074	1,6	448	8,2	413	0,7	344	-0,6	510	6,7	570	-0,3	3 359	2,5	
	2018	1 039	-3,3	488	8,9	423	2,4	357	3,8	539	5,7	620	8,8	3 466	3,2	
	2019	1 012	-2,6	505	3,5	465	9,9	378	5,9	504	-6,5	604	-2,6	3 468	0,1	
Muutos 2015-2019, %		0,5		25,3		22,4		12,2		10,8		18,2		12,1		
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaista	2015	86,5	-4,5	94,8	-0,3	81,5	-2,1	85,5	0,9	80,7	-2,7	80,5	-0,3	84,8	-2,3	
	2016	91,0	5,2	91,8	-3,2	81,2	-0,4	86,7	1,4	80,5	-0,3	85,4	6,1	86,7	2,2	
	2017	90,6	-0,4	93,9	2,3	77,5	-4,6	86,9	0,2	81,6	-5,4	80,7	-5,4	85,6	-1,2	
	2018	89,6	-1,1	94,0	0,1	75,9	-2,0	85,8	-1,2	82,5	1,2	93,0	15,1	87,3	1,9	
	2019	97,0	8,2	94,4	0,4	85,8	13,0	84,4	-1,7	86,3	4,6	95,7	3,0	91,7	5,0	
Muutos 2015-2019, %		11,3		0,6		4,3		0,9		6,3		17,2		7,3		
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet (päivät)	2015	158 788	-0,7	65 654	2,0	52 563	10,7	47 777	-2,3	70 017	4,6	94 120	-0,5	488 919	1,4	
	2016	159 536	0,5	69 554	5,9	48 421	-7,9	49 450	3,5	74 940	7,0	92 101	-2,1	494 002	1,0	
	2017	160 866	0,8	74 381	6,9	52 054	7,5	50 955	3,0	75 240	0,4	79 088	-14,1	492 584	-0,3	
	2018	156 416	-2,8	79 967	7,5	51 205	-1,6	50 508	-0,9	75 539	0,4	84 222	6,5	497 857	1,1	
	2019	125 870	-19,5	81 556	2,0	56 387	10,1	52 037	3,0	74 507	-1,4	81 865	-2,8	472 222	-5,1	
Muutos 2015-2019, %		-20,7		24,2		7,3		8,9		6,4		-13,0		-3,4		
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan suoritteista	2015	95,9	0,6	91,4	1,1	84,1	-3,9	84,4	1,3	83,9	-1,2	76,5	-2,7	86,8	-0,7	
	2016	96,5	0,6	92,7	1,4	88,7	5,5	86,9	1,9	85,2	1,6	81,3	6,3	89,2	2,8	
	2017	96,8	0,3	93,9	1,3	88,7	0,0	86,8	0,9	86,9	2,0	74,5	-8,3	88,7	-0,6	
	2018	96,5	-0,4	95,1	1,4	88,1	-0,7	87,3	0,5	88,2	1,4	75,3	1,0	88,9	0,3	
	2019	96,3	-0,2	94,6	-0,5	88,9	0,9	89,1	2,1	87,5	-0,7	73,8	-1,9	88,3	-0,7	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet asiakasta kohti	2015	158	8,3	163	4,0	138	2,9	142	-0,2	154	1,6	184	-3,2	158	3,1	
	2016	151	-4,3	168	3,1	118	-14,6	143	0,8	157	1,9	161	-12,6	151	-4,6	
	2017	150	-0,8	166	-1,2	126	6,7	148	3,6	148	-5,9	139	-13,8	147	-2,7	
	2018	151	0,5	164	-1,3	121	-4,0	141	-4,5	140	-5,0	136	-2,1	144	-2,0	
	2019	124	-17,4	161	-1,4	121	0,2	138	-2,7	148	5,5	136	-0,2	136	-5,2	
Muutos 2015-2019, %		-21,1		-0,9		-12,3		-2,9		-3,9		-26,4		-13,9		
Tuettu työtoiminta																
Tuetun työtoiminnan asiakkaat	2015	356	24,5	58	1,8	73	7,4	67	-10,7	109	19,8	124	4,2	787	13,1	
	2016	263	-26,1	59	1,7	118	61,6	65	-3,0	116	6,4	98	-21,0	719	-8,6	
	2017	281	6,8	46	-22,0	51	-56,8	66	1,5	115	-0,9	136	38,8	695	-3,3	
	2018	290	3,2	49	6,5	57	11,8	71	7,6	114	-0,9	123	-9,6	704	1,3	
	2019	155	-46,6	52	6,1	77	35,1	70	-1,4	80	-29,8	129	4,9	563	-20,0	
Muutos 2015-2019, %		-56,5		-10,3		5,5		4,5		-26,6		4,0		-28,5		
Asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kaikista asiakkaista	2015	30,6														

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta (Päivä- ja työtoimintakeskukset, tuettu työtoiminta)															
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet (päivät)	2015	165 535	-1,4	71 814	0,9	62 513	15,2	56 610	-3,5	83 478	5,9	123 061	2,2	563 011	2,2
	2016	165 314	-0,1	75 032	4,5	54 577	-12,7	57 513	1,6	87 910	5,3	113 251	-8,0	553 597	-1,7
	2017	166 114	0,5	79 241	5,6	58 683	7,5	58 709	2,1	86 543	-1,6	106 088	-6,3	555 738	0,3
	2018	162 104	-2,4	84 057	6,1	58 120	-1,0	57 886	-1,4	85 677	-1,0	111 897	5,5	559 741	0,8
	2019	130 753	-19,3	86 196	2,5	63 427	9,1	58 427	0,9	85 119	-0,7	110 890	-0,9	534 812	-4,5
Muutos 2015-2019, %		-21,0		20,0		1,5		3,2		2,0		-9,9		-5,0	
Työ- ja päivätoiminnan suoritteet asiakasta kohti	2015	142	2,8	169	2,6	134	4,8	144	-0,6	148	0,1	194	-0,9	154	1,5
	2016	142	0,1	166	-1,5	108	-19,4	144	0,3	148	0,0	169	-12,8	146	-5,1
	2017	140	-1,6	166	-0,1	110	1,9	148	2,9	138	-6,4	150	-11,1	142	-3,3
	2018	140	-0,2	162	-2,5	104	-5,2	139	-6,1	131	-5,2	168	11,6	141	-0,5
	2019	125	-10,4	161	-0,5	117	12,2	130	-6,3	146	11,1	176	4,8	141	0,3
Muutos 2015-2019, %		-11,8		-4,7		-12,8		-9,2		-1,5		-9,3		-8,4	
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset	2015	18 680 974	4,7	8 429 440	5,9	6 311 045	14,4	3 684 914	4,4	5 232 740	4,9	3 526 177	-2,1	45 865 290	5,6
	2016	19 066 188	2,1	8 734 324	3,6	6 079 984	-3,7	3 967 563	7,7	6 497 135	24,2	3 661 629	3,8	48 006 823	4,7
	2017	20 181 245	5,8	10 300 513	17,9	6 392 357	5,1	3 905 008	-1,6	6 901 513	6,2	3 781 608	3,3	51 462 244	7,2
	2018	21 895 961	8,5	11 478 908	11,4	7 570 869	18,4	4 602 860	17,9	6 951 031	0,7	4 214 702	11,5	56 714 330	10,2
	2019	22 840 841	4,3	12 512 690	9,0	7 791 350	2,9	4 887 815	6,2	7 045 843	1,4	4 680 880	11,1	59 759 418	5,4
Muutos 2015-2019, %		22,3		48,4		23,5		32,6		34,6		32,7		30,3	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	47,9	..	44,6	..	53,5	..	60,1	..	43,3	..	84,2	..	51,3	..
	2016	47,5	-1,0	43,3	-2,9	0,0	-100,0	58,8	-2,1	41,6	..	86,7	3,0	50,3	-2,0
	2017	40,0	-15,7	39,2	-9,3	51,1	0,0	52,5	-10,8	-	..	86,8	0,1	45,7	-9,1
	2018	37,5	-6,4	39,6	1,0	50,2	-1,7	54,8	4,3	-	..	87,8	1,1	45,1	-1,3
	2019	35,8	-4,5	38,9	-1,9	50,6	0,8	412,4	653,2	41,1	0,0	88,0	0,2	44,2	-2,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	52,1	..	55,4	..	46,5	..	39,9	..	56,7	..	15,8	..	48,7	..
	2016	52,5	0,9	56,7	2,4	49,1	5,5	41,2	3,1	58,4	3,0	13,3	-16,0	49,7	2,1
	2017	60,0	14,2	60,8	7,1	48,9	-0,3	47,5	15,4	59,4	1,7	13,2	-0,8	54,3	9,2
	2018	62,5	4,2	60,4	-0,6	49,8	1,8	45,2	-4,7	59,6	0,4	12,2	-7,2	54,9	1,1
	2019	59,9	-4,1	37,3	-38,2	49,4	-0,8	50,7	12,0	58,9	-1,2	12,0	-1,7	55,8	1,7
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2015	22,0	3,4	23,4	4,1	22,0	11,8	12,0	1,7	19,7	3,6	13,5	-5,6	19,7	3,6
	2016	22,1	0,2	21,3	-9,3	19,9	-9,3	12,5	4,4	24,2	22,6	13,9	2,8	19,8	0,3
	2017	24,3	9,9	24,0	13,0	22,9	14,9	12,4	-0,8	24,4	0,8	14,3	2,5	21,4	8,4
	2018	24,9	2,4	25,5	6,2	22,9	0,1	13,9	12,0	22,9	-5,9	16,0	12,4	22,2	3,5
	2019	24,3	-2,1	24,9	-2,4	22,2	-3,2	14,2	2,0	21,2	-7,6	16,8	4,5	21,7	-1,9
Nettokustannukset asiakasta kohti	2015	16 049	9,1	19 834	7,7	13 543	4,1	9 353	7,6	9 278	-0,8	5 553	-5,0	12 573	4,9
	2016	16 422	2,3	19 367	-2,4	12 040	-11,1	9 944	6,3	10 938	17,9	5 465	-1,6	12 700	1,0
	2017	17 031	3,7	21 594	11,5	11 993	-0,4	9 861	-0,8	11 042	1,0	5 356	-2,0	13 121	3,3
	2018	18 892	10,9	22 117	2,4	13 592	13,3	11 065	12,2	10 645	-3,6	6 319	18,0	14 282	8,8
	2019	21 899	15,9	23 388	5,7	14 375	5,8	10 910	-1,4	12 065	13,3	7 418	17,4	15 797	10,6
Muutos 2015-2019, %		36,5		17,9		6,1		16,7		30,0		33,6		25,6	
Nettokustannukset €/suorite	2015	113	6,2	117	4,9	101	-0,7	65	8,2	63	-0,9	29	-4,2	81	3,4
	2016	115	2,2	116	-0,8	111	10,3	69	6,0	74	17,9	32	12,8	87	6,4
	2017	121	5,3	130	11,7	109	-2,2	67	-3,6	80	7,9	36	10,2	93	6,9
	2018	135	11,2	137	5,1	130	19,6	80	19,5	81	1,7	38	5,7	101	9,3
	2019	175		145		123		84		83		42		112	
Muutos 2015-2019, %		54,8		23,7		21,7		28,5		32,1		47,3		37,2	
Päivä- ja työtoimintakeskukset															
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaat	2015	1 007	-8,4	403	-1,9	380	7,6	337	-2,0	455	2,9	511	2,8	3 093	-1,7
	2016	1 057	5,0	414	2,7	410	7,9	346	2,7	478	5,1	572	11,9	3 277	5,9
	2017	1 074	1,6	448	8,2	413	0,7	344	-0,6	510	6,7	570	-0,3	3 359	2,5
	2018	1 039	-3,3	488	8,9	423	2,4	357	3,8	539	5,7	620	8,8	3 466	3,2
	2019	1 012	-2,6	505	3,5	465	9,9	378	5,9	504	-6,5	604	-2,6	3 468	0,1
Muutos 2015-2019, %		0,5		25,3		22,4		12,2		10,8		18,2		12,1	
Päivä- ja työtoimintakeskusten asiakkaiden %-osuus kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan asiakkaista	2015	86,5	-4,5	94,8	-0,3	81,5	-2,1	85,5	0,9	80,7	-2,7	80,5	-0,3	84,8	-2,3
	2016	91,0	5,2	91,8	-3,2	81,2	-0,4	86,7	1,4	80,5	-0,3	85,4	6,1	86,7	2,2
	2017	90,6	-0,4	93,9	2,3	77,5	-4,6	86,9	0,2	81,6	-5,4	80,7	-5,4	85,6	-1,2
	2018	89,6	-1,1	94,0	0,1	75,9	-2,0	85,8	-1,2	82,5	1,2	93,0	15,1	87,3	1,9
	2019	97,0	8,2	94,4	0,4	85,8	13,0	84,4	-1,7	86,3	4,6	95,7	3,0	91,7	5,0
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet (päivät)	2015	158 788	-0,7	65 654	2,0	52 563	10,7	47 777	-2,3	70 017	4,6	94 120	-0,5	488 919	1,4
	2016	159 536	0,5	69 554	5,9	48 421	-7,9	49 450	3,5	74 940	7,0	92 101	-2,1	494 002	1,0
	2017	160 866	0,8	74 381	6,9	52 054	7,5	50 955	3,0	75 240	0,4	79 088	-14,1	492 584	-0,3
	2018	156 416	-2,8	79 967	7,5	51 205	-1,6	50 508	-0,9	75 539	0,4	84 222	6,5	497 857	1,1
	2019	125 870	-19,5	81 556	2,0	56 387	10,1	52 037	3,0	74 507	-1,4	81 865	-2,8	472 222	-5,1
Muutos 2015-2019, %		-20,7		24,2		7,3		8,9		6,4		-13,0		-3,4	
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteiden %-osuus työ- ja päivätoiminnan suoritteista	2015	95,9	0,6	91,4	1,1	84,1	-3,9	84,4	1,3	83,9	-1,2	76,5	-2,7	86,8	-0,7
	2016	96,5	0,6	92,7	1,4	88,7	5,5	86,6	1,9	85,2	1,6	81,3	6,3	89,2	2,8
	2017	96,8	0,3	93,9	1,3	88,7	0,0	86,8	0,9	86,9	2,0	74,5	-8,3	88,7	-0,6
	2018	96,5	-0,4	95,1	1,4	88,1	-0,7	87,3	0,5	88,2	1,4	75,3	1,0	88,9	0,3
	2019	96,3	-0,2	94,6	-0,5	88,9	0,9	89,1	2,1	87,5	-0,7	73,8	-1,9	88,3	-0,7
Päivä- ja työtoimintakeskusten suoritteet asiakasta kohti	2015	158	8,3	163	4,0	138	2,9	142	-0,2	154	1,6	184	-3,2	158	3,1
	2016	151	-4,3	168	3,1	118	-14,6	143	0,8	157	1,9	161	-12,6	151	-4,6
	2017	150	-0,8	166	-1,2	126	6,7	148	3,6	148	-5,9	139	-13,8	147	-2,7
	2018	151	0,5	164	-1,3	121	-4,0	141	-4,5	140	-5,0	136	-2,1	144	-2,0
	2019	124	-17,4	161	-1,4	121	0,2	138	-2,7	148	5,5	136	-0,2	136	-5,2
Muutos 2015-2019, %		-21,1		-0,9		-12,3		-2,9		-3,9		-26,4		-13,9	
Tuettu työtoiminta															
Tuetun työtoiminnan asiakkaat	2015	356	24,5	58	1,8	73	7,4	67	-10,7	109	19,8	124	4,2	787	13,1
	2016	263	-26,1	59	1,7	118	61,6	65	-3,0	116	6,4	98	-21,0	719	-8,6
	2017	281	6,8	46	-22,0	51	-56,8	66	1,5	115	-0,9	136	38,8	695	-3,3
	2018	290	3,2	49	6,5	57	11,8	71	7,6	114	-0,9	123	-9,6	704	1,3
	2019	155	-46,6	52	6,1	77	35,1	70	-1,4	80	-29,8	129	4,9	563	-20,0
Muutos 2015-2019, %		-56,5		-10,3		5,5		4,5		-26,6		4,0		-28,5	

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
9. Muut palvelut															
Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut															
Muiden VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset	2015	1 054 600	-16,3	945 026	20,7	400 787	-22,0	116 061	13,9	2 666 077	26,3	879 238	-36,3	6 061 788	-1,4
	2016	769 802	-27,0	1 044 091	10,5	256 350	-36,0	82 592	-28,8	3 450 357	22,4	862 963	-1,9	6 465 155	6,7
	2017	725 288	-5,8	853 490	-18,3	311 317	21,4	88 437	7,1	4 073 844	18,1	786 849	-8,8	6 839 226	5,8
	2018	860 902	18,7	1 109 151	30,0	373 884	20,1	91 196	3,1	4 889 678	20,0	782 970	-0,5	8 107 782	18,5
	2019	1 242 940	44,4	1 132 818	2,1	752 191	101,2	83 443	-8,5	5 775 351	18,1	886 065	13,2	9 872 808	21,8
Muutos 2015-2019, %		17,9		19,9		87,7		-28,1		116,6		0,8		62,9	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	25,8	0,0	9,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
	2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2017	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	..	0,0	0,0	0,0	0,0
	2019	74,2	0,0	90,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Muiden kustannusten %-osuus VpL:n kokonaiskustannuksista	2015	1,4	-16,1	3,3	12,8	1,8	-21,3	0,8	5,6	10,1	19,3	4,1	-34,3	3,2	-3,2
	2016	1,0	-28,6	3,6	9,5	1,2	-33,5	0,5	-31,4	12,2	21,1	4,0	-3,1	3,3	4,6
	2017	0,9	-4,4	3,0	-18,3	1,5	24,1	0,6	4,1	12,7	3,7	3,5	-12,7	3,5	3,8
	2018	1,1	13,0	3,6	22,5	1,6	9,9	0,6	-2,7	13,8	9,1	3,4	-3,8	3,9	11,5
	2019	1,5	39,6	3,6	-1,0	2,8	67,9	0,5	-12,3	15,8	13,8	3,7	9,1	4,5	15,6
Kustannukset €/väestö	2015	1,7	-17,3	3,5	18,8	1,9	-23,3	0,6	29,2	11,8	3,1	4,4	-28,4	3,5	-1,9
	2016	1,2	-27,8	3,8	8,6	1,2	-37,4	0,4	-29,5	15,1	27,6	4,3	-2,8	3,7	5,2
	2017	1,1	-7,0	3,1	-19,6	1,4	19,4	0,5	5,9	17,6	16,2	3,9	-9,4	3,9	4,4
	2018	1,3	17,8	3,9	27,9	1,6	17,4	0,5	2,2	20,8	18,3	3,8	-1,4	4,5	17,1
	2019	1,9	43,1	3,9	0,0	3,2	96,4	0,4	-9,3	24,3	16,7	4,3	12,1	5,4	20,2
Muutos 2015-2019, %		13,2		11,6		72,3		-30,7		104,8		-2,6		54,6	
Muut kehitysvammahuollon palvelut															
Muiden kehitysvammahuollon palvelujen nettokustannukset	2015	3 943 426	3,8	4 427 223	49,8	2 629 944	2,2	1 616 418	-2,4	1 269 022	22,3	727 548	4,5	14 613 581	14,9
	2016	4 175 820	5,9	6 926 014	56,4	2 577 271	-2,0	1 638 629	1,4	1 344 869	6,0	693 231	-4,7	17 355 834	18,8
	2017	947 550	-77,3	6 174 113	-10,9	2 299 153	-10,8	1 625 520	-0,8	1 041 294	-22,6	545 130	-21,4	12 632 760	-27,2
	2018	889 736	-6,1	6 645 596	7,6	2 936 124	27,7	1 036 610	-36,2	1 301 311	25,0	642 560	17,9	13 451 928	6,5
	2019	1 220 094	37,1	9 292 889	39,8	3 058 478	4,2	1 031 239	-0,5	1 350 550	3,8	652 844	1,6	16 606 093	23,4
Muutos 2015-2019, %		-69,1		109,9		16,3		-36,2		6,4		-10,3		13,6	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	93,0	..	59,2	..	73,0	..	83,5	..	9,6	..	45,2	..	68,5	..
	2016	93,2	0,2	51,5	-13,2	0,0	-100,0	85,8	2,8	8,7	..	47,6	5,3	64,2	-6,3
	2017	71,7	-23,0	49,3	-4,2	66,4	0,0	85,6	-0,2	11,2	-	36,7	-22,9	55,7	-13,3
	2018	76,7	6,9	53,5	8,6	59,5	-10,3	35,6	-58,3	9,0	-	31,1	-15,2	51,6	-7,3
	2019	82,1	7,0	42,1	-21,2	0,0	-100,0	0,0	-100,0	39,6	340,6	27,3	-12,2	35,1	-32,1
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	7,0	..	40,8	..	27,0	..	18,1	..	90,4	..	54,8	..	31,7	..
	2016	6,8	-2,9	49,2	20,8	0,0	-100,0	17,8	-1,8	90,6	..	52,4	-4,3	36,3	14,7
	2017	28,3	314,1	46,6	-5,4	33,6	0,0	20,1	13,3	117,0	-	63,3	20,8	43,0	0,3
	2018	23,3	-17,5	46,5	-0,1	40,5	20,3	48,5	141,1	93,7	-	68,9	8,8	47,2	19,9
	2019	17,9	-23,1	57,9	24,4	0,0	-100,0	0,0	-100,0	60,4	-35,5	72,7	5,5	44,8	-5,0
Muiden palvelujen nettokustannusten %-osuus KvH:n kustannuksista	2015	4,7	2,5	12,3	47,2	9,2	-0,1	5,3	-4,9	4,8	20,8	2,8	0,8	6,3	12,7
	2016	4,8	4,0	16,9	37,0	8,4	-7,7	5,2	-1,7	5,0	4,7	2,6	-5,7	7,1	13,9
	2017	1,1	-76,4	14,4	-14,6	8,2	-2,5	5,2	0,0	3,7	-26,5	2,1	-22,0	5,3	-26,4
	2018	1,0	-11,3	14,8	2,6	8,9	7,9	3,1	-39,4	4,3	16,7	2,4	18,9	5,3	0,0
	2019	1,3	28,7	18,5	25,3	8,7	-2,0	3,0	-4,5	4,1	-5,4	2,3	-4,4	6,0	14,9
10. Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut															
Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut yhteensä (vaikeavammaisten palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen)															
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakkaat	2015	1 210	-1,9	548	0,6	510	3,2	558	13,4	401	2,3	604	18,7	3 831	4,5
	2016	1 190	-1,7	565	3,1	511	0,2	569	2,0	511	3,5	462	-23,5	3 712	-3,1
	2017	1 218	2,4	579	2,5	485	-5,1	597	4,9	456	9,9	463	0,2	3 798	2,3
	2018	1 265	3,9	585	1,0	537	10,7	607	1,7	477	4,6	515	11,2	3 986	4,9
	2019	1 315	4,0	638	9,1	596	11,0	650	7,1	473	-0,8	564	9,5	4 236	6,3
Muutos 2015-2019, %		8,7		16,4		16,9		16,5		18,0		-6,6		10,6	
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen nettokustannukset	2015	59 783 191	5,3	23 823 270	1,5	20 119 415	6,5	19 594 131	9,5	17 353 664	8,4	23 148 982	7,5	163 822 652	6,0
	2016	60 114 350	0,6	26 050 142	9,3	22 278 009	10,7	22 298 609	13,8	17 888 665	3,1	22 789 322	-1,6	171 419 097	4,6
	2017	60 573 483	0,8	27 163 295	4,3	19 317 381	-13,3	23 921 223	7,3	20 088 634	12,3	24 003 414	5,3	175 067 429	2,1
	2018	66 732 332	10,2	28 230 004	3,9	22 671 564	17,4	25 174 263	5,2	21 863 387	8,8	24 795 433	3,3	189 466 983	8,2
	2019	75 403 331	13,0	31 414 765	11,1	25 355 319	11,8	25 736 173	2,2	23 417 758	7,1	26 991 284	8,9	208 318 630	9,9
Muutos 2015-2019, %		26,1		31,9		26,0		31,3		34,9		16,6		27,2	
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen kustannukset €/väestö	2015	95	4,1	88	-0,1	94	4,6	105	24,2	77	-11,5	117	20,8	95	5,5
	2016	95	-0,5	95	7,4	102	8,3	119	12,8	78	1,7	114	-2,5	98	3,2
	2017	94	-0,5	97	2,6	87	-14,7	126	6,1	87	10,6	119	4,7	99	0,8
	2018	103	9,4	100	2,2	99	14,7	132	4,3	93	7,3	122	2,4	106	6,9
	2019	115	12,0	108	8,9	108	9,2	133	1,4	98	5,8	131	7,8	115	8,5
Muutos 2015-2019, %		21,2		22,8		15,7		26,5		27,6		12,6		20,7	
Ympärivuorokautisten asumispalvelujen nettokustannusten %-osuus vammaisten palvelujen kustannuksista	2015	37,1	4,8	36,9	-2,5	39,5	5,5	43,2	5,1	32,8	4,7	48,9	6,9	38,8	4,1
	2016	36,5	-1,5	37,3	1,0	43,0	8,7	47,6	10,1	32,5	-0,9	47,6	-2,7	39,3	1,3
	2017	37,8	3,5	37,9	1,7	39,6	-7,9	50,9	6,9	33,3	2,4	48,9	2,9	40,0	1,9
	2018	39,4	4,4	37,4	-4,4	40,6	2,5	50,7	-0,2	33,3	0,2	50,0	2,1	40,7	1,7
	2019	42,3	7,3	38,4	2,7	39,0	-3,9	49,8	-1,9	33,4	0,3	51,8	3,6	41,8	2,6
Muutos 2015-2019, %		14,2		4,0		-1,3		15,2		1,9		5,9		7,7	
Vaikeavammaisten palveluasuminen															
Vaikeavammaisten palveluasumisen asiakkaat	2015	414	0,0	134	0,0	108	-5,3	130	3,2	140	-0,7	128	0,0	1 054	-0,3
	2016	408	-1,4	132	-1,5	102	-5,6	126	-3,1	145	3,6	122	-4,7	1 035	-1,8
	2017	417	2,2	136	3,0	100	-2,0	127	0,8	166	14,5	127	4,1	1 073	3,7

		HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Vaikeavammaisten palveluasuminen															
Kustannukset €/väestö	2015	33,8	1,2	26,3	4,7	25,5	3,0	28,8	14,2	30,9	-21,2	30,4	14,6	30,3	1,7
	2016	32,9	-2,7	24,1	-8,3	24,1	-5,7	28,8	-0,2	30,8	-0,4	29,6	-2,6	29,3	-3,2
	2017	29,9	-9,2	23,7	-1,5	22,0	-8,5	29,1	1,1	32,7	6,3	34,0	15,1	28,7	-2,1
	2018	32,2	7,9	24,9	4,8	26,5	20,5	29,8	2,4	34,8	6,1	35,7	4,8	30,8	7,4
	2019	32,7	1,5	25,3	1,7	31,3	18,1	29,8	0,2	30,6	-11,9	39,2	10,0	31,5	2,3
Muutos 2015-2019, %		-3,2		-3,7		22,8		3,6		-1,0		29,2		4,1	
Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen															
Tehostetun palveluasumisen asiakkaat	2015	796	-2,8	414	0,7	402	5,8	428	16,9	261	4,0	476	24,9	2 777	6,5
	2016	782	-1,8	433	4,6	409	1,7	443	3,5	270	3,4	340	-28,6	2 677	-3,6
	2017	801	2,4	443	2,3	385	-5,9	470	6,1	290	7,4	336	-1,2	2 725	1,8
	2018	835	4,2	447	0,9	414	7,5	481	2,3	307	5,9	386	14,9	2 870	5,3
	2019	917	9,8	499	11,6	434	4,8	498	3,5	309	0,7	420	8,8	3 077	7,2
Muutos 2015-2019, %		15,2		20,5		8,0		16,4		18,4		-11,8		10,8	
Lyhytaikaiset asiakkaat	2015	224	-16,4	171	1,8	139	11,2	149	11,2	33	-38,9	120	118,2	836	4,0
	2016	180	-19,6	166	-2,9	126	-9,4	147	-1,3	21	-36,4	14	-88,3	654	-21,8
	2017	178	-1,1	162	-2,4	114	-9,5	154	4,8	19	-9,5	17	21,4	644	-1,5
	2018	165	-7,3	156	-3,7	142	24,6	165	7,1	27	42,1	42	147,1	697	8,2
	2019	219	32,7	174	11,5	157	10,6	172	4,2	13	-51,9	36	-14,3	771	10,6
Muutos 2015-2019, %		-2,2		1,8		12,9		15,4		-60,6		-70,0		-7,8	
Tehostetun palveluasumisen käyttöpäivät	2015	210 576	4,8	93 608	0,3	92 158	10,6	90 564	6,5	74 114	9,9	134 725	8,2	695 745	6,3
	2016	219 071	4,0	99 599	6,4	98 752	7,2	107 870	19,1	83 066	12,1	124 098	-7,9	732 456	5,3
	2017	225 278	2,8	106 359	6,8	84 921	-14,0	112 555	4,3	87 873	5,8	113 662	-8,4	730 648	-0,2
	2018	236 112	4,8	109 639	3,1	97 795	15,2	114 771	2,0	93 276	6,1	108 297	-4,7	759 890	4,0
	2019	255 454	8,2	119 650	9,1	101 793	4,1	115 819	0,9	101 408	8,7	116 536	7,6	810 660	6,7
Muutos 2015-2019, %		21,3		27,8		10,5		27,9		36,8		-13,5		16,5	
Lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivät	2015	6 484	-36,7	8 268	-4,4	5 632	47,0	3 090	-20,6	1 085	-41,1	359	-68,6	24 918	-15,8
	2016	5 984	-7,7	7 534	-8,9	4 154	-26,2	3 024	-2,1	375	-65,4	0	-100,0	21 071	-15,4
	2017	5 616	-6,1	7 477	-0,8	1 165	-72,0	2 664	-11,9	366	-2,4	31	-	17 319	-17,8
	2018	6 059	7,9	7 563	1,2	3 763	223,0	4 342	63,0	557	52,2	810	2 512,9	23 094	33,3
	2019	7 648	26,2	7 847	3,8	3 725	-1,0	4 904	12,9	381	-31,6	902	11,4	25 407	10,0
Muutos 2015-2019, %		18,0		-5,1		-33,9		58,7		-64,9		151,3		2,0	
Lyhytaikaisten asiakkaiden käyttöpäivien %-osuus tehostetun palveluasumisen käyttöpäivistä	2015	3,1	-39,6	8,8	-4,7	6,1	32,9	3,4	-25,5	1,5	-46,4	0,3	-71,0	3,6	-20,8
	2016	2,7	-11,3	7,6	-14,4	4,2	-31,2	2,8	-17,8	0,5	-69,2	0,0	-100,0	2,9	-19,7
	2017	2,5	-8,7	7,0	-7,1	1,4	-67,4	2,4	-15,6	0,4	-7,7	0,0	#JAKO/0!	2,4	-17,6
	2018	2,6	2,9	6,9	-1,9	3,8	180,5	3,8	59,8	0,6	43,4	0,7	2 642,3	3,0	28,2
	2019	3,0	16,7	6,6	-4,9	3,7	-4,9	4,2	11,9	0,4	-37,1	0,8	3,5	3,1	3,1
Tehostetun palveluasumisen käyttöpäivät asiakasta kohti	2015	265	7,8	226	-0,4	229	4,6	212	-8,9	284	5,7	283	-13,4	251	-0,2
	2016	280	5,9	230	1,7	241	5,3	243	15,1	308	8,3	365	29,0	274	9,2
	2017	281	0,4	240	4,4	221	-8,6	239	-1,7	303	-1,5	338	-7,3	268	-2,0
	2018	283	0,5	245	2,2	236	7,1	239	-0,4	304	0,3	281	-17,1	265	-1,3
	2019	279	-1,5	240	-2,2	235	-0,7	233	-2,5	328	8,0	277	-1,1	263	-0,5
Muutos 2015-2019, %		5,3		6,0		2,3		9,9		15,6		-2,0		5,2	
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset	2015	38 570 023	7,0	16 734 206	-0,5	14 640 744	7,2	14 235 801	13,2	10 389 528	18,1	17 123 477	9,6	111 693 779	7,9
	2016	39 240 980	1,7	19 434 354	16,1	16 996 611	16,1	16 903 083	18,7	10 856 815	4,5	16 863 584	-1,5	120 295 428	7,7
	2017	41 369 857	5,4	20 538 305	5,7	14 405 101	-15,2	18 407 820	8,9	12 495 954	15,1	17 138 504	1,6	124 355 541	3,4
	2018	45 860 661	10,9	21 171 988	3,1	16 616 900	15,4	19 476 766	5,8	13 687 752	9,5	17 536 388	2,3	134 350 455	8,0
	2019	54 028 767	17,8	24 080 644	13,7	18 028 649	8,5	19 976 905	2,6	16 125 351	17,8	18 930 189	7,9	151 170 504	12,5
Muutos 2015-2019, %		40,1		43,9		23,1		40,3		55,2		10,6		35,3	
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	46,5	-	15,0	-	7,7	-	12,1	-	22,5	-	25,5	-	26,8	-
	2016	44,2	-4,8	13,2	-11,6	0,0	-100,0	10,7	-11,8	19,0	-15,6	22,3	-12,3	23,9	-11,0
	2017	42,6	-3,7	13,1	-1,3	6,2	0,0	9,5	-11,0	24,6	29,7	23,8	6,7	24,2	1,3
	2018	38,4	-9,9	12,3	-6,3	6,5	4,7	10,7	12,8	25,8	4,7	25,5	7,0	23,3	-3,6
	2019	40,7	6,1	10,7	-12,5	6,4	-2,1	0,0	-100,0	30,1	16,8	22,4	-12,1	24,3	3,9
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	53,5	-	85,0	-	92,3	-	87,9	-	77,5	-	74,5	-	73,2	-
	2016	52,6	-1,7	86,8	2,0	0,0	-100,0	89,3	1,6	81,0	-	77,7	-	76,1	4,0
	2017	57,4	9,1	86,9	0,2	93,8	0,0	90,5	1,3	75,4	-	76,2	-1,9	75,8	-0,4
	2018	61,6	7,4	87,7	0,9	93,5	-0,3	89,3	-1,3	74,2	-	74,5	-2,2	76,7	1,2
	2019	59,3	-3,8	85,8	-2,2	93,6	0,1	0,0	-100,0	69,9	-5,8	77,6	4,2	75,2	-1,9
Tehostetun palveluasumisen nettokustannusten %-osuus KvH:n nettokustannuksista	2015	45,5	5,7	46,5	-2,2	51,0	4,7	46,3	10,4	39,1	16,6	65,8	5,7	48,0	5,9
	2016	45,5	-0,1	47,3	1,7	55,7	9,3	53,3	15,1	40,4	3,2	64,2	-2,5	49,5	3,3
	2017	49,8	9,5	47,9	1,3	51,6	-7,4	58,5	9,8	44,1	9,3	64,7	0,9	51,8	4,5
	2018	52,1	4,7	47,1	-1,8	50,3	-2,5	58,8	0,5	45,2	2,3	66,8	3,2	52,5	1,5
	2019	57,6	10,6	48,0	1,9	51,3	2,1	57,9	-1,5	48,5	7,3	67,8	1,6	55,0	4,7
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset €/käyttöpäivä	2015	183	2,2	179	-0,8	159	-3,2	157	6,3	140	7,5	127	1,3	161	1,5
	2016	179	-2,2	195	9,1	172	8,3	157	-0,3	131	-6,8	136	6,9	164	2,3
	2017	184	2,5	193	-1,0	170	-1,4	164	4,4	142	8,8	151	11,0	170	3,6
	2018	194	5,8	193	0,0	170	0,2	170	3,8	147	3,2	162	7,4	177	3,9
	2019	212	8,9	201	4,2	177	4,2	172	1,6	159	8,4	162	0,3	186	5,5
Muutos 2015-2019, %		15,5		12,6		11,5		9,7		13,4		27,8		16,2	
11. Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon asiakkaat	2015	112	-0,9	51	2,0	101	8,6	33	-8,3	42	20,0	7	16,7	346	3,9
	2016	102	-8,9	50	-2,0	113	11,9	31	-6,1	34	-19,0	7	0,0	337	-2,6
	2017	98	-3,9	48	-4,0	93	-17,7	30	-3,2	30	-11,8	6	-14,3	305	-9,5
	2018	93	-5,1	39	-18,8	97	4,3	33	10,0	36	20,0	3	-50,0	301	-1,3
Muutos 2015-2019, %		-17,7		-22,0		4,3		-8,3		2,9		-50,0		-9,6	
Lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaat	2015	27	-6,9	27	-27,0	75	25,0	26	4,0	15	-11,8	2	100,0	172	1,8
	2016	27	0,0	31	14,8	83	10,7	23	-11,5	18	20,0	2	0,0	184	7,0
	2017	22	-18												

			HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
11. Kehitysvammaisten perhehoito																
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivät	2015	853	14,5	705	-32,8	2 593	88,7	749	7,3	447	57,4	52	30,0	5 399	28,9	
	2016	1 142	33,9	835	18,4	2 389	-7,9	766	2,3	685	53,2	65	25,0	5 882	8,9	
	2017	561	-50,9	683	-18,2	3 787	58,5	625	-18,4	317	-53,7	114	75,4	6 087	3,5	
	2018	590	5,2	499	-26,9	3 188	-15,8	729	16,6	477	50,5	221	93,9	5 704	-6,3	
	2019	550	-6,8	263	-47,3	3 233	1,4	674	-7,5	308	-35,4	198	-10,4	5 226	-8,4	
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäivien %-osuus perhehoidon käyttöpäivistä	2015	2,7	16,1	8,7	-25,7	29,1	59,6	17,1	6,0	7,2	52,6	6,0	-39,3	9,0	27,1	
	2016	3,7	34,0	11,1	27,9	23,4	-19,4	18,7	9,8	9,3	28,8	4,9	-17,7	9,5	5,5	
	2017	1,9	-48,7	8,0	-27,5	36,2	54,4	16,5	-11,9	4,6	-50,9	9,4	91,2	10,0	5,1	
	2018	2,1	12,1	5,7	-28,8	34,5	-4,8	19,3	17,1	7,3	59,7	17,0	80,3	9,9	-1,2	
	2019	2,1	-1,0	3,3	-42,7	33,9	-1,6	20,5	6,2	4,9	-32,8	35,2	106,9	9,7	-2,4	
Perhehoidon käyttöpäiviä asiakasta kohti	2015	276	-0,5	163	8,5	96	-0,9	122	-1,5	176	0,2	145	-28,6	179	-1,7	
	2016	278	0,8	148	-9,2	101	5,3	124	1,6	175	-0,9	188	30,2	178	-0,6	
	2017	292	5,1	170	15,1	93	-8,2	122	-1,4	204	16,5	173	-8,3	180	1,1	
	2018	285	-2,3	182	6,9	99	7,4	126	3,0	218	6,8	217	25,4	189	4,8	
	2019	283	-0,8	206	13,2	98	-1,2	100	-20,9	174	-19,9	188	-13,4	179	-4,9	
Lyhytaikaisen perhehoidon käyttöpäiviä lyhytaikaista asiakasta kohti	2015	32	23,0	26	-7,9	35	51,0	29	3,2	30	78,4	26	-35,0	31	26,6	
	2016	42	33,9	27	3,2	29	-16,7	33	15,6	38	27,7	33	25,0	32	1,8	
	2017	26	-39,7	24	-12,6	41	43,0	28	-14,7	24	-35,9	29	-12,3	33	4,6	
	2018	31	21,8	21	-11,7	43	4,7	35	22,2	43	77,8	74	158,5	38	12,2	
	2019	28	-11,4	16	-20,9	41	-5,0	28	-19,1	18	-58,2	99	34,4	33	-11,9	
Perhehoidon nettokustannukset	2015	2 034 533	-0,3	541 562	-3,8	460 715	30,6	265 133	9,1	432 091	30,8	40 625	102,4	3 774 659	6,3	
	2016	2 201 130	8,2	453 947	-16,2	609 653	32,3	234 999	-11,4	454 736	5,2	60 330	48,5	4 014 795	6,4	
	2017	1 966 417	-10,7	536 216	18,1	688 224	12,9	218 662	-7,0	505 380	11,1	61 035	1,2	3 975 934	-1,0	
	2018	2 129 976	8,3	516 068	-3,8	596 789	-13,3	173 035	-20,9	480 217	-5,0	73 402	20,3	3 969 487	-0,2	
	2019	2 035 157	-4,5	597 855	15,8	701 654	17,6	196 688	13,7	520 126	8,3	39 500	-46,2	4 090 979	3,1	
Muutos 2015-2019, %		0,0		10,4		52,3		-25,8		20,4		-2,8		8,4		
Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	45,7	..	11,0	..	59,2	..	99,1	..	89,5	..	0,0	..	50,7	..	
	2016	42,3	-7,6	12,2	10,9	0,0	-100,0	98,3	-0,8	87,3	-2,5	0,0	0,0	48,9	-3,5	
	2017	44,4	5,1	4,4	-64,3	72,0	0,0	98,4	0,0	87,4	0,1	100,0	0,0	53,1	8,6	
	2018	37,0	-16,7	4,6	5,5	62,4	-13,4	98,3	0,0	95,7	9,5	100,0	0,0	47,5	-10,5	
	2019	35,8	-3,2	0,7	-83,7	62,7	0,6	0,0	-100,0	96,3	0,6	100,0	0,0	46,7	-1,8	
Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	54,3	..	89,0	..	40,8	..	0,9	..	10,5	..	100,0	..	49,3	..	
	2016	50,1	-7,6	87,8	-1,4	0,0	-100,0	1,7	78,9	12,7	..	100,0	0,0	51,1	3,6	
	2017	55,6	10,8	95,6	8,9	28,0	0,0	1,6	-2,5	12,6	..	0,0	-100,0	46,9	-8,2	
	2018	63,0	13,4	95,4	-0,3	37,6	34,6	1,7	1,1	4,3	..	0,0	0,0	52,5	11,8	
	2019	64,2	1,9	99,3	4,0	37,3	-1,0	0,0	-100,0	3,7	-13,7	0,0	0,0	53,3	1,6	
Perhehoidon nettokustannusten %-osuus KvH:n nettokustannuksista	2015	2,4	-1,5	1,5	-5,5	1,6	27,7	0,9	6,3	1,6	29,2	0,2	95,2	1,6	4,3	
	2016	2,5	6,2	1,1	-26,6	2,0	24,6	0,7	-14,1	1,7	3,9	0,2	47,0	1,7	2,0	
	2017	2,4	-7,2	1,3	13,2	2,5	23,4	0,7	-6,2	1,8	5,5	0,2	0,4	1,7	0,1	
	2018	2,4	2,3	1,1	-8,3	1,8	-26,7	0,5	-24,8	1,6	-11,2	0,3	21,3	1,6	-6,2	
	2019	2,2	-10,3	1,2	3,8	2,0	10,6	0,6	9,1	1,6	-1,3	0,1	-49,4	1,5	-4,1	
Perhehoidon nettokustannukset €/käyttöpäivä	2015	65	1,1	67	6,4	52	10,5	60	7,8	70	26,9	47	-5,5	63	4,9	
	2016	71	8,3	60	-9,5	60	15,7	57	-4,8	62	-11,5	46	-2,2	65	3,0	
	2017	66	-6,6	63	4,7	66	9,9	58	0,5	73	17,8	50	10,3	66	0,5	
	2018	76	15,4	59	-6,3	65	-1,9	46	-20,6	74	0,9	56	11,8	69	5,3	
	2019	77	1,5	74	26,0	74	14,1	60	30,6	83	12,8	70	24,3	76	9,8	
Muutos 2015-2019, %		18,4		11,9		42,4		-0,8		18,6		49,9		19,7		
12. Kehitysvammaisten laitoshoido																
Laitoshoidon asiakkaat	2015	209	-8,7	87	-10,3	26	-68,7	137	-2,8	117	2,6	80	-18,4	656	-13,9	
	2016	189	-9,6	78	-10,3	34	30,8	81	-40,9	95	-18,8	88	10,0	565	-13,9	
	2017	155	-18,0	57	-26,9	33	-2,9	67	-17,3	83	-12,6	60	-31,8	455	-19,5	
	2018	120	-22,6	55	-3,5	34	3,0	59	-11,9	95	14,5	45	-25,0	408	-10,3	
	2019	50	-58,3	49	-10,9	45	32,4	62	5,1	80	-15,8	39	-13,3	325	-20,3	
Muutos 2015-2019, %		-76,1		-43,7		73,1		-54,7		-31,6		-51,3		-50,5		
Laitoshoidon asiakkaiden %-osuus kaikista kehitysvammahuollon asiakkaista	2015	10,4	-12,7	9,9	-10,0	3,0	-71,7	16,0	0,1	11,7	-17,1	7,0	-23,4	9,7	-19,1	
	2016	9,3	-11,1	8,6	-12,9	3,8	27,7	9,1	-42,8	9,4	-19,1	7,5	7,4	8,2	-15,7	
	2017	7,5	-18,5	6,1	-29,0	3,4	-11,5	7,2	-20,8	8,1	-14,4	4,7	-37,2	6,3	-22,7	
	2018	5,5	-26,5	5,8	-5,2	3,3	-1,7	6,3	-13,7	8,6	7,1	3,6	-22,9	5,5	-13,1	
	2019	2,2	-59,9	4,9	-14,5	4,3	30,1	5,9	-5,8	7,1	-17,4	2,9	-20,4	4,2	-24,3	
Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2015	85	14,9	50	0,0	11	-69,4	43	-4,4	49	44,1	71	-21,1	309	-6,1	
	2016	71	-16,5	44	-12,0	21	90,9	33	-23,3	49	0,0	82	15,5	300	-2,9	
	2017	55	-22,5	29	-34,1	22	4,8	30	-9,1	39	-20,4	53	-35,4	228	-24,0	
	2018	51	-7,3	30	3,4	28	27,3	35	16,7	52	33,3	37	-30,2	233	2,2	
	2019	19	-62,7	27	-10,0	39	39,3	38	8,6	42	-19,2	33	-10,8	198	-15,0	
Muutos 2015-2019, %		-77,6		-46,0		254,5		-11,6		-14,3		-53,5		-35,9		
Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaat	2015	129	-17,3	37	-24,5	15	-68,1	99	-1,0	68	-15,0	9	12,5	357	-18,9	
	2016	120	-7,0	37	0,0	13	-13,3	51	-48,5	46	-32,4	6	-33,3	273	-23,5	
	2017	101	-15,8	28	-24,3	11	-15,4	37	-27,5	44	-4,3	7	16,7	228	-16,5	
	2018	70	-30,7	25	-10,7	6	-45,5	26	-29,7	43	-2,3	8	14,3	178	-21,9	
	2019	31	-55,7	22	-12,0	6	0,0	27	3,8	38	-11,6	6	-25,0	130	-27,0	
Muutos 2015-2019, %		-76,0		-40,5		-60,0		-72,7		-44,1		-33,3		-63,6		
Lyhytaikaisen laitoshoidon asiakkaiden %-osuus laitoshoidon asiakkaista	2015	40,7	25,9	57,5	11,5	42,3	-2,5	31,4	-1,7	41,9	40,4	88,8	-3,4	47,1	9,1	
	2016	37,6	-7,6	56,4	-1,8	61,8	46,0	40,7	29,8	51,6	23,2	93,2	5,0	53,1	12,7	
	2017	35,5	-5,5	50,9	-9,8	66,7	7,9	44,8	9,9	47,0	-8,9	88,3	-5,2	50,1	-5,6	
	2018	42,5	19,8	54,5	7,2	82,4	23,5	59,3	32,5	54,7	16,5	82,2	-6,9	57,1	14,0	
	2019	38,0	-10,6	55,1	1,0	86,7	5,2	61,3	3,3	52,5	-4,1	84,6	2,9	60,9	6,7	
Laitoshoidon käyttöpäivät	2015	46 574	-11,2	16 924	-10,0	6 023	-55,7	28 185	-23,0	22 121	-24,8	4 568	-51,7	124 395	-22,4	
	2016	42 207	-9,4	16 119	-4,8	6 033	0,2	16 955	-39,8	14 348	-35,1	4 520	-1,1	100 182	-19,5	
	2017	32 656	-22,6	12 416	-23,0	5 869	-2,7	11 034	-34,9	12 840	-10,5	3 488	-22,8	78 303	-21,8	
	2018	22 737	-30,4	9 956	-19,8	5 437	-7,4	9 570	-13,3	11 513	-10,3	2 953	-15,3	62 166	-20,6	
	2019	11 530	-49,3	6 436	-35,4	6 196	14,0	9 226	-3,6	10 584	-8,1	2 921	-1,1	46 893	-24,6	
Muutos 2015-2019, %		-75,2		-62,0		2,9		-67,3		-52,2		-36,1		-6		

		HELSINKI		Muutos, %		ESPOO		Muutos, %		VANTAA		Muutos, %		TURKU		Muutos, %		TAMPERE		Muutos, %		OULU		Muutos, %		KUUSIKKO		Muutos, %			
12. Kehitysvammaisten laitoshoido																															
Muutos 2015-2019, %		3,5				-32,5				-40,6				-27,7				-30,0				31,2				-23,9					
Lyhytaikaisen laitoshoidon käyttöpäiviä lyhytaikaista asiakasta kohti	2015	50	2,6	79	17,6	136	190,0	36	-18,7	32	-59,4	28	-18,8	48	-4,2	2016	60	19,8	82	3,5	122	-10,1	27	-25,4	36	11,3	30	6,5	52	7,8	
	2017	68	12,7	85	3,7	93	-23,7	43	59,4	35	-1,3	36	19,2	56	8,4	2018	68	0,8	57	-32,6	114	22,8	60	39,7	34	-3,5	41	14,8	59	5,5	
	2019	113	66,0	63	9,3	104	-9,4	62	2,7	27	-20,0	52	25,3	66	11,5	Muutos 2015-2019, %	125,6		-20,9		-23,7		70,6		-15,1		82,8		37,5		
Laitoshoidon nettokustannukset	2009	23 130 594	..	5 521 152	..	4 305 578	..	9 243 577	..	8 895 526	..	5 897 326	..	56 993 752	..	2010	22 852 334	-1,2	5 325 222	-3,5	4 182 252	-2,9	9 375 416	1,4	9 974 213	12,1	5 479 596	-7,1	57 189 033	0,3	
	2011	23 047 052	0,9	5 575 824	4,7	4 126 258	-1,3	9 738 869	3,9	8 675 742	-13,0	4 988 170	-9,0	56 151 915	-1,8	2012	20 879 602	-9,4	5 426 518	-2,7	4 136 999	0,3	9 874 526	1,4	9 376 086	8,1	5 088 253	2,0	54 781 984	-2,4	
	2013	19 289 831	-7,6	5 327 197	-1,8	3 869 163	-6,5	9 162 844	-7,2	9 459 636	0,9	6 715 140	32,0	53 823 811	-1,7	2014	16 992 703	-11,9	5 403 121	1,4	4 077 022	5,4	9 918 396	8,2	9 191 902	-2,8	3 717 120	-44,6	49 300 264	-8,4	
	2015	14 726 174	-13,3	4 300 116	-20,4	2 786 229	-31,7	8 577 231	-13,5	7 784 896	-15,3	2 556 097	-31,2	40 730 743	-17,4	2016	14 301 170	-2,9	3 976 953	-7,5	2 403 643	-13,7	6 346 924	-26,0	6 184 651	-20,6	2 411 416	-5,7	35 624 757	-12,5	
	2017	11 379 607	-20,4	3 680 821	-7,4	2 380 835	-9,9	5 089 001	-19,8	5 675 710	-8,2	2 182 515	-9,5	30 388 489	-14,7	2018	10 304 776	-9,4	2 643 123	-28,2	2 781 872	16,8	4 940 613	-2,9	5 917 837	4,3	1 719 235	-21,2	28 307 456	-6,8	
	2019	6 236 323	-39,5	1 637 137	-38,1	3 412 242	22,7	5 271 575	6,7	5 969 067	0,9	1 927 551	12,1	24 453 895	-13,6	Muutos 2015-2019, %	-57,7		-61,9		22,5		-38,5		-23,3		-24,6		-40,0		
	Omien palvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	55,1	..	-	..	-	..	-	..	-	..	-	..	..	2016	56,9	3,3	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	..	..	
		2017	57,2	0,6	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	2018	51,6	-9,8	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	..	..	
		2019	1,9	-96,2	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	Muutos 2015-2019, %	-96,2		-	0,0		0,0		-		-	0,0	..	..		
	Ostopalvelujen %-osuus nettokustannuksista	2015	44,9	..	100,0	..	100,0	..	100,0	..	100,0	..	100,0	..	80,1	..	2016	46,3	3,0	100,0	0,0	0,0	-100,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	77,2	-3,6
	2017	42,8	-7,5	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	78,6	1,8	2018	48,4	13,1	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	81,2	3,4	
	2019	98,1	102,6	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	-100,0	100,0	0,0	99,5	22,5	Muutos 2015-2019, %	225,5		0,0		0,0		-100,0		0,0		99,5	22,5			
Laitoshoidon nettokustannukset €/käyttöpäivä	2009	229	..	226	..	220	..	195	..	211	..	241	..	220	..	2010	240	4,8	250	10,4	227	3,4	204	5,0	218	3,2	245	1,5	230	4,7	
	2011	244	1,5	264	5,7	233	2,5	222	8,9	240	9,8	261	6,4	241	5,0	2012	275	12,5	274	3,8	239	2,7	247	11,2	297	23,8	335	28,4	276	14,4	
	2013	324	18,0	287	5,0	300	25,2	271	9,6	313	5,4	393	17,4	308	11,3	2014	324	18,0	287	5,0	300	25,2	271	9,6	313	5,4	393	17,4	308	11,3	
	2015	316	-2,4	254	-11,6	463	54,3	304	12,3	352	12,6	560	42,4	327	6,5	2016	339	7,2	247	-2,9	398	-13,9	374	23,0	431	22,5	533	-4,7	356	8,6	
	2017	348	2,8	296	20,2	406	1,8	461	23,2	442	2,5	626	17,3	388	9,1	2018	453	30,1	265	-10,4	512	26,1	516	11,9	514	16,3	582	-7,0	455	17,3	
	2019	541	19,3	254	-4,2	551	7,6	571	10,7	564	9,7	660	13,3	521	14,5	Muutos 2015-2019, %	71,1		0,1		19,0		87,8		60,3		17,9		59,3		
	Laitoshoidon nettokustannusten %-osuus KvH:n kokonaiskustannuksista	2015	17,4	-14,4	12,0	-21,8	9,7	-33,2	27,9	-15,7	29,3	-16,4	9,8	-33,7	17,5	-18,9	2016	16,6	-4,7	9,7	-19,0	7,9	-18,8	20,0	-28,3	23,0	-21,5	9,2	-6,6	14,7	-16,1
		2017	13,7	-17,4	8,6	-11,3	8,5	8,2	16,2	-19,2	20,0	-12,9	8,2	-10,2	12,7	-13,8	2018	11,7	-14,5	5,9	-31,6	8,4	-1,3	14,9	-7,8	19,5	-2,6	6,5	-20,6	11,1	-12,5
		2019	6,6	-43,2	3,3	-44,5	9,7	15,4	15,3	2,5	17,9	-8,1	6,9	5,5	8,9	-19,6	Muutos 2015-2019, %	-60,9		-44,5		15,4		15,3		2,5		6,9		8,9	
13. Omaishoidon tuki																															
Omaishoidon tuen asiakkaat yhteensä	2015	3 970	-	803	-	1 049	-	1 141	-	1 552	-	1 869	-	10 384	-	2016	3 958	-0,3	899	12,0	1 089	3,8	1 403	23,0	1 660	7,0	1 814	-2,9	10 823	4,2	
	2017	3 870	-2,2	1 246	38,6	1 178	8,2	1 509	7,6	1 643	-1,0	1 879	3,6	11 325	4,6	2018	3 953	2,1	1 326	6,4	1 331	13,0	1 564	3,6	2 037	24,0	1 826	-2,8	12 037	6,3	
	2019	3 700	-6,4	1 438	8,4	0	-100,0	1 639	4,8	1 936	-5,0	1 915	4,9	10 628	-11,7	Muutos 2015-2019, %	-6,8		79,1		-100,0		43,6		24,7		2,5		2,3		
Omaishoidon tuen 0-64- vuotiaat asiakkaat	2015	1 757	-	489	-	0	-	179	-	629	-	777	-	3 831	-	2016	1 774	1,0	486	-0,6	0	-	180	0,6	655	4,1	753	-3,1	3 848	0,4	
	2017	1 816	2,4	540	11,1	0	-	473	162,8	772	17,9	788	4,6	4 389	14,1	2018	1 874	3,2	583	8,0	0	-	509	7,6	772	0,0	738	-6,3	4 476	2,0	
	2019	1 851	-1,2	639	9,6	0	-	554	8,8	870	12,7	851	15,3	4 765	6,5	Muutos 2015-2019, %	5,4		30,7		0,0		209,5		38,3		9,5		24,4		
Maksettujen hoitopalkkioiden kokonaiskustannukset	2015	16 752 158	-	6 055 229	-	4 624 566	-	6 045 115	-	7 877 498	-	9 136 181	-	50 490 747	-	2016	20 565 090	22,8	6 393 512	5,6	4 420 220	-4,4	6 030 649	-0,2	8 175 832	3,8	9 105 047	-0,3	54 690 350	8,3	
	2017	20 262 961	-1,5	6 854 326	7,2	4 646 056	5,1	6 203 290	2,9	10 124 587	23,8	9 937 492	9,1	58 028 713	6,1	2018	22 015 821	8,7	7 234 732	5,5	4 989 953	7,4	6 405 181	3,3	10 123 069	0,0	10 146 535	2,1	60 915 291	5,0	
	2019	23 451 760	6,5	7 916 188	9,4	4 987 944	0,0	7 868 066	22,8	10 346 588	2,2	10 650 248	5,0	65 220 794	7,1	Muutos 2015-2019, %	40,0		30,7		7,9		30,2		31,3		16,6		29,2		

Liite 4: Vammaisten palvelujen deflatoidut kustannustietojen aikasarjat vuosilta 2015–2019

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %
Väestö yhteensä 31.12.	2015	628 208	2,3	269 802	1,6	214 605	16,7	185 908	-16,6	225 118	14,7	198 525	-88,3	1 729 139	-45,8
	2016	635 181	1,3	274 583	1,8	219 341	2,2	187 604	0,9	228 274	1,4	200 526	1,0	1 753 600	1,4
	2017	643 272	0,7	279 044	1,6	223 027	1,7	189 669	1,1	231 853	1,6	201 810	0,6	1 773 445	1,1
	2018	648 042	0,9	283 632	1,6	228 166	2,3	191 331	0,9	235 239	1,5	203 567	0,9	1 795 770	1,3
	2019	653 835	-100,0	289 731	2,2	0	-100,0	192 962	0,9	238 140	1,2	205 489	0,9	926 322	-48,4
Vammaisten palvelut yhteensä															
Vammaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	166 073 696	0,0	65 328 833	2,5	52 388 880	0,3	46 680 132	3,6	54 454 155	2,9	48 732 903	0,0	433 658 598	1,1
	2016	169 709 353	2,2	71 122 858	8,9	53 417 951	2,0	48 296 655	3,5	56 741 859	4,2	49 356 633	1,3	448 645 309	3,5
	2017	166 811 970	-1,7	74 133 074	4,2	50 742 712	-5,0	48 923 487	1,3	62 842 354	10,8	51 013 628	3,4	454 467 226	1,3
	2018	173 079 299	3,8	77 198 638	4,1	57 136 261	12,6	50 761 383	3,8	67 137 611	6,8	50 749 626	-0,5	476 062 818	4,8
	2019	178 210 415	3,0	82 168 867	6,4	62 440 588	9,3	51 708 768	1,9	70 061 425	4,4	52 134 671	2,7	496 724 734	4,3
Muutos 2015–2019, €		12 136 719		16 840 034		10 051 708		5 028 636		15 607 271		3 401 768		63 066 136	
Muutos 2015–2019, %		7,3		25,8		19,2		10,8		28,7		7,0		14,5	
Vammaisten palvelujen kustannukset / väestö, DEFL 2019	2015	264	-1,3	242	0,9	244	-1,5	251	17,5	242	-16,0	245	12,4	252	0,7
	2016	267	1,1	259	7,0	244	-0,2	257	2,5	249	2,8	246	0,3	257	2,1
	2017	259	-2,9	266	2,6	228	-6,6	258	0,2	271	9,0	253	2,7	257	0,0
	2018	267	3,0	272	2,5	250	10,1	265	2,9	285	5,3	249	-1,4	266	3,5
	2019	273	2,1	284	4,2	267	6,7	268	1,0	294	3,1	254	1,8	274	3,0
Muutos 2015–2019, €		8		41		23		17		52		8		22	
Muutos 2015–2019, %		3,1		17,1		9,4		6,7		21,6		3,4		8,7	
VpL:n mukaisten palvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	78 841 525	-0,9	28 313 951	4,4	22 824 675	-1,4	15 006 980	7,2	27 134 754	5,2	21 946 294	-3,5	194 068 178	0,9
	2016	80 743 714	2,4	28 790 354	1,7	21 975 685	-3,7	15 585 058	3,9	29 040 583	7,0	22 268 263	1,5	198 403 657	2,2
	2017	80 318 452	-0,5	29 545 403	2,6	21 700 600	-1,3	16 175 347	3,8	33 389 002	15,0	23 465 058	5,4	204 593 862	3,1
	2018	82 981 750	3,3	31 181 872	5,5	23 327 562	7,5	16 865 609	4,3	36 127 979	8,2	23 867 652	1,7	214 352 425	4,8
	2019	83 852 738	1,0	31 874 818	2,2	27 317 687	17,1	17 206 946	2,0	36 662 574	1,5	24 195 051	1,4	221 109 814	3,2
Muutos 2015–2019, €		5 011 213		3 560 867		4 493 012		2 199 966		9 527 820		2 248 758		27 041 636	
Muutos 2015–2019, %		6,4		12,6		19,7		14,7		35,1		10,2		13,9	
Vammaispalvelujen kokonaiskustannukset euroa / väestö, DEFL 2019	2015	126	-2,1	105	2,8	106	-3,1	81	21,6	121	-14,1	111	8,4	113	0,4
	2016	127	1,3	105	-0,1	100	-5,8	83	2,9	127	5,5	111	0,5	114	0,9
	2017	125	-1,8	106	1,0	97	-2,9	85	2,7	144	13,2	116	4,7	116	1,8
	2018	128	2,6	110	3,8	102	5,1	88	3,4	154	6,6	117	0,8	120	3,5
	2019	128	0,2	110	0,1	117	14,3	89	1,2	154	0,2	118	0,4	122	1,8
Muutos 2015–2019, €		3		5		10		8		33		7		9	
Muutos 2015–2019, %		2,0		4,8		9,9		10,5		27,7		6,5		8,2	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset, DEFL 2019	2015	87 232 171	0,6	37 014 882	1,1	29 564 205	1,7	31 673 152	2,0	27 319 401	0,7	26 786 609	3,1	239 590 420	1,3
	2016	88 965 639	2,0	42 332 504	14,4	31 442 266	6,4	32 711 597	3,3	27 701 276	1,4	27 088 370	1,1	250 241 652	4,4
	2017	86 493 519	-2,8	44 587 671	5,3	29 042 112	-7,6	32 748 140	0,1	29 453 352	6,3	27 548 571	1,7	249 873 364	-0,1
	2018	90 097 549	4,2	46 016 765	3,2	33 808 699	16,4	33 895 774	3,5	31 009 632	5,3	26 867 499	-2,5	261 695 919	4,7
	2019	93 818 936	4,1	50 210 767	9,1	35 122 901	3,9	34 488 222	1,7	33 263 953	7,3	27 913 355	3,9	274 818 134	5,0
Muutos 2015–2019, €		6 586 765		13 195 885		5 558 696		2 815 070		5 944 552		1 126 746		35 227 715	
Muutos 2015–2019, %		7,6		35,7		18,8		8,9		21,8		4,2		14,7	
Kehitysvammahuollon nettokustannukset / väestö, DEFL 2019	2015	139	-0,8	137	-0,4	138	-0,1	170	15,7	121	-17,8	135	15,8	139	0,9
	2016	140	0,9	154	12,4	143	4,1	174	2,3	121	0,0	135	0,1	143	3,0
	2017	134	-4,0	160	3,6	130	-9,2	173	-1,0	127	4,7	137	1,1	141	-1,5
	2018	139	3,4	162	1,5	148	13,8	177	2,6	132	3,8	132	-3,3	146	3,5
	2019	143	3,2	173	6,8	150	1,4	179	0,9	140	6,0	136	2,9	152	3,6
Muutos 2015–2019, €		5		36		12		8		18		1		12	
Muutos 2015–2019, %		3,3		26,3		9,1		4,9		15,1		0,7		8,9	
Henkilökohtainen apu															
Henkilökohtaisen avun nettokustannukset, DEFL 2019	2015	33 842 673	-10,9	8 491 932	3,8	6 409 376	-0,3	4 562 190	21,6	8 791 955	13,6	9 078 416	-5,2	71 176 543	4,5
	2016	36 845 885	1,1	9 338 575	10,0	6 271 931	-2,1	5 032 677	10,3	9 782 071	11,3	9 482 057	4,4	76 753 195	7,8
	2017	38 043 514	5,0	9 856 425	5,5	6 577 633	4,9	5 588 352	11,0	11 502 725	17,6	9 833 634	3,7	81 402 283	6,1
	2018	39 202 790	-2,0	10 855 684	10,1	6 965 335	5,9	6 167 537	10,4	13 568 413	18,0	10 340 843	5,2	87 100 601	7,0
	2019	40 497 811	3,3	10 852 385	0,0	8 650 325	24,2	6 801 118	10,3	14 981 106	10,4	10 294 038	-0,5	92 076 783	5,7
Muutos 2015–2019, €		6 655 138		2 360 453		2 240 949		2 238 928		6 189 151		1 215 622		20 900 240	
Muutos 2015–2019, %		19,7		27,8		35,0		49,1		70,4		13,4		29,4	
Henkilökohtaisen avun kustannukset euroa/väestö DEFL 2019	2015	53,9	3,1	31,5	2,2	29,9	-2,1	24,5	37,9	39,1	-7,2	45,7	6,5	41,3	4,0
	2016	58,0	7,7	34,0	8,1	28,6	-4,3	26,8	9,3	42,9	9,7	47,3	3,4	44,0	6,4
	2017	59,1	2,0	35,3	3,9	29,5	3,1	29,5	9,8	49,6	15,8	48,7	3,0	46,0	4,7
	2018	60,5	2,3	38,3	8,4	30,5	3,5	32,2	9,4	57,7	16,3	50,8	4,3	48,7	5,7
	2019	61,9	2,4	37,5	-2,1	37,0	21,2	35,2	9,3	62,9	9,1	50,1	-1,4	50,8	4,3
Muutos 2015–2019, €		8,1		6,0		7,1		10,7		23,9		4,4		9,4	
Muutos 2015–2019, %		15,0		19,0		23,9		43,6		61,1		9,5		22,8	

		HELSENKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut															
Myönnettyjen VpL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	18 771 859	-5,4	10 439 715	3,8	9 675 588	-2,0	4 439 062	4,0	7 000 368	-3,2	5 106 508	2,2	55 433 099	-4,0
	2016	17 817 888	13,0	10 424 249	-0,1	9 221 187	-4,7	4 452 439	0,3	6 994 270	-0,1	5 070 322	-0,7	53 980 356	-2,6
	2017	17 937 277	-6,9	10 851 434	4,1	8 987 157	-2,5	4 357 434	-2,1	7 963 116	13,9	5 014 058	-1,1	55 110 476	2,1
	2018	18 284 542	-12,5	10 952 459	0,9	9 067 082	0,9	4 325 641	-0,7	7 691 355	-3,4	4 716 870	-5,9	55 037 949	-0,1
	2019	17 522 511	-4,2	11 221 421	2,5	9 839 208	8,5	4 133 516	-4,4	7 260 613	-5,6	4 394 652	-6,8	54 371 921	-1,2
Muutos 2015–2019, €		-1 249 348		781 706		163 620		-305 546		260 244		-711 855		-1 061 178	
Muutos 2015–2019, %		-6,7		7,5		1,7		-6,9		3,7		-13,9		-1,9	
VpL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa/väestö DEFL 2019	2015	29,9	-13,0	38,7	0,0	45,1	0,0	23,9	0,0	31,1	-21,0	25,7	14,8	32,2	0,0
	2016	28,1	-6,1	38,0	-1,9	42,0	-6,8	23,7	-0,6	30,6	-1,5	25,3	-1,7	30,9	-3,9
	2017	27,9	-0,6	38,9	2,4	40,3	-4,1	23,0	-3,2	34,3	12,1	24,8	-1,7	31,2	0,8
	2018	28,2	1,2	38,6	-0,7	39,7	-1,4	22,6	-1,6	32,7	-4,8	23,2	-6,7	30,7	-1,3
	2019	26,8	-5,0	38,7	0,3	42,1	5,9	21,4	-5,2	30,5	-6,8	21,4	-7,7	30,0	-2,5
Muutos 2015–2019, €		-3,1		0,0		-3,0		-2,5		-0,6		-4,3		-2,2	
Muutos 2015–2019, %		-10,3		0,1		-6,6		-10,3		-2,0		-16,9		-6,9	
Keskimääräinen VpL-matkan hinta (nettokustannukset), DEFL 2019	2015	32,7	47,2	32,2	0,9	29,9	-2,7	19,7	2,8	25,5	-0,8	30,7	-1,2	29,4	6,3
	2016	33,3	9,7	32,0	-0,5	29,0	-3,2	21,9	11,1	26,3	3,3	34,9	14,0	30,1	2,6
	2017	34,4	50,9	33,5	4,5	28,7	-1,0	21,6	-1,3	28,1	6,7	37,0	5,8	31,0	2,8
	2018	36,3	39,0	34,0	1,4	28,7	0,1	21,2	-1,8	27,2	-3,1	36,6	-1,1	31,3	1,1
	2019	35,6	-2,1	34,4	1,3	29,7	3,5	20,0	-5,3	26,5	-2,7	34,0	-6,9	30,9	-1,3
Muutos 2015–2019, €		3		2		0		0		1		3		2	
Muutos 2015–2019, %		8,9		6,8		-0,7		1,8		3,8		11,0		5,3	
Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut															
ShL-kuljetuspalvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	3 559 528	-24,0	547 652	6,3	479 828	-21,0	319 539	-0,9	370 583	-10,5	558 408	10,6	5 835 538	0,0
	2016	2 180 741	-38,7	545 572	-0,4	512 100	6,7	325 563	1,9	426 665	15,1	590 551	5,8	4 581 192	-21,5
	2017	2 197 619	0,8	534 597	-2,0	388 697	-24,1	388 803	19,4	537 275	25,9	724 039	22,6	4 771 031	4,1
	2018	2 215 428	0,8	569 767	6,6	349 396	-10,1	417 758	7,4	498 702	-7,2	766 509	5,9	4 817 560	1,0
	2019	2 129 146	-3,9	715 200	25,5	381 978	9,3	462 390	10,7	199 878	-59,9	782 660	2,1	4 671 251	-3,0
Muutos 2015–2019, €		-1 430 382		167 548		-97 851		142 851		-170 705		224 252		-1 164 287	
Muutos 2015–2019, %		-40,2		30,6		-20,4		44,7		-46,1		40,2		-20,0	
ShL-kuljetuspalvelujen kustannukset euroa / asiakas (matkoja käytänty), DEFL 2019	2015	1 449	0,6	548	4,7	684	-9,3	527	-5,1	648	-9,9	535	4,5	915	0,0
	2016	996	-31,2	542	-1,1	894	30,6	534	1,2	506	-21,9	468	-12,5	707	-22,8
	2017	1 188	19,2	505	-6,8	960	7,4	511	-4,3	489	-3,3	559	19,5	738	4,4
	2018	1 464	23,3	487	-3,5	1 019	6,1	449	-12,1	490	0,2	499	-10,7	740	0,3
	2019	1 399	-4,5	503	3,2	866	-15,0	465	3,6	208	-57,6	485	-2,8	672	-9,3
Muutos 2015–2019, €		1 381		-45		182		-62		-440		-50		-243	
Muutos 2015–2019, %		7 687,7		-8,3		26,5		-11,8		-67,9		-9,3		-26,6	
Keskimääräinen ShL-matkan hinta (nettokustannukset), DEFL 2019	2015	78,7	62,2	13,1	0,7	15,1	-3,3	11,3	-4,7	16,0	-14,6	24,7	-4,6	30,3	0,0
	2016	56,6	-28,1	12,9	-2,1	20,5	35,6	9,9	-12,3	11,8	-26,5	20,2	-18,5	22,4	-26,0
	2017	67,5	19,2	13,0	1,1	24,3	18,6	11,0	11,8	12,2	3,3	26,1	29,3	24,2	8,2
	2018	58,1	-14,0	12,8	-1,2	26,1	7,5	10,2	-7,5	12,2	0,0	27,0	3,5	23,4	-3,6
	2019	57,0	-1,8	12,9	0,1	22,6	-13,6	11,2	9,5	9,3	-23,7	23,6	-12,4	22,7	-2,9
Muutos 2015–2019, €		-22		0		7		0		-7		-1		-8	
Muutos 2015–2019, %		-27,6		-2,2		49,4		-0,6		-42,1		-4,4		-25,1	
Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut yhteensä															
Kuljetuspalvelujen kustannukset yhteensä, DEFL 2019	2015	22 331 386	-14,1	10 987 367	3,9	10 155 416	-3,1	4 758 601	3,7	7 370 951	-3,6	5 664 915	3,0	61 268 637	0,0
	2016	19 998 629	-10,4	10 969 821	-0,2	9 733 287	-4,2	4 778 002	0,4	7 420 935	0,7	5 660 874	-0,1	58 561 548	-4,4
	2017	20 134 897	0,7	11 386 031	3,8	9 375 854	-3,7	4 746 237	-0,7	8 500 391	14,5	5 738 097	1,4	59 881 507	2,3
	2018	20 499 970	1,8	11 522 226	1,2	9 416 478	0,4	4 743 399	-0,1	8 190 056	-3,7	5 483 379	-4,4	59 855 509	0,0
	2019	19 651 657	-4,1	11 936 621	3,6	10 221 186	8,5	4 595 906	-3,1	7 460 490	-8,9	5 177 312	-5,6	59 043 172	-1,4
Muutos 2015–2019, €		-2 679 729		949 254		65 770		-162 695		89 539		-487 603		-2 225 465	
Muutos 2015–2019, %		-12,0		8,6		0,6		-3,4		1,2		-8,6		-3,6	
Asumista tukevat palvelut (Palveluasuminen, tuettu asuminen, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet)															
Palveluasuminen															
Palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	5 459 939	4,9	1 421 434	-11,2	1 173 559	-13,0	2 320 845	15,3	864 587	-24,1	1 853 253	62,3	13 093 618	5,2
	2016	5 573 263	2,1	1 371 511	-3,5	1 236 233	5,3	2 612 627	12,6	983 627	13,8	2 441 281	31,7	14 218 541	8,6
	2017	5 396 281	-3,2	1 157 788	-15,6	997 449	-19,3	2 170 579	-16,9	1 213 258	23,3	2 470 671	1,2	13 406 025	-5,7
	2018	5 386 923	-0,2	1 740 788	50,4	2 037 047	104,2	2 787 897	28,4	1 470 733	21,2	1 738 891	-29,6	15 162 278	13,1
	2019	5 239 027	-2,7	1 990 147	14,3	1 693 541	-16,9	2 878 669	3,3	1 721 798	17,1	1 484 661	-14,6	15 007 843	-1,0
Muutos 2015–2019, €		-220 912		568 713		519 982		557 824		857 211		-368 592		1 914 225	
Muutos 2015–2019, %		-4,0		40,0		44,3		24,0		99,1		-19,9		14,6	
Palveluasumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2019	2015	93	2,4	70	-10,2	54	-22,1	66	10,1	35	-25,6	76	67,4	71	2,5
	2016	92	-0,9	70	-0,2	67	23,6	80	20,7	39	11,2	72	-6,4	75	5,2
	2017	89	-3,0	58	-17,1	60	-10,3	66	-17,7	48	22,7	55	-23,2	67	-10,3
	2018	87	-2,4	107	85,0	81	34,4	66	-0,2	50	4,5	56	2,4	74	9,9
	2019	87	0,2	126	17,1	70	-13,6	64	-3,0	57	14,0	57	2,0	75	1,3
Muutos 2015–2019, €		-6		56		16		-3		22		-19		4	
Muutos 2015–2019, %		-6,0		79,2		28,7		-3,9		62,4		-24,8		5,1	
Tuettu asuminen															
Tuetun asumisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	1 538 015	-24,6	154 235	43,6	777 608	27,2	143 111	7,4	612 474	-22,9	258 533	-25,2	3 483 976	-13,6
	2016	1 989 708	29,4	225 701	46,3	661 499	-14,9	117 423	-17,9	603 956	-1,4	231 850	-10,3	3 830 137	9,9
	2017	2 196 362	10,4	538 533	138,6	824 633	24,7	153 068	30,4	547 584	-9,3	413 750	78,5	4 673 931	22,0
	2018	1 755 129	-20,1	838 821	55,8	563 953	-31,6	179 152	17,0	545 642	-0,4	383 193	-7,4	4 265 891	-8,7
	2019	2 218 727	26,4	939 933	12,1	436 987	-22,5	245 331	36,9	531 220	-2,6	197 732	-48,4	4 569 929	7,1
Muutos 2015–2019, €		680 712		785 698		-340 621		102 220		-81 254		-60 801		1 085 953	
Muutos 2015–2019, %		44,3		509,4		-43,8		71,4		-13,3		-23,5		31,2	
Tuetun asumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2019	2015	32	-24,7	22	15,3	27	5,0	13	2,4	14	-32,9	13	-47,1	22	-23,7
	2016	36	11,4	28	29,2	26	-2,8	11	-14,5	14	-1,7	8	-32,5	23	2,4
	2017	30	-14,4	51	79,4	23	-13,4	12	8,3	13	-9,4	25	189,2	24	8,2
	2018	22	-28,5	39	-24,2	15	-32,2	12	-3,6	11	-10,5	22	-12,2	19	-20,5
	2019	24	11,6	32	-17,1	12	-20,8	12	4,9	10	-13,0	19	-12,2	19	-2,1
Muutos 2015–2019, €		-8		10		-15		-1		-4		6		-3	
Muutos 2015–2019, %		-24,0		45,6		-54,8		-6,4		-30,7		50,5		-13,7	

			HELSINKI	Muutos, %	ESPOO	Muutos, %	VANTAA	Muutos, %	TURKU	Muutos, %	TAMPERE	Muutos, %	OULU	Muutos, %	KUUSIKKO	Muutos, %
Asumista tukevat palvelut (Palveluasuminen, tuettu asuminen, asunnon muutostyöt, asunnon välineet ja laitteet)																
Asunnon muutostyöt																
Asunnon muutostöiden nettokustannukset, DEFL 2019	2015	683 970	-5,2	312 023	-16,5	411 326	-20,4	84 431	17,0	556 936	16,3	274 405	29,1	2 323 091	-2,2	
	2016	640 478	-6,4	317 082	1,6	327 910	-20,3	84 772	0,4	459 021	-17,6	313 953	14,4	2 143 217	-7,7	
	2017	697 199	8,9	315 072	-0,6	339 690	3,6	78 574	-7,3	536 578	16,9	246 450	-21,5	2 213 563	3,3	
	2018	582 317	-16,5	358 691	13,8	329 941	-2,9	100 728	28,2	441 147	-17,8	228 530	-7,3	2 041 353	-7,8	
	2019	597 085	2,5	798 090	122,5	336 664	2,0	101 743	1,0	391 600	-11,2	226 174	-1,0	2 451 356	20,1	
Muutos 2015-2019, €		-86 885		486 067		-74 662		17 312		-165 336		-48 230		128 266		
Muutos 2015-2019, %		-12,7		155,8		-18,2		20,5		-29,7		-17,6		5,5		
Asunnon välineet ja laitteet																
Asunnon välineiden ja laitteiden nettokustannukset, DEFL 2019	2015	491 741	-19,2	75 816	0,0	79 172	-41,6	80 789	2,6	424 776	35,3	150 949	-20,4	1 303 243	-1,7	
	2016	505 434	2,8	118 426	56,2	248 240	213,5	106 038	31,3	553 206	30,2	211 911	40,4	1 743 255	33,8	
	2017	535 224	5,9	84 419	-28,7	173 582	-30,1	81 190	-23,4	770 988	39,4	164 100	-22,6	1 809 503	3,8	
	2018	553 615	3,4	62 971	-25,4	211 161	21,6	145 347	79,0	559 138	-27,5	168 827	2,9	1 701 058	-6,0	
	2019	457 952	-17,3	1 086	-98,3	227 884	7,9	112 113	-22,9	465 965	-16,7	166 894	-1,1	1 431 895	-15,8	
Muutos 2015-2019, €		-33 789		-74 730		148 712		31 324		41 189		15 946		128 652		
Muutos 2015-2019, %		-6,9		-98,6		187,8		38,8		9,7		10,6		9,9		
Vammaisten työ- ja päivätoiminta																
Vaikeavammaisten päivätoiminta																
Päivätoiminnan nettokustannukset, DEFL 2019	2015	2 132 495	24,1	725 492	2,8	197 865	-19,8	206 067	-3,2	448 959	20,7	229 407	5,3	3 940 287	13,4	
	2016	2 628 458	23,3	697 710	-3,8	199 184	0,7	263 353	27,8	448 966	0,0	193 548	-15,6	4 431 248	12,5	
	2017	2 373 278	-9,7	658 224	-5,7	188 454	-5,4	242 229	-8,0	478 962	6,7	246 725	27,5	4 187 872	-5,5	
	2018	2 123 509	-10,5	596 096	-9,4	176 883	-6,1	203 843	-15,8	500 576	4,5	184 655	-25,2	3 785 562	-9,6	
	2019	2 159 875	1,7	534 897	-10,3	184 745	4,4	215 745	5,8	495 532	-1,0	166 133	-10,0	3 756 927	-0,8	
Muutos 2015-2019, €		27 380		-190 595		-13 120		9 678		46 573		-63 275		-183 360		
Muutos 2015-2019, %		1,3		-26,3		-6,6		4,7		10,4		-27,6		-4,7		
Kehitysvammahuollon työ- ja päivätoiminta																
Työ- ja päivätoiminnan nettokustannukset, DEFL 2019	2015	19 227 129	4,1	8 675 882	5,3	6 495 554	13,7	3 792 646	3,8	5 385 724	4,3	3 629 268	-2,7	47 206 202	5,0	
	2016	19 649 717	2,2	9 001 642	3,8	6 266 065	-3,5	4 088 992	7,8	6 695 983	24,3	3 773 695	4,0	49 476 094	4,8	
	2017	20 994 458	6,8	10 715 577	19,0	6 649 941	6,1	4 062 362	-0,7	7 179 612	7,2	3 933 990	4,2	53 535 941	8,2	
	2018	22 402 142	6,7	11 744 272	9,6	7 745 889	16,5	4 709 267	15,9	7 111 722	-0,9	4 312 136	9,6	58 025 428	8,4	
	2019	22 840 841	2,0	12 512 690	6,5	7 791 350	0,6	4 887 815	3,8	7 045 843	-0,9	4 680 880	8,6	59 759 418	3,0	
Muutos 2015-2019, €		3 613 712		3 836 808		1 295 796		1 095 169		1 660 119		1 051 612		12 553 216		
Muutos 2015-2019, %		18,8		44,2		19,9		28,9		30,8		29,0		26,6		
Nettokustannukset suoritetta kohti, DEFL 2019	2015	116	5,5	121	4,3	104	-1,3	67	7,6	65	-1,5	29	-4,7	84	2,8	
	2016	119	2,3	120	-0,7	115	10,5	71	6,1	76	18,1	33	13,0	89	6,6	
	2017	126	6,3	135	12,7	113	-1,3	69	-2,7	83	8,9	37	11,3	96	7,9	
	2018	138	9,3	140	3,3	133	17,6	81	17,6	83	0,1	39	3,9	104	7,5	
	2019	175	26,4	145	3,9	123	-7,8	84	2,8	83	-0,3	42	9,5	112	7,8	
Muutos 2015-2019, €		59		24		19		17		18		13		28		
Muutos 2015-2019, %		50,4		20,2		18,2		24,9		28,3		43,1		33,3		
Tuettu työllistyminen																
Tuetun työllistymisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	2019	538 741	-	83 282	-	0	-	13 600	-	134 899	-	26 264	-	796 786	-	
Muut palvelut																
Muut vammaispalvelulain mukaiset palvelut																
Kaikkien muiden Vp:n mukaisten palvelujen nettokustannukset yhteensä, DEFL 2019	2015	1 085 432	-16,8	972 655	20,0	412 504	-22,4	119 454	13,2	2 744 022	25,5	904 943	-36,6	6 239 010	-2,0	
	2016	793 362	-26,9	1 076 046	10,6	264 196	-36,0	85 120	-28,7	3 555 957	29,6	889 374	-1,7	6 664 054	6,8	
	2017	754 514	-4,9	887 882	-17,5	323 862	22,6	92 001	8,1	4 238 002	19,2	818 555	-8,0	7 114 816	6,8	
	2018	880 804	16,7	1 134 792	27,8	382 528	18,1	93 304	1,4	5 002 715	18,0	801 070	-2,1	8 295 214	16,6	
	2019	1 242 940	41,1	1 132 818	-0,2	752 191	96,6	83 443	-10,6	5 775 351	15,4	886 065	10,6	9 872 808	19,0	
Muutos 2015-2019, €		157 508		160 163		339 687		-36 011		3 031 329		-18 879		3 633 798		
Muutos 2015-2019, %		14,5		16,5		82,3		-30,1		110,5		-2,1		58,2		
Muut kehitysvammahuollon palvelut																
Muiden palvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	4 058 716	3,1	4 556 657	48,9	2 706 833	1,6	1 663 675	-3,0	1 306 123	21,6	748 819	3,9	15 040 822	14,2	
	2016	4 303 623	6,0	7 137 988	56,6	2 656 150	-1,9	1 688 780	1,5	1 386 029	6,1	714 448	-4,6	17 887 017	18,9	
	2017	985 732	-77,1	6 422 902	-10,0	2 391 799	-10,0	1 691 021	0,1	1 083 253	-21,8	567 096	-20,6	13 141 803	-26,5	
	2018	910 294	-7,7	6 799 226	5,9	3 004 000	25,6	1 060 574	-37,3	1 331 394	22,9	657 415	15,9	13 762 904	4,7	
	2019	1 220 094	34,0	9 292 889	36,7	3 058 478	1,8	1 031 239	-2,8	1 350 550	1,4	652 844	-0,7	16 606 093	20,7	
Muutos 2015-2019, €		-2 838 622		4 736 232		351 645		-632 436		44 427		-95 975		1 565 272		
Muutos 2015-2019, %		-69,9		103,9		13,0		-38,0		3,4		-12,8		10,4		
Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut (vaikeavammaisten palveluasuminen ja kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen)																
Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut yhteensä																
Vammaisten ympärivuorokautisten asumispalvelujen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	61 531 005	4,7	24 519 764	0,9	20 707 624	5,9	20 166 983	8,9	17 861 013	7,7	23 825 763	6,9	168 612 152	5,4	
	2016	61 954 177	0,7	26 847 418	9,5	22 959 838	10,9	22 981 068	14,0	18 436 156	3,2	23 486 800	-1,4	176 665 457	4,8	
	2017	63 014 322	1,7	28 257 854	5,3	20 095 784	-12,5	24 885 141	8,3	20 898 116	13,4	24 970 644	6,3	182 121 859	3,1	
	2018	68 275 021	8,3	28 882 613	2,2	23 195 676	15,4	25 756 231	3,5	22 368 815	7,0	25 368 644	1,6	193 847 000	6,4	
	2019	75 403 331	10,4	31 414 765	8,8	25 355 319	9,3	25 736 173	-0,1	23 417 758	4,7	26 991 284	6,4	208 318 630	7,5	
Muutos 2015-2019, €		13 872 326		6 895 001		4 647 695		5 569 190		5 556 744		3 165 522		39 706 478		
Muutos 2015-2019, %		22,5		28,1		22,4		27,6		31,1		13,3		23,5		
Vaikeavammaisten palveluasuminen																
Vaikeavammaisten palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	21 833 354	1,8	7 296 319	5,7	5 638 845	4,2	5 514 985	0,1	7 167 738	-4,0	6 201 666	1,4	53 652 906	1,5	
	2016	21 512 209	-1,5	6 818 267	-6,6	5 443 038	-3,5	5 560 659	0,8	7 247 063	1,1	6 107 098	-1,5	52 688 332	-1,8	
	2017	19 977 446	-7,1	6 891 947	1,1	5 110 222	-6,1	5 735 568	3,1	7 898 631	9,0	7 141 535	16,9	52 755 349	0,1	
	2018	21 354 173	6,9	7 221 180	5,9	6 194 633	21,2	5 829 209	1,6	8 364 636	5,9	7 426 857	4,0	56 390 689	6,9	
	2019	21 374 564	0,1	7 334 121	1,6	6 326 670	18,3	5 759 268	-1,2	7 292 407	-12,8	8 061 096	8,5	57 148 126	1,3	
Muutos 2015-2019, €		-458 790		37 802		1 687 825		244 283		124 669		1 859 430		3 495 219		
Muutos 2015-2019, %		-2,1		0,5		29,9		4,4		1,7		30,0		6,5		

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %		Muutos, %	
Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut															
Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen															
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset, DEFL 2019	2015	39 697 652	6,4	17 223 445	-1,1	15 068 779	6,5	14 651 997	12,6	10 693 275	17,4	17 624 097	9,0	114 959 245	7,3
	2016	40 441 968	1,9	20 029 152	16,3	17 516 800	16,2	17 420 409	18,9	11 189 093	4,6	17 379 702	-1,4	123 977 124	7,8
	2017	43 036 876	6,4	21 365 906	6,7	14 985 562	-14,5	19 149 572	9,9	12 999 485	16,2	17 829 109	2,6	129 366 510	4,3
	2018	46 920 848	9,0	21 661 433	1,4	17 001 042	13,4	19 927 021	4,1	14 004 180	7,7	17 941 786	0,6	137 456 311	6,3
	2019	54 028 767	15,1	24 080 644	11,2	18 028 649	6,0	19 976 905	0,3	16 125 351	15,1	18 930 189	5,5	151 170 504	10,0
Muutos 2015-2019, €		14 331 115		6 857 199		2 959 870		5 324 908		5 432 075		1 306 092		36 211 259	
Muutos 2015-2019, %		36,1		39,8		19,6		36,3		50,8		7,4		31,5	
Tehostetun palveluasumisen nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2019	2015	189	1,6	184	-1,4	164	-3,7	162	5,7	144	6,8	131	0,7	165	0,9
	2016	185	-2,1	201	9,3	177	8,5	161	-0,2	135	-6,6	140	7,1	169	2,4
	2017	191	3,5	201	-0,1	176	-0,5	170	5,4	148	9,8	157	12,0	177	4,6
	2018	199	4,0	198	-1,6	174	-1,5	174	2,1	150	1,5	166	5,6	181	2,2
	2019	212	6,4	201	1,9	177	1,9	172	-0,7	159	5,9	162	-2,0	186	3,1
Muutos 2015-2019, €		23		17		14		11		15		32		21	
Muutos 2015-2019, %		12,2		9,4		8,3		6,6		10,2		24,2		12,9	
Kehitysvammaisten perhehoito															
Perhehoidon nettokustannukset, DEFL 2019	2015	2 094 014	-0,9	557 395	-4,4	474 184	29,9	272 884	8,5	444 723	30,1	41 813	101,2	3 885 014	5,7
	2016	2 268 497	8,3	467 840	-16,1	628 312	32,5	242 191	-11,2	468 653	5,4	62 176	48,7	4 137 669	6,5
	2017	2 045 655	-9,8	557 823	19,2	715 956	13,9	227 473	-6,1	525 744	12,2	63 495	2,1	4 136 146	0,0
	2018	2 179 216	6,5	527 999	-5,3	610 585	-14,7	177 035	-22,2	491 318	-6,5	75 099	18,3	4 061 252	-1,8
	2019	2 035 157	-6,6	597 855	13,2	701 654	14,9	196 688	11,1	520 126	5,9	39 500	-47,4	4 090 979	0,7
Muutos 2015-2019, €		-58 857		40 460		227 470		-76 196		75 402		-2 313		205 965	
Muutos 2015-2019, %		-2,8		7,3		48,0		-27,9		17,0		-5,5		5,3	
Perhehoidon nettokustannukset, asiaksta kohti	2015	18 531	21,6	11 148	83,3	5 099	24,9	7 580	-9,5	12 706	29,7	6 969	65,6	11 667	27,4
	2016	20 254	9,3	9 173	-5,6	6 221	32,9	7 339	2,1	11 158	11,0	8 882	-14,5	11 959	5,1
	2017	20 055	8,2	11 156	0,1	6 336	24,3	7 338	-3,2	15 463	21,7	9 071	30,2	12 273	5,2
	2018	22 237	9,8	11 000	19,9	6 565	5,5	5 901	-19,6	16 377	46,8	12 516	40,9	13 316	11,3
	2019	21 883	9,1	15 330	37,4	7 234	14,2	5 960	-18,8	14 448	-6,6	13 167	45,2	13 591	10,7
Muutos 2015-2019, €		3 352		4 182		2 135		-1 620		1 742		6 198		1 925	
Muutos 2015-2019, %		18,1		37,5		41,9		-21,4		13,7		88,9		16,5	
Perhehoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohti, DEFL 2019	2015	67	0,5	69	5,8	53	9,9	62	7,1	72	26,1	48	-6,1	65	4,3
	2016	73	8,4	62	-9,4	62	15,9	59	-4,7	64	-11,4	47	-2,1	67	3,1
	2017	69	-5,8	66	5,7	68	11,0	60	1,4	76	18,9	53	11,3	68	1,5
	2018	78	13,5	61	-7,8	66	-3,5	47	-21,9	75	-0,8	58	10,0	71	3,6
	2019	77	-0,8	74	23,1	74	11,5	60	27,6	83	10,2	70	21,4	76	7,3
Muutos 2015-2019, €		10		6		20		-2		11		22		11	
Muutos 2015-2019, %		15,1		8,7		38,4		-3,6		15,2		45,6		16,3	
Kehitysvammaisten laitoshoido															
Laitoshoidon nettokustannukset euroa, DEFL 2019	2015	15 156 707	-13,9	4 425 834	-20,9	2 867 687	-32,1	8 827 994	-14,0	8 012 494	-15,8	2 630 827	-31,6	41 921 542	-17,9
	2016	14 738 864	-2,8	4 098 669	-7,4	2 477 208	-13,6	6 541 174	-25,9	6 373 935	-20,5	2 485 219	-5,5	36 715 069	-12,4
	2017	11 838 154	-19,7	3 829 142	-6,6	2 476 772	0,0	5 294 065	-19,1	5 904 416	-7,4	2 270 461	-8,6	31 613 009	-13,9
	2018	10 542 997	-10,9	2 704 226	-29,4	2 846 182	14,9	5 054 828	-4,5	6 054 643	2,5	1 758 979	-22,5	28 961 855	-8,4
	2019	6 236 323	-40,8	1 637 137	-39,5	3 412 242	19,9	5 271 575	4,3	5 969 067	-1,4	1 927 551	9,6	24 453 895	-15,6
Muutos 2015-2019, €		-8 920 384		-2 788 697		544 555		-3 556 419		-2 043 427		-703 276		-17 467 647	
Muutos 2015-2019, %		-58,9		-63,0		19,0		-40,3		-25,5		-26,7		-41,7	
Laitoshoidon nettokustannukset, asiaksta kohti	2015	72 520	-5,6	50 872	-11,8	110 296	116,9	64 438	-11,5	68 483	-18,0	32 885	-16,3	63 905	-4,6
	2016	77 983	7,5	52 547	3,3	72 859	-33,9	80 755	25,3	67 094	-2,0	28 241	-14,1	64 982	1,7
	2017	76 375	-2,1	67 178	27,8	75 054	3,0	79 016	-2,2	71 138	6,0	37 841	34,0	69 479	6,9
	2018	87 858	15,0	49 168	-26,8	83 711	11,5	85 675	8,4	63 733	-10,4	39 088	3,3	70 985	2,2
	2019	124 726	42,0	33 411	-32,0	75 828	-9,4	85 025	-0,8	74 613	17,1	49 424	26,4	75 243	6,0
Muutos 2015-2019, €		52 206		-17 461		-34 468		20 587		6 130		16 539		11 338	
Muutos 2015-2019, %		72,0		-34,3		-31,3		31,9		9,0		50,3		17,7	
Laitoshoidon nettokustannukset käyttöpäivää kohden, DEFL 2019	2015	325	-3,0	262	-12,1	476	53,4	313	11,6	362	11,9	576	41,6	337	5,8
	2016	349	7,3	254	-2,8	411	-13,8	386	23,2	444	22,6	550	-4,5	366	8,7
	2017	363	3,8	308	21,3	422	2,8	480	24,4	460	3,5	651	18,4	404	10,2
	2018	464	27,9	272	-11,9	523	24,0	528	10,1	526	14,4	596	-8,5	466	15,4
	2019	541	16,6	254	-6,3	551	5,2	571	8,2	564	7,2	660	10,8	521	11,9
Muutos 2015-2019, €		215		-7		75		258		202		84		184	
Muutos 2015-2019, %		66,2		-2,7		15,7		82,4		55,7		14,6		54,7	

Liite 5. Kehitysvammaisten asumispalvelujen kokonaisuus

Taulukossa 39. on koottu tiedot kehitysvammaisten asumispalveluista. Asumispalvelujen asiakasmäärä, käyttöpäivät ja kustannukset jatkoivat kasvuaan kuutoskaupungeissa. Vuonna 2019 kuutoskaupungeissa asumispalvelujen kokonaisasiakasmäärä oli 4470. Asiakkaiden määrä asumispalveluissa on kasvanut kuutoskaupunkien tasolla edellisvuodesta 5,3 prosenttia. Yksittäisistä kunnista asiakasmäärä on kasvanut eniten Espoossa (+12,5 %). Muista kunnista poiketen käyttöpäivien määrä väheni Oulussa (-2,6 %). Asumispalvelujen kustannukset kohosivat vuotta aiemmasta kaikissa kaupungeissa, keskimäärin kasvua oli kuutosten tasolla 8,8 prosenttia. Kustannusten kasvu oli nopeinta Tampereella (+14,7 %), Helsingissä (+13,7 %) ja Espoossa (+11,4 %).

Taulukko 39. Kehitysvammaisten asumispalvelujen (tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen) lyhyt- ja pitkäaikaiset asiakkaat, käyttöpäivät ja kokonaisnettokustannukset vuonna 2019 sekä deflatoitu muutos (%) vuodesta 2018

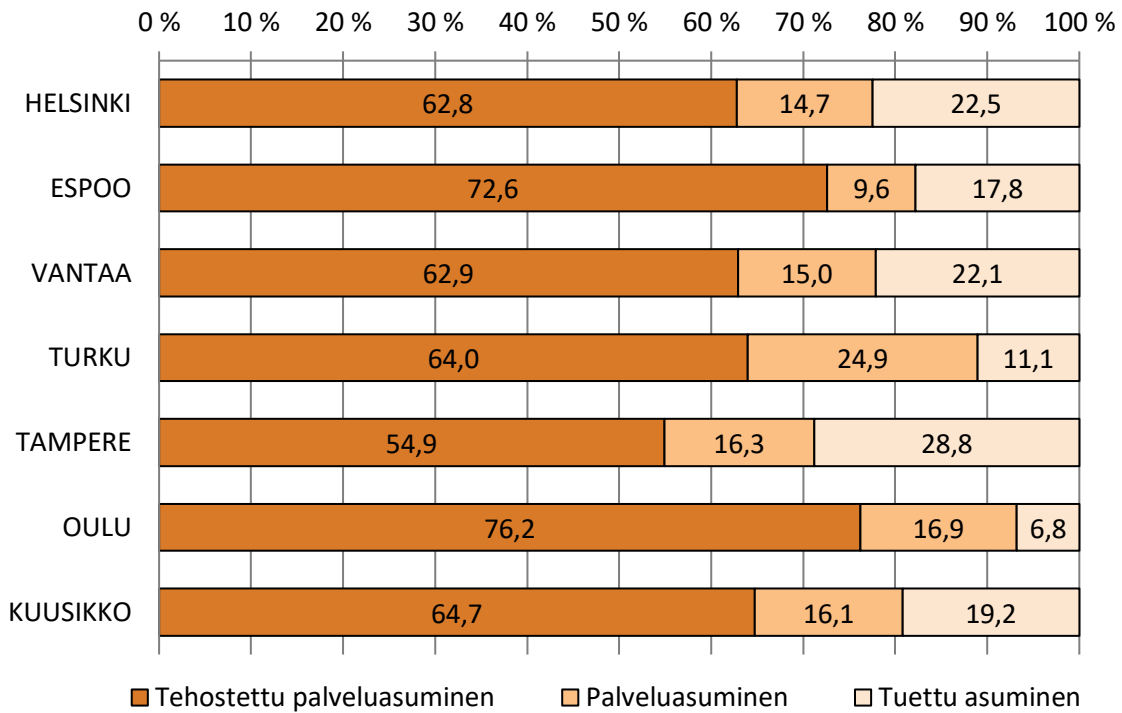
	Asiakkaat yhteensä	Muutos 2018–19, %	Käyttöpäivät yhteensä	Muutos 2018–19, %	Kustannukset yhteensä, milj. €	Muutos 2018–19, %
Helsinki	1 362	7,4	406 941	7,5	61,5	13,7
Espoo	640	12,5	164 829	11,7	27,0	11,4
Vantaa	625	0,6	161 855	1,4	20,2	2,8
Turku	688	3,9	180 970	4,9	23,1	0,9
Tampere	567	3,3	184 693	8,6	18,4	14,7
Oulu	588	0,2	152 848	-2,6	20,6	2,7
Kuusikko	4 470	5,0	1 252 136	5,6	170,7	8,8

Huom! Asiakkaat sisältyvät kokonaisasiakasmäärään kertaalleen, mutta sama asiakas on voinut olla vuoden aikana useammassa kuin yhdessä palvelussa.

Kehitysvammaisten henkilöiden tarvitsemat palvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaali- huoltolain tai vammaispalvelulain nojalla silloin kun ne ovat riittäviä ja sopivia sekä kehitysvammaisen henkilön edun mukaisia. Edellisessä taulukossa ei ole otettu mukaan näitä tietoja.

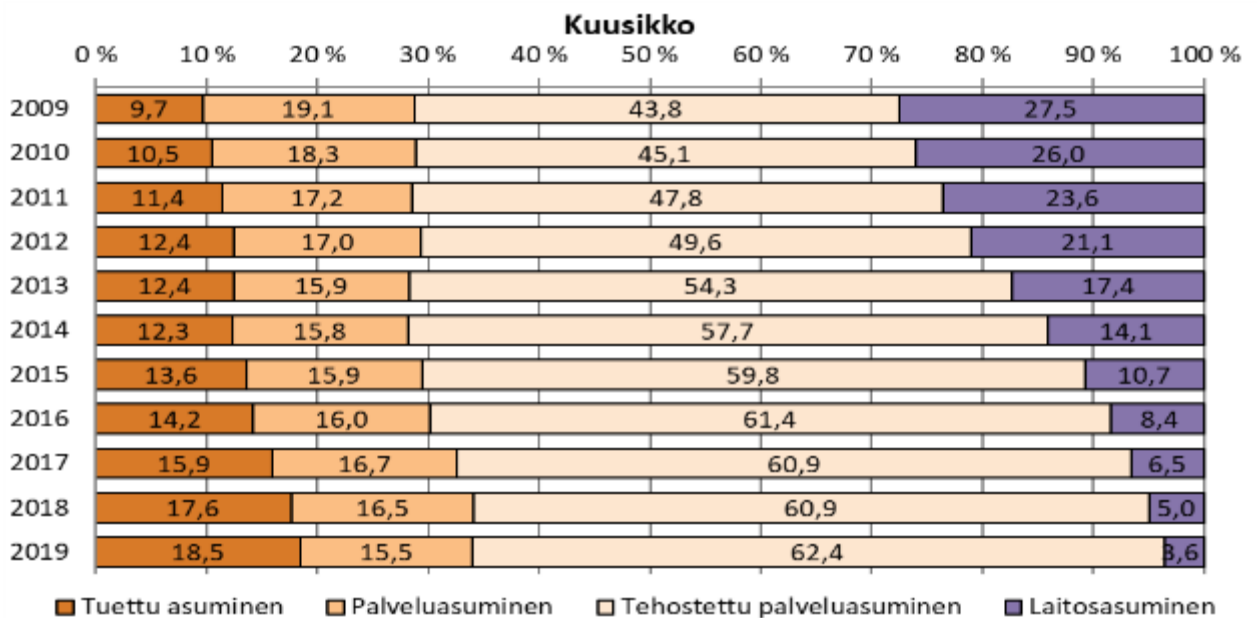
Kuviossa 1. on tarkasteltu eri asumismuotojen käyttöpäivien suhteellisia osuuksia kuutoskaupungeissa. Kokonaiskustannuksiltaan muita kuutoskaupunkeja edullisemmin asumispalvelut tuottava Tampere käyttää muita kuntia enemmän tuettua asumista, jonka käyttöpäiviä oli 28,8 prosenttia kaikista asumispalvelujen käyttöpäivistä.

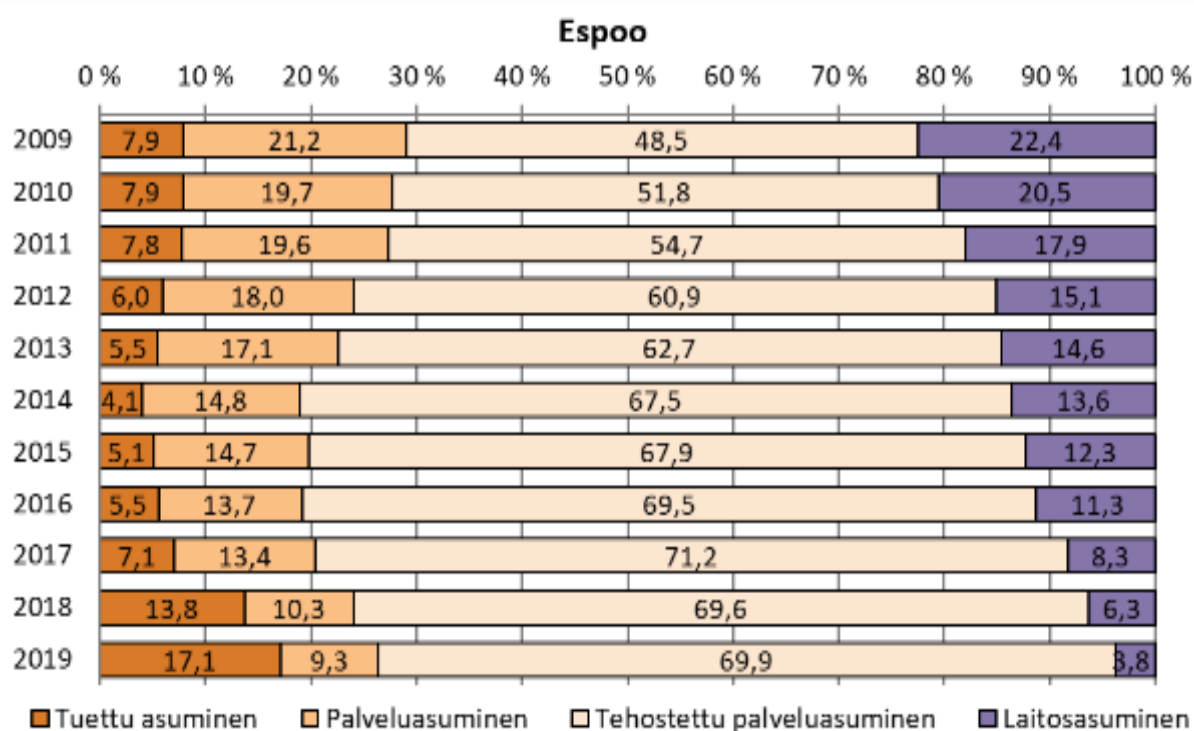
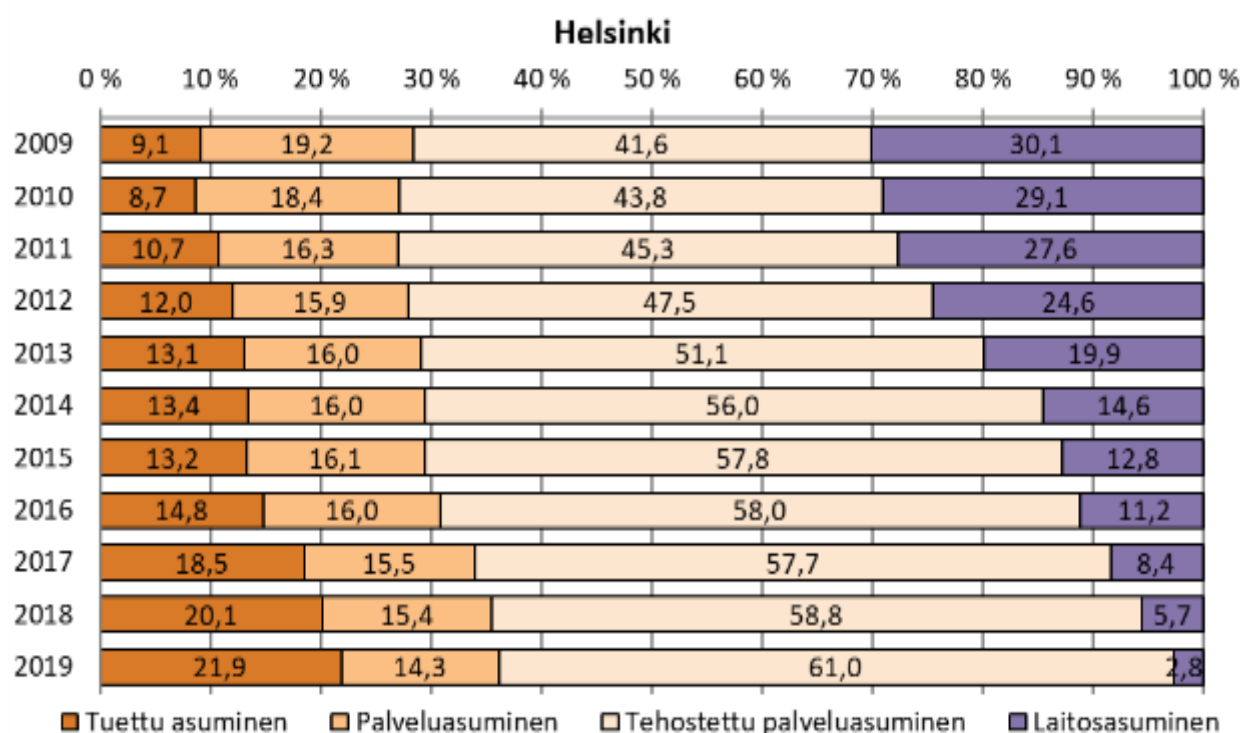
Kuvioissa 2 ja 3 kuvataan kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakas- ja vuorokausikohtaisten kustannusten kehitystä vuosina 2009–2019.

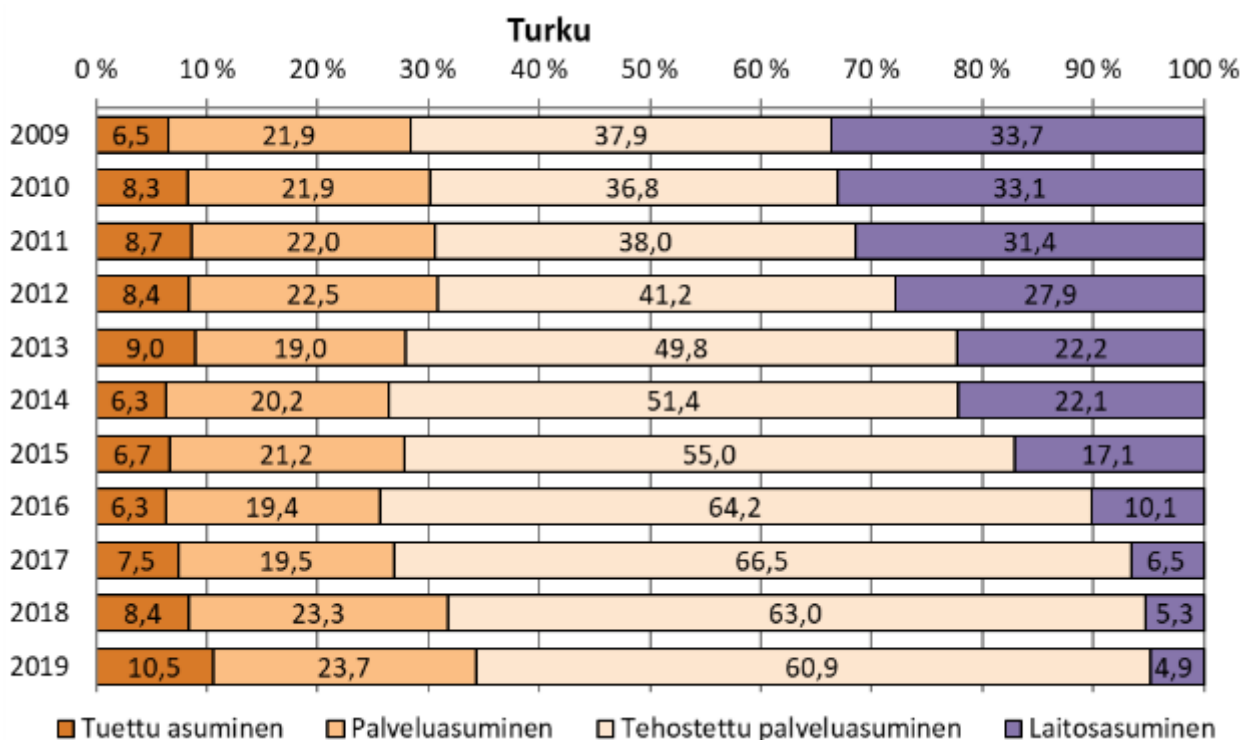
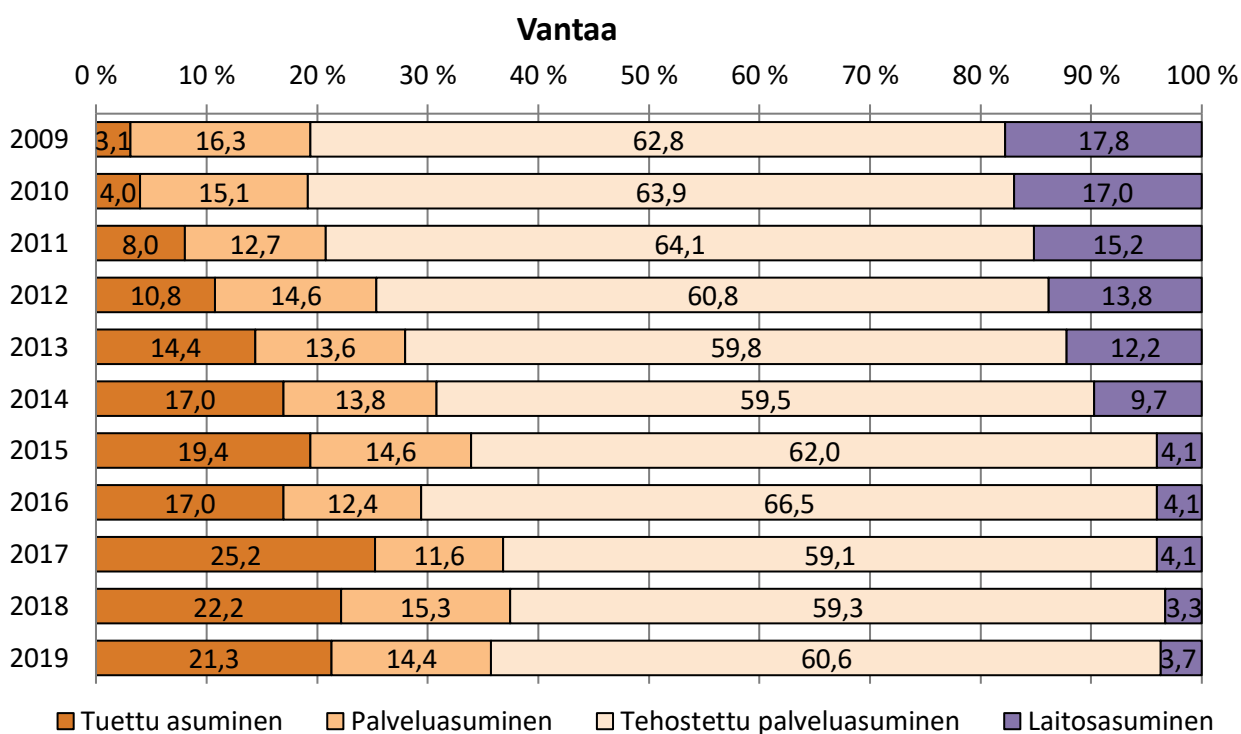

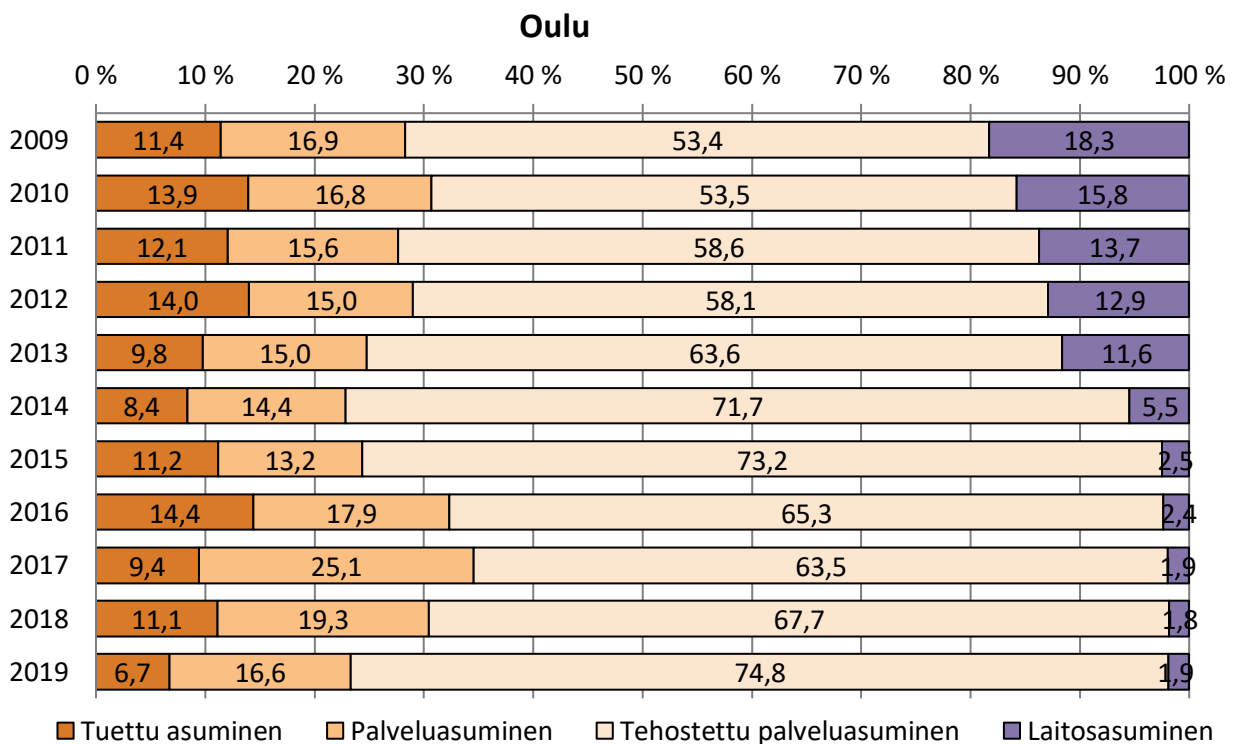
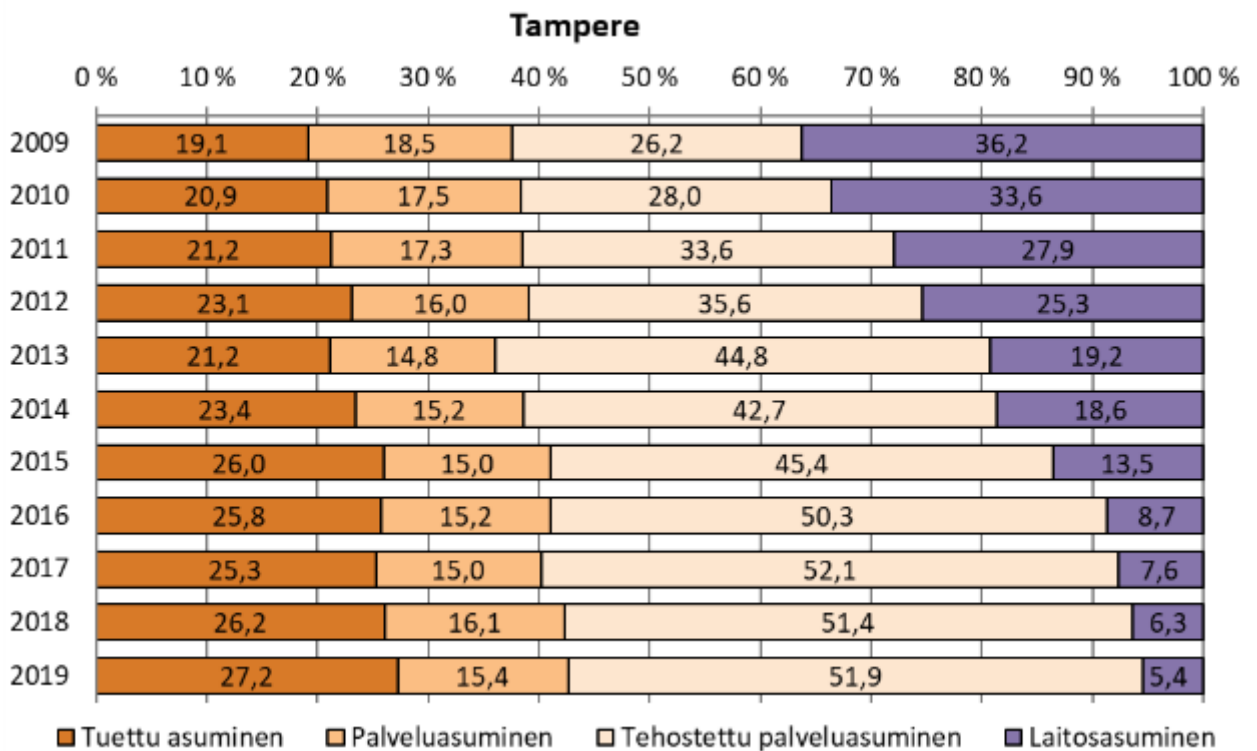
Kuvio 1. Kehitysvammaisten asumispalvelujen eri asumismuotojen käyttöpäivien osuus (%) kaikista asumisen käyttöpäivistä vuonna 2019

Kuvioissa 2 ja 3 kuvataan kehitysvammaisten asumispalvelujen asiakas- ja vuorokausikohtaisten kustannusten kehitystä vuosina 2009–2019.

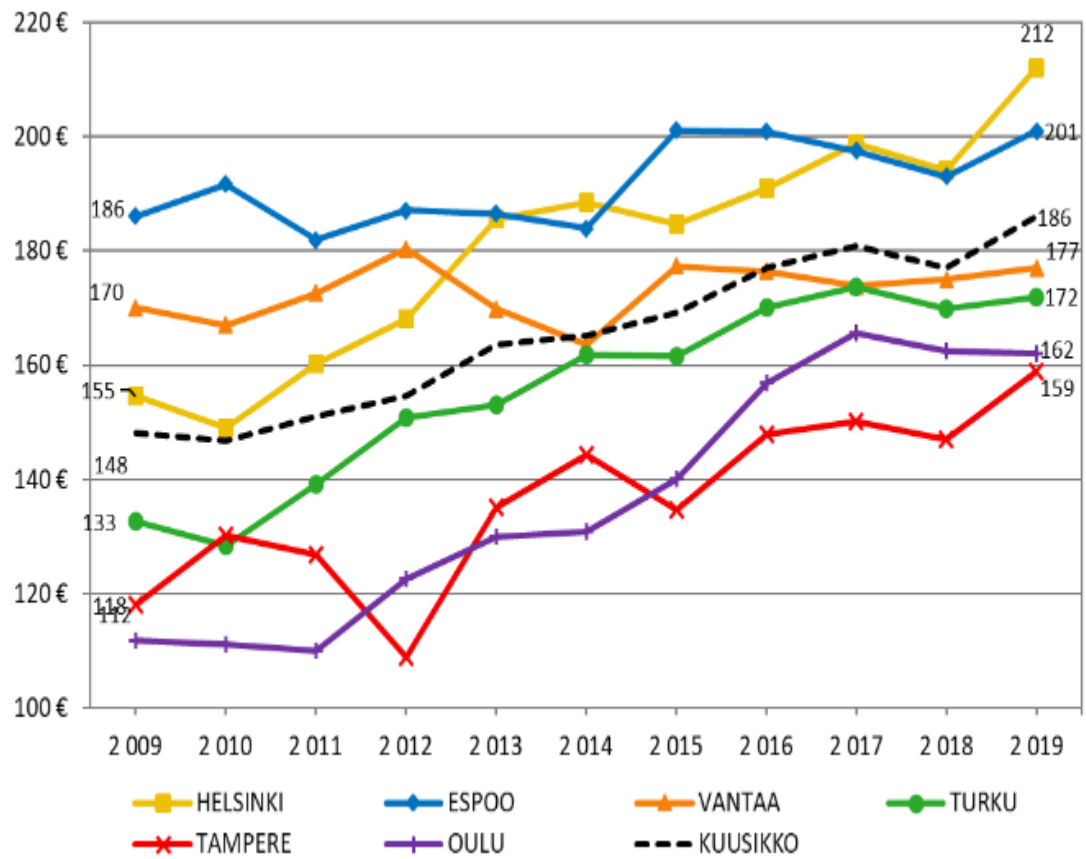

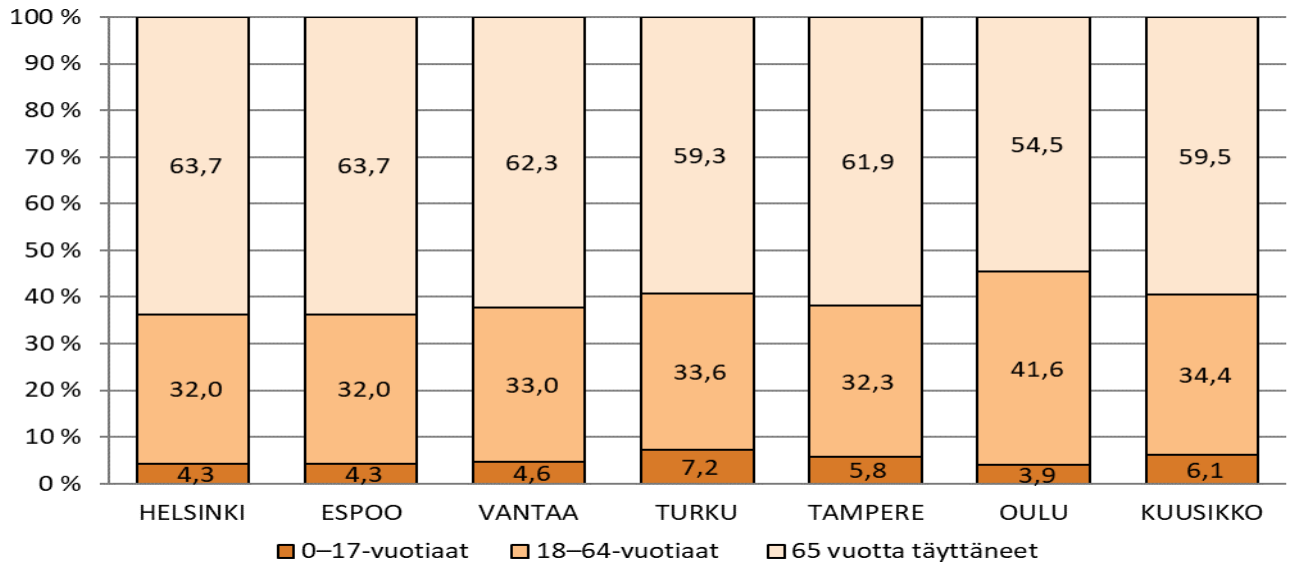

Kuvio 2. Kehitysvammaisten tuetun asuminen, palveluasuminen, tehostetun palveluasuminen ja laitosasuminen käyttöpäivien osuus kaikista asumispalvelujen käyttöpäivistä vuosina 2009–2019

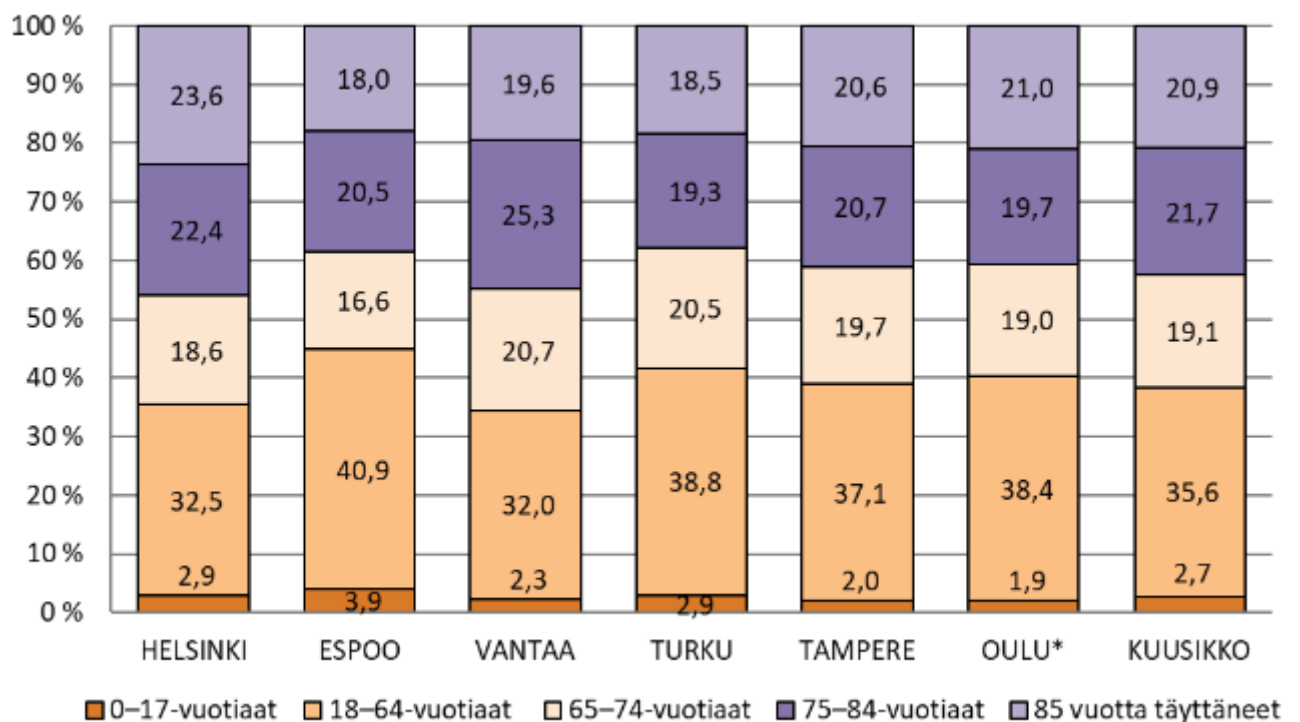
Kuvio 3. Kehitysvammaisten tehostetun palveluasumisen deflatoidut nettokustannukset asuinvuorokautta kohden vuosina 2009–2019

Liite 6. Kuvioita vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien käytöstä ja kustannuksista sekä niiden kehityksestä 2015–2019

Kuvio 1. Myönteisen päätöksen omaavien VpL-asiakkaiden jakautuminen ikäryhmittäin, %-osuus kaikista asiakkaista vuonna 2019

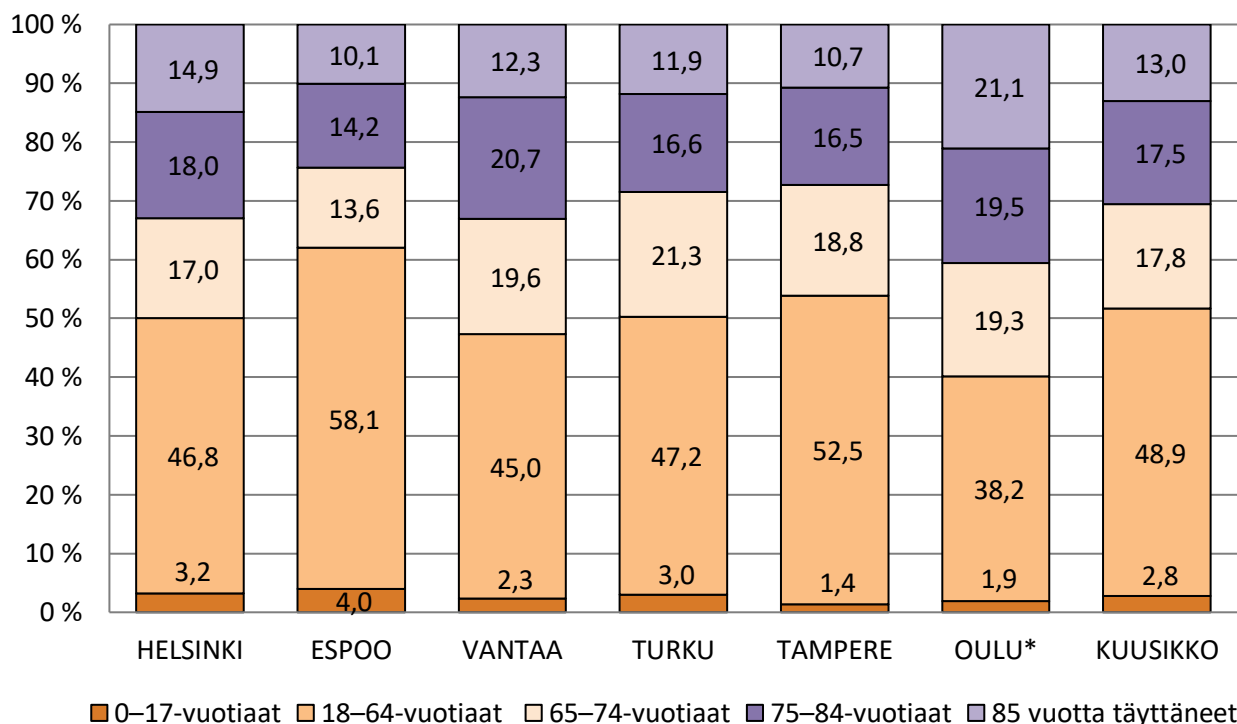
Ikäryhmä	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
65 vuotta täyttäneet (%)	50,0	37,9	52,6	49,7	46,1	59,9	48,3

*Oulussa päätösten määrä

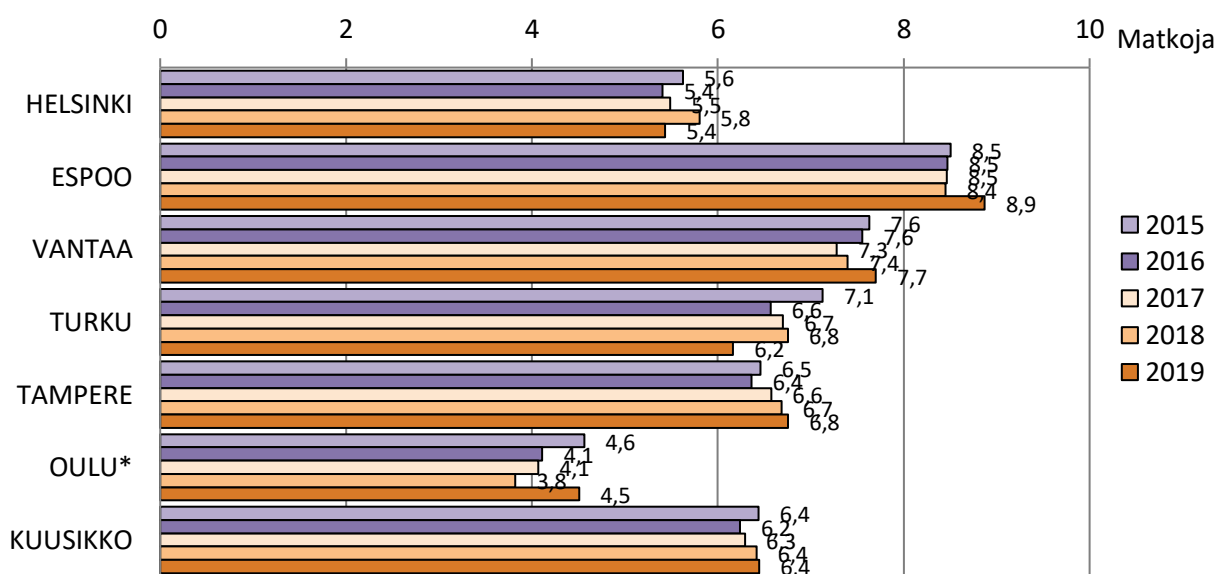
Kuvio 2. VpL:n mukaisia kuljetuspalveluja käyttäneet asiakkaat ikäryhmittäin osuus (%) kaikista kuljetuspalveluasiakkaista vuonna 2019

Ikäryhmä	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
65 vuotta täyttäneet (%)	50,0	37,9	52,6	49,7	46,1	59,9	48,3

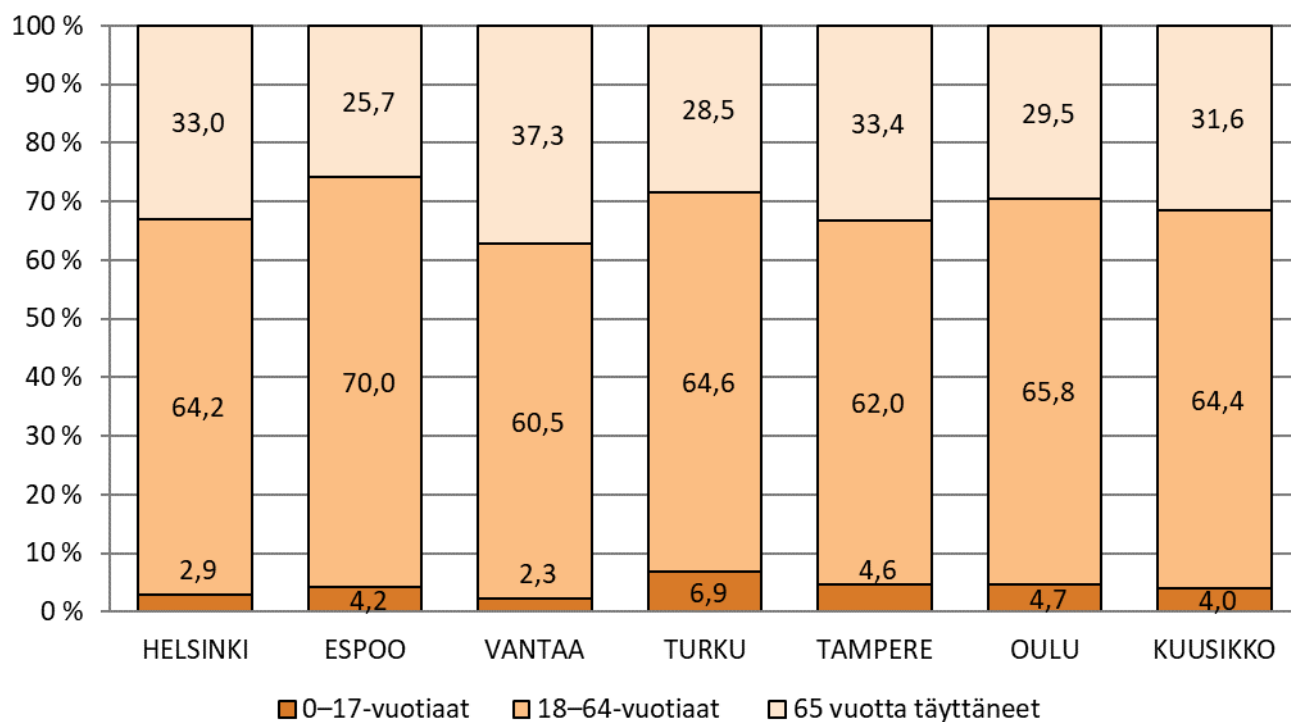
*Oulussa matkojen määrä on muodostettu tehtyjen päätösten pohjalta laskennallisesti

Kuvio 3. Eri ikäryhmien tekemien matkojen osuus (%) kaikista VpL:n mukaisista yhdensuuntaisista matkoista vuonna 2019

*Oulussa päätösten määrä

Kuvio 4. VpL:n mukaisten yhdensuuntaisten matkojen määrä palvelua käyttänyttä asiakasta kohti kuukaudessa vuosina 2015–2019

Kuvio 5. Henkilökohtaisen avun asiakkaiden osuus (%) ikäryhmittäin vuonna 2019

Liite 7. Vammaisten palvelujen Kuusikko-työryhmän yhteystiedot

Leena Köykkä, puheenjohtaja
Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 050 324 8617
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Anne Lappalainen
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Tietohallintopalvelut, Tilastopalvelut
PL 76065, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43527, 040 334 4642
etunimi.sukunimi@hel.fi

Merja Jäntti
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Talous- ja suunnittelupalvelut
PL 6030, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 43715, 050 569 6163
etunimi.sukunimi@hel.fi

Jonna Weckström
Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaistyö
PL 6050, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 89545, 050 348 1313
etunimi.sukunimi@hel.fi

Tarja Moilanen
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi, Talous- ja suunnittelupalvelut, Talouden ja toiminnan suunnittelu
PL 6030, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 310 74016, 050 302 9206
etunimi.sukunimi@hel.fi

Anu Autio
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 043 825 9890
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Suvi Linnanmäki-Koskela
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut, Vammaispalvelut
PL 2513, 02070 Espoon kaupunki
Puh. 040 631 3120
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Tanja Järvinen
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1781
etunimi.m.sukunimi@vantaa.fi

Laura-Kaisa Repo
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 312 1773
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Marko Suutarinen
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Talous- ja hallintopalvelut, Talousyksikkö
Peltolantie 2 D, 01300 Vantaa
Puh. 050 303 4632
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kaisa Kiiski
Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Vammaispalvelut
PL 670, 20101 Turku
Puh. 050 559 9023
etunimi.sukunimi@turku.fi

Anita Lehtonen
Turun kaupungin hyvinvointitoimiala
Vammaispalvelut
PL 670, 20101 Turku
Puh. 050 342 4542
etunimi.sukunimi@turku.fi

Maippi Kiiski
Tampereen kaupunki
Vammaispalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 639 7834
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Timo Rahkonen
Tampereen kaupunki
Kehitysvammaisten avopalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 667 1171
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Marjaana Räsänen
Tampereen kaupunki
Kehitysvammaisten avopalvelut
PL 98, 33201 Tampere
Puh. 040 800 4712
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Miia Kekarainen
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 040 716 0853
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Merja Halonen
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 76, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 6243
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Markku Mulari
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 044 703 1237
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Hanna-Riitta Kahelin
Oulun kaupungin hyvinvointipalvelut
PL 27, 90015 Oulun kaupunki
Puh. 040 182 9618
etunimi.sukunimi@ouka.fi

Varpu Mäkelä, sihteeri
Helsingin kaupungin kanslia
Kaupunkitutkimus ja -tilastot
PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 040 5840359
etunimi.sukunimi@hel.fi

